CHARLES DICKENS

povestiri

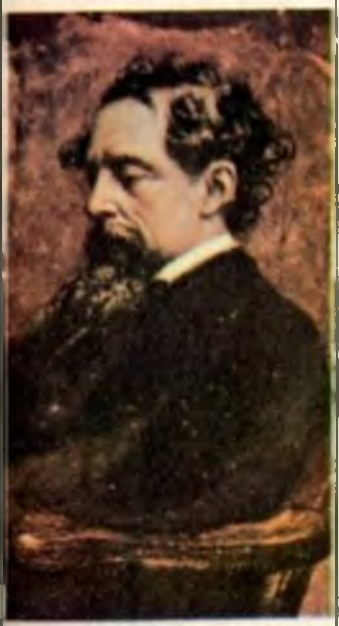

Editura Univers

CW

Clasicii

Literaturii Universale

Coperta colecției de *Vasile Socoliuc*

Charles Dickens
Schetches and Stories
© 1882, Collins
London and Glasgow

Toate drepturile asupra acestei versiuni sînt rezervate Editurii UNIVERS.

Charles Dickens

POVESTIRI

În românește de IONEL GOLOGAN și VIRGILIU ENE

București, 1983

Editura Univers

Capitolul I

ÎN VECHIUL ORAȘ ROCHESTER

La drept vorbind, erau numai șase drumeți sărmani, însă fiind eu însumi un drumeț, deși unul dintr-aceia care umblă la întîmplare, și fiind pe deasupra tot atît de nevoiaș pe cît îmi închipui că sînt, am ridicat numărul drumeților la șapte. Explicația aceasta se cuvine a fi dată pe loc întrucît iată ce spunea inscripția de pe ușa veche și ciudată :

RICHARD WATTS, Esq.[1]

Prin testamentul acestuia din data de 22 august 1579
s-a fondat prezentul așezămînt de binefacere
pentru șase călători sărmani,
care, nefiind RĂUFĂCĂTORI sau ADUNĂTORI DE POMENI,
pot primi gratuit pentru o noapte,
găzduire, întreținere
și cîte patru pence de fiecare.

Stăteam și citeam această inscripție de pe ușa veche și ciudată de care am vorbit. Aceasta se întîmpla într-o bună zi în străvechiul orășel Rochester din ținutul Kent, și anume în ajunul sărbătorilor de iarnă. M-am învîrtit puțin pe lîngă catedrala învecinată și am văzut mormîntul lui Richard Watts cu efigia venerabilului nobil, proiectîndu-se în afară, întocmai ca figura din capul unei corăbii și am simțit, pe cînd îi dădeam ce i se cuvenea paracliserului, că nu puteam face altceva decît să întreb pe unde ajung la Așezămîntul lui Watts. Drumul fiind foarte scurt și

[1] Prescurtare de la Esquire, scutier, titlu de noblețe.

drept, am ajuns cu bine la inscripția și la ușa veche și ciudată.

„Ei, îmi spuneam eu, pe cînd mă uitam la ciocănelul de pe ușă, de bine de rău nu arăt a cerșetor și mă întreb dacă aș putea să par un răufăcător."

Analizînd toate ipotezele, am ajuns la concluzia că nu puteam fi luat drept un răufăcător — deși în conștiința mea îmi apăreau două-trei figuri destul de simpatice, care s-ar fi lăsat atrase de un Goliat moral mult mai puțin decît de mine, care, din acest punct de vedere, nu eram decît un Tom Degețel [1] — totuși, mi-am zis că nu păream un răufăcător. Așa că, începînd să privesc așezămîntul, oarecum ca pe o proprietate a mea, lăsată mie și diverșilor colegatari, în părți egale, de onorabilul Richard Watts, am făcut cîțiva pași înapoi spre drum, ca să am o vedere cît mai cuprinzătoare a moștenirii mele.

Era o casă albă, curată, cu un aspect plăcut și respectabil, cu o ușă veche, boltită, pe care am mai pomenit-o pînă acum de trei ori, cu ferestre zăbrelite mici, lungi, elegante la catul de jos și cu un acoperiș cu trei frontoane. Liniștita Strada Mare din Rochester era plină de astfel de frontoane, cu grinzi și lemnărie sculptate în figuri stranii. Și, lucru curios, strada era împodobită cu un ceasornic vechi și ciudat care se înalța peste pavaj, de pe o clădire de cărămizi roșii, ca și cînd Timpul ar fi avut de lucru pe acolo și și-ar fi pus la vedere emblema sa. La drept vorbind a avut destule treburi în Rochester, în zilele de demult ale romanilor, ale saxonilor și ale normanzilor și pînă în timpul regelui Ioan, cînd castelul cu liniile lui colțuroase — nu mai spun cîte sute de ani avea pe atunci — a fost lăsat în seama secolelor de intemperii care i-au desfigurat în așa hal lucarnele din ziduri, încît ruina arăta de parcă ciorile și stăncuțele i-ar fi scos ochii cu ciocurile lor.

Eram foarte încîntat, atît de ceea ce consideram că e proprietatea mea, cît și de felul cum era așezată. Pe cînd o priveam cu o mulțumire crescîndă, am descoperit, la etaj, la una dintre ferestrele zăbrelite, care era deschisă, o persoană cu înfățișarea unei matroane voinice și cumsecade, ai cărei ochi, după cum am observat, erau îndreptați între-

[1] Piticul, cît degetul mare de la mînă, din povestea englezească cu acest titlu.

bător înspre mine. Îmi spuneau atît de clar : „Doriți să vedeți casa ?" încît am răspuns cu voce tare :

— Da, dacă nu vă deranjează.

Și într-o clipă ușa veche s-a deschis și, plecîndu-mi capul, am coborît două trepte în vestibul.

— Acesta, îmi spuse respectabila persoană introducîndu-mă într-o cameră joasă din dreapta, este locul unde călătorii stau la foc și gătesc puținul pe care îl pot cumpăra pentru cină cu cele patru pence.

— O ! Dar atunci înseamnă că nu au întreținere gratuită ? spusei eu. Pentru că inscripția de pe ușa de la intrare încă îmi mai umbla prin cap și continuam să repet în minte, ca pe o melodie : Găzduire, întreținere și cîte patru pence de fiecare !

— Au la dispoziție un foc care se face pentru ei, și vasele pentru gătit, explică mai departe intendenta — o persoană grozav de politicoasă și, cum am putut să descopăr, nu prea bine plătită. Iar ceea ce stă scris pe tăblița de lemn sînt reguli de comportare. Ei capătă cele patru pence cînd își iau și biletele de intrare de la administratorul de peste drum — pentru că nu eu am căderea să-i primesc. Trebuie să-și ia mai întîi biletele — și uneori unul cumpără o felie de slănină, altul o scrumbie, un altul cîțiva cartofi și mai știu eu ce. Uneori doi sau trei dintre ei pun la un loc cele patru pence ale fiecăruia și alcătuiesc în felul acesta o cină. Însă nu poți avea mare lucru pentru patru pence, astăzi, cînd merindele sînt așa de scumpe !

— Într-adevăr, așa e ! am spus eu. Apoi m-am uitat de jur împrejur la cameră, admirînd locul tihnit de lîngă gura căminului de la capătul din fund, priveliștea străzii prin fereastra plumbuită, și grinzile din tavan.

— Este foarte comodă, am spus eu.

— Neconfortabilă, observă respectabila persoană.

Mi-a făcut plăcere s-o aud spunînd așa, pentru că aceasta arăta o lăudabilă grijă pentru îndeplinirea, într-un spirit lipsit de zgîrcenie, a intențiilor onorabilului Richard Watts. Însă camera era într-adevăr atît de bine adaptată scopului ei, încît am protestat, nefiind de acord cu aspectul defavorabil sub care o prezenta.

— Nu sînt de aceeași părere ! Sînt sigur că este călduroasă iarna și răcoroasă vara. Are un aer foarte primi-

tor și oferă un loc liniștit de odihnă. Gura căminului este astfel așezată, încît numai sclipirile flăcărilor văzute din stradă sînt de ajuns ca să încălzească tot centrul Rochesterului pe o noapte de iarnă. Iar în ce privește faptul dacă oferă sau nu confort celor șase călători...

— Nu pe ei îi am eu în vedere, răspunse persoana. Spun că este neconfortabilă pentru mine și pentru fiica mea, care nu avem altă cameră în care să stăm peste noapte.

Era destul de adevărat, însă am văzut că mai era o altă cameră, destul de ciudată, de dimensiuni corespunzătoare, de partea opusă a vestibulului. Așa că m-am îndreptat spre ea, prin ușile deschise ale ambelor încăperi și am întrebat la ce servea această cameră.

— Aceasta, explică persoana, este sala de mese unde se întrunesc domnii cînd vin aici.

„Ia să văd, mi-am zis, căci eu știam că numărasem din stradă șase ferestre la catul de sus, pe lîngă acestea de la catul de jos." Nedumerit, am făcut o socoteală în capul meu, și am întrebat :

— Atunci cei șase călători dorm la etaj ?

Noua mea prietenă clătină din cap.

— Ei dorm, răspunse ea, în două săliţe din spate, în care paturile lor au fost așezate chiar de cînd a fost întemeiat așezămîntul. Iar starea de lucruri din prezent fiind foarte neconvenabilă pentru mine, domnii sînt pe cale să ia o bucățică din curtea din spate și să zidească acolo o cămăruță pentru ei, unde să stea înainte de a merge la culcare.

— Și atunci cei șase călători nevoiași, am observat eu, or să fie cu totul în afara casei.

— Cu totul în afara casei, confirmă persoana, frecîndu-și liniștită mîinile. Lucru care este socotit mult mai bun pentru toate părțile și mult mai convenabil.

În catedrală, mă izbise oarecum trufia cu care efigia onorabilului Richard Watts se profila peste mormînt și începeam să cred că ar fi fost de așteptat ca, într-o noapte furtunoasă, să treacă Strada Mare și să facă aici puțin scandal.

Mi-am păstrat însă gîndurile pentru mine și am întovărășit-o în tăcere pe doamnă mai departe, către săliţele din fund. Erau de proporții reduse, ca săliţele din vechile hanuri, dar foarte curate. În timp ce le priveam, intendenta mi-a dat să înțeleg că numărul prevăzut de drumeți ce

puteau fi primiți se completa noapte de noapte, de la un capăt la altul al anului și că astfel paturile erau întotdeauna ocupate. După întrebările mele și răspunsurile ei, ne-am întors în sala de mese atît de esențială pentru demnitatea domnilor, unde mi-a arătat bilanțurile tipărite ale așezămîntului, agățate la fereastră. Din ele am înțeles că cea mai mare parte a proprietății lăsate de onorabilul Richard Watts pentru menținerea acestui așezămînt, era, la vremea cînd a decedat, numai un ținut mlăștinos, dar că în decursul timpului a fost asanat și s-au făcut clădiri pe el, astfel încît valoarea i-a crescut în mod considerabil. Am aflat, de asemenea, că a treizecea parte a venitului anual era acum destinată scopurilor amintite în inscripția de deasupra ușii, restul fiind cu larghețe repartizat pentru întreținere, cheltuieli legale, investiții, colecte, comisioane și alte accesorii ale administrației, cu totul nefolositoare celor șase călători nevoiași pentru care fusese creat acest așezămînt de binefacere. Pe scurt, am făcut descoperirea, nu cu totul nouă că, despre o instituție ca aceasta, în draga și bătrîna noastră Anglie, se poate spune, ca și despre stridia cea grasă din istorioara americană, că este nevoie de mulți oameni ca s-o poată înghiți toată.

— Și vă rog, doamnă, am spus eu, conștient de faptul că figura mea începuse să se înseninеze la acest gînd : Poate cineva să-i vadă pe acești drumeți ?

— Păi, nu ! răspunse ea cu îndoială.

— Nici în seara asta, de exemplu ?

— Ei bine ! răspunse ea mai ferm, nu. Nimeni nu a cerut vreodată să-i vadă și nimeni nu i-a văzut.

Cum eu nu mă descurajez ușor cînd urmăresc un scop, am insistat pe lîngă buna doamnă spunîndu-i că este ajunul Crăciunului, că această sărbătoare vine doar o dată pe an — lucru care din nefericire este adevărat, deoarece dacă s-ar instala la noi întregul an, am face din pămînt un loc cu totul diferit — că eram stăpînit de dorința de a-i invita pe călători la o cină și la un modest pahar de punci cald, că vocea destinului s-a făcut auzită în acest ținut, confirmînd îndemînarea mea în a pregăti un punci cald, că dacă mi s-ar permite să organizez serbarea, aș dovedi că știu să respect cumpătarea, sobrietatea și ora convenabilă; într-un cuvînt, că puteam fi eu însumi bine dispus și cum-

pătat și că eram cunoscut că, la nevoie, pot să-i determin și pe alții să fie tot astfel, deși nu sînt decorat cu nici un ordin sau medalie și nu sînt călugăr, orator, apostol, sfînt sau profet al nici unei credințe religioase. În cele din urmă am reușit, spre marea mea bucurie. S-a stabilit ca în noaptea aceea, la ora nouă, un curcan și o bucată de friptură de vacă să fumege pe masă, și ca eu, pentru o zi, să joc rolul de slujitor sfios și umil al onorabilului Richard Watts, prezidînd totodată ca gazdă cina de sărbătoare pentru cei șase drumeți.

M-am întors la han să dau poruncile necesare în ce privește curcanul și friptura de vacă și, în tot restul zilei, nu m-am mai ocupat cu nimic altceva, gîndindu-mă doar la cei șase drumeți nevoiași. Pe cînd vîntul sufla cu putere în ferestre — era o zi friguroasă cu rafale întunecate de mazăriche alternînd cu perioade de luminozitate aspră, ca și cînd anul ar fi murit în convulsii — mi i-am închipuit pe drumeții nevoiași înaintînd către azilul lor de-a lungul diferitelor drumuri înghețate și mi-a făcut o nespusă plăcere gîndul că ei nu bănuiau cîtuși de puțin ce surpriză îi așteaptă. Le-am schițat portretele în mintea mea și mi-am îngăduit plăcerea de a mi-i imagina cu trăsături exagerat de mișcătoare. Îi vedeam cu picioare îndurerate, epuizați, cărînd poveri și boccele, mi-i imaginam oprindu-se la stîlpii indicatori și la pietrele de marcaj, aplecîndu-se pe toiegele lor curbate și uitîndu-se cu atenție la ce era scris pe ele, rătăcind drumul, și le umpleam cele cinci simțuri cu temeri că vor rămîne afară toată noaptea și vor muri degerați. În cele din urmă, mi-am luat pălăria și am ieșit. M-am urcat în turnul castelului cel vechi și am privit peste colinele bătute de vînt care coborau în pantă abruptă către Medway, sperînd să pot zări de la depărtare pe vreunul din călători. După ce se lăsă întunericul și se auzi clopotul catedralei din clopotniță — o boltă acoperită cu promoroacă, cum o văzusem mai înainte — bătînd cinci, șase, șapte, am devenit atît de obsedat de călătorii mei încît n-am putut să iau masa de seară ; îi vedeam parcă și în jăraticul roșu care ardea în sobă. La vremea asta, mă gîndeam eu, ei trebuie să fi primit biletele și trebuie să fi și intrat. Aici plăcerea mea era tulburată de gîndul că

s-ar fi putut ca unii dintre călători să fi venit prea tîrziu și, găsind ușa încuiată, să fi rămas pe afară.

După ce clopotul catedralei a bătut opt, nările mi-au fost gîdilate de mirosul delicios al curcanului și al fripturii de vacă, răzbind prin fereastra dormitorului meu. Această fereastră dădea în curtea hanului, tocmai în locul unde luminile de la bucătărie aruncau reflexe roșii asupra unui masiv fragment din zidul castelului. Era timpul potrivit să prepar punciul. De aceea am adus sus materialele (al căror nume, dimpreună cu proporțiile și combinațiile, mă voi feri să le comunic, ca fiind singurul meu secret pe care se știe că îl păstrez) și am făcut o băutură grozavă. Nu am turnat băutura într-un castron, pentru că un castron, oriunde ar fi, doar dacă nu e așezat pe un raft, și aceasta nu este o prejudecată, e întotdeauna în pericol să se răcească sau să se verse, ci într-un ulcior cafeniu de lut ars, pe care după ce l-am umplut, l-am înfășurat cu grijă cu o învelitoare groasă. Fiind acum aproape ora nouă, am pornit-o către Așezămîntul lui Watts, purtînd în mîinile mele prețiosul ulcior de lut. I-aș fi încredințat acest aur neprețuit lui Ben, ospătarul, însă există în inima omului coarde care nu trebuiesc atinse de un altul și băuturile pe care le fac eu însumi sînt astfel de coarde pentru mine.

Drumeții se adunaseră, fața de masă era pusă și Ben adusese un butuc mare și îl așezase cu meșteșug peste foc, astfel încît o lovitură sau două cu vătraiul, după cină, să stîrnească o vîlvătaie cu pocnituri. După ce am așezat dragul meu ulcior într-un colț al căminului, înlăuntrul apărătoarei de la vatră, unde a început în curînd să cînte ca un greier venit din cer, împrăștiind în același timp mireasmă de struguri copți, de codri cu arome și de livezi de portocali — după ce am așezat ulciorul la loc sigur și potrivit — m-am prezentat oaspeților mei, strîngînd mîinile de jur împrejur și urîndu-le un cald bun-venit.

Mica societate era astfel alcătuită : mai întîi, eu. În al doilea rînd, un om tare cuviincios, cu brațul drept într-o eșarfă și care răspîndea un miros reavăn, plăcut, de lemn, din care am dedus că are de-a face, într-un fel oarecare, cu construcția de vase. Al treilea, un ucenic marinar mititel, aproape un copil, cu păr bogat și castaniu și cu ochi

adînci, ca ochii de femeie. Al patrulea, un personaj onorabil dar jerpelit, îmbrăcat într-un costum negru, uzat. Acest om părea a fi trecut prin zile grele și avea o privire uscată și bănuitoare. Nasturii lipsă de la sacou erau înlocuiți cu șiret roșu, iar o legătură de acte, cu totul zdrențuite, îi ieșea din buzunarul dinăuntru de la piept. Al cincilea, un străin prin origine, însă englez după vorbă, purtîndu-și pipa în panglica de la pălărie, nu a lăsat să treacă mult timp pînă să-mi spună, într-un mod simplu și atrăgător, că era ceasornicar din Geneva și călătorea pe tot continentul, mai mult pe jos, lucrînd ca om cu ziua și vizitînd astfel țări noi. E posibil (m-am gîndit) că trece din cînd în cînd, prin contrabandă cîte un ceas sau cam așa ceva. Al șaselea, un văduv, mic de statură care fusese foarte frumos și era încă foarte tînăr, dar a cărui frumusețe se ofilise într-o mare nenorocire, și a cărui purtare era vizibil timidă, temătoare și însingurată. Al șaptelea și ultimul, un călător de un gen care-mi fusese foarte familiar în adolescența mea, însă acum demodat — un vînzător de cărți, care avea cu el o mulțime de broșuri și lucrări în versuri, și care se lăuda că putea să recite mai multe versuri într-o noapte decît putea să vîndă în douăsprezece luni.

I-am descris în ordinea în care erau așezați la masă. Eu mă aflam în fruntea mesei, și persoana respectabilă stătea în fața mea. N-am zăbovit mult să ne așezăm pe locurile noastre pentru că mîncărurile sosiseră odată cu mine, înșirate astfel :

Eu cu ulciorul
Ben cu berea.
Un băiat zăpăcit cu farfurii calde.
CURCANUL.
O femeie aducînd sosurile pentru a fi încălzite pe loc.
Friptura de vacă.
Un om cu o tavă pe cap conținînd legume și diverse.
Un ospătar de la han, venit de bună voie,
rînjind și nedînd nici un ajutor.

Pe cînd traversam, ca o cometă Strada Mare de la han spre Așezămîntul lui Watts, lăsam în urma noastră o coadă lungă de arome care oprea în loc trecătorii făcîndu-i să adulmece, minunîndu-se. Lăsasem mai înainte la colțul

hanului un tînăr cu albeață la un ochi, învățat cu șuierul fluierului pe care Ben îl purta întotdeauna în buzunar și care avea instrucțiuni ca, îndată ce ar auzi șuieratul lui Ben, să se repeadă în bucătărie să ia și budinca de prune și plăcinta de carne, iar apoi să vină în grabă la așezămînt, unde acestea vor fi primite de femeia care adusese sosurile și apoi stropite cu spirt ce urma să fie aprins și să ardă cu flăcări albastre.

Toate aranjamentele acestea au fost executate cu cea mai mare exactitate și de o manieră ireproșabilă. Nu am văzut niciodată un curcan mai bun, o friptură mai bună și o mai mare risipă de sosuri și sucuri, iar călătorii mei au onorat cum se cuvine toate cîte au fost puse în fața lor. Inima mea se umplea de bucurie cînd vedeam cum fețele lor asprite de vînt și ger se îndulceau la clinchetul farfuriilor, cuțitelor și furculițelor și deveneau blînde la căldura focului și la gîndul că vor mînca. Pălăriile, căciulile și fularele lor agățate, cîteva boccele mici pe jos într-un colț și, în alt colț, trei sau patru toiege cu capătul de jos uzat, toate acestea păreau că leagă cu un lanț de aur interiorul plăcut cu întunericul de afară.

Cînd cina s-a sfîrșit și scumpul meu ulcior a fost pus pe masă, toți m-au rugat să iau loc în colțul de lîngă foc, lucru care m-a făcut să mă gîndesc, cu destulă plăcere, cît de mult apreciau prietenii mei un foc. Oare de cînd n-am mai prețuit eu colțul de lîngă foc ? Poate că din zilele în care-l asociam cu Jack Horner ? Întrucît nu am acceptat această favoare, Ben, care știa să aranjeze lucrurile, a tras masa mai la o parte și, cerînd călătorilor să se așeze la dreapta și la stînga mea, împrejurul focului, închise cercul cu mine și cu scaunul meu, păstrînd ordinea în care eram așezați la masă. Între timp, pe nesimțite, tot Ben îl înghiontise pe băiatul zăpăcit și îl scosese afară din cameră, iar apoi, după ce o expedie în grabă pe femeia cu sosurile, dispăru cu discreție, închizînd încetișor ușa în urma lui.

Venise timpul ca butucul de lemn să fie lovit cu vătraiul. L-am lovit ușor de trei ori, ca pe un talisman fermecat, și un roi strălucitor de scîntei jucăușe izbucniră din el și se răspîndiră din cămin pînă în mijlocul încăperii, într-un aprig dans popular, tot săltînd în sus și nelăsîndu-se nici

o clipă în jos. În acest timp, la lumina lor scînteietoare, care a pus în umbră lampa, am umplut paharele și le-am urat călătorilor mei sărbători fericite. Era ajunul Crăciunului, cînd prietenii mei, păstorii, care în felul lor erau și ei niște drumeți nevoiași, au cîntat :

„Pace pe pămînt și între oameni bună învoire !"

Nu știu cine a fost primul dintre noi căruia să-i fi trecut prin minte să ne prindem mîinile în cinstea cuvintelor spuse, sau măcar dacă vreunul dintre noi avusese primul acest gînd, însă în orice caz am făcut-o cu toții. Apoi am băut în memoria bunului patron Richard Watts și am făcut urarea ca spiritul său să se bucure întotdeauna, sub acest acoperămînt, de prețuirea pe care a avut-o din partea noastră.

Sosise timpul fascinant de povestiri la gura sobei.

— Întreaga noastră viață — spusei eu — este o povestire care poate fi înțeleasă mai mult sau mai puțin, în general mai puțin, și pe care o vedem într-o lumină mai clară, abia pe la sfîrșit. Cît despre mine, eu sînt atît de împărțit în noaptea asta între realiate și închipuire, încît abia de mai știu care-i una și care-i alta. Să încerc să păcălesc timpul, înșirîndu-vă o istorisire cît stăm aici ?

Toți au răspuns, da. Nu prea aveam mult de povestit, însă mă simțeam legat de propria mea propunere. De aceea, după ce am privit cîteva clipe la coloana de aburi care se ridica în spirală din neprețuitul meu ulcior și prin care aproape că puteam jura că văd efigia onorabilului Richard Watts, mai puțin neliniștită ca de obicei, am început.

Capitolul II

POVESTIRE DESPRE RICHARD DOUBLEDICK

În anul o mie șapte sute nouăzeci și nouă, o rudă de a mea sosi pe jos, șchiopătînd, în orașul acesta, din Chatham. Îi spun orașul acesta, pentru că dacă vreunul din cei prezenți știe cu exactitate unde sfîrșește Rochester și unde începe Chatham, asta este mai mult decît pot să fac eu. Era un călător nevoiaș, fără un sfanț în buzunar. Stătea la foc chiar în această cameră și a dormit o noapte într-un pat care o să fie ocupat, în noaptea asta, de cineva de aici.

Ruda mea venise la Chatham ca să se înroleze într-un regiment de cavalerie, dacă un regiment de cavalerie l-ar fi primit : dacă nu, era gata să încaseze şilingul Regelui George de la orice caporal sau sergent, care i-ar fi pus legătura de panglică la pălărie. Ţelul său era să fie împuşcat, însă se gîndea că putea foarte bine să meargă călare la moarte, decît să se oboosească mergînd pe jos.

Numele de botez al rudei mele era Richard, însă era mai bine cunoscut sub acela de Dick. Şi-a făcut pierdut pe drum numele de familie şi l-a luat pe acela de Doubledick. A fost trecut în registre ca Richard Doubledick. Vîrsta, douăzeci şi doi. Înălţimea, cinci picioare şi zece. Locul de naştere spunea că e Exmouth, dar de acesta nu se apropiase în viaţa lui. Nu exista nici un regiment de cavalerie în Chatham şi, după ce trecu pe aici şchiopătînd, peste pod, cu o jumătate de gheată pe piciorul prăfuit, s-a înrolat într-un regiment de linie şi a fost foarte bucuros să se îmbete şi să uite totul.

Trebuie să ştiţi că ruda asta a mea făcuse o greşeală de neiertat şi umbla acum ca un năuc. Inima lui era la locul ei, însă închisă la orice sfat. Fusese logodit cu o fată bună şi frumoasă pe care a iubit-o mai mult decît credea ea sau chiar el. Dar într-un ceas rău îi pricinuise o dezamăgire atît de mare încît fata îi spusese hotărît : „Richard, niciodată nu mă voi mărita. Voi trăi singură, aşa că poţi fi împăcat în această privinţă, însă gura lui Mary Marshall — numele ei era Mary Marshall — nu-ţi va mai adresa niciodată vreo vorbă pe acest pămînt. Du-te, Richard ! Fie ca cerul să te ierte !“ Asta l-a dat gata. Asta l-a adus la Chatham. Asta l-a făcut apoi pe soldatul Richard Doubledick să fie obsedat de gîndul de a se lăsa împuşcat. Nu exista, în anul una mie şapte sute nouăzeci şi nouă, în bărăcile din Chatham, un soldat mai împrăştiat şi mai nesocotit decît soldatul Richard Doubledick. Se întovărăşise cu alţii care erau drojdia regimentelor, rareori era treaz şi întotdeauna avea de executat o pedeapsă. Devenise lucru sigur pentru toate bărăcile că soldatul Richard Doubledick o să fie foarte curînd biciuit.

Căpitanul companiei lui Richard Doubledick era un tînăr cu cel mult cinci ani mai în vîrstă decît el, ai cărui ochi aveau o expresie ce îl impresionase pe soldatul Ri-

chard Doubledick într-un fel deosebit. Căpitanul avea ochi negri, strălucitori și frumoși — ochi care zîmbesc și care, atunci cînd sînt serioși, sînt mai curînd fermi decît severi — și, așa cum erau, erau singurii din lumea îngustă a soldatului Richard Doubledick pe care acesta nu-i putea înfrunta. Deși nepăsător la notările rele și la pedepse, sfidînd pe oricine, de cum știa că cei doi ochi privesc la el un moment, se simțea rușinat. Nu putea nici să-l salute pe stradă pe căpitanul Taunton ca pe orice alt ofițer. Se simțea stînjenit, încurcat și tulburat numai la simpla posibilitate ca privirea căpitanului să se îndrepte către el. În clipele cele mai rele ale decăderii sale, s-ar fi întors mai bine din drum și s-ar fi îndepărtat oricît numai să nu întîlnească privirea ochilor acelora negri, frumoși și strălucitori.

Într-o zi, cînd soldatul Richard Doubledick ieșea de la carceră, unde petrecuse ultimele patruzeci și opt de ore și în care loc dealtfel își trecea o bună parte din timpul său, a primit ordin să se ducă la biroul căpitanului Taunton. În starea de mizerie și murdărie a unui om ieșit de la carceră, avea mai puțin chef ca oricînd să fie văzut de către căpitan, însă nu era chiar așa de nebun să nu asculte de ordine. Așa că se duse pe terasa de lîngă terenul de paradă, unde se găseau birourile ofițerilor, sucind și rupînd în mîini, pe cînd mergea, o bucată de pai care făcuse parte din mobilierul decorativ al carcerei.

— Intră ! îi spuse căpitanul, cînd el bătu în ușă.

Soldatul Richard Doubledick își trase șapca de pe cap, înaintă cu un pas și își dădu seama că se găsește sub privirea celor doi ochi negri, strălucitori.

Urmă o pauză lungă. Soldatul Richard Doubledick își puse paiul în gură și îl răsuci încet, încet.

— Doubledick, spuse căpitanul, știi tu unde mergi ?

— La dracu, domnule ! spuse cu voce șovăitoare Richard.

— Da, răspunse căpitanul. Și foarte repede.

Soldatul Richard Doubledick învîrti mai departe în gură paiul luat din carceră și execută un trist salut de acceptare.

— Doubledick, urmă căpitanul, de cînd am intrat în serviciul Maiestății Sale — eram pe atunci un băiat de

șaptesprezece ani — am fost adesori îndurerat să văd oameni care alunecau pe calea aceasta, însă niciodată nu am fost atît de mîhnit ca atunci cînd te-am văzut, încă de cînd ai intrat în regiment, atît de hotărît să mergi pe făgașul degradării.

Soldatul Richard Doubledick începu să deslușească o ceață ușoară furișîndu-se pe pardoseala la care se uita și să zărească picioarele mesei căpitanului încovoindu-se, de parcă le-ar fi văzut prin apă.

— Eu sînt un soldat de rînd, domnule, spuse el, și pe nimeni nu interesează ce se întîmplă cu o biată ființă grosolană.

— Tu ești un om, ripostă căpitanul, profund indignat, ai educație și calități superioare și dacă îți dai seama de ceea ce spui înseamnă că ai decăzut mai jos decît am crezut eu. Cît de jos trebuie să fie, te las pe tine să socotești, știind ceea ce știu despre dezonoarea ta și văzînd ceea ce văd.

Picioarele mesei deveneau tot mai încovoiate, iar Doubledick, ridicîndu-și privirea spre a-și limpezi vederea, întîlni ochii care aveau o influență atît de puternică asupra lui. Își puse o mînă înaintea ochilor, și pieptul tunicii lui de pușcăriaș se umflă gata să plesnească.

— Sînt mai fericit, spuse tînărul căpitan, să văd zbuciumul ăsta care e acum în tine, Doubledick, decît dacă aș vedea cinci mii de guinee numărați pe masa asta, cadou pentru buna mea mamă. Tu ai o mamă ?

— Sînt bucuros să spun că a murit, domnule.

— Dacă laudele pe care ți le-ai fi putut atrage, răspunse căpitanul, ar fi fost purtate din gură în gură în tot regimentul, în toată armata, în tot ținutul, ai fi dorit să fie în viață ca să poată spune, cu mîndrie și bucurie : „Acesta este fiul meu !"

— Fie-vă milă, domnule, spuse Doubledick. Nu ar fi putut auzi nimic bun despre mine. Nu ar fi avut nici o mîndrie sau bucurie spunîndu-și că este mama mea. Ar fi putut să aibă dragoste și compătimire și știu că totdeauna le-a avut, însă nu... Aveți înțelegere, domnule ! Sînt un mizerabil și o ruină, faceți cu mine ce credeți.

Își întoarse fața către zid și își întinse mîinile într-un gest de implorare.

— Prietene... începu căpitanul.

— Cerul să vă binecuvînteze, domnule ! spuse plîngînd soldatul Richard Doubledick.

— Te găsești la un punct de criză a destinului tău, dacă vei menține felul tău de viață neschimbat, știi ce va trebui să se întîmple. Și sînt convins chiar mai mult decît îți poți închipui, că după ce se va întîmpla, vei fi un om pierdut. Nici un om în stare să verse lacrimi ca acestea, nu va putea suporta semnele biciuirii.

— Sînt convins de asta, domnule, spuse soldatul Richard Doubledick cu o voce scăzută și tremurătoare.

— Însă un om aflat în orice stare poate să-și facă datoria, continuă tînărul căpitan, și, prin asta, să-și cîștige respectul de sine, chiar dacă situația sa ar fi atît de nenorocită și de neobișnuită încît el nu ar putea cîștiga și respectul altor oameni. Un soldat de rînd, o ființă grosolană cum ai numit-o chiar tu mai acum, are avantajul, în timpurile furtunoase în care trăim, că își poate face datoria în fața unei mulțimi de martori care să-l privească cu simpatie. Te îndoiești că poate să-și facă datoria astfel încît să fie lăudat în tot regimentul, în toată armata, în toată țara ? Schimbă-te, cît mai poți încă îndrepta trecutul tău, încearcă !

— Voi încerca ! Dar vreau să am numai un singur martor, domnule, strigă Richard, din tot sufletul.

— Te înțeleg. Voi fi un martor atent și de credință.

Am auzit din gura soldatului Richard Doubledick că a căzut în genunchi, a sărutat mîna ofițerului, apoi s-a ridicat și a plecat de sub privirea ochilor negri și strălucitori, un om schimbat.

În acel an, una mie șapte sute nouăzeci și nouă, francezii se răspîndiseră în Egipt, în Italia, în Germania și unde nu ? Napoleon Bonaparte începuse, se pare, să facă agitație împotriva noastră în India și mulți oameni puteau să citească semnele marilor furtuni care se iveau. Chiar în anul următor, cînd am încheiat o alianță cu Austria împotriva lui, regimentul căpitanului Taunton se afla în India. Și nu se găsea în regiment și nici în întreaga linie — un subofițer mai bun decît caporalul Richard Doubledick.

În o mie opt sute unu, armatele indiene se găseau pe Coasta Egiptului. Anul următor a fost anul unei păci de

scurtă durată și armatele au fost rechemate. Și mii de oameni știau atunci că oriunde conducea căpitanul Taunton, cel cu ochi negri, scînteietori, acolo era de găsit, în mod sigur, în imediata lui apropiere, chiar lîngă el, tare ca stînca, credincios ca soarele și viteaz ca Marte, acel vestit ostaș, acum sergentul Richard Doubledick.

O mie opt sute cinci, pe lîngă că a fost marele an al luptei de la Trafalgar, a fost și anul unor lupte aprige în India. Anul acesta a fost martor al miracolelor săvîrșite de un sergent major, care, singur, fără nici un alt ajutor, și-a tăiat drum printr-o masă compactă de dușmani, a recucerit drapelul regimentului său, ce fusese smuls din mîna unui biet băiat împușcat în inimă și și-a salvat căpitanul rănit, care fusese doborît într-o îngrămădeală de copite de cai și săbii. Și astfel, sublocotenentul Richard Doubledick s-a ridicat din categoria soldaților de rînd.

Regimentul său, cu pierderi dureroase în fiecare luptă, însă întotdeauna întărit cu cei mai viteji oameni — pentru că onoarea de a urma vechiul drapel, ciuruit de gloanțe, pe care îl salvase sublocotenentul Richard Doubledick, umplea de elan toate piepturile — acest regiment și-a deschis drumul în războiul peninsular, pînă a ajuns la Badajos, în o mie opt sute doisprezece. Mereu și mereu a fost lăudat în rîndurile armatei britanice, pînă cînd ochii oamenilor lăcrimau numai la auzul numelui său, atît de sus era în prețuirea lor. Și nu se găsea toboșar care să nu cunoască legenda că oriunde s-ar fi îndreptat cei doi prieteni, maiorul Taunton, cel cu ochii negri și strălucitori și sublocotenentul Richard Doubledick, care îi era devotat, acolo doreau să-i urmeze cele mai mîndre suflete din armata engleză.

Într-o zi, la Badajos — nu într-un asalt de proporții, ci doar respingînd o încercare de atac a celor asediați împotriva oamenilor noștri care lucrau în tranșee și care cedaseră — cei doi ofițeri se găsiră în situația de a înainta cu repeziciune împotriva unei unități de infanterie franceză, care opunea rezistență. În fruntea ei se afla un ofițer care își încuraja oamenii — un ofițer și el plin de curaj, frumos, viteaz, de vreo treizeci și cinci de ani, pe care Doubledick l-a văzut o clipă în grabă, însă a cărui figură a reținut-o. În mod deosebit i-a rămas întipărit momentul

în care acest ofiţer, agitîndu-şi sabia, şi-a grupat oamenii în jurul său cu un strigăt aspru şi violent, iar aceştia, ascultînd comanda, au deschis focul în care maiorul Taunton a căzut.

Lupta s-a terminat în mai puţin de zece minute şi Doubledick s-a întors la locul unde îl aşezase, pe o manta întinsă pe pămîntul ud, pe cel mai bun prieten pe care un om îl poate avea. Uniforma maiorului Taunton era deschisă la piept şi pe cămaşă se iviseră trei pete mici de sînge.

— Dragă Doubledick, spuse el, eu mor.

— O, cerule, nu ! exclamă celălalt, îngenunchind lîngă el şi trecîndu-i braţul pe după gît ca să-i ridice capul. Taunton, salvatorul meu, îngerul meu păzitor ! Cea mai dragă, mai credincioasă şi mai bună dintre fiinţele omeneşti ! Taunton ! Pentru numele lui Dumnezeu !

Ochii strălucitori şi negri, din ce în ce tot mai negri, pe faţa palidă, deveniră surîzători uitîndu-se la el, iar mîna, pe care o sărutase cu treisprezece ani în urmă, i se aşeză cu tandreţe pe piept.

— Scrie mamei mele. Tu vei ajunge în ţară. Spune-i cum am devenit noi doi prieteni. Asta o va întări aşa cum mă întăreşte şi pe mine.

N-a mai putut vorbi, însă, cu un gest slab a arătat spre părul lui care flutura în vînt. Sublocotenentul pricepu imediat. Maiorul surîse din nou cînd îşi dădu seama că fusese înţeles şi, uşor, întorcîndu-şi faţa spre braţul care-l sprijinea, ca şi cum ar fi vrut să adoarmă, îşi dădu ultima suflare, ţinîndu-şi mîna pe pieptul în care, de mult, făcuse să reînvie un suflet.

Toţi ochii au lăcrimat cînd l-au privit pe sublocotenentul Richard Doubledick în acea zi dureroasă.

Îşi îngropă prietenul în cîmp şi de atunci deveni un om însingurat şi cufundat în tristeţe. În afară de îndatoririle sale de serviciu, se părea că nu i-au mai rămas decît două griji în viaţă : să păstreze şuviţa de păr pe care trebuia să o dea mamei lui Taunton şi să-l întîlnească pe ofiţerul francez care adunase oamenii sub al căror foc căzuse Taunton. Şi o nouă legendă începu să circule printre trupele noastre, şi anume că atunci cînd sublocotenentul Double-

dick și ofițerul francez vor ajunge din nou față în față. plînsul și jalea își vor găsi de astă dată loc în Franța.

Războiul continuă — și odată cu el, de o parte a frontului, imaginea ofițerului francez continua să obsedeze gîndul lui Doubledick, iar de cealaltă parte, continua realitatea lui trupească — pînă s-a dat bătălia de la Toulouse. În rapoartele de pe front trimise în țară se spunea : „Locotenentul Richard Doubledick, rănit grav, dar în afară de orice pericol".

Pe la mijlocul verii, în anul o mie opt sute paisprezece, locotenentul Richard Doubledick, acum un ostaș ars de soare, în vîrstă de treizeci și șapte de ani, se înapoia în Anglia, ca invalid. Aducea cu el șuvița de păr, la piept, lîngă inima sa. Mulți ofițeri francezi văzuse el din ziua aceea. În multe nopți întunecate, căutîndu-și pe front răniții, cu oameni și cu lanterne, ajutase și ofițerii francezi care zăceau neputincioși ; însă imaginea din mintea lui nu și-a găsit niciodată originalul.

Cu toate că era slăbit și avea dureri, nu a pierdut o clipă în graba de a ajunge la Frome, în Somersetshire, unde locuia mama lui Taunton. Ce cuvinte duioase și pline de compătimire îi apăreau în minte în această noapte : Taunton fusese singurul fiu al mamei sale, care era văduvă. Era într-o duminică seara și stăpîna casei stătea liniștită la fereastra care dădea în grădină, citind biblia și rostind pentru ea cu o voce tremurătoare, chiar acest pasaj, după cum a povestit chiar el că l-a auzit : „Tinere, îți spun, scoală-te !"

A trecut pe lîngă fereastră și i s-a părut că ochii strălucitori și negri, din vremea cînd decăzuse, se uitau din nou la el. Inima mamei îi spuse cine era ofițerul. Se duse repede la ușă și căzu la pieptul lui.

— El m-a salvat de la ruină, m-a făcut o ființă omenească și m-a scos dintr-o viață josnică și rușinoasă. O, Doamne, binecuvîntează-l pentru totdeauna. Cum va vrea Cel de Sus, așa va fi !

— Așa va fi ! răspunse mama. Eu știu că el este acum în ceruri ! Apoi suspină cu jale : Ah, dragul meu băiat, dragul meu băiat !

Din ziua în care soldatul Richard Doubledick se înrolase la Chatham, niciodată soldatul, caporalul, sergentul,

sergentul-major, sublocotenentul și locotenentul nu a suflat un cuvînt despre numele lui adevărat, sau despre numele lui Mary Marshall, sau despre povestea vieții lui ; nimănui cu excepția celui care l-a adus pe calea dreaptă. Însă acel capitol din viața lui era închis. Hotărîse cu tărie că ispășirea sa trebuie să constea în a trăi anonim, ca să nu tulbure pacea și uitarea care se așternuseră peste vechile lui greșeli. Voia să lase să se descopere, doar cînd va fi încetat din viață, că s-a trudit și a suferit și că nu a uitat niciodată trecutul. Și atunci, dacă lumea va putea să-l ierte și să-l creadă — ei bine, va fi destul timp pentru asta, destul timp !

Însă în seara aceasta — amintindu-și de cuvintele pe care le ținuse în inimă timp de doi ani — „spunei-i cum am devenit noi doi prieteni. Asta o va întări, așa cum mă întărește și pe mine" — îi povesti totul mamei. Și treptat, îi păru că la vîrsta lui și-a găsit din nou o mamă și, treptat îi păru și ei, în starea în care se afla, că ar fi găsit un fiu. În timpul cît a stat în Anglia, grădina liniștită în care pătrunsese ca un străin, chinuit și șovăind, a început să facă parte din căminul său. Cînd în primăvară s-a simțit în stare să se întoarcă din nou la regimentul lui, părăsi grădina, gîndindu-se că de data asta era într-adevăr prima oară cînd își îndrepta ochii spre vechile culori ale drapelului însoțit de binecuvîntarea unei femei.

A escortat vechile culori — așa zdrențuite, ciuruite de gloanțe că abia se mai țineau împreună — la Quatre Bras și la Ligny. A stat neclintit alături de ele, în tăcerea apăsătoare a multor oameni, întunecați în ceața și ploaia mărunță a unei după-amiezi de iunie umede, pe cîmpia de la Waterloo. Și pînă la acea oră, imaginea ofițerului francez din mintea sa nu a putut fi comparată cu realitatea.

Vestitul regiment a pornit la atac la începutul bătăliei și a fost oprit în anul acela plin de evenimente, iar Doubledick a fost văzut căzînd. Însă regimentul și-a croit drum mai departe ca să-l răzbune, lăsînd în urma lui o ființă care, rănită fiind, își pierduse cunoștința : locotenentul Richard Doubledick.

Prin gropi cu noroi și bălți de ploaie, de-a lungul șanțurilor adînci, peste drumuri arate și făcute fărîme de artilerie, de căruțe grele, de tropăitul oamenilor și al cai-

lor, în atmosfera de luptă ce se da pentru fiecare obiect cu roate în stare să transporte soldați răniți, zdruncinat între muribunzi sau morți, atît de desfigurat de sînge și noroi încît abia dacă putea fi recunoscut, netulburat de vaietele răniților și de nechezatul cailor care, de curînd luați de la treburile lor pașnice, nu puteau să suporte vederea oamenilor rătăciți, lungiți pe marginea drumului, care nu se mai gîndeau s-o pornească din nou în obositoarea călătorie : mort, din punctul de vedere al simțurilor, totuși în viață, trupul care fusese locotenentul Richard Doubledick, a cărui faimă stîrnise ecou în Anglia, a fost dus la Bruxelles. Acolo a fost internat cu grijă la un spital, unde a rămas săptămînă după săptămînă, în zilele lungi de vară, strălucitoare, pînă ce recolta, nevătămată de război, s-a copt și a fost strînsă.

De nenumărate ori a răsărit și a apus soarele deasupra orașului aglomerat. De nenumărate ori nopțile cu lună se așterneau liniștite pe cîmpiile de la Waterloo. Și în tot acest timp, nu se știa nimic despre soarta locotenentului Richard Doubledick. Trupe vesele intrau și ieșeau din Bruxelles. Frați și părinți, surori, mame și soții, veneau îngrămădindu-se aici, trăgeau lozul lor de bucurie sau durere și plecau ; de atîtea ori fețele marilor clădiri s-au schimbat. De atîtea ori luminile au izbucnit în amurg. Atît de mulți erau pașii care se perindau de colo pînă colo pe pavaj, atît de multe ore de somn și aer răcoros de noapte se succedau ! Indiferentă la toate, o față de marmură zăcea pe un pat, ca fața unei statui culcate pe mormîntul în care ar fi zăcut locotenentul Richard Doubledick.

În cele din urmă, înaintînd încet printr-un coșmar lung și apăsător, cu locuri și timpuri învălmășite, readucînd în amintire chipurile șterse ale unor medici militari pe care îi cunoscuse, laolaltă cu figuri care îi fuseseră familiare în tinerețea sa — cea mai dragă și mai gingașă dintre ele, aceea a lui Mary Marshall, cu îngrijorarea întipărită pe față, semănînd mai mult cu realitatea decît orice altceva — în cele din urmă, locotenentul Richard Doubledick s-a reîntors la viață. La viața frumoasă a unui calm asfințit de soare, toamna, la viața tihnită a unei camere liniștite cu aer proaspăt și cu o fereastră mare, deschisă. Dincolo de ea un balcon în care se legănau frunze și flori parfumate

și, mai departe, cerul senin cu soarele în plinătatea lui, revărsîndu-și razele de aur pe pat.

Totul era atît de liniștit și atît de fermecător, încît crezu că a trecut în altă lume. Și spuse cu o voce slabă :

— Taunton, ești și tu lîngă mine ?

O figură se aplecă asupra sa Nu a lui Taunton, ci a mamei acestuia.

— Am venit să te îngrijesc. Noi te-am îngrijit de mai multe săptămîni. Ne-am mutat aici de mult. Nu-ți amintești de nimic ?

— De nimic.

Mama lui Taunton îl sărută pe obraz și îi ține mîna, mîngîindu-l.

— Unde este regimentul meu ? Ce s-a întîmplat ? Lasă-mă să-ți spun mamă. Ce s-a întîmplat, mamă ?

— O mare victorie, dragul meu. Războiul s-a terminat și regimentul tău a fost cel mai viteaz pe cîmpul de bătălie.

Ochii lui scînteiară, buzele îi tremurară, scoase un suspin și lacrimile începură să i se prelingă pe față. Era slab, prea slab ca să-și miște mîna.

— S-a întunecat acum ? întrebă el în clipa următoare.

— Nu.

— S-a făcut întuneric numai pentru mine ? Ceva a trecut prin fața mea, ca o umbră întunecată. Dar după ce a dispărut, soarele — binecuvîntatul soare, ce frumos este ! — a apărut iarăși. Mi s-a părut că văd ceva ca un nor alb care aluneca afară din cameră. A ieșit cineva din cameră ?

Doamna Taunton clătină din cap și după puțin timp el adormi, în timp ce ea încă îi mai ținea mîna, mîngîindu-l.

Din acea zi a început să se însănătoșească, cu încetul, pentru că fusese rănit foarte grav la cap, pe lîngă rănile de pe corp, însă zi de zi a făcut progrese. Cînd își adună destule puteri ca să susțină o convorbire, în timp ce continua să stea în pat, observă curînd că doamna Taunton aducea întotdeauna vorba despre propria lui viață. Atunci își reaminti de vorbele pe care le spusese salvatorul său cînd era pe moarte : Aceasta o va întări.

Într-o zi, se trezi din somn, odihnit, și ceru să-i citească. Însă perdeaua patului care îndulcea lumina, și pe

care doamna Taunton întotdeauna o trăgea cînd el se deș-tepta, ca să-l poată vedea de la masa de lîngă pat unde ea lucra, rămase netrasă. Auzi o voce de femeie, care nu era a ei.

— Poți suporta să vezi o persoană străină ? întrebă aceasta cu blîndețe. Ți-ar face plăcere să vezi o străină ?

— O străină ! repetă el. Vocea îi redeștepta vechi amintiri, de dinaintea zilelor soldatului Richard Doubledick.

— Străină acum, dar nu străină cîndva, de mult, spuse vocea cu un ton care îl făcu să se înfioare — Richard, dragă Richard, pierdut de atît de mulți ani, numele meu...

— Este Mary, strigă el, iar ea îl îmbrățișă și Richard își lăsă capul pe pieptul ei.

— Eu nu îmi încalc acum un vechi jurămînt. Nu este gura lui Mary Marshall aceea care îți vorbește. Acum am alt nume.

Era măritată.

— Acum am un alt nume. Ai auzit despre asta ?

— Nu, niciodată.

Îi privi fața atît de frumoasă și îngîndurată și se mira de zîmbetul care răzbătea prin lacrimi.

— Gîndește-te bine, Richard. Ești sigur că nu ai auzit niciodată noul meu nume ?

— Nu, niciodată.

— Nu-ți întoarce capul ca să te uiți la mine, dragul meu Richard. Stai liniștit, în timp ce îți voi spune po-vestea mea. Am iubit un om generos și nobil. L-am iubit din toată inima. L-am iubit ani și ani de zile. L-am iubit cu credință și devotament, l-am iubit, neștiind nimic de marile lui însușiri și nemaiștiind chiar dacă era în viață. Era un soldat viteaz. Era cinstit și prețuit de mii și mii de oameni, cînd mama prietenului lui cel mai bun m-a găsit, mi-a arătat că în marile lui succese, el niciodată nu m-a uitat. A fost rănit apoi într-o mare bătălie. A fost adus aici, pe moarte, în Bruxelles. Am venit să-i fiu de ajutor și să-l îngrijesc și pentru aceasta m-aș fi dus și pînă la capătul pămîntului. Nu recunoștea pe nimeni, numai pe mine. Cînd îl apucau durerile, le suporta murmurînd doar, mulțumit să-și lase capul acolo unde stă acum capul tău. Cînd a fost în pericol să moară, s-a căsătorit cu mine ca

să-mi poată spune soție, înainte de a muri. Și numele pe care l-am luat în noaptea aceea uitată...

— Acum îl știu ! suspină el. Amintirea încețoșată se limpezește. Revine cu totul. Mulțumesc cerurilor că mintea mea s-a restabilit. Dragă Mary, sărută-mă, leagănă-mi capul acesta obosit ca să se liniștească, altfel am să mor de emoție. Ultimele cuvinte ale lui Taunton s-au îndeplinit : îmi voi vedea din nou țara.

Apoi a urmat o convalescență lungă, însă în tot acest timp au fost fericiți. Zăpada se topise pe pămînt și păsărelele cîntau în boschetele încă desfrunzite ale unei primăveri tîrzii, cînd cei trei s-au simțit în stare să iasă împreună la aer și cînd lumea se aduna în jurul trăsurii deschise ca să-l salute și să-l felicite pe căpitanul Richard Doubledick.

A fost totuși nevoie ca, în loc să se întoarcă în Anglia, să-și desăvîrșească însănătoșirea în climatul din sudul Franței. Au găsit cu toții un loc pe malul Ronului, în imediata apropiere a vechiului oraș Avignon, cu vedere spre ruinele podului. Locul acesta era tot ce-și puteau dori. Au rămas acolo împreună vreme de șase luni. Apoi s-au întors în Anglia. Doamna Taunton, înaintînd în vîrstă — nu însă așa de mult ca strălucirea ochilor ei negri să se încețoșeze — amintindu-și că schimbarea îi priise și o întărise fizicește, luă hotărîrea să se întoarcă pentru un an în locurile acelea. Plecă însoțită de o femeie credincioasă, care în tinerețe îl purtase pe fiul ei în brațe. La sfîrșitul anului urma să fie luată și condusă acasă de căpitanul Richard Doubledick.

Scria cu regularitate copiilor ei (așa cum îi numea ea acum) și aceștia la rîndul lor îi răspundeau. S-a mutat apoi în vecinătatea orașului Aix. Și acolo a devenit prietenă apropiată a unei familii din acea parte a Franței, care își avea castelul în împrejurimile casei țărănești pe care o închiriase. Apropierea dintre ei începuse prin dese întîlniri, în văile pe unde se plimba, cu o copilă drăguță, o fată sensibilă și generoasă, care nu obosea niciodată ascultînd povestirile solitarei doamne engleze despre bietul ei fiu și despre războaiele pline de cruzime. Familia s-a arătat atît de prietenoasă ca și copila și, cu timpul, ajunsese să-i cunoască atît de bine, încît primi ca ultima lună a șederii

ei în străinătate să o petreacă sub acoperișul lor. Le scria celor de acasă, din cînd în cînd, și puțin cîte puțin, despre înfiriparea acestei prietenii. Și în cele din urmă, alături scrisorii o notă politicoasă din partea stăpînului castelului, solicitînd să aibă onoarea de a fi vizitat de *cet homme si justement célèbre* [1], căpitanul Richard Doubledick, cu ocazia apropiatei sale călătorii în ținutul său.

Căpitanul Doubledick, acum un om voinic și frumos, în plină vigoare, mai puternic în piept și umeri decît fusese vreodată, trimise un răspuns curtenitor și îl urmă în persoană. Călătorind prin toată întinderea țării, după trei ani de pace, binecuvînta zilele mai fericite pe care le cunoștea acum lumea. Recolta era aurie, nu udată de roșul sîngelui. Era legată în snopi pentru hrană, nu călcată în picioare de oamenii în luptă pe viață și pe moarte. Fumul se ridica din cămine pașnice, nu din ruine în flăcări. Căruțele erau încărcate cu fructele firești ale pămîntului, nu cu răniți și morți. Pentru el, care văzuse atît de des reversul teribil al medaliei, toate aceste lucruri erau într-adevăr minunate. Și în această bună dispoziție sufletească a ajuns la vechiul castel de lîngă Aix, într-o seară cu cerul de un albastru adînc.

Era un castel mare, de felul celor bîntuite de fantome, cu turnuri rotunde, cu un acoperiș înalt, plumbuit și cu mai multe ferestre decît avea palatul lui Aladin. Obloanele de la ferestrele zăbrelite erau larg deschise după arșița zilei și se puteau zări înăuntru pereți și coridoare întortocheate. Mai existau apoi imense acareturi, căzute în parte în ruină, mulți copaci întunecați, grădini în terase, balustrade, fîntîni arteziene prea slabe pentru a mai face apa să țîșnească, prea îmbîcsite pentru a mai putea fi folosite, statui, buruieni și grilaje de fier care păreau să fi crescut de la sine, fără măsură, ca niște tufișuri întinzîndu-și ramurile în forme sălbatice. Ușile de la intrare erau deschise, așa cum sînt de obicei în acest ținut, după ce căldura zilei a trecut. Căpitanul nu văzu nici clopot, nici ciocan de bătut, așa că intră.

Păși într-o sală înaltă, de piatră răcoroasă, întunecoasă și odihnitoare după orbitoarea strălucire a zilelor din sud

[1] Acest bărbat pe drept atît de celebru (fr.).

pe care le petrecuse călătorind. De-a lungul celor patru laturi ale sălii, o galerie conducea la diferite șiruri de camere. Sala era luminată de sus. Însă nu se vedea nici aici vreun clopot cu care să-și anunțe prezența.

— Pe cinstea mea, spuse căpitanul oprindu-se rușinat de bocănitul cizmelor sale, parcă apar fantomele...

Porni înapoi și simți că fața i se face albă ca varul. În galerie, privind în jos către el, stătea ofițerul francez — ofițerul a cărui imagine o purtase în minte de atît de mult timp și de atît de departe. Compară imaginea cu originalul, în fiecare trăsătură, și văzu cît de asemănătoare era !

Se mișcă și dispăru, iar căpitanul Richard Doubledick îi auzi pașii coborînd repede în sală. Intră printr-o arcadă. Pe figura lui apăru o bruscă expresie scînteietoare, mult asemănătoare expresiei din momentul acela fatal.

— Domnul căpitan Richard Doubledick ? Încîntat să vă primesc ! Mii de scuze ! Servitorii sînt pe afară la aer. Sînt la o mică petrecere în grădină. De fapt, este ziua onomastică a fiicei mele, micuța pe care o alintă și o protejează doamna Taunton.

Era atît de curtenitor și de franc, încît domnul căpitan Doubledick nu putu să-și retragă mîna.

— Aceasta este mîna unui englez viteaz, spuse ofițerul francez, reținînd-o în timp ce vorbea. Eu pot să respect un englez viteaz, chiar cînd îmi este dușman și cu atît mai mult ca prieten ! Și eu sînt soldat.

„Nu și-a amintit de mine așa cum mi-am amintit eu de el. Nu și-a întipărit în minte figura mea, așa cum mi-am întipărit-o eu pe a lui, gîndi căpitanul Richard Doubledick. Cum o să-i spun eu totul ?"

Ofițerul francez își conduse oaspetele în grădină și îl prezentă soției sale, o femeie simpatică și frumoasă, care stătea împreună cu doamna Taunton într-un ciudat pavilion de modă veche. Fiica lui, cu chipul ei tînăr și frumos strălucind de bucurie, veni alergînd să-l îmbrățișeze. Și mai era și un băiețaș care venise copăcel printre portocali, spre treptele mari, vrînd să ajungă la picioarele tatălui său. O mulțime de copii, aflați în vizită, dansau în ritmul unei muzici vioaie și toți servitorii și țăranii dimprejurul castelului dansau și ei. O scenă de fericire nevi-

novată, menită să încununeze scenele de pace care-l încîntaseră pe căpitan în călătoria sa.

Privea la toate acestea, tulburat adînc în sufletul său, pînă ce răsuna un clopot și ofițerul francez îl pofti să-i arate camerele în care urma să locuiască. Urcară în galeria din care ofițerul privise în jos și domnul căpitan Richard Doubledick fu invitat cu cordialitate într-o încăpere mare și apoi într-o alta mai mică, îndărătul celei mari, aceasta din urmă încărcată cu ceasornice și draperii și cămine și ciini de bronz și teracote și dispozitive de răcorire și, în general, eleganță și spațiu.

— Ați fost la Waterloo ? întrebă ofițerul francez.

— Am fost, spuse căpitanul Richard Doubledick. Și la Badajos.

Cu ecoul propriei sale voci aspre în urechi, începu să reflecteze : ce să facă și cum să-i spună ? Pe atunci, din nenorocire, multe dueluri întristătoare avuseseră loc între ofițerii englezi și francezi, ivite de pe urma războiului care se terminase. Aceste dueluri și felul în care ar putea evita ospitalitatea ofițerului francez erau gîndurile care îi munceau mintea căpitanului Richard Doubledick.

Stătea în camera lui, lăsînd să treacă timpul în care ar fi trebuit să se îmbrace pentru cină, cînd doamna Taunton, îi vorbi prin ușă, întrebîndu-l dacă îi poate da scrisoarea pe care i-o adusese de la Mary. „Mama lui, înainte de toate, se gîndi căpitanul — cum am să-i spun *ei* ?“

— Tu ai să te împrietenești cu gazda ta, sper, spuse doamna Taunton pe care Richard o pofti de îndată înăuntru, și prietenia asta va dura toată viața. Este atît de sincer și de generos, Richard, încît cu greu s-ar putea să nu vă prețuiți unul pe altul. Dacă el ar fi fost în viață — și sărută înlăcrimată brățara în care purta bucla de păr a fiului ei — l-ar fi prețuit în mărinimia lui și ar fi fost într-adevăr fericit că au trecut zilele nenorocite care făceau, dintr-un astfel de om, un dușman al lui.

Mama ieși din cameră, iar căpitanul se duse mai întîi la o fereastră de unde putea să vadă dansul din grădină, apoi la cealaltă fereastră unde i se înfățișa priveliștea surîzătoare, cu viile liniștite.

„Suflet al prietenului meu plecat pentru totdeauna, își spuse el — oare prin tine iau ființă în mintea mea aceste gînduri bune ? Tu ești acela care mi-ai arătat drumul pe care am fost purtat ca să întîlnesc acest om și binefacerile pe care le-a adus schimbarea timpurilor ? Tu ești acela care ai trimis pe mama ta atît de greu lovită, ca să-mi oprească mîna mea cuprinsă de furie ? De la tine vin șoaptele care îmi spun că acest om și-a făcut doar datoria, așa cum ți-ai făcut-o și tu — și așa cum mi-am făcut-o și eu, sub îndrumarea ta care m-a salvat în viața aceasta — și că nu a făcut nimic mai mult ?"

Se așează, cu capul îngropat în mîini și, cînd se ridică, luă a doua mare hotărîre din viața lui — ca nici ofițerului francez, nici mamei prietenului său plecat pentru totdeauna și nici vreunui alt suflet să nu-i sufle vreun cuvînt despre ceea ce numai el singur știa, atîta timp cît cei doi vor trăi. Și cînd a ciocnit paharul său cu cel al ofițerului francez, în acea seară la cină, îl iertă în sufletul său.

Aici eu mi-am sfîrșit povestirea, fiind primul dintre drumeții nevoiași. Dar, dacă ar fi s-o spun din nou acuma, aș adăuga că de atunci a venit vremea în care fiul maiorului Richard Doubledick și fiul acelui ofițer francez, prieteni așa cum fuseseră înainte de ei și părinții lor, au luptat umăr la umăr într-o cauză comună a popoarelor lor, pe care timpuri mai prielnice le-au determinat să fie strîns unite, asemenea fraților care au fost multă vreme despărțiți.

Capitolul III

DRUMUL

Povestirea mea sfîrșindu-se și punciul la fel, ne-am despărțit, pe cînd clopotul catedralei bătea orele douăsprezece. Nu mi-am luat rămas-bun de la drumeții mei în acea noapte, pentru că mi-a venit în minte să reapar dimineața la șapte, împreună cu niște cafea fierbinte.

Am ieșit din casă și, pe cînd mergeam pe Strada Mare, am auzit colindătorii în depărtare și am luat-o repede în-

tr-acolo. Cîntau lîngă una din vechile porți ale cetății, la colțul unui straniu și minunat șir de locuințe din cărămidă roșie, locuite de clerici de rang mai mic, așa după cum m-a informat cu politețe cîntărețul cu cornul. Aveau deasupra ușilor streașini mici și curioase, ca plafoanele sonore deasupra vechilor amvoane ; și mă gîndeam că mi-ar fi plăcut să văd pe unul din acești preoți ieșind pe prima treaptă și ținîndu-ne un mic discurs de sărbători, despre bieții cărturari din Rochester, luînd ca temă cuvintele Domnului referitoare la lăcomia față de casele văduvelor. Cornul era atît de comunicativ și starea mea sufletească era (așa cum în general este) atît de înclinată spre hoinăreală, încît am întovărășit colindătorii pînă la un teren deschis denumit „Vița de vie" și am asistat — în sensul francez al cuvîntului, adică am fost de față și nu de vreun ajutor — la executarea a două valsuri, două polci și trei melodii irlandeze, fără a mă mai gîndi la hanul meu. Totuși m-am întors la el și am găsit în bucătărie un lăutar, pe Ben, pe tînărul cu albeață la ochi și două femei de serviciu, învîrtindu-se cu mare însuflețire în jurul mesei mari, pe care se preparau bucatele.

Am avut o noapte rea. Nu putea să fie de vină curcanul sau friptura de vacă — iar despre punci nici nu putea fi vorba — dar orice silință a mea de a adormi, a eșuat dezamăgitor. Nu puteam să ațipesc. Și oriunde îmi rătăcea mintea vedeam mereu în fața ochilor efigia lui Richard Watts.

Într-un cuvînt, nu am putut să-mi abat gîndurile de la onorabilul Richard Watts decît dîndu-mă jos din pat pe întuneric, pe la ora șase și stropindu-mă, așa cum mi-e obiceiul, cu toată apa rece care părea să fi fost adunată parcă anume pentru asta. Cînd am coborît în stradă, aerul era destul de mohorît și rece ; iar cînd am ajuns la căminul lui Watts, singura luminare din camera unde luasem cina ardea cu o lumină atît de palidă de parcă și ea avusese o noapte rea. Dar drumeții mei dormiseră zdravăn și au prețuit cum se cuvine cafeaua fierbinte, grămezile de pîine cu unt, pe care Ben le aranjase asemenea stive-

lor într-un depozit de cherestea și pe cît de artistic puteam eu să doresc.

Pe cînd abia se luminase de ziuă, am ieșit cu toții în stradă și acolo ne-am strîns mîinile. Văduvul îl luă pe micul marinar spre Chatham, unde urma să găsească un vapor pentru Sheerness, juristul cu privirea omului care știe multe, plecă de unul singur, fără să se angajeze în vreun fel prin anunțarea intențiilor sale. Alți doi au pornit-o repede pe lîngă catedrală și vechiul castel, către Maidstone, iar vînzătorul de cărți m-a însoțit peste pod. Cît despre mine, voiam să merg prin pădurea Cobham, cît mai departe de drumul meu direct către Londra.

Cînd am ajuns la barieră și la cărarea pe care trebuia să mă abat de la drumul mare, mi-am luat rămas bun de la ultimul dintre drumeții nevoiași și mi-am urmat călătoria singur. Acum ceturile începură să se ridice și soarele să strălucească ; inhalînd aerul acela întăritor și privind chiciura, acele mici cristale de gheață de pe arbori, scînteind pretutindeni, am simțit că toată natura împărtășea parcă bucuria marilor sărbători.

Mergînd prin pădure, pașii mei ușori pe pămîntul acoperit cu mușchi și frunze căfenii măreau parcă perfecțiunea de care mă simțeam înconjurat. În decorul de trunchiuri brumate, mă gîndeam că cel ce a creat timpul, nu a ridicat niciodată mîna sa binevoitoare decît ca să binecuvînteze sau să tămăduiască. Trecînd pe lîngă primăria din Cobham, am intrat în sat, și am lăsat în urmă cimitirul unde morții dormeau în liniște, în speranța certă pe care o inspiră Crăciunul. Și cum aș fi putut privi copiii jucîndu-se, fără să mă îndrăgostesc de ei, în amintirea celui care i-a iubit. După un timp, fluviul îndepărtat, cu corăbiile sale, apăru și el, în plină vedere, făcînd să înflorească în mintea mea imagini de pescari nevoiași, reparîndu-și plasele, acei pescari care s-au ridicat și l-au urmat pe Hristos, imaginea predicii de pe o corabie împinsă puțin mai departe de țărm, din cauza mulțimii oamenilor — imaginea unei figuri maiestuoase mergînd pe apă în singurătatea nopții. Chiar umbra mea pe pămînt vorbea despre Crăciun ; pentru că după o veche credință, lumea nu își așază bolnavii pe locul unde simpla umbră

a oamenilor care l-au auzit și l-au văzut să poată cădea atunci cînd trec prin acel loc ?

Astfel gîndul la Crăciun m-a însoțit de departe și de aproape, pînă am ajuns la Blackheath și am coborît de-a lungul aleii de copaci noduroși și bătrîni din Greenwich Park și pînă m-am apropiat de luminile Londrei ce străpungeau ceața care se aduna din nou. Apăreau strălucitoare, însă nu cu strălucirea focului făcut de mine și a chipurilor din jurul lui, cînd ne-am adunat să sărbătorim ziua aceea. Și aici am povestit despre neprețuitul nobil Richard Watts și despre cina mea cu cei șase călători nevoiași, care nu erau nici răufăcători, nici adunători de pomeni și din acea zi și pînă astăzi nu am mai văzut pe niciunul din ei.

GORUNUL

(Trei părți)

Prima parte

DESPRE MINE

În cursul vieții mele am tăinuit un lucru. Acela că sînt un om timid. Nimeni n-ar bănui acest lucru, nimeni nu-l bănuiește, nimeni nu l-a bănuit vreodată, însă eu sînt de la natură un om timid. Aceasta este taina despre care nu am suflat o vorbă nimănui.

Aș putea să-l impresionez adînc pe cititor povestindu-i despre nenumăratele locuri în care nu am fost, despre nenumăratele persoane pe care nu le-am vizitat și nu le-am primit, despre nenumăratele îndatoriri sociale de la care m-am sustras, din cauză că, prin structura și prin caracterul meu, sînt un timid. Însă îl voi lăsa pe cititor neimpresionat și voi trece la scopul pe care mi l-am propus.

Acest scop este să-i povestesc, fără multe înfloriturі, despre o călătorie a mea și despre descoperirile pe care le-am făcut la Hanul *Gorunul*, care oferă o bună găzduire pentru oameni și animale și unde am rămas odată înzăpezit.

Asta s-a întîmplat în anul de neuitat pentru mine în care m-am despărțit pentru totdeauna de Angela Leath — cu care era aproape să mă însor — și cînd am descoperit că ea preferă pe bunul meu prieten Edwin. Din timpul școlii încă îmi formasem în mintea mea, neinfluențat de nimeni, părerea că Edwin îmi era mult superior și, deși îmi simțeam inima adînc rănită, socoteam totuși că preferința fetei era în firea lucrurilor și am încercat să-i iert pe amîndoi. Datorită acestor împrejurări m-am hotărît să plec în America — era prima etapă a drumului meu către iad.

Neînştiinţîndu-i despre hotărîrea mea nici pe Angela, nici pe Edwin şi găsind cu cale să scriu fiecăruia din ei cîte o scrisoare afectuoasă prin care le trimiteam urările mele de bine şi iertarea mea, scrisori pe care mecanicul din port trebuia să le ducă la poştă atunci cînd eu aş fi fost deja plecat spre New York, deci dincolo de orice posibilitate de a fi rechemat — aşa cum spun, înăbuşind durerea în pieptul meu şi consolîndu-mă pe cît puteam cu gîndul că eram generos, am părăsit cu calm tot ce mi-era drag şi am pornit în călătoria deznădăjduită de care am pomenit.

Era în plină iarnă, cînd într-o dimineaţă tristă, pe la ora cinci, mi-am părăsit locuinţa pentru totdeauna. M-am bărbierit desigur la lumina luminării, într-un frig pătrunzător, stăpînit de senzaţia că m-am sculat pentru a fi dus la spînzurătoare, senzaţie care, în mod obişnuit, era nedespărţită de sculare mult înainte de vreme şi în astfel de condiţii.

Cît de bine îmi reamintesc de aspectul pustiu al străzii Fleet cînd am ieşit din Temple. Felinarele pîlpîiau în rafalele vîntului de nord-est, ca şi cînd gazul s-ar fi închircit şi el de frig. Casele cu acoperişurile albe, cerul întunecat punctat de stele, vînzătorii din piaţă şi vagabonzii, sculaţi devreme, tropăind ca să-şi pună în mişcare sîngele aproape îngheţat, lumina şi căldura ospitalieră a puţinelor cafenele şi a cîrciumilor deschise pentru astfel de clienţi, chiciura tare, uscată şi geroasă cu care era încărcat aerul (vîntul o împinsese deja în toate crăpăturile) şi care îmi lovea faţa ca un bici de oţel.

Mai lipseau nouă zile pînă la sfîrşitul lunii şi pînă la sfîrşitul anului. Pachebotul poştal pentru Statele Unite trebuia să plece din Liverpool, dacă vremea era favorabilă, la întîi ale lunii următoare, aşa că pînă atunci aveam tot timpul la dispoziţie. Am ţinut seama de acest lucru şi m-am hotărît să fac o vizită într-un anume loc (pe care nu e nevoie să-l numesc) aflat la hotarele mai îndepărtate ale ţinutului Yorkshire. Locul acela îmi era drag pentru că acolo o întîlnisem pentru prima oară pe Angela, la o casă de ţară şi melancolia mea era uşurată la gîndul de a-mi putea lua un iernatic rămas bun de la acel loc înainte de a pleca definitiv din ţară. Trebuie să mai spun că, pentru

a nu fi căutat și găsit înainte ca hotărîrea luată să fi devenit irevocabilă prin plecarea mea efectivă, i-am scris Angelei într-o noapte, în termenii mei obișnuiți, plîngîndu-mă că afaceri urgente, despre care îi voi vorbi în amănunt mai tîrziu — mă determină pe neașteptate să lipsesc de lîngă ea o săptămînă sau zece zile.

Pe atunci nu exista calea ferată și în locul ei erau diligențe, pe care și acum le mai regret, împreună cu mulți alții, dar de care, la vremea aceea, oricine era îngrozit ca de o pedeapsă. Îmi procurasem locul de lîngă vizitiu, pe cea mai iute dintre diligențe, și mă găseam în strada Fleet unde urma să iau o trăsură în care să-mi încarc și geamantanul și să ajung astfel fără greutate la Peacock în Islington, unde trebuie să mă urc în diligență. Dar cînd unul din paznicii de la Temple, care îmi căra geamantanul pînă în strada Fleet, îmi spuse că pe rîu pluteau de cîteva zile sloiuri mari de gheață care, în noaptea aceea se închegaseră alcătuind un drum de trecere de la Temple Gardens pînă la malul Surrey, începui să-mi pun întrebarea dacă locul de pe capră nu ar fi de natură să pună capăt pe neașteptate, prin îngheț, nefericirii mele. Eram eu cu inima frîntă, e-adevărat, însă nu mergeam atît de departe cu disperarea ca să doresc să mor înghețat.

Cînd am ajuns la Peacock — unde i-am găsit pe toți bînd bere fierbinte, ca măsură de autoapărare — am întrebat dacă mai există vreun loc liber înăuntrul diligenței. Am aflat că, înăuntru sau afară, eram singurul călător. Asta m-a făcut să înțeleg mai acut asprimea neobișnuită a vremii, deoarece întotdeauna diligența era plină pînă la ultimul loc. Totuși, am băut și eu puțină bere caldă (pe care am găsit-o deosebit de bună) și am intrat în diligență. După ce m-am așezat, m-am înfășurat cu paie pînă la brîu și, cu ideea că fac o figură destul de caraghioasă, mi-am început călătoria.

Era încă întuneric cînd am plecat din Peacock. Un timp, fantome pale, estompate, de case și pomi apărură și dispărută la geam, apoi își făcu loc o zi aspră, întunecată și geroasă. Oamenii își aprindeau focurile în case, vîntul încetase acum și fumul se înălța drept în sus în aerul rarefiat, iar noi ne îndreptam cu zgomot asurzitor către Highgate, pe cel mai înghețat drum pe care am auzit

vreodată răsunînd potcoavele de fier. Cînd am ajuns în cîmp, totul părea că a îmbătrînit și a devenit cenușiu : drumurile, copacii, acoperișurile de paie ale colibelor și locuințelor, clăile de fîn din curțile țăranilor. Nici un om care să lucreze ceva pe afară, jgheaburile pentru cai de la hanurile de pe marginea drumului erau înghețate tun, haimanale nu se mai învîrteau încoace și încolo, ușile erau încuiate, în micile cantoane de la bariere scînteiau focuri strălucitoare și copiii (chiar și oamenii de la cantoane aveau copii și se pare că îi și iubeau) ștergeau florile de gheață de pe geamurile mici cu brațele lor plinuțe, așa ca ochii lor luminoși să poată vedea o clipă diligența singuratică care trecea pe drum. Nu știu cînd a început să se aștearnă zăpada. Știu însă că tocmai schimbam caii pe undeva cînd am auzit pe surugiu spunînd că bătrîna doamnă de sus, din cer, își jumulește gîsca destul de tare astăzi. Apoi, am observat și eu că într-adevăr fulgii albi cădeau repede și des.

Ziua era pe sfîrșite și eu moțăisem tot timpul, așa cum face un călător singuratic. În mod obișnuit sînt vioi și bine dispus mai ales după cină, după ce mănînc și beau — dar rece și întunecat, în restul timpului. Am fost întotdeauna dezorientat cu privire la timpul și locul în care mă aflu. Diligența și caii făceau impresia că sînt aiuriți. Vizitiul și animalele păreau să cînte în cor *Auld Lang Syne* [1], fără un moment de întrerupere. Țineau ritmul și melodia cu mare regularitate și întăreau replicile la începutul refrenului cu o precizie care mă supăra de moarte. Pe cînd schimbam caii, surugiul și ajutorul lui tropăiau în susul și în josul drumului, desprinzîndu-și cizmele încleștate în zăpadă și turnau atîta consolare lichidă în ei, fără să-și facă vreun rău cu asta, încît am început să-i confund, în întunericul care se lăsa, cu două butoaie albe așezate pe capră. Caii noștri se poticneau și cădeau în locuri singuratice și trebuia să-i punem pe picioare — ceea ce era o plăcută variație care mi se oferea, pentru că mă încălzea. Și ningea și ningea și iarăși ningea și nu se mai oprea ninsoarea. Toată noaptea am mers în felul acesta. Astfel am ajuns la vreme pe marele drum de nord, și acum la

[1] Din vremuri de demult (cîntec vechi scoțian).

lumina zilei, au început să cînte din nou *Auld Lang Syne*. Şi ningea şi ningea şi iarăşi ningea şi nu se mai oprea ninsoarea.

Nu-mi amintesc acum unde eram la prînz în cea de a doua zi şi unde trebuia să fim, dar ştiu că eram cu multe mile în întîrziere şi că, oră de oră, situaţia noastră devenea tot mai rea. Troienele de zăpadă creşteau nemaipomenit, pietrele de hotar se înzepezeau, drumul şi cîmpiile erau totuna. În loc să ne putem lua după gardurile de lemn şi de nuiele de la marginea drumului, noi înaintam scîrţîind peste o suprafaţă neîntreruptă de un alb fantomatic, care putea să se cufunde sub noi în orice clipă şi să ne facă să ne rostogolim pe toată coasta unui deal. Totuşi vizitiul şi ajutorul lui — care ţineau sfat împreună pe capră şi se uitau cu atenţie în jurul lor — reuşiră să găsească drumul cu o uimitoare isteţime.

Cînd a început să se zărească un oraş, acesta îmi apărea în închipuirea mea ca un desen mare pe o placă neagră de şcolar, cu trăsăturile îngroşate pe biserici şi case, pe care zăpada se aşezase într-un strat gros. Cînd am intrat în oraş, am găsit orologiile de la biserici oprite, cadranele acoperite de zăpadă, firmele hanurilor ascunse de asemenea, încît părea ca şi cum peste întregul loc ar fi crescut din abundenţă muşchi alb. Cît priveşte diligenţa, era ca un bulgăre de zăpadă. La fel, bărbaţii şi băieţii care alergau alături de noi pînă la capătul oraşului, împingînd roţile înţepenite şi îndemnînd caii, păreau oameni de zăpadă, iar singurătatea îngheţată şi sălbatică în care ne-au lăsat să intrăm nu era decît o Sahara de zăpadă. Pentru oricine ar crede că asta era de-ajuns, afirm cu tărie că, pe deasupra, ningea şi ningea şi încă ningea şi nu se mai oprea ninsoarea.

Am cîntat toată ziua *Auld Lang Syne*, nevăzînd, în afară de oraşe şi sate, decît urme de nevăstuici, iepuri şi vulpi şi uneori de păsări. La ceasul nouă seara, ajunşi în Yorkshire, un sunet vesel izbucnind din cornul nostru şi voci care sunau plăcut, în timp ce lanterne licăreau şi se mişcau în jurul nostru, m-au trezit din starea mea de aţipeală. Am auzit că urma să schimbăm caii.

M-au ajutat să cobor și am întrebat pe un ospătar, al cărui cap descoperit deveni în cîteva clipe tot așa de alb ca al regelui Lear :

— Ce han este acesta ?

— *Gorunul*, domnule, spuse el.

— Pe cuvîntul meu, eu cred, m-am adresat scuzîndu-mă, către vizitiu și ajutorul său, că ar trebui să mă opresc aici.

Hangiul, soția lui și ospătarul, băiatul de la poștă și toate autoritățile grajdurilor, îl întrebaseră încă înainte pe vizitiu, spre interesul restului de personal al hanului, care așteptau răspunsul cu ochi larg deschiși, dacă aveau de gînd să continue drumul. Vizitiul răspunse că da, anume că el ar scoate-o la bun sfîrșit cu ea — prin ea înțelegînd diligența — dacă și George ar fi gata să-l ajute. George, se și jurase că este gata să-l ajute. Așa că ajutoarele scoseseră deja caii de schimb.

Faptul că mă declarasem învins după discuția de mai sus, nu fusese un lucru neașteptat. Într-adevăr, dacă drumul către hotărîrea de a rămîne pe loc nu ar fi fost netezit de discuția de mai sus, mă îndoiesc foarte, ca un timid ce sînt, că aș fi avut tăria s-o fac. Acum că hotărîrea fusese luată, a primit chiar și învoirea vizitiului și a ajutorului său. De aceea în timp ce mi se adresau cuvinte de aprobare a hotărîrii luate și diferite observații erau schimbate între cei de față, în sensul că domnul poate merge mai departe mîine cu poșta, în timp ce în noaptea asta ar fi înghețat, și cui i-ar folosi ca un domn să înghețe, ba chiar să fie îngropat de viu (ultima observație fiind adăugată de unul din ajutoare, ca o glumă pe socoteala mea, a fost foarte bine primită). În acest timp, am văzut cum geamantanul meu ieșea din diligență țeapăn ca un cadavru înghețat, purtat de vizitiu și de ajutorul lui care îmi făceau cu amabilitate acest serviciu. Le-am urat noapte bună și călătorie tot atît de bună și, oarecum rușinat față de mine însumi, pentru că i-am lăsat să înfrunte singuri greutățile, l-am urmat pe hangiu, pe hangiță și pe ospătarul de la Gorunul, în sus pe scări.

Cred că niciodată nu am văzut o încăpere atît de mare ca aceea în care am intrat. Avea cinci ferestre cu perdele de un roz închis care ar fi împiedicat să intre lumina, ori-

cît de puternică ar fi fost ea. Iar la capătul de sus al perdelelor erau draperii așezate în mod complicat, care se întindeau pe perete, într-un fel cu totul deosebit. Am cerut o cameră mai mică, dar mi-au spus că nu există așa ceva. Puteau însă să-mi pună un paravan, îmi spuse hangiul. Mi-au adus un paravan japonez mare și vechi, plin de figuri (presupun japoneze) angajate în tot felul de ocupații fără noimă, apoi m-au lăsat să mă prăjesc pe de-a-ntregul în fața unui foc imens.

Camera mea de dormit se afla la vreun sfert de milă de sfîrșitul unei scări mari și la capătul unui coridor lung. Nimeni nu își poate închipui ce nenorocire însemna asta pentru un om timid, căruia nu-i place să întîlnească lume pe scări. Era cea mai înspăimîntătoare cameră în care am avut vreodată vise urîte. Toată mobila, de la cei patru stîlpi ai patului pînă la cele două sfeșnice vechi de argint, era înaltă, deșirată cu aspect de fus. În camera de zi, dacă priveam pe după paravan, vîntul se repezea la mine ca un taur înnebunit. Dacă stăteam neclintit în fotoliu, focul mă pîrjolea pînă căpătam culoarea unei cărămizi noi. Poliția căminului era foarte înaltă și deasupra ei era o oglindă proastă — aș putea spune o oglindă cu valuri — care atunci cînd stăteam în picioare îmi arăta doar cutele frunții, tăiate de restul feței, la nivelul sprîncenelor și acestea niciodată nu arată bine, oricui ar aparține. Dacă stăteam cu spatele la sobă, o boltă deprimantă de întuneric deasupra și dincolo de paravan îmi atrăgea privirile cu stăruință. Și în depărtările întunecate draperiile celor zece perdele ale celor cinci ferestre se mișcau răsucindu-se și ondulîndu-se ca un cuib de viermi gigantici.

Presupun că ceea ce simt eu în sinea mea trebuie să fi simțit în sinea lor și alți oameni cu un caracter asemănător ; de aceea, mă simt tentat să menționez că atunci cînd călătoresc, niciodată nu ajung într-un loc fără să nu doresc ca să plec cît mai curînd din el. Înainte de a-mi termina cina, alcătuită din friptură de pasăre cu vin fiert, i-am înfățișat categoric ospătarului programul pentru plecarea de dimineață. Micul dejun și socoteala la ora opt. Plecarea la nouă. Doi cai, sau, la nevoie, chiar patru.

Deși eram obosit, noaptea mi-a părut lungă cît o săptămînă. În ghearele coșmarului, mă gîndeam la Angela

și mă simțeam mai deprimat ca oricînd la ideea că mă aflam pe drumul cel mai scurt către Gretna Green. Ce aveam eu cu Gretna Green ? Acesta nu era drumul către America, ci drumul spre diavol, mi-am zis în amărăciunea mea.

Dimineața am descoperit că încă ningea, că ninsese toată noaptea și că eram înzăpezit. Nimeni nu putea ieși din acest loc așezat între mlaștini și nimeni n-ar fi putut ajunge la el pînă ce drumul nu era dezăpezit de lucrătorii din orașul cel mai apropiat. Dar cînd vor reuși aceștia să dezăpezească drumul către hanul *Gorunul,* nimeni nu putea să-mi spună.

Acum era ajunul Crăciunului. Aș fi avut un Crăciun trist oriunde m-aș fi găsit, așa că asta nu avea prea mare însemnătate. Totuși, a fi înzăpezit, e ca și cum ai muri de îngheț, un lucru pe care nu-l pusesem în socotelile mele. Mă simțeam foarte singur. Nu puteam să le propun hangiului și hangiței să mă invite în societatea lor (deși mi-ar fi plăcut asta) așa cum nu aș fi putut să le cer să-mi dea cadou un vas de argint. Aici se poate observa marele meu secret, timiditatea reală a caracterului meu. Ca mulți oameni timizi, îi judec pe alți oameni ca și cum și ei ar fi timizi. Fiind mult prea rușinos ca să fac propunerea eu însumi, aveam de fapt o vagă presimțire că i-aș pune în mare încurcătură.

Încercînd, de aceea, să mă aranjez, în singurătatea mea, am întrebat înainte de toate ce cărți erau în casă. Ospătarul mi-a adus un ghid al drumurilor, două sau trei jurnale vechi, o cărticică de cîntece, terminată într-o colecție de cuvîntări și urări, o cărticică de glume, un straniu volum despre *Pelerinul Pickle* [1] și *Călătorie sentimentală* [2]. Îmi era cunoscut fiecare cuvînt din ultimele două cărți, însă le-am citit din nou în întregime ; am încercat să fredonez toate cîntecele (*Auld-Lang Syne*, printre ele). Am epuizat în întregime glumele în care am găsit resurse de melancolie adaptate la starea mea sufletească. Am ținut toate cuvîntările de ocazie, am făcut toate urările,

[1] Cunoscut roman al scriitorului englez *Tobias Smollett* (1721—1771).

[2] Jurnal de călătorie aparținînd lui *Lawrence Sterne* (1718—1768).

mi-am însușit cuprinsul ziarelor. Ultimele nu aveau nimic în ele decît anunțuri de bursă, o întrunire cu privire la un impozit local și o tîlhărie la drumul mare. Deoarece sînt un cititor nesățios, n-am putut să fac astfel ca rezerva să-mi țină pînă noaptea ; la ora ceaiului o epuizasem. Fiind apoi lăsat cu propriile mele resurse, am pierdut o oră socotind ce-aș mai putea să fac. În cele din urmă, mi-a venit în minte (întrucît eram grijuliu să îndepărtez din gîndurile mele prin orice mijloace pe Angela și pe Edwin) să încerc, cît timp va putea ține și asta, să mă îndeletnicesc cu trecerea în revistă a amintirilor pe care le am despre felul în care am petrecut în diferite hanuri. Am aţiţat focul, mi-am tras fotoliul puțin către o latură a paravanului — neîndrăznind să merg prea departe, pentru că știam că vîntul, pe care îl auzeam mîriind, mă aștepta să se repeadă la mine — și m-am pornit.

Prima mea impresie despre un han datează de cînd eram la grădiniță. Ca urmare trebuia să mă întorc la vîrsta grădiniței ca punct de plecare, și astfel să mă găsesc așezat pe genunchii unei femei palide, cu ochi ca de pește, cu nas acvilin și un halat verde, care istorisea întruna o povestire înfiorătoare despre un hangiu de la marginea șoselei, ai cărui oaspeți dispăruseră în condiții de neînțeles mulți ani de zile, pînă s-a descoperit că scopul vieții lui era să-i transforme în plăcinte. Pentru a se putea devota mai bine acestei ramuri alimentare, construise o ușă secretă la capătul patului și, cînd oaspetele (sub apăsarea plăcintelor mîncate), adormea, acest blestemat hangiu se furișa încetișor cu o lampă într-o mînă și un cuțit în alta, îi tăia gîtul și făcea din el plăcinte, în care scop avea cazane sub un chepeng în podea, cazane care fierbeau încontinuu și își frămînta aluatul în toiul nopții. Totuși, nu era nesimțitor la mustrările conștiinței, pentru că niciodată nu se ducea la culcare fără ca să fie auzit șoptind : „Prea mult piper !“ ceea ce a fost oarecum cauza pentru care a ajuns în fața justiției. Nu trecuse mult de cînd auzisem despre acest criminal, că apăru altul din aceeași perioadă, a cărui profesie a fost la origine aceea de spărgător, din pricina căruia meșteșug i s-a retezat într-o noapte o ureche, pe cînd se strecura tîlhărește pe-o fereastră ; i-o retezase o slujnică vitează și frumușică la care, femeia cu

nasul acvilin făcea aluzie ca fiind ea însăși, deși descrierea nu corespundea cîtuși de puțin. După mai mulți ani această slujnică vitează și frumușică s-a căsătorit cu stăpînul unui han de țară. Hangiul avea un obicei deosebit și anume purta întotdeauna o boneță de mătase pe care nu voia niciodată, sub nici un motiv, s-o scoată de pe cap. În cele din urmă, într-o noapte, pe cînd el dormea adînc, viteaza și frumușica femeie îi ridică boneta pe partea dreaptă a capului și descoperi că pe acea parte îi lipsea urechea. Își dădu astfel seama, datorită isteției ei, că acela era spărgătorul cu urechea tăiată, care a luat-o pe ea de nevastă cu intenția de a o ucide. Așa că ea imediat a înfierbîntat vătraiul și i-a încheiat cariera, pentru care lucru a fost chemată și prezentată Regelui George, care stătea pe tron și care a complimentat-o pentru marele ei merit și isteția ei. Aceeași povestitoare, care, eram încredințat de mult, simțea o plăcere diabolică să mă înspăimînte, mai avea o altă istorioară din propria ei experiență, bazată însă, așa cum cred eu acum, pe *Raymond și Agnes sau călugărița sîngeroasă*. Spunea că asta s-a întîmplat cumnatului ei care era teribil de bogat — în timp ce tatăl meu era sărac și foarte înalt. Caracteristic pentru ființa asta diabolică era să prezinte sufletului meu fraged pe cele mai dragi rude și prieteni ai ei în contraste care îi puneau într-o lumină favorabilă. Cumnatul ei călărea odată printr-o pădure, pe un cal falnic (noi nu aveam un cal falnic), însoțit de cîinele său favorit, un exemplar prețios de *terra nova* (noi nu aveam cîine), cînd se lăsă noaptea și ajunse la un han. O femeie ursuză deschise ușa și el o întrebă dacă îi poate oferi un pat. Ea răspunse afirmativ. Îi duse calul în grajd și pe el îl conduse într-o cameră unde mai erau doi bărbați cu figuri întunecate. În timp ce își lua cina, un papagal care se găsea în cameră începu să vorbească, spunînd : „Sînge, sînge ! Șterge sîngele !". La care vorbe, unul din cei doi oameni frînse gîtul papagalului, spunînd că se prăpădea după friptură de papagal și că dorea să-i fie preparat acesta pentru gustarea de dimineață. După ce a mîncat și a băut pe săturate, acest cumnat înalt de statură și teribil de bogat s-a dus la culcare. Însă era neliniștit, pentru că îi închiseseră cîinele în grajd, spunîndu-i că ei nu admit niciodată cîini în casă.

Stătu peste o oră fără să adoarmă, gîndind și iar gîndind, cînd, chiar în momentul în care luminarea se termina auzi o zgîrietură la ușă. Deschise ușa și văzu că era cîinele *terra nova !* Cîinele intră liniștit, adulmecă în jurul lui și se duse țintă la niște paie din colțul camerei, paie cu care cei doi oameni întunecați spuseseră că au acoperit niște mere. Cîinele dădu paiele la o parte și scoase la iveală două cearșafuri pline de sînge. Chiar în clipa aceea lumînarea se stinse și cumnatul ei, uitîndu-se printr-o crăpătură a ușii îi văzu pe cei doi bandiți furișîndu-se în sus pe scări. Unul înarmat cu o spadă lungă (în jur de cinci picioare) ; celălalt ducînd un satîr, un sac și o lopată. Nu-mi amintesc de sfîrșitul acestei aventuri și presupun că simțurile mele fuseseră întotdeauna atît de izbite la această scenă a povestirii, că puterea de a o asculta pînă la capăt îmi părăsea ființa pentru vreun sfert de oră. Povestirile acestea îngrozitoare m-au purtat, cu gîndul, stînd acolo lîngă căminul *Gorunului,* la hanul de la drumul mare, devenit faimos în timpul meu, datorită unei cărți de șase penny cu o gravură împăturită, reprezentînd, într-un medalion central de formă ovală, portretul lui Jonathan Bradford, și în cele patru medalioane de la colțuri patru episoade din tragedia cu care numele lui este asociat — colorate de o mînă sigură și economicoasă în același timp, deoarece culoarea bujorilor din obrajii lui Jonathan trecea fără nici o pauză la pantalonii ospătarului, și întinzîndu-se în medalionul vecin, devenea romul dintr-o sticlă. Îmi amintesc cum a fost găsit hangiul, cu propriul său cuțit la picioare și cu sînge pe mîini alături de patul călătorului omorît, cum a fost spînzurat pentru omor cu toate protestele sale, că s-a dus într-adevăr la călător cu gîndul să-l omoare și să-i ia desagii, dar a rămas împietrit, fără să mai poată face vreo mișcare, cînd l-a găsit deja omorît, și cum ospătarul, după trecerea multor ani, a recunoscut că a fost fapta lui. În momentul acesta m-am simțit indispus. Am ațițat focul și am stat cu spatele la el, atît cît am putut să suport căldura, privind în sus în întunericul de deasupra paravanului și la perdelele care se mișcau și se legănau de colo pînă colo, ca viermii din *Balada lui Alonzo cel Viteaz și a Frumoasei Imogen.*

Exista un han și în orașul cu catedrală, unde mă duceam la școală, un han înconjurat de amintiri mai plăcute decît acelea de pînă aici. S-o iau pe cea mai apropiată care îmi vine în minte. Era hanul în care prietenii obișnuiau să stea în gazdă, și unde noi obișnuiam să tragem cînd ne duceam să ne vedem rudele și să mîncăm somon și friptură de pasăre și să dăm bacșișuri. Avea o emblemă eclesiastică — o mitră episcopală — și un bar care părea să fie cel de-al doilea lucru bun dintr-o eparhie episcopală, atît era de plăcut în el. Iubeam la disperare pe fata cea mai tînără a hangiului, însă să trecem peste asta. În hanul acesta a plîns pentru mine surioara mea cea cu obrajii trandafirii, pentru că m-am ales cu un ochi învineţit într-o bătaie. Și deși, în noaptea aceasta petrecută la *Gorunul*, ea se afla de mulți și îndelungați ani acolo unde toate lacrimile dispar, gîndul la hanul acela mă înduioșează încă.

„Urmarea mîine" mi-am spus, cînd am luat lumînarea să mă duc la culcare. Însă patul meu luă asupra lui misiunea de a continua șirul de gînduri din această noapte. M-a purtat așa, ca un covor fermecat, într-un loc îndepărtat (însă tot în Anglia) și acolo coborînd dintr-o diligență la un alt han înzăpezit, așa cum se întîmplase dealtfel în realitate cu cîțiva ani mai înainte, am repetat în somn o curioasă scenă pe care o trăisem cu adevărat acolo. Cu mai bine de un an înainte de călătoria pe care o făceam atunci și în cursul căreia am tras la acel han, pierdusem un prieten foarte apropiat și drag. Pe vremea aceea, în fiecare noapte, acasă sau plecat de-acasă, îl visam pe acest prieten. Cîteodată îl visam ca trăind încă, altădată ca reîntors din lumea umbrelor pentru a mă mîngîia ; întotdeauna mi se arăta frumos, liniștit și fericit, și niciodată asociat cu vreun sentiment de frică sau disperare. Eram într-un han singuratic așezat într-o cîmpie largă, mlăștinoasă și mă oprisem acolo să-mi petrec noaptea. După ce am aruncat o privire de la fereastra camerei de dormit peste pustiul de zăpadă deasupra căruia strălucea luna, m-am așezat lîngă foc să scriu o scrisoare. Întotdeauna pînă la acea oră am ținut secret faptul că în fiecare noapte îl visam pe cel drag și dispărut. Însă în scrisoarea pe care am scris-o, am relatat acest fapt și am adăugat că sînt curios dacă subiectul visului meu îmi va rămîne credincios,

așa obosit de călătorie cum eram și în acest loc îndepărtat. N-a fost așa. Despărțindu-mă de secret, împărtășindu-l altuia, am pierdut apariția mult iubită. Somnul meu nu mi-a mai înfățișat-o de atunci, de șaisprezece ani, decît o singură dată. Asta a fost în Italia. M-am deșteptat (sau visam că mă deștept) vorbind cu apariția prietenului meu, a cărui voce atît de cunoscută îmi suna distinct în urechi. Am rugat-o, pe cînd se ridica deasupra patului meu și se înălța spre plafonul boltit al camerei vechi, să-mi răspundă la o chestiune în legătură cu viața viitoare. Mîinile mele se găseau încă întinse către ea cînd a dispărut și, în acel moment, am auzit un clopoțel sunînd pe lîngă zidul grădinii și o voce în adînca tăcere a nopții chemînd pe toți bunii creștini să se roage pentru sufletul morților. Era în ajunul sîmbetei morților.

Să revin la *Gorunul*. Cînd m-am deșteptat în ziua următoare, geruia tare, și cerul jos amenința cu altă ninsoare. Odată micul dejun terminat, mi-am tras scaunul la locul lui dinainte și, focul fiind mai atrăgător decît peisajul, pe care îl lăsa în umbră, mi-am reluat amintirile mele despre hanuri.

Exista un han bun acolo, în Wiltshire, la care am tras odată, în zilele în care mai găseai bere tare de Wiltshire, înainte ca toată berea să fie o amăreală. Era în împrejurimile lui Salisbury Plain și vîntul de noapte care zguduia fereastra mea zăbrelită venea văitîndu-se de la Stonehenge. Pe lîngă hanul acesta se ținea un om fără căpătîi (cred că era un druid care, în mod supranatural supraviețuise și care, cred, mai dă tîrcoale și astăzi) cu păr alb, lung, cu ochi albaștri și aspri, uitîndu-se întotdeauna departe. Pretindea că fusese păstor și părea că urmărește cu privirea pierdută pe linia orizontului reapariția unei fantomatice turme de oi, care însă, desigur, de-o veșnicie devenise carne de oaie, pentru friptură. Era un om cu o stranie credință în el că nimeni nu poate număra de două ori stîncile de la Stonehenge și să ajungă la același rezultat, precum și că oricui le numără în trei rînduri de cîte nouă ori și apoi se așază în centru și spune „Cutez !" i se va înfățișa o vedenie înspăimîntătoare și va fi lovit de moarte. Mai spunea că odată văzuse o nălucă ; se găsea afară pe o cîmpie la sfîrșitul unei zile de toamnă tîrzie, cînd abia de

zări. înaintînd în fața lui cu pași săltați și neregulați, ceva ce la început i s-a părut a fi o umbrelă de călătorie care fusese luată de vînt din vreo trăsură : însă pe urmă i-a făcut impresia că este un pitic subțire călare pe un ponei. Urmărind obiectul acela la o oarecare distanță, fără să-l ajungă din urmă, și strigînd la el fără să capete vreun răspuns, a înaintat mile și mile la rînd, pînă cînd, în cele din urmă ajungîndu-l, a descoperit că era ultima dropie din Marea Britanie, degenerată și ajunsă în starea de a nu mai avea aripi și de a alerga numai pe pămînt. Hotărît s-o prindă sau să moară luptîndu-se cu ea, o atacă, însă dropia care și ea luase o hotărîre contrară, adică să nu accepte nici una nici alta, l-a îmbrîncit de colo pînă colo, l-a zăpăcit și, în cele din urmă, a fost văzută luînd-o la fugă către apus. Omul acesta straniu, rod al metempsihozei putea să fi fost un somnambul sau un entuziast, sau un tîlhar, însă eu m-am trezit într-o noapte cu el în întuneric, lîngă patul meu, rostind o rugăciune cu o voce înspăimîntătoare. Mi-am achitat nota chiar în ziua următoare și am plecat din ținut cît am putut mai repede.

Ceea ce s-a întîmplat într-un mic han din Elveția, pe cînd stăteam acolo, n-a fost un lucru obișnuit. Hanul era simplu, nepretențios, și se găsea într-un sat înșirat pe o singură uliță îngustă, în zig-zag, între munți. Pătrundeai prin ușa principală trecînd prin grajdul de vite, și te strecurai printre catîri, cîini și păsări de curte înainte de a ajunge la scara mare, neacoperită, care ducea la camere, care camere erau toate din lemn nevopsit, fără tencuială sau tapet, asemenea lăzilor ordinare de ambalat. La exterior, nimic altceva decît ulița întortocheată, o bisericuță ca o jucărie cu o clopotniță colorată în arămiu, o pădure de pini, o cascadă, cețuri și coastele munților. Un tînăr ce ținea de hanul acesta dispăruse cu opt săptămîni înainte (era pe timp de iarnă) și se presupunea că avusese o aventură de dragoste ascunsă de ochii lumii și că se dusese să se înroleze în armată. Se sculase noaptea și pornise pe uliță din podul în care dormea împreună cu un alt slujitor, și făcuse lucrul acesta așa de tăcut, încît prietenul și tovarășul lui de muncă nu auzise nici o mișcare și nu-și amintea să fi auzit ceva, cînd s-a trezit dimineața și a fost întrebat : „Louis, unde este Henri ?“ L-au căutat în sus

și în jos în zadar și apoi au renunțat. Lîngă han, era o grămadă de lemne de foc, și cîte o grămadă asemănătoare se găsea lîngă fiecare gospodărie din sat ; însă grămada care aparținea hanului era mai mare decît celelalte, din cauză că hanul era casa cea mai avută și avea cele mai multe focuri. De la o vreme, oamenii au început să observe, pe cînd porneau așa într-o doară spre han, că un cocoș de rasă Bantam, care făcea parte din păsările hanului, își ieșise din felul său obișnuit de a fi și se cățăra pînă în vîrful grămezii de lemne și, cît e ziua de lungă, striga cucurigu, pînă ce părea că era pe punctul să plesnească. Se scurseră cinci sau șase săptămîni și cocoșul acesta teribil, neglijîndu-și îndatoririle gospodărești, era veșnic în vîrful grămezii de lemne, țipînd cucurigu pînă îi ieșeau ochii din cap. În vremea asta, s-a observat însă că Louis era stăpînit de o ură violentă față de aprigul cocoș și într-o dimineață a fost văzut de o femeie, care stătea la o fereastră în lumina soarelui masîndu-și gușa, că pune mîna pe o scurtătură groasă de lemn și, cu o înjurătură tare, o aruncă în cocoșul acela teribil care cînta pe grămada de lemne, omorîndu-l. Văzînd aceasta femeia, căreia i se făcu deodată lumină în minte, se furișă prin spatele grămezii de lemne și, fiind o bună cățărătoare, așa cum dealtfel sînt toate femeile, se urcă pe grămada de lemne, ajungînd în cîteva clipe în vîrful ei, și, uitîndu-se în golul din mijlocul grămezii strigă cît putu :

— „Puneți mîna pe Louis, ucigașul ! Trageți clopotul de la biserică ! Aici este trupul celui ucis !" L-am văzut pe ucigaș în ziua aceea și l-am revăzut în memorie pe cînd stăteam lîngă foc la hanul *Gorunul*. Și îl văd și acum, zăcînd legat cu frînghii pe paiele din grajd, printre vacile cu privirea lor blîndă și răsuflarea aburindă, așteptînd să fie luat de poliție. Se uita la el tot satul, înfricoșat. Un animal stupid — cel mai stupid animal din grajd — cu un cap întunecat, o față grosolană, lipsită de orice semn de sensibilitate, acesta era omul care își însușise o sumă mică de bani de la stăpîn, lucru cunoscut de tînărul ucis, și care găsise acest mod fericit, gîndea el, de a-l înlătura pe Henri ca pe un posibil martor sau denunțător. Toate acestea le-a mărturisit în ziua următoare. Era o ființă decăzută și posomorîtă, care nu se mai putea teme de alte

supărări, acum că fusese prins și urma să-și sfîrșească zilele. L-am mai văzut o dată, în ziua plecării mele de la han. În cantonul acela, călăul încă își îndeplinește slujba cu o sabie, și am dat peste acest ucigaș, ferecat de un scaun, cu ochii legați, pe un eșafod ridicat într-o mică piață. În momentul acela, o sabie mare (umplută cu argint viu în partea groasă a lamei) trecu cu repeziciune peste el ca un vîrtej de vînt sau de foc și odată cu fulgerarea a încetat să existe ființa lui pe pămînt. Nu m-a mirat faptul că omul a fost atît de brusc executat, ci împrejurarea că n-au mai fost secerate și alte capete pe o rază de cincizeci de yarzi, de secera aceea înspăimîntătoare.

În umbra lui Mont Blanc, am locuit tot într-un han, b.n, cu o hangiță drăguță și veselă și un hangiu cumsecade. În acest han, unul din apartamente avea tapete cu subiecte zoologice, nu prea bine potrivite : astfel că elefantul părea că beneficiază ocazional de picioarele din spate și de coada unui tigru, în timp ce leul avea la cap trompă și colți, iar ursul, năpîrlit, numai urs nu părea a fi, ci arăta, pe porțiuni mari ale blănii, ca un leopard. Mi-am făcut la acest han mai mulți prieteni americani, care în loc de Mont Blanc, pronunțau *Mount Blank* — cu excepția unui cetățean spiritual, cu fire sociabilă, care ajunsese în termeni atît de amicali cu acesta încît vorbea de el în mod familiar, numindu-l pur și simplu Blank, și făcînd la micul dejun observații de felul acesta : Blank arată destul de înalt în dimineața asta. Sau exprimîndu-și îndoiala seara, în curte, și întrebîndu-se dacă nu ar exista în țara noastră oameni întreprinzători care să escaladeze vîrful lui Blank, în cîteva ore, de la prima pornire.

Odată mi-am petrecut două săptămîni într-un han din nordul Angliei, în care am fost urmărit de imaginea unui tort înfricoșător. Era un tort Yorkshire, ca un fort — un fort părăsit, fără nimic în el. Însă ospătarul avea ideea fixă că era un obiect de ceremonie pe care îl punea pe masă de cîte ori mîncam. După cîteva zile, am încercat să fac în mod delicat diferite aluzii în sensul că s-a sfîrșit cu tortul. Ca, de pildă, golind rămășițele din pahare în el, punînd farfuriile pentru brînză și lingurile în el ca într-un coș, punînd sticlele de vin ca într-o frapieră : dar în zadar ; tortul era din nou curățat și pus pe masă ca și mai înainte.

În cele din urmă, începînd să mă îndoiesc dacă nu sînt victima unei iluzii optice şi ca nu cumva sănătatea şi mintea mea să cedeze sub greaza unui tort imaginar, am tăiat din el o felie de forma şi de mărimea unui triunghi din acelea care servesc ca instrument muzical într-o orchestră mare. Nici o minte omenească nu putea să prevadă rezultatul la care am ajuns : ospătarul a reparat tortul. Cu un fel de ciment care se potrivea foarte bine, a completat cu îndemînare triunghiul din nou, astfel că eu mi-am plătit nota şi am fugit.

Hanul *Goranul* devenea oarecum plictisitor. Am făcut o expediţie pe uscat, dincolo de paravan, şi am pătruns cam pînă la a patra fereastră. Aici am fost împins înapoi de urgia vremii. Întors din nou în locşorul de lîngă cămin, am aţîţat focul şi am luat din amintire, la rînd, un alt han.

Acesta se găsea în părţile cele mai îndepărtate ale Cornwallului. S-a întîmplat că atunci cînd am sosit cu şi tovarăşii mei de călătorie la han, acolo era în toi o serbare anuală a minerilor şi trebuia să trecem prin mulţimea dezlănţuită care dansa în faţa hanului la lumina torţelor. Înainte de aceasta, ne răsturnasem cu poştalionul, pe întuneric, într-o băltoacă, la cîteva mile distanţă, şi eu aveam acum cinstea să mîn unul din caii deshămaţi. Dacă vreo cititoare sau vreun cititor, care urmăresc rîndurile acestea, vor lua un cal de poştă foarte înalt, cu resturile de ham atîrnîndu-i în jurul picioarelor şi îl va mîna ţinîndu-l de frîu, în mijlocul unui dans popular de o sută cincizeci de perechi, acea cititoare sau acel cititor abia atunci, şi numai atunci, îşi va putea face o idee asupra nenumăratelor călcături pe picioare la care îl supune calul de poştă. Şi peste acestea, calul de poştă, descoperind că trei sute de oameni se învîrtesc în vîrtej în jurul lui, probabil că va da înapoi şi va azvîrli din picioarele de la spate, într-un fel cu totul nepotrivit cu demnitatea şi stima de sine însuşi a celui care îl duce de frîu. Cu aceste mici dezavantaje în legătură cu aspectul meu, care în mod obişnuit face o impresie bună, mi-am făcut apariţia la acel han, spre surpriza şi mirarea de neexprimat a minerilor din Cornwall. Hanul era plin, de douăzeci de ori plin şi nimeni nu putea fi găzduit în afară de calul de poştă — deşi ca să fii descotorosit de acest nobil animal era mare lucru. În timp

ce tovarășii mei de călătorie și cu mine discutam unde să ne petrecem noaptea și parte din ziua următoare, pînă cînd veselul fierar și nu mai puțin veselul rotar vor fi în situația de a putea să se ducă la mlaștină și să despotmolească diligența, un om cumsecade se desprinse din mulțime și ne oferi cele două camere neînchiriate pe care le avea la catul de sus, plus o cină compusă din ouă și șuncă, bere și punci. Plini de bucurie l-am urmat la cea mai ciudată dintre casele acelea curate, unde am fost bine găzduiți spre mulțumirea tuturor celor de față. Însă noua caracteristică a găzduirii a fost că omul nostru era tîmplar de scaune, iar scaunele destinate nouă erau numai schelete fără nici un fel de fund. Așa că ne-am petrecut seara pe stinghiile scaunelor. Nu aceasta a fost însă cea mai năstrușnică urmare, ci aceea că, dacă ne aplecam să mîncăm și unii dintre noi se porneau să rîdă, uitau de particularitatea poziției lor și dintr-o dată dispăreau. Eu însumi, în timp ce mîncam ouăle cu șuncă cocoșat într-o poziție din care nu puteam să ies singur, am fost extras de cinci ori din schelăria scaunului, asemenea unui clovn dintr-o pantomimă comică, căzut într-un hîrdău.

Hanul *Gorunul* îmi redeștepta un simțămînt de singurătate. Începeam să devin conștient că drumul meu nu va fi reluat pînă nu voi fi dezgropat de aici. S-ar putea să mai stau încă o săptămînă — sau săptămîni !

Mi-am mai adus aminte de o povestire cu subiect straniu în legătură cu un han în care am petrecut o noapte într-un vechi și pitoresc oraș la hotarul ținutului Wales. Într-o cameră mare cu două paturi, din hanul acesta, un om s-a sinucis cu otravă într-unul din paturi, în timp ce în celălalt un călător obosit dormea adînc. De atunci patul cu sinuciderea nu a mai fost folosit niciodată, însă celălalt a fost folosit în continuare. Patul nefolosit a rămas gol în cameră, deși în celelalte privințe nu s-a schimbat nimic. Istorisirea spune mai departe că oricine dormea în această cameră, nefiind vorba, în general, de persoane complet străine, ci de cei de prin partea locului, cînd cobora dimineața degaja un miros de tinctură de opium și avea gînduri de sinucidere. Orice fel de persoană ar fi fost și cu oricine ar fi vorbit era sigur că avea să facă vreo referire la sinucidere. Asta a mers așa ani întregi, pînă cînd, în cele

din urmă hangiul s-a hotărît să ia patul nefolosit, să-l ducă jos și să-i dea foc în întregime, cu perdele cu tot. Strania influență (asta-i partea interesantă) se schimbă acum, în sensul că deveni mai slabă, însă doar atît. Cel care ocupa această cameră, doar cu rare și ocazionale excepții, cînd cobora dimineața, încerca să-și reamintească de un vis pe care îl avusese noaptea. Hangiul, arătîndu-se încurcat, îi sugera diferite subiecte banale, deși știa că nici unul din ele nu se va potrivi cu visul avut. Însă în clipa în care hangiul sugera ceva legat de otravă, călătorul tresărea și striga : „Da !" Niciodată nu se întîmpla să nu accepte această sugestie și niciodată nu-și mai amintea apoi de vis.

Această amintire mi-a readus în minte hanurile din ținutul Wales în general, cu femeile purtînd pălăriile lor rotunde și cu cîntăreții la harpă, cu bărbile lor albe (venerabili, însă, teamă mi-e, șarlatani), cîntînd afară lîngă ușă, în timp ce luam masa. Tranziția naturală a fost către hanurile din munții Scoției, cu turtele lor de făină de ovăz, cu mierea, cu carnea de vînat, cu păstrăvii din lac, cu whisky și poate (avînd materialele atît de ispititor la îndemînă) ciorbă de Athol [1]. Odată, veneam în mare grabă înspre miazăzi din munții Scoției, sperînd să schimbăm caii la stația de la capătul unei oarecare văi sălbatice și de importanță istorică, cînd ce văzură ochii mei uluiți ? Hangiul a ieșit afară cu un ochean, îndepărtînd astfel orice perspectivă de a schimba imediat caii, care cai erau departe de han și pășteau în liniște, și n-au apărut la vedere mai înainte de patru ore. Ajungînd la păstrăvi, gîndul mi-a zburat prin asociație la hanurile pescarilor din Anglia (am asistat la nenumărate isprăvi de pescuit cu undița care constau în a sta întins cît e ziua de lungă pe fundul bărcii și nefăcînd nimic, cu stăruință, lucru pe care l-am găsit tot atît de eficient în legătură cu prinderea peștilor ca și întrebuințarea celor mai bune scule și a celor mai înaintate științe), repet, la hanurile pescarilor și la dormitoarele lor albe, curate, ornate cu ghivece cu flori, cu priveliștea spre rîu, spre bac, spre ostrovul verde, spre turnul ascuțit al bisericii și spre podul de peste rîu. Gîndul îmi zbura și la Emma cea fără de seamăn, cu ochi strălucitori și zîmbet drăgălaș,

[1] Oraș în Scoția.

care servea la masă, binecuvîntată fie ! cu o grație naturală care l-ar fi preschimbat și pe Barbă-Albastră. Privind mai departe focul din căminul hanului, am mai deslușit printre cărbunii aprinși, imaginea a vreo douăzeci și mai mult de hanuri de poștă, minunatele hanuri de poștă englezești, de care ne pare atît de rău că le-am pierdut, care erau atît de spațioase și de comode și care erau, de asemenea, monumente ale consimțirii la practica rapacității și stoarcerii banilor de la călători. Acela care ar vrea să vadă clădirile acestea lincezind, să meargă de la Basngstoke sau chiar de la Windsor, la Londra. pe drumul ce duce prin Hounslow și să reflecteze în legătură cu rămășițele acestor clădiri pe cale de dispariție. Grajdurile în ruină vor ajunge praf și pulbere. Lucrătorii n-au locuință, iar călătorii se adăpostesc în dependințe. Curțile sînt năpădite de iarbă. Camerele, în care la început erau instalate sute de paturi cu saltele de puf, sînt închiriate acum unor locatari irlandezi la opt pence pe săptămînă. Mai există o mică și urîtă berărie, restrînsă în spațiul cîrciumii vechi, în care în loc de lemne, ard ușile grajdului pentru diligențe și care are una din cele două ferestre înfundată, ca și cînd ar fi fost penalizată într-o luptă cu drumul de fier și, tolănit în prag, un buldog scund. Ce puteam să mai văd în focul meu, ce era mai firesc, după această imagine, decît noua stație a căii ferate din zilele noastre, în apropierea nenorocitei stații de poștă, cu nimic deosebită în ce privește curentul de aer, rece și umed ; nimic deosebit de menționat cu privire la sala de mese decît tencuiala nouă și nici o schimbare în afară de expoziția de bagaje din hol.

Ajung apoi la hanurile din Paris, cu frumosul apartament de patru încăperi la capătul de o sută șaptezeci și cinci de trepte ceruite, cu privilegiul de a suna clopoțelul cît e ziua de lungă, fără ca acesta să deranjeze sufletul sau trupul cuiva, în afară de persoana ta, și de a nu avea la cină prea multă mîncare, ținînd seama de preț. Și hanurile provinciale din Franța, cu turnul mare al bisericii proiectîndu-se deasupra curții, clopoțeii cailor sunînd cu veselie în susul și în josul străzii și ceasuri de toate felurile în toate camerele, ceasuri care nu merg bine, în afară de cazul în care ajung la ora adevărată, fără intenție, luînd-o înainte sau rămînînd în urmă încet, încet, cu douăsprezece ore. Să

trec, după asta la hanurile mai mici, așezate pe marginea drumului în Italia, în care toate hainele murdare din casă (în afară de cele îmbrăcate) atîrnau întotdeauna în anticamera ta, în care țînțarii fac o budincă de stafide din fața ta, vara, iar frigul o învinețește iarna, în care capeți ce poți și te lași păgubaș de ce nu poți căpăta, în care mi-ar place totuși să-mi fierb din nou ceaiul într-o cutie de batiste în lipsă de ceainic. Trec mai departe la hanurile de pe lîngă vechile palate și la hanurile vechi mănăstirești din orașele și cetățile din aceeași provincie strălucitoare, cu scările lor masive și zidite în pătrat de unde poți să privești, prin multimea de coloane, la bolta înaltă a cerului, cu saloanele fastuoase pentru banchete și vastele săli de mîncare, cu labirintul camerelor de dormit cu o atmosferă fantomatică și ferestrele care dau în străzi fabuloase, care nu lasă impresia de realitate sau posibil. Trec acum la apropiatele hanuri mici din districtele bîntuite de malarie, cu personalul palid și mirosul lor particular de locuințe în care aerul nu este lăsat să intre. Apoi, la imensele și fantomaticele hanuri ale Veneției cu strigătul grav al gondolierului atunci cînd cotește, mirosul apei care ți se fixează în fundul nasului (mereu indispus cît timp stai acolo) și cu marele clopot al bazilicii San Marco bătînd miezul nopții. Mă opresc apoi cu gîndul pentru un minut la hanurile fără liniște de pe Rin, unde faptul că te duci să te culci, la orice oră s-ar întîmpla aceasta, pare să fie un clopot de alarmă, care-i face pe toți ceilalți să se scoale și unde, în sufragerie, la capătul unei mese lungi (cu mai multe turnuri ale lui Babel, construite din farfurii albe la celălalt capăt), o ceată de oameni zdraveni, îmbrăcați în haine pline cu noroi, dar împodobiți cu juvaeruri, vor rămîne toată noaptea, ciocnind pahare și cîntînd despre rîul care curge, despre strugurii care se coc, despre vinul de Rin care înșală, despre femeile de la Rin care zîmbesc și: „Hai, bea, bea prietene!" și: „Hai, bea, bea măi frate, măi", și altele din astea. Am plecat de acolo, desigur, către alte hanuri din Germania, unde toate mîncărurile sînt reduse la același gust și unde sufletul este tulburat de apariția unor budinci fierbinți sau a unor vișine fierte în apă și îndulcite, la momente cu totul neașteptate din timpul mesei. După imaginea unei înghițituri zdravene de bere scînteietoare dintr-o halbă cu spumă, și

o privire de recunoaștere prin fereastra berăriei studențești de la Heidelberg și din alte părți, am pornit pe mare către hanurile din America cu cele patru sute de paturi fiecare și cu cele opt sau nouă sute de doamne și domni la masă în fiecare zi. Din nou am stat în sălile de bar de acolo, luînd *cobbler*-ul, *julep*-ul, *slinp*-ul [1] sau cocktail-ul meu de fiecare seară. Din nou îl ascultam pe prietenul meu, generalul, — pe care îl cunoscusem de cinci minute, în cursul cărora m-a făcut prieten intim și pe viață cu doi maiori, care la rîndul lor m-au făcut intim pe viață cu trei colonei, care și ei m-au făcut frate cu douăzeci și doi de civili — din nou, spun, îl ascultam pe prietenul meu generalul enumerîndu-mi pe îndelete posibilitățile de care dispunea hotelul cu privire la „sala de dimineață pentru bărbați, domnule ; sala de dimineață pentru femei, domnule ; sala de seară pentru bărbați, domnule ; sala de seară pentru femei, domnule ; sala de seară, pentru bărbați și femei, domnule ; sala de muzică, domnule ; sala de lectură, domnule, peste patru sute de camere de dormit, domnule ; și toată clădirea plănuită și terminată în cursul a douăsprezece luni calendaristice socotite de la prima curățire a terenului de obstacole, și la un cost de cinci sute de mii de dolari, domnule". Descopeream însă din nou, prin prisma felului meu personal de a gîndi că, cu cît era mai mare, mai pompoasă și mai costisitoare clădirea, cu atît era mai puțin simpatică. Totuși din nou mi-am băut *cobbler*-ul, *julep*-ul, *sling*-ul sau cocktail-ul, închinîndu-l în sănătatea prietenului meu generalul, a prietenilor mei maiori, colonei și a tuturor civililor ; dîndu-mi bine seama că oricîte paie mici aș fi descoperit în ochii lor, cu ochii mei în care se văd bîrne, ei aparțin unui popor bun, generos, inimos și mare.

Pînă aici mi-am continuat amintirile, în pas repede, ca să țin departe singurătatea din sufletul meu. Însă acum mă simt definitiv doborît și renunț la subiect. Ce am de făcut ? Ce se va întîmpla cu mine ? Pînă la ce limită trebuia, resemnat, să mă scufund ? Ce-ar fi ca, asemeni baronului Trenck, să caut un șoarece sau un păianjen și să găsesc unul, ca să-mi înșel prizonieratul dresîndu-l. Chiar și asta ar putea fi periculos în viitor. S-ar putea să ajung atît de

[1] Diverse băuturi americane.

departe la timpul în care drumul va fi dezăpezit, încît la plecare să izbucnesc în lacrimi și să mă rog fierbinte, ca prizonierul care a fost eliberat din Bastilia la bătrînețe, să fiu dus înapoi în această cameră cu cinci ferestre, zece perdele și draperii în falduri.

O idee disperată mi-a venit în minte. În alte împrejurări aș fi respins-o, dar la strîmtoarea în care mă găseam m-am agățat de ea și încă tare. Aș fi putut oare să învinge timiditatea mea înnăscută, care m-a reținut de la masa hangiului și de la societatea pe care aș fi putut s-o găsesc acolo, și să-l chem pe băiatul de serviciu, pe Cobbs, cerîndu-i să-și ia un scaun și oferindu-i ceva în formă lichidă — ca să stea de vorbă cu mine ? A fost posibil. Și am făcut-o.

A doua parte

BĂIATUL DE SERVICIU

Pe unde a umblat el cît a trăit ? Cobbs a repetat întrebarea cînd i-am pus-o. O, Doamne, a fost peste tot. Și ce-a fost el ? Ei bine, a fost aproape orice poți să-ți închipui.

A văzut o mulțime de lucruri ? Păi, sigur că da. Eu aș afirma asta, m-a asigurat el, chiar dacă aș fi văzut numai a douăzecea parte din ceea ce i-a ieșit lui în cale. Păi, i-ar fi chiar mai ușor, credea el, să spună ce n-a văzut decît ce-a văzut.

Care a fost lucrul cel mai curios pe care l-a observat ? Ei bine ! Nu știa. Nu putea pe moment să spună care a fost cel mai curios lucru pe care l-a cunoscut — în afară de unicornul pe care l-a văzut odată la un bilci.

Dar presupunînd că un tînăr care nu împlinise opt ani a fugit cu o tînără de șapte ani, ce cred eu, ar fi acesta un început de povestire destul de curios ? Desigur. Ei bine, atunci acesta a fost începutul pe care l-a văzut cu ochii lui și el le-a curățat ghetele în care au fugit și erau atît de mici încît nu putea să-și bage mîna în ele.

Tatăl conașului Harry Walmers, vedeți dumneavoastră, locuia la Elmses, dincolo de Shooter's Hill, șase sau șapte mile de Lunnon. Era un om învățat, cu înfățișare plăcută, ținea capul sus cînd mergea și împrăștia căldură și simpatie

în jurul lui. Scria poezii, călărea, alerga, juca cricket, dansa, juca teatru și le făcea pe toate la fel de bine. Era deosebit de mîndru de coconașul Harry ca fiind singurul său copil ; însă nu-l alinta peste măsură ca să nu-i degradeze caracterul. Era o persoană cu voință hotărîtă și cu privirea fermă și asta impunea celorlalți. Ca urmare, deși își făcuse un prieten nedespărțit din băiețelul lui deștept și frumos și era încîntat să-l vadă că era îndrăgostit de cărțile lui de povești și niciodată nu obosea să-l audă dîndu-și singur nume din povești și cîntînd cîntece cu personaje din balade, totuși îl ținea destul de strîns și nu-l scăpa din ochi, iar copilul era un copil, așa cum este de dorit să fie cei mai mulți dintre ei.

Cum s-a întîmplat ca băiatul de serviciu, Cobbs, să știe toate acestea ? Ei bine, pentru că era ajutor de grădinar. Desigur că nu putea să fie ajutor de grădinar, deci mereu pe acolo, în timp de vară, pe pajiște, lîngă ferestre, cosind, măturînd, plivind și curățind arborii și mai făcînd și alte munci, fără să fie la curent cu viața familiei. Și asta chiar dacă conașul Harry n-ar fi venit la el într-o dimineață și nu i-ar fi spus „Cobbs, cum se scrie corect Norah ?“ Și apoi a început să cresteze cu litere de tipar numele pe grilajul de lemn.

Nu putea să spună dacă, înainte de aceasta, i-a băgat în seamă pe copii. Însă într-adevăr era plăcut să-i vezi așa ca doi fluturași mergînd împreună prin grădină, îndrăgostiți la culme. Și ce curaj pe băiat ! Fără glumă, și-ar fi aruncat cît colo pălăriuța, și-ar fi suflecat mînecuțele și ar fi înfruntat un leu, dacă s-ar fi întîmplat să întîlnească unul și ea s-ar fi speriat de el. Într-o zi, băiatul s-a oprit dimpreună cu ea acolo unde Cobbs scotea cu sapa buruienile din prundiș și îi spuse, uitîndu-se în sus :

— Cobbs, îmi place de tine !

— Adevărat, domnule ? Sînt mîndru să aud asta !

— Adevărat, Cobbs. Dar de ce-mi placi tu, te-ai gîndit la asta ?

— Nu știu, conașule Harry, de asta sînt sigur.

— Pentru că te place Norah, Cobbs.

— Adevărat, conașule ? Atunci este un lucru foarte mulțumitor pentru mine.

— Mulțumitor, Cobbs ? Este mai prețios decît milioane din cele mai strălucitoare diamante să fii plăcut de Norah.

— Desigur, conașule.

— Vrei să pleci de la noi, nu-i așa, Cobbs ?

— Da, conașule.

— Ți-ar plăcea o altă slujbă, Cobbs ?

— Păi, conașule, nu m-aș împotrivi dacă ar fi mai bună.

— Atunci, Cobbs, spuse el, tu vei fi grădinarul nostru șef cînd ne vom căsători. Și o luă pe fetiță, îmbrăcată cu pelerinuța ei albastră ca cerul, de braț și se îndepărtă.

Cobbs mă încredință că era mai frumos ca într-un tablou și la fel ca la teatru să-i vezi pe cei doi copii cu părul lor lung, strălucitor și cîrlionțat, cu ochi scînteietori și cu pasul lor ușor, rătăcind prin grădină, îndrăgostiți la culme. Cobbs își dădea cu părerea că păsările se țineau de ei cîntînd ca să le facă plăcere. Cîteodată se strecurau sub un arbust de magnolia și stăteau acolo cu brațele prinse după gît, cu obrajii lor fragezi alăturați, citind despre prinți și balauri, despre vrăjitorii buni și răi și despre frumoasa fată a regelui. Cîteodată îi auzea făcînd planuri să aibă o casă în pădure, să țină albine și o vacă și să trăiască numai din lapte și miere. Odată a dat peste ei lîngă lac și l-a auzit pe conașul Harry spunînd : „Iubită Norah, sărută-mă și spune-mi că mă iubești la disperare, altfel mă arunc în lac cu capul înainte". Și Cobbs era sigur că Harry ar fi făcut asta dacă ea nu i-ar fi făcut pe plac. Toate acestea îl influențau și pe el, făcîndu-l să se simtă ca și cum ar fi fost și el îndrăgostit de cineva, fără să știe de cine.

— Cobbs, îi spuse conașul Harry într-o seară, pe cînd Cobbs uda florile, eu mă duc într-o vizită, pe la mijlocul verii acesteia, la bunica mea în York.

— Adevărat, conașule ? Cred că o să petreci bine. Și eu mă duc în Yorkshire, cînd plec de aici din slujbă.

— Te duci la bunica ta, Cobbs ?

— Nu, conașule. Eu nu am așa ceva.

— N-ai o bunică, Cobbs ?

— Nu, conașule.

Băiatul mai privi un timp la stropitul florilor și apoi spuse :

— Voi fi într-adevăr foarte fericit cînd o să plec, Cobbs pleacă și Norah.

— O să te simți foarte bine, conașule, spuse Cobbs, cu iubita dumitale frumoasă alături.

— Cobbs, replică băiatul înroșindu-se, niciodată nu las oamenii să glumească în legătură cu asta, dacă pot să-i împiedic.

— Dar n-a fost o glumă, conașule, spuse Cobbs cu umilință, eu așa am gîndit.

— Mă bucur de asta, Cobbs, pentru că îmi placi, știi, și tu vei locui la noi. Cobbs !

— Conașule ?

— Ce crezi că îmi dă bunica de îndată ce ajung acolo ?

— N-aș putea să ghicesc, conașule.

— O bancnotă de cinci lire, Cobbs.

— Te cred, conașule.

— Un om poate să facă o mulțime de lucruri cu o asemenea sumă, nu-i așa, Cobbs ?

— Te cred, conașule.

— Cobbs, urmă băiatul, să-ți spun o taină. Acasă la Norah, lumea a glumit pe socoteala mea, părînd să rîdă de logodna noastră și să o considere de haz, Cobbs !

— Așa e, conașule, cu răutatea firii omenești, spuse Cobbs !

Băiatul, arătînd exact ca tatăl lui, mai stătu cîteva minute cu fața sa luminoasă către apusul de soare și apoi plecă cu un :

— Noapte bună, Cobbs, eu intru în casă.

Dacă l-aș fi întrebat pe Cobbs de ce trebuia să plece din slujba pe care o avea acolo, tocmai la vremea aceea, ei bine, desigur că nu mi-ar fi putut răspunde pe loc. El credea că ar fi putut să stea acolo și pînă acum dacă ar fi vrut. Însă, vedeți, era mai tînăr pe atunci și voia să schimbe. Asta era ce voia — schimbare. Domnul Wilmers i-a spus, atunci cînd l-a anunțat de dorința sa de a pleca :

— Cobbs, ai să te plîngi de ceva ? Îți pun întrebarea pentru că dacă vreunul din oamenii mei are să se plîngă de ceva, doresc să îndrept lucrurile dacă pot.

— Nu, domnule, spuse Cobbs, vă mulțumesc, mă simt bine aici, tot atît de bine pe cît aș putea nădăjdui să fiu oriunde. Adevărul este că mă duc să-mi caut norocul.

— Oh, Cobbs, dacă așa stau lucrurile, du-te și îți doresc să ți-l găsești !

Și Cobbs putea să mă asigure, lucru pe care îl și făcu, ducînd la cap trăgătorul de cizme, ca un salut în felul actualei lui meserii, că încă nu-și găsise norocul.

— Cu bine, domnule ! zise Cobbs părăsind Elmses cînd i s-a împlinit termenul, iar conașul Harry plecă la bătrîna doamnă la York, care doamnă și-ar fi dat și dinții din gură (dacă i-ar mai fi avut) pentru el, atît de mult îl îndrăgise. Dar ce-a făcut ce n-a făcut copilul acesta — pentru că nu poți să-l socotești altceva — fapt este că a fugit de la bătrîna doamnă cu Norah a lui, într-o expediție la Gretna Green, unde voia să se căsătorească.

Cobbs se găsea la acest han, *Gorunul*. (A plecat el de cîteva ori ca să-și găsească ceva mai bun însă întotdeauna s-a întors înapoi, dintr-o cauză sau alta) cînd, într-o după-masă de vară, diligența trase în față și din ea coborîră ei, cei doi copii. Surugiul diligenței îi spuse hangiului :

— Nu prea i-am înțeles pe călătorii ăștia mici, dar după cîte a spus conașul acesta tînăr, trebuia să-i aducem aici.

Tînărul conaș se dădu jos, îi dădu mîna coniței lui să coboare, îi dădu un bacșiș surugiului și îi spuse hangiului : — Trebuie să rămînem aici peste noapte. Ne trebuie o cameră de zi și două camere de dormit. Cotlete și budincă de cireși pentru doi ! Apoi, trecîndu-și brațul peste umerii ei, înveliți în pelerina albastră ca cerul, pășiți în casă cu îndrăzneală, însă nu cu insolență.

Cobbs m-a lăsat pe mine să judec cît de uluiți au fost toți oamenii de la han, cînd aceste două ființe mici și fragile, rămase de capul lor, au fost conduse în sala de sus — cu atît mai mult cînd el, care îi văzuse fără ca ei să-l vadă, îi povesti stăpînului ceea ce știa despre ei și despre călătoria lor.

— Cobbs, spuse stăpînul, dacă așa stau lucrurile, trebuie să mă duc chiar eu la York și să le liniștesc pe rudele lor. În care caz să nu-i slăbești din ochi și să le faci pe voie pînă mă întorc. Dar înainte de a face toate astea, Cobbs, aș dori să afli de la ei dacă ceea ce crezi tu este adevărat.

— Domnule, la voia dumitale, răspunse Cobbs, asta o s-o fac imediat.

Așa că Cobbs se urcă în sala de la etaj și acolo îl găsi pe conașul Harry pe o sofa enormă — imensă oricum în comparație cu el, arătînd ca marele pat din poveste — ștergînd ochii domnișoarei Norah cu batista. Picioarele lor mici desigur că nu atingeau podeaua și nu îi era cu putință băiatului de serviciu să-mi arate cît de mici arătau copiii aceia.

— Iată-l pe Cobbs ! Iată-l pe Cobbs ! strigă conașul Harry și alergă spre el, apucîndu-l strîns de mînă.

Domnișoara Norah alergă și ea la fel și îl apucă de cealaltă mînă, începînd să sară amîndoi în sus de bucurie.

— V-am văzut coborînd din diligență, spuse Cobbs. M-am gîndit că sînteți dumneavoastră și că nu poate fi o greșeală, uitîndu-mă la fețele și la înălțimea dumneavoastră. Acum, care este scopul călătoriei dumneavoastră ! În legătură cu căsătorja ?

— Ne vom căsători, Cobbs, la Gretna Green. Am fugit de acasă în acest scop. Norah este cam deprimată, Cobbs, dar își va reveni, acum că te-am găsit pe tine care ne ești prieten.

— Mulțumesc, conașule și mulțumesc domnișoarei, pentru prețuirea pe care o aveți pentru mine. V-ați adus ceva bagaje cu dumneavoastră, conașule ?

Dacă ar fi să-l cred pe Cobbs, care și-a dat dealtfel cuvîntul, doamna avea o umbreluță, o sticluță de săruri mirositoare, o felie și jumătate de pîine prăjită, unsă cu unt, opt bomboane de mentă și o perie de cap asemănătoare cu una pentru păpuși. Domnul avea aproape jumătate de duzină de metri de sfoară, un briceag, trei sau patru foi de hîrtie de scris împăturite și surprinzător de mici, o portocală și o cupă cu numele lui pe ea.

— Ce aveți de gînd să faceți acum ? întrebă Cobbs.

— Să plecăm mai departe, dimineața și să ne căsătorim chiar mîine răspunse băiatul cu un curaj nemaipomenit.

— Foarte bine, domnule, spuse Cobbs. Ce părere ați avea dacă v-aș întovărăși și eu ?

Cînd Cobbs a spus asta, amîndoi au sărit în sus de bucurie și au strigat :

— O, da, da, Cobbs ! Desigur !

— Bine, domnule, spuse Cobbs. Dacă îmi îngăduiți să vă spun părerea mea, eu v-aș propune următoarele : Eu

știu un ponei, domnule, care, înhămat la un faeton pe care l-aș putea împrumuta, v-ar putea lua pe dumneavoastră și pe doamna Harry Walmers cea tînără (eu mînînd calul, dacă vreți) și v-ar duce pînă la capătul călătoriei dumneavoastră în cel mai scurt timp. Nu sînt însă sigur dacă poneiul este liber mîine, dar chiar dacă ar fi să așteptați pentru el pînă poimîine, cred că merită întîrzierea. În ce privește mica socoteală de plată de aici, domnule, în caz că nu dispuneți acum de bani, nu are importanță pentru că sînt proprietar, în parte, al acestui han și putem aștepta cu plata.

Cobbs m-a sigurat că atunci cînd au bătut din palme și au sărit din nou de bucurie și l-au numit „Bunul Cobbs ! și „Dragul de Cobbs" și s-au aplecat unul către celălalt ca să se sărute în entuziasmul inimilor lor încrezătoare, s-a simțit cel mai josnic ticălos din cîți s-au născut, pentru că îi înșela în acest fel.

— Doriți să fiți serviți cu ceva acum, domnule ? spuse Cobbs rușinat adînc de el însuși.

— Am vrea niște cozonac după cină, și două mere și gem, răspunse conașul Harry, încrucișîndu-și brațele pe piept, punînd un picior înainte și privindu-l drept în față. La masă ne-ar place să avem pîine prăjită și apă. Însă Norah a fost învățată cu jumătate de pahar de vin la desert. Și tot așa și eu.

— Astea o să le comand la bar, domnule, spuse Cobbs, și se duse.

Cobbs avea și acum, pe cînd povestea ca și atunci, senzația că mai bine s-ar fi împotrivit, riscînd să aibă o explicație mai tare și mai amănunțită cu stăpînul, decît să fi intrat în planurile și combinațiile lui ; simțea din plin cînd, din tot sufletul, vroia să găsească vreun loc imposibil, unde cei doi copii să poată oficia o căsătorie imposibilă și să trăiască după aceea într-o fericire imposibilă. Și pentru că așa ceva nu era posibil, urmă mai departe ce plănuise stăpînul, care plecă într-o jumătate de oră la York.

Cobbs a socotit surprinzătoare atitudinea avută de femeile din această gospodărie, fără excepție, măritate sau nu, față de băiat, după ce au auzit povestea. Abia putea să le ție să nu dea peste băiat în cameră și să-l sărute. Se cățărau pe unde puteau, chiar cu riscul vieții, ca să se uite

printr-un geam. Se îngrămădeau cîte șapte să se uite pe gaura cheii. Își ieșiseră din minți, cu gîndul la el și la sufletul lui curajos.

Seara, Cobbs se duse în cameră să vadă ce mai e cu perechea de fugari. Domnul ședea pe scaunul de la fereastră, ținînd-o pe doamna în brațe. Ea avea lacrimi pe obraji, stătea rezemată de el, obosită și pe jumătate adormită, cu capul pe umărul lui.

— Doamna Harry Walmers cea tînără este obosită, domnule ? întrebă Cobbs.

— Da ! este obosită, Cobbs. Vezi, nu este obișnuită să fie plecată de acasă și din nou a fost cuprinsă de descurajare. Cobbs, crezi că ai putea aduce un măr copt, te rog !

— Te rog să mă ierți, domnule, spuse Cobbs. Ce anume...

— Cred că un măr de Norfolk copt ar face-o să-și revină, Cobbs. Îi plac merele coapte nespus de mult.

Cobbs se retrase să caute întăritorul cerut și cînd s-a întors cu el, domnul îl dădu doamnei și apoi o servi chiar el, cu o linguriță, luînd doar cîte puțin, doamna fiind somnoroasă și destul de indispusă.

— Ce părere aveți, domnule, să luăm un sfeșnic și să o ducem în camera ei ?

Domnul a fost de acord. Fata în casă porni pe scara mare, urmată de doamna în pelerinuța ei albastră ca cerul, însoțită cavalerește de domn. Domnul o îmbrățișă la ușă și se retrase în apartamentul lui, pe care Cobbs l-a înculat binișor.

Cobbs nu putea să nu simtă din ce în ce mai puternic cît de josnic îi înșela, cînd la gustarea de dimineață (comandaseră de cu seară lapte dulce cu apă și pîine prăjită și gem obișnuit) l-au întrebat despre ponei. Tot ce a putut să facă, așa după cum mi-a mărturisit, a fost să se uite drept în față la cele două ființe și să se gîndească ce mincinos înrăit a devenit. Totuși a continuat să mintă cu tărie cu privire la ponei de parcă ar fi fost un vechi cetățean al Troiei. Le-a spus că din nefericire s-a întîmplat că poneiul a fost potcovit numai pe jumătate, înțelegeți, și nu putea fi scos afară în starea aceasta, de frică că ar putea să dăuneze organismului. Însă potcovitul se termina în cursul zilei și mîine dimineață la opt, faetonul va fi gata de plecare.

Părerea lui Cobbs asupra situației în întregime era că doamna Harry Walmers cea tînără începuse să dea înapoi. Nu i se pusese părul pe moațe cînd se culcase și nu părea în stare nici să-l fi periat ea singură, iar faptul că îi intra în ochi o enerva. Însă nimic nu-l enerva pe conașul Harry. Stătea în fața ceștii cu lapte, luînd mai departe marmeladă, de parcă ar fi fost tatăl său. După gustarea de dimineață, Cobbs este înclinat să creadă că s-a apucat să deseneze soldați — deoarece știa că multe desene au fost găsite pe cămin și în toate apăreau soldați călare. Conașul Harry sună apoi clopoțelul — era surprinzător cum se comporta acest băiat — și întrebă pe un ton plin de vioiciune :

— Cobbs, există prin împrejurimi vreun loc frumos de făcut o plimbare ?

— Da, domnule, spuse Cobbs. Este Poteca îndrăgostiților.

— Pleacă de aici, Cobbs ! Acestea au fost cuvintele băiatului. Dumneata glumești.

— Vă cer iertare, domnule, spuse Cobbs, există într-adevăr o potecă a îndrăgostiților. Este un loc de promenadă foarte plăcut, și aș fi mîndru să-l arăt domnului și doamnei Harry Walmers, cea tînără.

— Dragă Norah, spuse conașul Harry, acesta-i un lucru curios, trebuie să mergem să vedem Poteca îndrăgostiților. Pune-ți boneta, draga și scumpa mea, și să mergem acolo cu Cobbs.

Cobbs m-a lăsat să-mi fac singur o părere cît s-a simțit el de bestie cînd această tînără pereche i-a spus, pe cînd mergeau toți trei încet împreună, că s-au hotărît să-i dea două mii de guinee pe an ca grădinar-șef, ținînd seama de prietenia adevărată pe care le-a arătat-o. Cobbs ar fi dorit în momentul acela ca pămîntul să se deschidă și să-l înghită. Se simțea atît de josnic, sub privirile lor radioase și încrezătoare îndreptate către el. Ei bine, el a schimbat subiectul conversației așa cum a putut și i-a condus pe Poteca îndrăgostiților, la crîngul de lîngă lac și acolo conașul Harry s-ar fi înecat dacă nu îl reținea la timp, pe cînd voia să rupă o floare de nufăr pentru ea — însă nimic nu îl descuraja pe băiatul acela. Totul fiind atît de nou și de deosebit pentru ei, au obosit în cele din urmă și s-au

întins pe țărmul cu margarete, așa cum fac copiii în pădure sau în crînguri, și au adormit.

Cobbs nu știe — poate că eu știu, însă nu contează, pentru că n-are nici o semnificație — pentru ce un om se înduioșează cînd vede doi copii drăgălași întinși în lumina limpede a unei zile însorite visînd în somnul lor jumătate din ce visează cînd sînt trezi. Însă, cînd ajungi să te gîndești la tine însuți, începi să știi și îți dai seama că asta ți s-a întîmplat și ție încă de cînd erai în leagăn, îți dai seama ce ființă amărîtă ești tu și că tot ce se întîmplă cu tine, este vorba întotdeauna de ieri sau de mîine și niciodată de ziua de azi. Asta e !

Ei bine, în cele din urmă s-au trezit și atunci un lucru i-a devenit limpede lui Cobbs, și anume că dispoziția doamnei Harry Walmers era în schimbare. Cînd conașul Harry își petrecu brațul în jurul ei, ea spuse că gestul o supără ; și cînd el a replicat : „Norah, luna mea dragă de mai, Harry al tău te supără ?“ i-a spus : „Da, și aș vrea să mă duc acasă !“

Rasolul de pasăre și budinca au făcut-o pe doamna Walmers să-și revină puțin ; Cobbs ar fi dorit, și asta mi-a mărturisit-o în particular, ca ea să se arate mai sensibilă la vocea iubirii și mai puțin sensibilă la împrejurările exterioare. Cît privește pe conașul Harry, el se ținea tare și inima lui nobilă era la fel de tandră ca totdeauna. Doamna Walmers devenise foarte somnoroasă apoi, și cînd începu să se întunece, se porni să plîngă. Așa că se duse la culcare ca și cu o zi înainte și tot așa făcu și conașul Harry.

Pe la unsprezece sau douăsprezece noaptea s-a întors stăpînul hanului, dimpreună cu domnul Walmers și cu o doamnă în vîrstă. Domnul Walmers arăta vesel dar stăpînit în același timp și îi spuse hangiței noastre : „Vă sîntem foarte îndatorați, doamnă, pentru grija mare pe care ați avut-o pentru copiii noștri și pe care noi nu o vom putea niciodată răsplăti îndeajuns. Vă rog să-mi spuneți unde este băiatul meu ?“

Hangița răspunse :

— Copilul este în grija lui Cobbs, domnule. Cobbs, condu-l pe domnul la camera patruzeci !

— Ah, Cobbs, spuse domnul Walmers, mă bucur că te văd. Am înţeles că tu eşti aici ! Şi Cobbs răspunse respectuos :

— Da, domnule, al dumneavoastră supus.

Aş fi putut fi surprins auzind răspunsul lui Cobbs, dar el m-a încredinţat că, pe cînd urca treptele, inima îi bătea ca un ciocan.

— Mă iertaţi, domnule, spuse el pe cînd descuia uşa, sper că nu sînteţi supărat pe conaşul Harry. Conaşul Harry este un băiat minunat, domnule, şi vă va aduce numai stimă şi onoare.

Şi Cobbs mi-a dat să înţeleg că dacă tatăl băiatului l-ar fi contrazis, ar fi făcut scandal oricare ar fi fost urmările, atît de îndrăzneţ se simţea în acel moment.

Însă domnul Walmers spuse numai :

— Nu, Cobbs. Nu, bunule prieten. Îţi mulţumesc ! Şi, uşa fiindu-i deschisă, intră.

Cobbs intră şi el, ţinînd sus lumina, şi l-a văzut pe domnul Walmers apropiindu-se de marginea patului, aplecîndu-se uşurel şi sărutînd figura mică şi adormită. Apoi s-a îndreptat şi a continuat s-o privească un minut. Asemănarea dintre cele două figuri era cu totul neobişnuită şi ai fi putut spune că el era acela care fugise cu tînăra doamnă Walmers. În cele din urmă, întinse mîna şi scutură uşor umărul mic al băiatului.

— Harry, dragul meu băiat ! Harry !

Conaşul Harry tresări şi se uită la el. Se uită şi la Cobbs. Atît de ascuţit era simţul cinstei la acest fluturaş, încît s-a uitat la Cobbs să vadă dacă nu cumva îl băgase în bucluc pe bietul slujitor.

— Nu sînt supărat pe tine, copilul meu. Doresc numai să te îmbraci şi să mergem acasă.

— Da, tată.

Conaşul Harry s-a îmbrăcat repede. Pieptul a început să-i tresalte şi să se umfle pe cînd sfîrşea cu îmbrăcatul şi se umflă din ce în ce, pe cînd stătea acum privindu-şi tatăl. Şi tatăl, o reflecţie a imaginii lui, însă calmă, îl privea la rîndu-i.

— Te rog, pot — cît de deosebit era sufletul acestei mici fiinţe şi felul în care îşi înăbuşea lacrimile care îi

veneau în ochi — te rog, dragă tăticule, pot să o sărut pe Norah, înainte de a pleca ?

— Desigur, copilul meu.

L-a luat apoi pe conașul Harry de mînă, și Cobbs a luminat calea cu lumînarea și au ajuns în celălalt dormitor în care doamna în vîrstă ședea lîngă patul în care doamna Harry Walmers cea tînără dormea adînc. Acolo tatăl ridică băiatul pînă la pernă, și acesta își apleca fața peste fața mică și caldă a bietei doamne Harry Walmers cea tînără, care continua să doarmă, și o trase ușor către el — o scenă atît de duioasă pentru fetele de serviciu care priveau prin gaura cheii, încît una din ele strigă :

— Este mare păcat să-i despărți !

Dar fata aceea a fost întotdeauna, după cum mi-a spus Cobbs, o ființă influențabilă. Nu pentru că ar fi fost dezmățată. Nu putea fi vorba despre așa ceva.

Pînă la urmă, spuse Cobbs, cam asta a fost totul. Domnul Walmers a plecat cu diligența, ținîndu-l de mînă pe conașul Harry. Doamna în vîrstă și doamna Harry cea tînără, care nu avea să fie niciodată doamna Walmers (s-a măritat cu un căpitan, mult după aceea și a murit în India), au plecat în ziua următoare. În concluzie, Cobbs m-a întrebat dacă sînt de acord cu el în două privințe : mai întîi că nu există multe perechi pe cale de a se căsători care să fie pe jumătate atît de inocente și lipsite de interese ca cei doi copii ; al doilea, că ar fi un lucru straşnic pentru foarte multe perechi pe cale de a se căsători, dacă ar putea fi oprite la timp și trimise separat înapoi acasă.

A treia parte

NOTA DE PLATĂ

Stătusem înzăpezit o săptămînă încheiată. Timpul a trecut însă pe neobservate și aș fi avut mari îndoieli asupra acestui fapt dacă nu ar fi existat o dovadă scrisă care stătea pe masa mea.

Drumul fusese complet deszăpezit cu o zi înainte și mărturia scrisă de care este vorba era nota mea de plată. Aceasta făcea dovada fără greș că mîncasem și băusem, că

mă încălzisem și că dormisem, printre ramurile ospitaliere ale *Gorunului* șapte zile și șapte nopți.

Hotărîsem să las să treacă douăzeci și patru de ore ca drumul să se îmbunătățească, socotind că am nevoie și de această marjă de timp pentru ducerea la bun sfîrșit a ceea ce îmi pusesem în gînd. Cerusem ca nota de plată să se găsească pe masă și o trăsură la ușă, la ora opt seara, a doua zi. Cînd a venit vremea, am închis mapa mea de scris de voiaj, în geanta ei de piele, am plătit nota, m-am îmbrăcat cu haine groase și mi-am pus fularul. Desigur, nu mai rămăsese timp pentru a-mi continua călătoria cu scopul de a adăuga o lacrimă înghețată la țurțurii care fără îndoială atîrnau din belșug de streașina casei de țară unde am văzut-o pentru prima oară pe Angela. Ce aveam de făcut era să merg direct la Liverpool, pe cel mai scurt drum deschis, să-mi găsesc bagajele mari și să mă îmbarc. Era destul de făcut și nu mai aveam nici o oră în plus pentru ca să termin totul.

Mi-am luat rămas bun de la toți prietenii mei de la *Gorunul* — și, aproape, un moment, și de la timiditatea mea — și stătui pentru cîteva clipe în ușa hanului, supraveghind pe omul de serviciu care trecea încă o dată frînghia peste geamantanul meu, ca să-l lege de trăsură, cînd am văzut felinare apropiindu-se de han. Drumul era atît de așternut cu zăpadă că roțile nu se auzeau, dar toți care stăteau în ușa hanului vedeau felinarele venind și chiar destul de repede, printre cei doi pereți de zăpadă care fuseseră ridicați de fiecare parte a drumului. Fata din casă pe dată ghici cum stau lucrurile și strigă către omul de la grajd :

— Tom, asta-i o treabă pentru Gretna !

Omul de la grajd știind că, fiind vorba de o femeie, simțea în mod instinctiv că este vorba de căsătorie sau de ceva în legătură cu asta, se repezi în susul curții strigînd:

— Următorii patru cai, scoateți-i ! și într-o clipă întregul han se puse în mișcare.

Încercam înclinația melancolică, de a-l vedea pe bărbatul fericit care iubea și era iubit și de aceea, în loc s-o pornesc pe dată, am rămas în ușa hanului pînă cînd cei sosiți au tras la scară. Un tînăr, cu ochi luminoși, înfășurat într-o pelerină, sări din diligență atît de repede că era să

mă dea jos. S-a întors să-şi ceară scuze şi, ce să vezi, era Edwin !

— Charley ! spuse el, dîndu-se cu un pas înapoi. Ce întîmplare, ce faci tu aici ?

— Edwin, am răspuns retrăgîndu-mă şi eu cu un pas, cum e cu putinţă ca tu să fii aici şi ce faci aici ? Mi-am lovit fruntea cînd am rostit aceste cuvinte şi o flacără luminoasă, insuportabilă, izbucni în mintea mea.

El m-a tras repede în mica sală (unde întotdeauna ardea un foc mic şi nu exista vătrai) în care oamenii de la diligenţă aşteptau pînă se înhămau caii şi, închizînd uşa, îmi spuse :

— Charles, iartă-mă !

— Edwin, i-am răspuns. Crezi că a fost frumos ? Cînd eu o iubeam atît de mult ! Cînd inima mea era plină de dragoste de atîta timp !

Mai mult n-am putut spune.

Păru surprins cînd văzu ce emoţionat eram şi făcu cruda observaţie că nu crezuse că o să pun lucrurile aşa de rău la inimă.

L-am privit. Nu i-am mai reproşat nimic. Dar continuam să-l privesc.

— Dragul meu Charley, spuse el, nu gîndi rău despre mine, te rog din suflet. Ştiu că tu ai dreptul la deplina mea încredere şi crede-mă, l-ai avut întotdeauna pînă acum. Îmi repugnă lucrurile făcute în secret. Josnicia unei astfel de purtări este pentru mine un lucru de netolerat. Însă eu şi fata pe care o iubeam am păstrat secretul în interesul tău.

El şi fata pe care o iubea ! Asta m-a împietrit.

— Ai păstrat secretul în interesul meu, domnule ? spusei eu, mirîndu-mă cum putea figura lui, cu privirea francă, să facă faţă situaţiei.

— Da, şi în interesul Angelei, spuse el.

Credeam că odaia se învîrteşte cu mine, legănîndu-se ca în rotirile unui titirez.

— Explică-te, spusei, rezemîndu-mă cu o mînă de un fotoliu.

— Dragul şi bunul meu Charley ! răspunse Edwin, cu felul lui de a vorbi deschis. Ţine seama ! Cînd tu erai aşa

de fericit cu Angela, de ce te-aș fi compromis cu față de domnul bătrîn, făcîndu-te părtaș la legămîntul nostru, al meu și al Emmelinei de a ne căsători (deși bătrînul ei tată mi-a respins cererea în căsătorie) și la intenția noastră de a ne căsători în secret ? Desigur că era mai bine ca tu să poți fi în stare să spui în mod onorabil : „Edwin nu s-a sfătuit niciodată cu mine, niciodată nu mi-a spus, niciodată nu mi-a suflat o vorbă despre asta". Dacă Angela a bănuit cum stau lucrurile și mi-a acordat toată înțelegerea și tot sprijinul ei — Dumnezeu s-o binecuvînteze că e o ființă scumpă și va fi o soție neprețuită — ei bine, eu n-am putut s-o împiedic. Nici eu, nici Emmeline nu i-am spus însă niciodată nimic, așa cum nu ți-am spus nici ție. Și asta pentru același bun motiv și nu din altă cauză.

Emmeline era vara Angelei. Locuia la ea. Crescuseră împreună. Era sub tutela tatălui Angelei. Avea avere.

— Desigur că Emmeline este în trăsură, dragul meu Edwin ? spusei eu, îmbrățișîndu-l cu efuziune.

— Bunule prieten, răspunse el. Crezi că m-aș fi dus la Gretna Green fără ea ?

Am alergat afară cu Edwin, am deschis ușa diligenței, am luat-o pe Emmeline în brațe și am ținut-o pe inima mea. Era îmbrăcată într-o blană albă și moale ca și peisajul înzăpezit. Era însă caldă, tînără și drăgălașă. Le-am înhămat caii din față cu mîinile mele, le-am dat băieților cîte o bancnotă de cinci lire fiecăruia, le-am urat, plin de veselie, drum bun cînd au plecat mai departe și am luat calea înapoi cît am putut mai repede.

Nu m-am dus la Liverpool, n-am plecat în America, m-am dus direct la Londra și m-am căsătorit cu Angela. Niciodată pînă acum, și nici chiar ei, nu am mărturisit secretul ființei mele, timiditatea și neîncrederea și călătoria fără rațiune la care aceasta m-a împins. Cînd ea și ei, cei opt copii ai noștri și șapte ai lor — vreau să spun ai lui Edwin și ai Emmelinei, a cărei față mai mare este destul de mare ca să poarte rochie albă și să semene cu mama ei — vor ajunge să citească paginile acestea, cum fără îndoială cred că vor ajunge, desigur că eu nu voi mai fi de găsit pe lumea asta. N-are importanță ! Nu mă spe-

rie. Am început la hanul *Gorunul*, datorită unei întîmplări oarecare, să asociez *Crăciunul* cu interesul pentru oameni şi cu o oarecare preocupare şi grijă pentru cei de care eram înconjurat. Sper ca prin asta să nu fi făcut vreun rău fie mie, fie celor mai apropiaţi sau mai depărtaţi mie. Şi spun, fie ca *Gorunul* să înverzească, să-şi înfigă rădăcinile adînc în pămîntul nostru englezesc şi păsările cerului să-i poarte seminţele în lumea largă.

NAUFRAGIUL CORĂBIEI *GOLDEN MARY*

Am făcut ucenicie pe mare de cînd eram de vreo doisprezece ani și am avut parte de foarte multe ori de vreme rea și la propriu și la figurat. Am fost întotdeauna de părere că omul care nu cunoaște decît un subiect de conversație este la fel de obositor ca și cel care nu cunoaște nici unul. De aceea, în cursul vieții am căutat să învăț eu singur tot ce am putut și, deși nu am trecut prin școli, sînt în stare — și sînt mulțumit că o pot spune — să nutresc interes și să înțeleg cele mai multe probleme.

Cineva ar putea crede, citind cele de mai sus, că am obiceiul să mă laud. Nu este însă cazul. Întocmai ca și cum aș fi intrat într-o încăpere printre oameni străini și ar fi trebuit să mă recomand sau să fiu recomandat, tot așa mi-am luat îngăduința să fac aceste cîteva observații, simplu și fără ocoluri, așa ca să se știe cine și ce sînt. Nu mai adaug nimic decît că numele meu este William George Ravender, că m-am născut la Penrith la o jumătate de an după ce tatăl meu s-a înecat și că la sfîrșitul acestui an, o mie opt sute cincizeci și șase, voi împlini vîrsta de cincizeci și șase de ani.

Pe vremea cînd pretutindeni circulau zvonurile cum că s-a găsit aur în California — care vreme, după cum cea mai multă lume știe, a fost înainte de a se găsi aur în colonia britanică din Australia — mă găseam în Indiile de Vest și făceam comerț între insule. Aveam sub comanda mea o goeletă sprintenă și eram oarecum în parte și proprietar al ei, avînd așadar o ocupație bună de care mă țineam. Din această cauză aurul din California nu mă interesa.

Dar cînd m-am întors din nou în Anglia, faptul devenise clar ca lumina zilei. Exista aur californian în muzee și în prăvăliile aurarilor și cînd m-am dus prima oară la Bursă, m-am întîlnit cu un prieten al meu (un om de mare ca și mine) care avea o pepită de aur agățată de lanțul de la ceas. Am luat-o în mînă. Era ca o nucă descojită, cu neregularități ieșite în relief ici și colo și galvanizată, cum nu mai văzusem vreodată.

Sînt necăsătorit (aceea care trebuia să-mi fie soție a fost prea bună pentru lumea asta și pentru mine și a murit cu șase săptămîni înainte de ziua căsătoriei) astfel că, atunci cînd mă găsesc pe uscat, locuiesc în casa mea din Poplar. De casa mea din Poplar are grijă și o ține în ordine o doamnă bătrînă, care a fost ajutoarea mamei mele înainte de a mă naște. Ține atît de mult la mine, de parcă ar avea un singur fiu și acela aș fi eu. Știu bine că atunci cînd sînt plecat pe mare, niciodată nu pune capul pe pernă fără să mă binecuvînteze și să se roage ca să se întoarcă nevătămat acasă William George Ravender. M-am gîndit la asta în multe clipe periculoase și mi-a prins bine, sînt sigur.

În casa mea din Poplar am locuit liniștit, împreună cu bătrîna doamnă, cea mai mare parte a anului, pentru că în restul timpului petrecut în insule mă îmbolnăvisem destul de rău de friguri (lucru neobișnuit la mine). În sfîrșit, după ce m-am însănătoșit pe deplin și după ce am citit toate cărțile care mi-au căzut în mînă, mă plimbam pe strada Leadenhall, în centrul Londrei, gîndindu-mă să fac calea întoarsă, cînd m-am întîlnit cu un individ gen Smithick și Watersby din Liverpool. Tocmai priveam la un cronometru de bord dintr-o vitrină și cînd am ridicat ochii, l-am văzut îndreptîndu-se glonț spre mine.

Nu este vorba de o persoană cu numele de Smithick sau de Watersby, nici nu am cunoscut vreodată o persoană cu vreunul din aceste nume, nici nu cred să fi existat vreo persoană cu acest nume, în vreuna din casele din Liverpool, cu ani în urmă. Mă refer doar la numele casei care se chema așa și care avea asemenea faimă că nici un negustor prudent sau un veritabil gentleman nu i-ar fi călcat vreodată pragul.

— Dragul meu căpitan Ravender, spuse omul, dintre toți oamenii de pe lume, pe dumneata doream cel mai mult să te văd. Mă îndreptam chiar către dumneata.

— Bine, spusei eu. Asta înseamnă că ți-era sortit să mă vezi, nu-i așa ?

Cu aceasta l-am luat de braț și am mers către Bursă ; cînd am ajuns acolo ne-am plimbat în sus și în jos, prin spatele ei, unde este turnul cu ceas. Ne-am plimbat o oră și chiar mai mult, pentru că avea o mulțime de lucruri să-mi spună. Voia să închirieze o corabie nouă pe numele lui și să transporte mărfuri pentru căutătorii de aur și emigranții din California și să cumpere și să aducă la întoarcere aur. Nu voi intra în amănuntele acestui plan pentru că nu e cazul să o fac. Tot ce pot să spun este că era un proiect foarte original, foarte bine gîndit și foarte rentabil, dincolo de orice îndoială.

Mi-a împărtășit toate acestea așa de sincer, de parcă aș fi fost una cu el. După asta, mi-a făcut cea mai generoasă ofertă de participare la cîștig, din cîte mi-au fost făcute vreodată, ca băiat sau ca om adult — mie sau oricărui alt căpitan din marina comercială — și la întoarcerea din plimbare a sfîrșit cu :

— Ravender, desigur că știi că atît pe coastă cît și în ținutul acela este o situație deosebită, în sensul că nu există legi de care să se țină seama. Echipajele vaselor care sosesc din alte părți dezertează de îndată ce vasul acostează iar echipajele vaselor care pleacă de acolo, deși tocmite cu salarii enorme, se angajează cu intenția de a-l omorî pe căpitan și a pune mîna pe încărcătura de aur. Nici un om nu are încredere în celălalt și diavolul lucrează în largul lui. Dar, spuse el, cunoști părerea pe care o am despre dumneata și știi că eu nu fac decît s-o exprim atunci cînd îți spun că dumneata ești aproape singurul om în a cărui cinste, discreție și energie etc., etc. Nu vreau să mai repet tot ce mi-a spus, cu toate că am fost și sînt simțitor la aceste lucruri.

Deși, așa cum am arătat, eram cu totul pregătit să plec, încă mai aveam unele îndoieli cu privire la această călătorie. Desigur că știam, fără să mi-o mai spună cineva, că ea comporta greutăți și pericole deosebite, cu mult deasu-

pra celor ce sînt inerente tuturor călătoriilor. Nu trebuie să se presupună că mă temeam să le fac față. Însă, după părerea mea, un om nu are bărbăția și tăria necesară ca să înfrunte primejdiile decît dacă a socotit bine care sînt ele și este în stare să-și spună în liniște : „Nici una din aceste primejdii nu mai poate să mă ia prin surprindere. Voi ști ce trebuie să fac, în cazul fiecăreia din ele. Restul stă în mîinile providenței în a cărei pază mă încredințez". Gîndind în felul acesta am luat în considerare (socotind asta ca o datorie a mea) toate calamitățile la care m-am putut gîndi vreodată, de felul unei furtuni, a unui naufragiu sau a unui incendiu pe mare, astfel încît cred că aș fi fost pregătit să fac, în fiecare din acele cazuri, tot ce trebuia făcut ca să salvez viețile încredințate mie, în misiunea pe care o aveam.

Eram copleșit de gînduri și bunul meu prieten mi-a propus să mă mai lase singur să mă plimb și apoi să vin direct la clubul lui din Pall Mall, să iau masa cu el. Am acceptat invitația și apoi m-am plimbat cîteva ceasuri pe acolo în sus și în jos, așa cum se plimbă ofițerii de cart pe punte, din cînd în cînd uitîndu-mă la o girueta care se învîrtea în vînt, de parcă m-aș fi uitat în înaltul cerului, sau aruncînd cîte o privire către Cornhill, de parcă m-aș fi uitat peste bordul unui vas.

În tot timpul mesei și după-masă am vorbit din nou despre călătorie. I-am expus părerile mele asupra planului lui și el a fost de acord cu ele. I-am spus că aproape m-am hotărît, însă nu cu totul.

— Bine, bine, a spus el, vino la Liverpool mîine cu mine s-o vezi pe *Golden Mary*.

Mi-a plăcut numele (numele ei era Mary și era de aur [1], iar de aur înseamnă bună), așa că am început să cred că lucrul era aproape hotărît cînd i-am răspuns că voi merge la Liverpool. Două zile mai tîrziu, dimineața, mă și aflam la bordul lui *Golden Mary*. Trebuia să-mi dau seama, de vreme ce m-a chemat s-o văd, ce fel de corabie era. Și trebuie să afirm că era cea mai desăvîrșită și cea mai frumoasă din cîte văzusem.

---

[1] *Golden* — de aur, aurit (engl.).

I-am cercetat amîndoi fiecare scîndură și cînd ne-am întors la pasarelă ca să mergem pe țărm, de la docul unde era fixată, i-am întins mîna prietenului meu.

— Bate mîna, i-am spus, și bate-o cu toată inima. Iau comanda acestei corăbii și sînt omul ei și al dumitale, dacă pot să-l găsesc pe John Steadiman, ca șef de echipaj.

John Steadiman a navigat cu mine în patru călătorii. În prima călătorie în China, John a plecat ca al treilea ofițer de bord și s-a întors ca al doilea. În celelalte trei călătorii a fost secundul meu. În timpul acesta, pe cînd *Golden Mary* era afretată, John era în vîrstă de treizeci și doi de ani. Un om sprinten, deștept, cu ochi albaștri, o figură deschisă, înălțimea sub cea mijlocie, cu măsură în toate, o față care plăcea oricărui; îi captiva pe copii, cu obișnuința lui de a merge cîntînd vesel ca o mierlă, și era un marinar perfect.

Ne-am urcat cît ai clipi într-una din acele trăsuri din Liverpool și am făcut o croazieră de peste trei ore căutîndu-l pe John. John se întorsese acasă din ținutul Van Diemen cu o lună înainte și auzisem că petrece acum în Liverpool. Am întrebat de el în mai multe localuri și, între ele, la două pensiuni preferate de el și am aflat că stătuse cîte o săptămînă la fiecare din ele. A colindat apoi încoace și încolo și cum n-a lăsat vorbă unde se duce, nimeni nu putea să ne spună unde putea fi găsit și cînd se va întoarce. Era surprinzător să vezi însă cum se lumina fiecare la față cînd rosteam numele lui Steadiman.

Eram dezamăgiți că n-am avut noroc să-l găsim pe la gazde, așa că ne-am îndreptat către prieteni să întrebăm de el, cînd, în timp ce mergeam fără grabă pe străzi, am dat cu ochii chiar de John, care tocmai ieșea dintr-un magazin de jucării. Ducea de mînă un băiețaș și însoțea două femei deosebit de frumoase, care se îndreptau spre trăsura lor. Mi-a povestit mai tîrziu că niciodată nu văzuse pe nici una din cele trei persoane, dar că a fost atît de fermecat cînd s-a uitat în magazin, unde doamnele cumpărau pentru băiat o arcă a lui Noe greșit construită, cu vîrful întors în jos, încît a intrat și a cerut doamnelor îngăduința să-i dăruiască el o corabie cumsecade care se găsea în vitrină, astfel ca un băiat atît de drăguț să nu-și formeze o idee greșită despre construcția navală.

Am stat la distanță pînă cînd vizitiul doamnelor a pornit, și apoi l-am strigat pe John. Cînd ne-am găsit față în față i-am spus, foarte serios, ceea ce îi spusesem prietenului meu. John Steadiman a fost mișcat și cuvintele lui au fost acestea :

— Căpitane Ravender, o astfel de părere despre mine, din partea dumitale, este o adevărată laudă și aș naviga cu dumneata în jurul lumii și douăzeci de ani, dacă dai semnalul de plecare, și voi fi alături de dumneata pentru totdeauna !

Acum simțeam că plecarea era asigurată și că *Golden Mary* era pe linia de plutire.

Oamenii de la Smithick și Watersby sînt iuți și nu lasă iarba să le crească sub picioare. Lucrătorii care munceau la echiparea vasului au terminat și au ieșit de pe vas în paisprezece zile și noi am început să încărcăm mărfuri. John era întotdeauna la bord, supraveghind cu atenție stivuirea mărfurilor și, de cîte ori mă duceam pe vas, tîrziu sau devreme, el era sau jos în cală sau pe punte la tambuchiu sau revizuindu-și cabina, bătînd în ținte poze cu trandafiri roșii englezești, zambile scoțiene, despre care, sînt sigur că l-am auzit pe John cîntînd ca o mierlă.

Aveam loc pentru douăzeci de călători. Anunțul nostru de plecare fusese abia publicat și, dacă am fi avut loc, am fi putut lua de douăzeci de ori pe atîta, așa de multe cereri au fost. În ceea ce privește angajarea echipajului, eu împreună cu John i-am ales și nu am luat decît oameni buni — sau atît de buni pe cît puteau fi găsiți în portul acela. Și astfel, cu o corabie bună și de cea mai bună construcție, bine comandată, bine echipată, încadrată cu ofițeri și marinari buni, bună din toate punctele de vedere, am plecat cu pilotul nostru la ora patru și un sfert, în după-masa de șapte martie, o mie opt sute cincizeci și unu, și am ieșit în larg cu vînt favorabil.

Ușor de crezut e faptul că pînă în ziua plecării n-am avut timp liber să mă apropii de călători. Cei mai mulți dintre ei au rămas pe urmă în cabinele lor, avînd rău de mare. Totuși, ducîndu-mă printre ei, spunîndu-le ce să facă pentru a se simți mai bine și convingîndu-i să nu stea în cabine ci să vină pe punte, la aer, și stîrnindu-i cu o glumă sau un cuvînt de îmbărbătare, am făcut cunoștință

cu ei de la început, într-un mod poate mult mai prietenesc și de încredere decît aș fi putut să fac la masă.

Dintre călătorii mei, trebuie să remarc chiar de la început o tînără doamnă cu ochi luminoși, în floarea vîrstei, care mergea să-și întîlnească soțul în California și care avea un copilaș, o fetiță de trei ani, pe care soțul încă nu o văzuse. Mai era o tînără femeie în negru, cu mișcări liniștite, cu vreo cinci ani mai în vîrstă decît prima (presupun de treizeci de ani), și care se ducea să-și întîlnească un frate ; apoi un domn bătrîn, semănînd cu un erete, dacă ochii i-ar fi fost mai buni și nu așa de roșii și care, toată vremea, dimineața, la prînz și seara, vorbea despre descoperirile zăcămintelor de aur. Dar fie că făcea călătoria în speranța că brațele lui bătrîne puteau să mai sape și să găsească aur, fie că se gîndea să-l cumpere sau să facă troc, ori să facă escrocherii, sau să-l înhațe într-un fel oarecare de la alți oameni, ăsta era secretul lui. Secret pe care l-a păstrat.

Acești trei călători, împreună cu fetița, s-au reînviorat cel mai repede. Fetița era una dintre cele mai atrăgătoare cu putință și mă îndrăgea foarte mult, deși trebuie să admit că John Steadiman și cu mine eram reprezentați în cărțile ei mici în ordine inversă, adică acolo el era căpitan și eu marinar. Era interesant să îl privești pe John alături de ea și pe ea cu John. Puțini din aceia care îl vedeau pe John jucîndu-se de-a v-ați ascunselea în jurul catargului și-ar fi putut închipui că el a fost acela care a pus mîna pe o bară de fier și i-a lovit de moarte pe un malaiez și pe un maltez, pe cînd se furișau cu cuțitele în mîini pe scara cabinei de pe vasul *Old England,* în care căpitanul zăcea la pat bolnav. Totuși el a fost acela și, dealtfel, dacă l-ai așeza cu spatele la parapet, ar face același lucru cu jumătate de duzină de tîlhari. Numele tinerei mame era doamna Atherfield, iar numele tinerei în negru era domnișoara Coleshaw, iar domnul în vîrstă era domnul Rarx.

Pentru că fetița avea un păr bogat, blond și strălucitor, pieptănat în bucle ce-i încadrau fața și pentru că numele ei era Lucy, Steadiman i-a dat porecla de *Golden Lucy.* Așa că aveam o *Golden Lucy* și o *Golden Mary ;* iar John și-a susținut ideea în așa fel, pe cînd el și copilul se jucau mereu pe punte, încît cred că ea se obișnuise cu gîndul că,

oarecum, corabia era vie — o soră sau o prietenă — mergînd în același loc ca și ea. Îi plăcea să stea la cîrmă și, cînd era timp frumos, stăteam și eu adesea lîngă omul care era de schimb la cîrmă, numai ca s-o aud vorbind corabiei. Niciodată nu a avut un copil o astfel de păpușă, așa cred eu ; pentru că fetița și-a făcut din *Golden Mary* o adevărată păpușă, pe care o împodobea legînd panglici și diferite podoabe de barele pentru acostare, și nimeni nu le-a luat de acolo, decît numai ca să le ferească de a fi smulse de vînt.

Desigur că am fost atent cu cele două doamne ; mă adresam spunîndu-le „draga mea" și ele nu s-au supărat, știind că orice spuneam pornea dintr-un spirit părintesc și protector. Le-am oferit locuri la masă alături de mine — doamna Atherfield la dreapta și domnișoara Coleshaw la stînga — și am stabilit ca dimineața doamnele necăsătorite să ne servească gustarea, iar doamnele căsătorite să ne servească ceaiul de după-masă. Tot așa i-am spus stewardului meu negru :

— Tom Snow, aceste două doamne sînt în mod egal stăpînele acestei case și să asculți și de poruncile lor, iar Tom și toți ceilalți au rîs.

Bătrînul domn Rarx nu era un om la care să te uiți cu plăcere, sau cu care să stai de vorbă și să te simți bine în compania lui, pentru că nimeni nu putea să nu vadă că era o persoană egoistă și josnică și că, pe măsură ce timpul trecea, se îndepărta din ce în ce mai mult de ceea ce se numește o purtare corectă. Nu spun că nu se purta manierat, dealtminteri ca toată lumea, pentru că nu se iscau certuri între noi. Ceea ce vreau să afirm este că nu era omul pe care cineva l-ar fi ales ca tovarăș de vremuri grele și, dacă ar fi fost vorba de alegere, cel întrebat s-ar fi îndepărtat și ar fi spus : „Nu ! Nu el !" Exista totuși o curioasă nepotrivire în purtarea domnului Rarx. Deși arăta un uimitor interes pentru copil, ai fi zis că e ultimul dintre oameni care să-și facă griji pentru un copil sau pentru oricare dintre ființele omenești. Totuși, mergea atît de departe, încît era neliniștit dacă pe punte copilul îi scăpa mai mult timp din ochi. Îi era teamă să nu cadă peste bord, sau în tambuchiu, sau să nu-i pice vreun lemn sau ceva în cap din pînzele și funiile cu care se manevra, sau

să nu fie lovit în vreun fel oarecare. Obișnuia să-l privească și să-l atingă ca și cum ar fi fost un obiect prețios pentru el. Era întotdeauna plin de grijă cu privire la sănătatea fetiței și întruna o ruga pe mamă să fie cu luare-aminte în privința asta. Faptul acesta era cu atît mai curios, cu cît copilul nu îl plăcea, ba chiar se ferea de el și nu-i întindea mîna decît cînd o sileau ceilalți. Cred că toți cei de pe corabie au observat acest fapt, însă nimeni dintre noi nu a putut să-i găsească o explicație. Totuși era un lucru atît de evident, încît John Steadiman a spus-o de multe ori, atunci cînd nu putea fi auzit de domnul Rarx, că dacă *Golden Mary* simțea vreo afecțiune pentru domnul în vîrstă, pe care îl purta în poala ei, ea trebuia să fie amarnic de geloasă pe *Golden Lucy*.

Înainte de a merge mai departe cu această istorisire, voi menționa că vasul nostru era o corabie de trei sute de tone, cu trei catarge, cu un echipaj de optsprezece oameni, un ofițer secund pe lîngă John, un dulgher, un fierar și doi ucenici (unul dintre ei, un biet băiețaș scoțian). Aveam la bord trei bărci : barca lungă care putea duce douăzeci și cinci de oameni, un cuter, pentru cincisprezece oameni și o barcă pentru valuri mari, putînd transporta zece oameni. Socotesc capacitatea acestor bărci în raport cu numărul de oameni pe care puteau în realitate să-i ducă.

Am avut perioade de vreme rea și vînturi potrivnice, desigur însă judecînd rațional, în general am avut o călătorie cît se poate de plăcută, timp de șaizeci de zile. Apoi am început să înscriu două observații în jurnalul de bord, și în al meu. Prima că întîlneam o neobișnuită și uimitoare cantitate de sloiuri de gheață. A doua, că nopțile erau, în cea mai mare parte, curios de întunecate.

Timp de cinci zile și jumătate părea cu totul zadarnic și fără de nădejde să schimb cursul corabiei, astfel încît să mă îndepărtez din calea sloiurilor. M-am îndreptat cît am putut mai spre sud, dar în tot timpul acela am fost asediați de ghețuri. Doamna Atherfield, după ce a stat într-o zi lîngă mine pe punte, uitîndu-se cîtva timp îngrozită la munții mari de gheață care ne înconjurau, spuse în șoaptă :

— Oh, căpitane Ravender, s-ar spune că tot uscatul s-a preschimbat în gheață și apoi s-a rupt în bucăți !

I-am spus rîzînd :

— Nu mă mir să se fi întîmplat așa pentru ochii dumitale neexperimentați, draga mea.

Însă nici eu nu văzusem pînă atunci măcar a douăzecea parte din mulțimea sloiurilor de acum, așa că în realitate eram în mare măsură de părerea ei.

Totuși, la ora două după-amiază a celei de a șasea zi, asta înseamnă în a șaizeci și șasea zi de cînd plecasem, John Steadman, care se cățărase sus, strigă din vîrful catargului că marea era liberă. Înainte de ora patru după-amiază, o briză puternică se iscă la dreapta pupei, astfel că la apusul soarelui ne găseam în mare deschisă. Briza schimbîndu-se într-un vînt mai puternic și *Golden Mary* fiind o navigatoare rapidă, am călătorit toată noaptea cu vîntul în spate plini de veselie.

N-aș fi crezut pînă atunci că ar putea fi mai întuneric decît era, decît dacă soarele, luna și stelele ar fi căzut din cer și timpul ar fi fost nimicit, însă și în acest caz ar fi fost oarecum aproape lumină în comparație cu bezna din acele zile. Întunecimea era atît de adîncă, încît a o scruta era penibil și apăsător, ca atunci cînd ai privi, fără nici o rază de lumină, cu ochii strîns legați cu un bandaj negru și gros. Am dublat paza și John și cu mine am stat alături, la proră, nepărăsind-o toată noaptea. Totuși cînd tăcea, nu aș fi știut dacă se mai găsește sau nu lîngă mine, fără să întind mîna și să-l ating, deoarece dacă nu aș fi întins mîna, aș fi putut crede că s-a dus jos în cabină să se culce. Toți mai curînd ascultam decît priveam, atenți cu urechile la pîndă, la cele mai ușoare zgomote.

În ziua următoare, am observat că mercurul, în barometru, care se ridicase constant de cînd am ieșit din zona gheților, rămăsese pe loc. Încă de la plecare realizasem observații foarte corecte cu întreruperi doar de o zi din cînd în cînd. Am luat la prînz poziția noastră în raport cu soarele și am găsit că eram la latitudine 58° S., longitudine 60° N., dincolo de New South Shetland, în vecinătatea capului Horn. Era cea de-a șaizeci și șaptea zi de la plecare. Ruta corăbiei era bine pusă la punct și urmată cu exactitate, iar vasul se comporta admirabil, toți cei de la bord se simțeau bine și toți marinarii erau vioi, lucrau cu spor și păreau mulțumiți, pe cît era cu putință să fie.

Cînd noaptea s-a lăsat tot atît de întunecoasă ca și cele de mai înainte, era a opta noapte de cînd stătusem pe punte. Nu dormisem între timp decît foarte scurte perioade, ziua, găsindu-mă încontinuu lîngă cîrmă sau chiar cu mîinile pe ea, cît timp am fost înconjurați de ghețuri. Puțini, în afară de aceia care au trecut printr-o astfel de situație, își pot închipui greutatea și chinul de a-ți ține ochii deschiși — în mod fizic deschiși — în astfel de împrejurări, într-o astfel de întunecime. Ochii sînt ca loviți de întuneric, orbiți de întuneric. Se întipăresc în întuneric și apoi lucesc ca și cînd ți-ar fi ieșit din cap ca să se uite la tine. Cînd s-a făcut miezul nopții, John Steadiman, care era odihnit și sprinten (pentru că l-am obligat să se ducă în cabină ziua și să se odihnească) mi-a spus :

— Căpitane Ravender, te rog din tot sufletul să cobori în cabină. Sînt sigur că abia te poți ține pe picioare și vocea dumitale slăbește mereu. Du-te jos și odihnește-te puțin, domnule. Te chem dacă vreun sloi ne face necazuri.

I-am răspuns :

— Bine, bine, John ! Să așteptăm pînă se face ora unu și apoi mai vorbim despre asta.

Tocmai cerusem să se ridice una din lanternele corăbiei ca să văd cum arată noaptea și cît arată ceasul meu : era douăsprezece și douăzeci de minute.

La ora unu fără cinci, John strigă băiatului să aducă din nou lanterna și cînd i-am spus încă o dată ce oră era, m-a rugat stăruitor să mă duc jos în cabină.

— Căpitane Ravender, spuse el, totul este în ordine. Nu putem să ne permitem să te ținem în picioare nici o singură oră mai mult. Și de aceea, cu tot respectul dar și cu toată fermitatea, te rog să te duci jos. Am acceptat cu înțelegerea că dacă nu vin eu singur sus pînă în trei ore, să fiu chemat exact la împlinirea lor. Acestea fiind stabilite, comanda i-a fost trecută lui John. Însă l-am mai chemat o dată la mine, după aceea, să-l întreb ceva. M-am dus să mă uit la barometre și am văzut că mercurul era constant și m-am urcat din nou pe scara tambuchiului, ca să arunc o ultimă privire pe punte — dacă pot să întrebuințez asemenea cuvinte pentru întunericul care domnea — cînd mi s-a părut că valurile, atunci cînd *Golden*

Mary le tăia și le arunca în lături, aveau în ele un sunet surd. Ceva ce îmi închipuiam că era ca un fel de ecou neobișnuit. Stăteam la partea din spate a punții, pe partea dinspre tribord, cînd l-am chemat înapoi pe John și i-am cerut să asculte și el. A făcut-o cu cea mai mare atenție. S-a întors apoi către mine și mi-a spus :

— Ține seamă, căpitane Ravender, că nu te-ai odihnit mult timp și ce ți se pare a fi un sunet nou există numai în auzul dumitale.

Și eu am crezut asta în acel timp și o cred și acum, deși nu pot să consider drept absolut sigur dacă a fost sau nu un sunet neobișnuit.

Cînd i-am lăsat comanda lui John, corabia înainta cu viteză destul de mare prin apa liberă. Vîntul sufla încă drept de la pupă. Deși corabia înainta repede, pînzele erau reduse și nu era supusă la eforturi. Totul părea liniștit și nu părea să fie nici un motiv de îngrijorare. Marea cu valuri potrivite, nici prea mari nici prea mici, succedîndu-se cu regularitate.

M-am așezat pe pat, sau, așa cum spuneam noi marinarii, am luat poziția. Înțelesul acestui cuvînt este că nu mi-am scos hainele de pe mine, nici măcar tunica. Totuși m-am descălțat, pentru că picioarele mi se umflaseră de statul atît de îndelungat pe punte. Nu exista în cabină decît o singură lampă suspendată. Credeam, pe cînd mă uitam la ea, înainte de a închide ochii, că eram atît de obosit de întuneric, atît de sătul de întunecime, că aș fi putut să adorm foarte bine în mijlocul unui milion de lămpi cu gaz. Acesta a fost ultimul gînd înainte de a mă prinde somnul, cu excepția gîndului dinainte, anume că nu o să fiu deloc în stare să adorm.

Am visat că mă întorsesem din nou la Penrith și că încercam să ocolesc biserica. Aceasta își schimbase foarte mult înfățișarea de cînd o văzusem ultima oară și era despicată în două de sus pînă în mijlocul clopotniței, într-un mod foarte curios. De ce doream să dau ocol bisericii nu știu, dar eram așa de preocupat să o înconjur, ca și cînd viața mea depindea de acest lucru. Într-adevăr, cred că așa și era în vis. Totuși, nu reușeam să ocolesc biserica. Încercam însă să fac aceasta cînd, deodată, am pășit către ea, lovind-o cu putere, și în acel moment m-am trezit și

am fost aruncat din patul meu și proiectat în peretele lateral. Țipete și un strigăt înfricoșător m-au înspăimîntat mult mai tare decît lemnăria care se strivea și, în mijlocul zgomotelor produse de sfărîmarea lemnăriei și de pătrunderea unor șuvoaie mari de apă — zgomote pe care le înțelegem foarte bine — mi-am făcut drum pe punte. Nu a fost un lucru ușor, pentru că vasul dansa în sus și în jos și se agita cu furie.

Nu puteam să văd oamenii pe cînd înaintam, însă puteam să-i aud trăgînd la pînze în dezordine. Aveam trompeta de semnalizare în mînă și după ce le-am dat directive și i-am încurajat, l-am strigat mai întîi pe John Steadiman și apoi pe ofițerul secund William Rames. Amîndoi au răspuns clar și cu hotărîre. Îi învățasem, pe ei și întregul echipaj, ca dealtfel pe toți cei ce navigau cu mine, unde să se găsească și să aștepte ordinele mele în cazul unei crize neașteptate. Cînd vocea mea a fost auzită strigînd și vocile lor răspunzînd, mi-am dat seama, cu toate zgomotele corăbiei și ale mării și cu toate țipetele pasagerilor de jos, că se făcuse o pauză.

— Ești gata, Rames ?

— Da, da, domnule !

— Atunci dă drumul la lumină, pentru numele cerului!

Pe moment, el și încă un altul au aprins focuri bengale, iar corabia și totul de pe punte păreau cuprinse într-o ceață de lumină sub o cupolă mare de întuneric.

Lumina ajungea atît de sus încît puteam să văd uriașul iceberg de care ne lovisem, despicat de la vîrf pînă la mijloc, la fel ca biserica din Penrith apărută în visul meu. În aceeași clipă am putut vedea oamenii de cart, în cele din urmă mai liniștiți, adunîndu-se pe punte. Le-am putut vedea pe doamna Atherfield și pe domnișoara Coleshaw, abia ținîndu-se de scara tambuchiului, luptîndu-se să aducă copilul de jos. Am putut vedea catargele cedînd din cauza șocului și a oscilațiilor violente ale vasului, am putut vedea îngrozitoarea spărtură făcută în partea tribordului, pe jumătate din lungimea vasului, și învelișul lui și grinzile împrăștiindu-se. Am mai putut vedea cuterul sfărîmat, redus la o grămadă de bucăți rupte. Am putut vedea toți ochii întorși către mine. Cred că dacă acolo ar fi fost zece mii de ochi, i-aș fi văzut pe toți cu expresiile lor deosebite.

Și totul într-o clipă. Dar dumneavoastră trebuie să țineți seama de ce fel de clipă.

I-am văzut pe oameni, pe cînd se uitau la mine, repezindu-se la locurile lor dinainte fixate, ca oameni disciplinați și de încredere ce erau. Dacă vasul nu și-ar fi revenit pe linia de plutire, nu ar fi putut face mare lucru, aici sau oriunde, în afară de a muri — nu că ar fi puțin lucru, pentru un om să moară la postul său, — ci în sensul că nu ar fi putut face nimic pentru a-i salva pe pasageri și pe ei înșiși. Din fericire însă, violența izbiturii pe care am pricinuit-o, îndreptîndu-ne direct către fatalul iceberg, ca și cînd ar fi însemnat destinația noastră și nu distrugerea noastră, a sfărîmat dar a și împins corabia în așa fel, încît s-a detașat în același moment și s-a îndreptat pe linia de plutire. N-am așteptat pe dulgher să-mi spună că vasul se umple cu apă și se va scufunda. Puteam să văd și să aud asta ! I-am ordonat lui Rames să lase la apă barca cea lungă și barca pentru valuri și am repartizat oamenii pentru fiecare sarcină. Nici unul nu a dat înapoi și nici n-a luat-o înaintea altuia. I-am spus în șoaptă lui John Steadiman :

— John, eu rămîn aici, la pasarelă, să am grijă ca toți de pe bord să poată trece nevătămați în bărci. Tu o să ai următorul post de onoare și vei fi ultimul, în afară de mine, care să părăsească vasul. Adu sus pasagerii și așază-i în spatele meu și pune proviziile și apa la care poți ajunge în bărci. Uită-te bine înainte și o să vezi că nu ai un moment de pierdut.

Oamenii mei bravi trecură bărcile peste bordul navei și le lăsară la apă în cel mai ordonat mod în care se poate realiza acest lucru pe o mare agitată și, după ce au fost lăsate, doi sau trei oameni din ele, care se găseau mai aproape mi-au strigat, uitîndu-se la mine din barca ce sălta și se lăsa în jos odată cu valurile :

— Căpitane Ravender, dacă se întîmplă ceva rău cu noi și dumneata te salvezi, nu uita că am fost alături de dumneata !

— O să fim din nou alături cînd ajungem la țărm, măi băieți ! am spus eu. Țineți-vă bine și aveți grijă de doamne.

Femeile au fost un exemplu pentru noi. Tremurau foarte tare, însă erau liniştite şi stăpîne pe ele.

— Sărută-mă, căpitane Ravender, spuse doamna Atherfield, şi cerul să te binecuvînteze, ca pe un om bun ce eşti!

— Draga mea, am răspuns, cuvintele astea sînt mai încurajatoare pentru mine decît o barcă de salvare.

Am ţinut copilul pînă cînd a ajuns în barcă, l-am sărutat şi i l-am dat. Apoi le-am spus oamenilor :

— Băieţi, v-aţi primit încărcătura toată, în afară de mine ; eu nu vin încă, depărtaţi-vă de navă şi ţineţi-vă la distanţă !

Asta a fost barca cea lungă. Şi bătrînul domn Rarx se găsea în ea. Fusese singurul călător care a avut o comportare necorespunzătoare, de cînd corabia se lovise de iceberg. Unii deveniseră puţin cam sălbatici, lucru care nu este de mirare şi nici de condamnat. Însă el a început să se vaite şi să facă tărăboi, lucru care era periculos pentru cealaltă lume, pentru că slăbiciunea şi egoismul sînt contagioase. Striga neîntrerupt că nu trebuie să fie despărţit de copil, că nu putea vedea copilul şi că el şi copilul trebuie să meargă împreună. Încercase chiar să smulgă copilul din braţele mele, pentru ca să-l ia în ale lui.

— Domnule Rarx, i-am spus, am un pistol încărcat în buzunar şi dacă nu te dai la o parte din locul de trecere şi nu stai liniştit, te împuşc în inimă, dacă ai aşa ceva.

Răspunse :

— Nu o să faci omor, căpitane Ravender !

— Nu, domnule, am replicat eu, nu am să omor patruzeci şi patru de oameni ca să-ţi fac pe plac, însă am să te împuşc pe dumneaţa ca să-i salvez pe ei.

După asta a stat liniştit şi tremurînd, la o oarecare distanţă, pînă cînd l-am strigat să treacă peste bord.

Barca cea lungă îndepărtîndu-se, barca pentru valuri fu şi ea încărcată. Rămăseserăm pe puntea lui *Golden Mary* John Mullion, omul care a ţinut aprinse focurile bengale (şi care a aprins fiecare foc nou de la cel vechi, înainte de a se stinge, tot aşa de liniştit ca şi cînd s-ar fi găsit la o iluminaţie cu artificii), John Steadiman şi cu mine. I-am zorit pe cei doi să treacă în barca pentru valuri, le-am strigat să se îndepărteze şi am aşteptat, cu inima mulţumită şi uşurată, să vină barca lungă să mă ia şi pe mine, dacă s-ar fi

putut. M-am uitat la ceasul meu, care arăta, la lumina focului bengal, două și zece minute. Oamenii nu pierduseră timpul degeaba. De îndată ce barca a fost destul de aproape, m-am aruncat în ea și am strigat oamenilor :

— Dați-i drumul, băieți ! A început să se clatine !

Ne găseam foarte aproape de vîrtejul în care se scufunda nava, cînd, la lumina focului bengal pe care John Mullion îl ținea aprins la capătul bărcii sale, am văzut prova corabiei înclinîndu-se și scufundîndu-se în adîncuri. Copilul țipa disperat.

— Oh, draga *Golden Mary !* Uită-te la ea ! Salveaz-o ! Salveaz-o pe biata *Golden Mary !*

Apoi lumina se stinse și cupola de întuneric de deasupra noastră s-a lăsat peste noi.

Cred că dacă ne-am fi găsit pe vîrful unui munte și am fi vazut lumea scufundîndu-se la picioarele noastre, poate că nu ne-am fi simțit mai loviți și mai singuri decît acum cînd știam că sîntem izolați pe întinsul oceanului și că frumoasa corabie, în care cea mai mare parte dintre noi dormisem în siguranță cu jumătate de ceas mai devreme, dispăruse pentru totdeauna. Se lăsase o tăcere apăsătoare în barca noastră și un fel de paralizie cuprinsese pe oamenii de la vîsle și pe cel de la cîrmă, astfel încît simțeam că abia de mai avea control asupra bărcii. Le-am spus atunci :

— Toți cei de aici să mulțumim cerului pentru salvarea noastră !

Toate vocile răspunseră (chiar și cea a copilului) :

— Mulțumim cerului !

Apoi am spus o rugăciune și toți marinarii au repetat-o după mine într-un murmur solemn. După aceea, le-am strigat :

— Curaj, băieți, curaj ! și am simțit că acum manevrau barca din nou, așa cum trebuie mînuită o barcă.

Pe barca cea mică se aprinse un alt foc bengal, ca să ne arate unde se află, și ne-am îndreptat către ea, luînd poziția alături de ea, cît am putut mai aproape. Întotdeauna am înzestrat fiecare din bărcile mele cu cîte un colac, două de frînghie tare, așa că amîndouă bărcile aveau frînghie la îndemînă. Am manevrat bărcile, cu eforturi și cu mare dificultate, ca să le apropiem una de alta, astfel

încît să putem împărți focurile bengale rămase (nu ne-ar mai fi fost de folos după această noapte, deoarece apa de mare intrase la ele) și să legăm bărcile una de alta cu frînghie. Toată noaptea am stat remorcați, uneori lungind frînghia, alteori scurtînd-o și așteptînd cu înfrigurare dimineața care se părea că întîrzia atît de mult, încît bătrînul domn Rarx, cu toată frica pe care o avea de mine, nu se putu abține :

— E sfîrșitul lumii, soarele nu va mai răsări niciodată pentru noi !

Cînd se făcu ziuă, am constatat că eram înghesuiți în barcă claie peste grămadă. Barca era cufundată adînc în apă întrucît eram treizeci și unu de ocupanți, ceea ce însemna cel puțin cu șase mai mult. În barca mică erau paisprezece pasageri, adică cel puțin cu patru mai mult. Primul lucru pe care l-am făcut a fost să trec eu însumi la cîrmă — unde am și rămas din acel moment — și să le aduc lîngă mine pe doamna Atherfield cu copilul și pe domnișoara Coleshaw. Cît despre bătrînul domn Rarx l-am așezat în partea din față, cît am putut mai departe de noi. Și am pus cîțiva dintre cei mai buni oameni lîngă noi, astfel că, dacă eu mi-aș fi pierdut cunoștința, să se găsească un om priceput care să ia cîrma.

Marea mai liniștindu-se puțin pe măsură ce soarele se înălța, deși cerul era înnorat și vîntul puternic, am vorbit cu cei din cealaltă barcă, să aflu ce obiecte și materiale au ei și să văd ce aveam noi. Aveam un compas în buzunar, un telescop mic, un pistol cu două țevi, un cuțit și o cutie de chibrituri. Mulți dintre oameni aveau cuțite, unii aveau puțin tutun și alții chiar și cîte o pipă. Mai aveam cu noi o oală și o lingură de metal. Cît despre provizii, în barca noastră se aflau doi saci de biscuiți, o bucată de carne de vacă uscată și una de porc, un săculeț cu cafea prăjită, însă nu măcinată (aruncat în barcă îmi închipui din greșeală, socotit drept altceva), două butoaie mici cu apă și jumătate galon [1] de rom într-un butoiaș. Barca cea mică avînd oarecum mai mult rom decît noi și mai puțini oameni care să-l bea, ne-a turnat, după cum socotesc, încă un sfert de galon în butoiașul nostru. În schimb, noi le-am dat cam

[1] Un galon = aproximativ patru litri și jumătate.

șase pumni de cafea nemăcinată, legată într-o basma. Ne-au spus că aveau un sac cu biscuiți o bucată de carne uscată de vacă, un butoi mic cu apă, o cutie mică cu lămîi și o bucată de brînză de Olanda. Ne-a luat destul timp să facem schimburile, care comportau riscuri, marea fiind atît de agitată încît apropierea bărcilor era periculoasă. În legătura în care era cafeaua i-am trimis lui John Steadiman (care avea un compas pentru navă la el), o foaie de hîrtie ruptă din carnetul meu, scrisă cu creionul, în care îi arătam cursul pe care trebuie să-l urmăm, în speranța să dăm de țărm sau să fim culeși de vreo navă — spun în speranța, deși aveam prea puțină speranță în vreuna din aceste mîntuiri. I-am strigat apoi, așa ca toți să audă, că dacă noi din cele două bărci vom putea să trăim sau să murim împreună, așa vom face, însă, dacă vom fi despărțiți de vremea rea și nu ne vom mai întîlni, le doream să fie binecuvîntați și să ne binecuvînteze și ei. Le-am strigat de trei ori urări și încurajări, la care ne-au răspuns, apoi am văzut capetele din amîndouă bărcile aplecîndu-se cînd oamenii au pus din nou mîinile pe vîsle.

Aranjamentele acestea au fost urmărite de toți cu atenție și desigur cu interes, fiind în folosul tuturor, însă au stîrnit și sentimente de adîncă tristețe. Apoi le-am spus cîteva cuvinte celor din barca mea cu privire la micul depozit de alimente de care depindeau viețile noastre, dacă marea nu avea să ne înghită, și cu privire la necesitatea strictă ca, prin rații reduse, să putem profita cît mai mult de ceea ce aveam. Toți au răspuns că orice rație aș socoti eu nimerită va fi cu strictețe respectată. Am încropit o balanță din două petice de tablă subțire și din cîteva bucăți de sfoară și am adunat în chip de greutăți cîțiva nasturi grei de la noi toți, am calculat să facă două uncii [1] și cîteva fracții. Aceasta era rația de alimente solide atribuite o dată pe zi fiecăruia, din ziua aceea pînă la capăt, cu adăugirea unei boabe de cafea, cînd timpul era foarte frumos, drept gustare de dimineață. Nu aveam nimic altceva în afară de cîte o jumătate de pintă [2] de apă pe cap de om pe zi, și cîteodată, cînd ne era frig și eram epuizați, o lingură de rom pentru fiecare.

[1] Uncie = circa 29 grame.
[2] Pintă = 0,568 litri.

Știu că, științific, se poate demonstra că romul este o otravă, însă știu de asemenea că, în acest caz, și în cazurile asemănătoare despre care am citit — și sînt numeroase — cuvintele nu pot exprima tăria și înviorarea pe care o produce. Și nu am cea mai mică îndoială că acest rom a salvat viețile a mai mult de jumătate dintre noi. Am arătat că rația noastră de apă era de o jumătate de pintă, însă este de menționat că uneori aveam mai puțin și uneori mai mult, pentru că ploua adeseori și adunam apa într-o pînză de cort pe care o întindeam și o potriveam în acest scop.

Astfel, în această perioadă agitată a anului și în această regiune furtunoasă de pe glob, noi, bieții naufragiați, eram jucăria valurilor care ne ridicau și ne coborau încontinuu, după voia lor. Nu am de gînd să povestesc (dacă o să pot să le las la o parte) peripețiile legate de situația jalnică în care ne găseam, deși ar fi de așteptat să vorbesc despre ele așa cum se vorbește în multe alte istorisiri de acest fel. Voi arăta totuși, doar în treacăt, că zi de zi și noapte de noapte, am stăvilit valurile cu spinările noastre pentru a preveni cît de cît inundarea bărcii ; că o parte din noi eram întotdeauna ocupați cu scoaterea apei și că fiecare pălărie și șapcă era, datorită acestei întrebuințări, uzată și de nerecunoscut, deși fusese peticită de nenumărate ori ; că o bună parte din oameni zăceau în fundul bărcii, în timp ce a treia parte vîslea ; și că, în curînd, toți eram plini de răni și bășici și în zdrențe.

Cealaltă barcă era un motiv de îngrijorare și de interes pentru noi toți, astfel că începusem să mă întreb, dacă, în cazul în care vom fi salvați, va veni vreodată vremea cînd noi din această barcă vom mai putea fi indiferenți față de destinele supraviețuitorilor din cealaltă barcă. Întindeam o frînghie de remorcare între cele două bărci ori de cîte ori vremea o îngăduia, însă asta nu se întîmpla decît rar și cum reușeam atunci să ne menținem la același nivel, numai cerul, care ne îngăduia să facem asta pentru mîngîierea noastră, o știe. Niciodată nu vom uita privirile pe care, la revărsarea zorilor, le îndreptam în jurul nostru, peste marea agitată, pentru a descoperi cealaltă barcă. O dată am fost separați un răstimp de șaptezeci și două de ore și i-am crezut pierduți, așa cum și ei ne-au crezut pe noi. Bucuria ambelor părți, cînd ne-am văzut din nou a

fost nemaipomenită. Fiecare din noi uitase complet de suferințele individuale și avea în ochi lacrimi de emoție și simpatie pentru oamenii din cealaltă barcă. Nu m-am prea ocupat în istorisirea mea de ceea ce se întîmpla cu oamenii din jurul meu luați în parte, însă împrejurarea la care m-am referit mai sus mă duce la aceasta. Răbdarea noastră, a tuturor era minunată. Nu eram surprins de comportarea femeilor, pentru că tot omul născut din femeie știe de ce calități dau dovadă acestea atunci cînd bărbații eșuează. Însă mărturisesc că am fost surprins că asemenea calități există și la unii bărbați. Într-un grup de treizeci și unu de oameni, adunați la un loc chiar într-o vreme pașnică și fără griji, vor exista, aș spune, întotdeauna doi sau trei cu caracter nesigur. Știam că aveam cu mine mai mult de o persoană cu caracter impulsiv și dinadins îi alesesem pe aceștia să vină în barca mare pentru ca să pot să-i am sub ochii mei. Însă s-au domolit datorită condițiilor mizerabile și aveau tot atîta considerație pentru doamne și tot atîta dragoste pentru copil, ca și cel mai bun dintre noi toți, sau dintre toți bărbații. Cei care erau întinși pe fundul bărcii gemeau destul de des în somn și adeseori observam că ceilalți, aproape toți, fie că erau la vîsle fie că stăteau, suspinau cu privirea încețoșată îndreptată spre mare. Cînd se întîmpla să treacă un timp pînă să le pot prinde privirea, continuau să suspine tulburător ; însă cînd privirile noastre se întîlneau, se luminau la față și încetau să se mai vaite. Aveam aproape totdeauna impresia că omul nici nu știa ce sunete scoate și că el gîndea că fredonează o melodie.

Suferințele noastre din cauza frigului și umezelii erau mult mai mari decît cele pricinuite de foame. Făceam astfel încît să-i ținem cald copilului însă mă îndoiesc că vreunul dintre noi să-i fi fost cald mai mult de cinci minute în total, și era dureros să auzi dîrdîielile de frig și clănțănitul din dinți. Copilul a plîns puțin la început, pentru tovarășa lui de joacă, *Golden Mary,* însă mai apoi abia dacă scîncea și cînd vremea făcea lucrul cu putință, fetița era ridicată în brațe de vreunul din noi, ca să se uite pe mare după barca lui John Steadiman. Parcă văd și acum părul de aur și figura inocentă, ca un înger gata să-și ia zborul între mine și norii călători.

S-a întîmplat în a doua zi către seară, ca doamna Atherfield adormind-o pe mica Lucy, să-i cînte un cîntec. Avea o voce dulce și melodioasă și, cînd a terminat, toți s-au ridicat și au rugat-o să mai cînte unul. A mai cîntat un cîntec și după asta s-a lăsat întunericul și atunci a încheiat cu imnul de seară. Din ziua aceea, de cîte ori vuietul mării și al vîntului slăbea sau dispărea, astfel încît puteam asculta, și atîta timp cît ea a mai avut putere să cînte, nimic nu le făcea oamenilor o plăcere mai mare decît cîntecele ei la asfințitul soarelui. A cîntat cît a putut și întotdeauna sfîrșea cu imnul de seară. Cei mai mulți dintre noi repetam ultimul vers, și lăcrimam în acel moment dar de emoție, nu de amărăciune. Cînd vremea ne îngăduia, făceam o rugăciune seara și una dimineața.

Douăsprezece nopți și unsprezece zile călătorisem în barcă, cînd bătrînul domn Rarx a început să delireze și să strige la mine să arunc aurul peste bord, pentru că altminteri ne vom scufunda și vom pieri cu toții. În zilele din urmă starea sănătății copilului se înrăutățea din ce în ce, și aceasta era cauza agitației lui. Țipa mereu și mereu la mine să-i dau fetiței tot ce rămăsese de mîncare, să-i dau tot romul rămas, s-o salvez cu orice preț pentru că altfel vom pieri cu toții. În momentul acela fetița stătea în brațele mamei ei, la picioarele mele. Una din mînuțe era aproape întotdeauna întinsă către gîtul și bărbia mamei ei. Am observat că mînuța slăbea din ce în ce și mi-am dat seama că sfîrșitul se apropie.

Strigătele bătrînului erau așa de nepotrivite cu dragostea și resemnarea mamei, încît i-am spus pe un ton aspru că, dacă nu se liniștește pe loc, am să dau ordin să i se dea una în cap și să fie aruncat peste bord. Atunci a amuțit și asta a ținut pînă cînd copilul s-a stins în liniște, o oră mai tîrziu, lucru pe care l-au aflat toți din barcă după plînsetele în care a izbucnit mama pentru prima oară de cînd naufragiasem, pentru că era o femeie cu mare stăpînire de sine, deși era firavă. Bătrînul domn Rarx a devenit însă din acel moment de nestăpînit, rupîndu-și zdrențele pe care le mai avea pe el, blestemînd și strigînd la mine că dacă aș fi aruncat aurul (avea ce avea cu aurul !)

peste bord. aș fi putut salva copilul. „Și acum. spuse el cu o voce teribilă, cu toții ne vom îneca și ne vom duce la dracu pentru că păcatele noastre ne vor scufunda, pentru că nu mai avem cu noi un copil nevinovat care să ne țină deasupra !" Am descoperit astfel cu uimire că bătrînul acesta nesuferit era îngrijorat de viața ființei aceleia mici și drăguțe pe care o iubeam toți, numai din cauza influenței pe care spera în mod superstițios s-o aibă pentru paza persoanei lui. Această manifestare pe lîngă celelalte a fost prea greu de suportat pentru fierarul care stătea alături de bătrîn. L-a luat de beregată și l-a îmbrincit sub bănci unde a stat destul de liniștit ore întregi după aceea.

În toată cea de a treisprezecea noapte, domnișoara Coleshaw întinsă la picioarele mele, în timp ce țineam cîrma, o îmbărbăta și o susținea pe biata mamă. Copilul era așezat în poala acesteia, acoperit cu jacheta mea scurtă. M-a neliniștit toată noaptea gîndul că nu aveam cu noi o carte de rugăciuni și că nu puteam să-mi reamintesc decît puține din cuvintele anume din rugăciunile de înmormîntare. Cînd s-a luminat bine de ziuă și m-am ridicat, toți știau ce avea să urmeze și am observat că bieții mei marinari au făcut mișcarea de a-și descoperi capetele, deși capetele lor erau descoperite de multă vreme. Marea era agitată, cu valuri lungi și greoaie, dar altminteri o dimineață frumoasă și se vedeau mari suprafețe însorite către est. N-am spus mai mult decît atît : „Eu sînt învierea și viața a spus Domnul. A readus la viață pe fiica lui Jair guvernatorul și a spus că nu era moartă ci dormea. A readus la viață pe fiul văduvei. A înviat el însuși și mulți l-au văzut. Îi iubea pe copii, spunînd «lăsați copiii să vină la mine și nu-i îndepărtați, pentru că a lor este împărăția cerurilor». În numele lui, prieteni, o și încredințăm nesfîrșitei lui bunătăți !" Cu aceste cuvinte am atins ușor cu fața mea aspră fruntea mică și senină și am încredințat-o pe Lucy cea de aur aceluiași mormînt în care s-a scufundat *Golden Mary*.

Urmărind să povestesc sfîrșitul acestei copilițe iubite, am trecut peste un fapt pe care-l voi reda aici. Va fi dealtfel tot atît de potrivit aici ca și în oricare alt loc.

Prevăzînd că, dacă barca rezistă la intemperii va veni un timp, și destul de repede, în care nu vom avea nici o

fărîmă de mîncare, eram foarte frămîntat. Deşi, cu ani în urmă, mă convinsesem că împrejurările despre care se vorbeşte, anume că oamenii, ajunşi la ultima treaptă de lipsuri, se mănîncă unii pe alţii, sînt cu totul şi cu totul puţine şi că lucrurile s-au întîmplat (dacă s-au întîmplat) foarte rar, doar atunci cînd oamenii chinuiţi de lipsuri şi foamete pînă la ultimă limită n-au fost obişnuiţi să îndure şi să se stăpînească — spun că, deşi cu mult înainte, m-am gîndit mult şi bine la acest subiect, simţeam o îndoială dacă în cazurile de acest fel situaţia nu s-a agravat tocmai prin faptul că nu s-a vorbit deschis despre acest pericol, pretinzîndu-se că nimeni nu se gîndea măcar la aşa ceva. Simţeam o îndoială dacă nu cumva unele minţi, slăbind din cauza foamei şi a suferinţelor, să nu nutrească, în secret, o astfel de idee îngrozitoare care apoi să se întărească şi să pună stăpînire pe ele. Acesta nu era un gînd nou al meu ci unul care rezulta din ceea ce citisem despre astfel de împrejurări. Gîndul acesta deveni mai apăsător decît înainte — cu drept cuvînt şi, în ziua a patra, m-am hotărît să vorbesc deschis şi să aduc la lumină această teamă confuză încă şi care, mai mult sau mai puţin ascunsă, trebuie să fi existat în sufletul fiecăruia dintre noi. De aceea, ca un mijloc pentru a face să treacă timpul şi să inspir nădejde, le-am povestit pe scurt călătoria lui Bligh [1], pe mai mult de trei mii de mile, într-o barcă deschisă, după răzvrătirea de pe *Bounty* şi despre miraculoasa salvare a echipajului din barcă. Au ascultat toţi cu mare interes povestirea pe care am încheiat-o spunîndu-le că, după părerea mea, cea mai fericită împrejurare în întreaga povestire era că Bligh, care dealtfel nu era un om delicat, a înregistrat solemn în jurnalul său că a fost tot timpul sigur că, oricare ar fi fost împrejurările prin care ar fi trecut, oamenii din barcă, slăbiţi şi epuizaţi cum erau şi trecuţi prin toate chinurile foamei, nu se vor mînca unii pe alţii. Nu pot descrie vizibila uşurare care se răspîndi la toţi cei din barcă şi lacrimile care au apărut în ochii lor. Din acel moment, am fost deplin convins, ca şi Bligh însuşi, că nu exista un astfel de pericol şi că fantoma lui în nici un caz nu ne urmărea.

[1] Căpetenia răsculaţilor de pe corabia Bounty.

Din experienţa trăită de Bligh rezulta că, atunci cînd oamenii din barca lui erau deprimaţi, nimic nu le făcea mai bine decît să asculte o povestire istorisită de unul din ei. Cînd le-am vorbit despre asta am observat că interesul tuturor fusese stîrnit, în aceeaşi măsură ca şi al meu, pentru că nu mă gîndisem la aşa ceva pînă cînd nu am pomenit despre procedeul lui Bligh, în cursul istorisirii mele. Asta s-a întîmplat în ziua următoare celei în care doamna Atherfield ne-a cîntat pentru prima oară. Am propus deci ca, de cîte ori vremea va îngădui, să se povestească o întîmplare, la două ore după prînz (întotdeauna serveam raţia de care am vorbit la ora unu şi am denumit-o prînz) şi să se cînte un cîntec la apusul soarelui. Propunerea a fost primită cu satisfacţie şi bucurie, lucru care mi-a încălzit inima şi nu spun prea mult dacă afirm că cele două perioade din zi erau aşteptate cu vizibilă plăcere şi mulţumire de toţi marinarii. Deveniţi în curînd slabi şi străvezii ca fantomele, imaginaţia nu ne-a dispărut odată cu carnea de pe oasele noastre. Muzica şi întîmplarea povestită, două din marile daruri făcute de providenţă umanităţii, puteau să ne farmece mult, chiar după ce pierdusem totul.

Vîntul ne-a fost aproape întotdeauna potrivnic, după cea de a doua zi, şi timp de mai multe zile care au urmat, aproape nu am putut să ne ţinem direcţia. Aveam toate varietăţile de vreme rea : ploaie, grindină, vînt, ceaţă, tunete şi fulgere. Totuşi barca a făcut faţă mării agitate, iar noi cei ameninţaţi de pieire continuam să ne înălţăm şi să cădem împreună cu valurile mari.

Şaisprezece nopţi şi cincisprezece zile, douăzeci de nopţi şi nouăsprezece zile, douăzeci şi patru de nopţi şi douăzeci şi trei de zile. Aşa a trecut vremea. Oricît de descurajatoare ar fi fost înaintarea noastră sau lipsa de înaintare, niciodată nu i-am înşelat pe ceilalţi cu privire la calculele pe care le făceam. În primul rînd simţeam că eram cu toţii prea aproape de cele veşnice pentru a ne amăgi. În al doilea rînd, ştiam că dacă mă îmbolnăvesc sau mor, omul care mă va urma, va trebui să cunoască adevărata noastră poziţie ca să poată continua. Cînd le comunicam la vremea prînzului rezultatul calculelor mele cu privire la distanţa realizată sau nerealizată, ei primeau spusele mele cu un aer liniştit şi resemnat şi întotdeauna recunoscător. Nu era ceva neo-

bișnuit ca, indiferent de perioada din zi, vreunul să izbucnească în plins fără vreo cauză precisă. Și, cînd plînsul se termina, omul se simțea mai bine ca înainte. Am văzut exact același lucru într-o familie, cu ocazia unei înmormîntări.

În tot acest timp, bătrînul domn Rarx avusese crize în care mai strigase la mine să arunc aurul (mereu aurul!) peste bord și îngrămădind reproșuri violente asupra mea pentru că nu am salvat copilul, dar acum, hrana fiind terminată și neavînd nimic de oferit decît cîteva grăunțe de cafea cînd și cînd, a slăbit prea tare pentru a mai putea fi gălăgios și, ca urmare, a devenit tăcut. Doamna Atherfield și domnișoara Coleshaw stăteau în mod obișnuit pe fundul bărcii, ținîndu-se cu cîte o mînă de un picior de-al meu și rezemîndu-și capul de el. Ele nu se plîngeau niciodată. Pînă cînd și-a pierdut copilul, doamna Atherfield își lega în sus părul ei frumos în fiecare zi și am observat că făcea asta înainte de a cînta cîntecul ei de seară, cînd toți se uitau la ea. Însă niciodată nu a mai făcut acest gest după pierderea copilului, și părul i-ar fi atîrnat acum încîlcit, ud și murdar, dacă domnișoara Coleshaw nu l-ar fi îngrijit și nu l-ar fi netezit cu mîinile ei subțiri și slabe.

Ajunsesem să nu mai putem istorisi povești, însă, într-o zi, mi-am amintit de superstiția bătrînului domn Rarx, privind pe Lucy cea de aur și le-am spus că nimic nu se pierde în ochii Celui de sus, în timp ce multe se risipesc în ochii oamenilor. Am fost cu toți odată copii, le-am spus, și cu picioarele noastre de copil am cutreierat pădurile verzi de pe uscat și cu mîinile noastre de copil am cules flori din grădinile în care cîntau păsările. Copiii aceia care am fost noi nu au fost uitați de creatorul nostru. Ființele acelea nevinovate vor apărea înaintea lui dimpreună cu noi și vor vorbi pentru noi. Ceea ce am fost în generoasa noastră tinerețe va apărea din nou și ne va însoți. Cea mai curată parte a vieții noastre nu ne va părăsi în momentul în care vom trece pragul către care cu toți alunecăm. Ceea ce am fost, va prețui tot atît înaintea lui, ca și ceea ce sîntem acum. Și toți au fost tot atît de întăriți de acest gînd pe cît am fost și eu. Iar domnișoara Coleshaw, apropiindu-mi urechea de gura ei mi-a spus :„Căpitane Ravender, eram pe cale să mă căsătoresc cu un bărbat decăzut

și ticălos, pe care l-am iubit mult în vremea cînd era cinstit și bun. Cuvintele dumitale par să fi ieșit chiar din biata mea inimă". Și mi-a apăsat mîna mea pe inima ei, zîmbind.

Douăzeci și șapte de zile și douăzeci și șase de nopți. Nu ne lipsea apa de ploaie, însă nu mai aveam nimic altceva.Și chiar și în această situație, niciodată nu-mi îndreptam privirea către vreo figură cu ochii deschiși, fără ca aceștia să nu se lumineze. Oh, ce lucru deosebit constituie, în timp de pericol și în prezența morții. razele luminoase pe care o față omenească le îndreaptă spre o altă ființă. Am auzit că, pe marile și noile nave, comenzile sînt date cu telegraful electric. Eu admir mașinăriile ca orice om și sînt recunoscător acestora pentru tot ce fac pentru noi. Însă ele niciodată nu vor fi un înlocuitor al chipului unui om, oglindindu-i sufletul și îndemnînd un alt om să fie curajos și credincios. Dacă s-ar pune la încercare mașinăriile la așa ceva, nu s-ar ajunge la nimic.

Începusem să observ unele schimbări la mine însumi, care nu îmi plăceau. Acestea mi-au cauzat o adîncă neliniște. Adeseori o vedeam pe Lucy cea de aur, plutind în aer deasupra bărcii. Și adesea, o vedeam stînd lîngă mine. Am văzut de douăzeci de ori pe zi pe *Golden Mary* ducîndu-se la fund, așa cum s-a dus. Și marea îmi apărea în minte nu ca o mare, ci ca un ținut în mișcare, cu regiuni deosebit de muntoase, cum nu mai văzusem. Mi-am dat seama că a venit timpul să las ultimele mele cuvinte în legătură cu John Steadiman, în cazul în care vreo ființă va rămîne în viață pentru a le repeta către altă ființă în viață. Le-am spus tuturor că John, aflat încă pe puntea lui *Golden Mary,* strigase „valuri brizante în față !" în momentul în care valurile abia se auzeau și că încercase să întoarcă vasul, însă acesta s-a ciocnit de iceberg înainte de a putea vira. (Strigătul lui, cred eu, mi-a pricinuit visul pe care l-am avut atunci). Am mai spus că împrejurările s-au desfășurat fără posibilitatea de a se fi dat alarma și de a se fi luat măsuri pentru prevenirea lor, că același lucru s-ar fi întîmplat dacă aș fi fost eu însumi la comanda navei și că John nu trebuia să fie blamat deoarece el de la început pînă la sfîrșit și-a îndeplinit cu cinste îndatoririle, ca un om de nădejde ce era. Am încercat să notez acestea în carnetul meu de buzunar dar nu am putut să leg cuvintele,

deși știam ce aveam în gînd să notez. Cînd am ajuns la aceasta — deși Lucy murise de atîta timp mînuțele ei parcă m-au așezat ușor jos, pe fundul bărcii și, legănat de barcă și de fetiță, am adormit.

(Tot ceea ce urmează a fost scris de John Steadiman, șef de echipaj)

În a douăzeci și șasea zi după scufundarea corăbiei *Golden Mary,* eu John Steadiman, stăteam la locul meu pe băncile de la pupa bărcii mici, cu instinctul ce-mi mai rămăsese de a ține cîrma — ceea ce însemna că eram cu ochii larg deschiși, cu privirea încordată peste capătul bărcii, însă cu mintea adormită adînc și plină de vise — cînd am fost trezit dintr-o dată de ofițerul secund, domnul William Rames.

— Lasă-mă puțin timp în locul dumitale, spuse el. Și uită-te bine la prora bărcii mari. Ultima oară cînd s-a ridicat pe creasta unui val cred că am văzut un semnal care se agita deasupra ei.

Ne-am schimbat locurile, cu destulă neîndemînare și încetineală, pentru că amîndoi eram slăbiți și amețiți de umezeală, frig și foame. Am așteptat un timp, supraveghind valurile mari de la proră, și pîndind momentul cînd barca mare se va ridica pe culmea unuia din ele, în același timp cu noi. În cele din urmă, a fost săltată pentru un moment în plină vedere și acolo, cu siguranță, se zărea un semnal agitîndu-se la bord — o fîșie de zdreanță, agățată de o vîslă și ținută în sus la proră !

— Ce înseamnă asta ? întrebă Rames cu o voce tremurătoare. Semnalează că văd o corabie ?

— Taci, pentru numele cerului ! am spus eu, punîndu-i mîna peste gură. Să nu te audă lumea. Vor înnebuni cu toții dacă nu ar fi adevărat. Așteaptă puțin pînă ne vom putea uita din nou.

Mă țineam de el, pentru că ideea lui cu apariția unei corăbii mă făcea să tremur tot. Barca mare se ridică pe culmea unui alt val. Și am putut vedea semnalul clar, de data aceasta, și anume că era agățat la jumătatea vîslei.

— Rames, i-am spus, acesta este un semnal care anunță o nenorocire. Spune-le oamenilor să țină barca

astfel ca să nu o îndepărteze curenţii şi să ne apropiem de barca mare cît mai repde, la distanţa de la care să ne putem auzi.

M-am prăbuşit la locul meu lîngă cîrmă, fără să mai spun un cuvînt — pentru că gîndul că i s-a întîmplat ceva căpitanului Ravender mă sfîşia ca un cuţit. M-aş considera nedemn să mai scriu un rînd din această dare de seamă dacă nu m-aş fi hotărît să spun adevărul, tot adevărul şi nimic altceva decît adevărul, şi de aceea trebuie să mărturisesc sincer că atunci, pentru prima oară, inima mi s-a strîns în mine. Această slăbiciune din partea mea a fost pricinuită, într-o oarecare măsură, după cum cred, de efectele devastatoare ale greutăţilor şi durerilor suferite mai înainte.

Proviziile noastre — dacă pot să dau această denumire la ceea ce mai rămăsese — erau reduse la coaja unei lămîi şi la cîţiva pumni de boabe de cafea. Pe lîngă aceste suferinţe mari, cauzate de moarte, primejdie şi cele îndurate de echipaj şi de călători, avusesem o mică suferinţă a mea personală, care mă zdruncinase şi mai mult, şi anume, moartea copilei pe care o îndrăgisem în timpul călătoriei — o îndrăgisem atîta, încît, în secret, eram nemulţumit că a fost luată în barca mare cînd corabia s-a scufundat, în loc să fie într-a mea. Devenise un lucru reconfortant pentru mine şi cred că şi pentru cei ce erau cu mine, după sfîrşitul lui *Golden Mary,* să o vedem pe Lucy cea de aur, ridicată în braţe de oamenii din barca mare, cînd vremea era bună, ca pe lucrul cel mai de preţ pe care îl aveau. Apărea, de la distanţa de la care o vedeam, aproape ca o pasăre mică în zbor. Atunci cînd, vremea fiind frumoasă, nu ne-a mai apărut şi cînd toţi căutam cu ochii în van pasărea noastră albă, a fost o dezamăgire dureroasă. Cînd, după cîteva zile, am strigat către barca cea mare şi cînd căpitanul a arătat cu mîna în jos către mare şi toţi oamenii au înţeles şi şi-au plecat capul, am simţit o lovitură şi un junghi ascuţit în inimă, durere de care am suferit apoi toată viaţa. Notez lucrurile acestea ca să arăt că dacă la început m-am pierdut cu firea de groaza la gîndul că omul care era căpitanul murise, asta s-a întîmplat pentru că

fusesem încă înainte zdruncinat de multe încercări dureroase de un fel sau altul, care se adună cîteodată pe capul unui singur om.

Mi-am înlăturat nodul care mi se pusese în gît cu un strop de apă, și am căutat să-mi vin în fire astfel încît să fiu pregătit pentru tot răul care ar fi putut veni, cînd am auzit chemarea (Cerul să-i păzească pe bieții băieți, ce slab li se aud glasurile !)

— Hei ! Barca mică !

M-am uitat înainte și i-am văzut pe tovarășii noștri de nenorocire agitîndu-se în fața noastră, nu atît de aproape ca să putem distinge trăsăturile vreunuia din ei, însă destul ca, făcînd un efort, în condițiile în care ne găseam, să le auzim vocile în intervalurile în care vîntul slăbea.

Am răspuns chemării și am așteptat puțin dar n-am auzit nimic și apoi am strigat numele căpitanului. Vocea care ne-a răspuns nu semăna cu a lui, cuvintele care au ajuns la noi erau :

— Șeful echipajului este chemat la bord !

Toți oamenii din echipajul meu știau ce însemna aceasta, tot așa de bine ca și mine. Ca secund, nu putea exista decît un singur motiv ca să fiu chemat la bordul bărcii mari. Oftînd adînc oamenii se uitau întunecați unii la alții și șopteau în barbă :

— Căpitanul a murit !

Le-am cerut să tacă și să nu fie prea siguri dinainte de vești rele, în situația în care ne găseam. Apoi, chemînd barca mare, le-am semnalat că eram gata să vin la bord cînd vremea îmi va permite — m-am oprit puțin să răsuflu adînc — și apoi le-am strigat, cît de tare am putut, înfricoșătoarea întrebare :

— Căpitanul a murit ?

Figurile întunecate a trei sau patru oameni în partea din pupă a bărcii s-au aplecat în jos, cînd vocea mea a ajuns la ei. I-am pierdut din vedere un minut, apoi au apărut din nou — unul din ei era ținut în picioare de ceilalți, și a strigat, ca răspuns, binecuvîntatele cuvinte (o foarte slabă speranță înseamnă foarte mult pentru oamenii aflați într-o situație disperată) :

— Nu încă !

Ușurarea simțită de mine și de ceilalți aflați cu mine, cînd am aflat că, deși nefiind în stare de a-și îndeplini sarcinile, căpitanul nu era încă pierdut pentru noi, nu putea fi exprimată în cuvinte sau cel puțin în cuvintele pe care le întrebuințează un om ca mine. Am făcut tot ce am putut ca să ridic moralul oamenilor, spunîndu-le că este un semn bun faptul că nu ne găsim într-o situație atît de grea pe cît ne-am temut. Apoi i-am dat lui William Rames instrucțiunile necesare ca să-mi ia locul la comandă atunci cînd voi lua eu comanda bărcii mari.

După aceasta nu mai era nimic de făcut decît să așteptăm timpul în care vîntul va scădea, către asfințitul soarelui, și marea se va mai liniști, așa ca să îngăduie echipajelor noastre epuizate să alăture bărcile, fără riscuri de prisos — sau, mai simplu spus, fără să fim nevoiți să facem eforturi de putere și iscusință. Pentru că și una și alta se scurseseră din noi, în zilele care au trecut.

La apusul soarelui vîntul încetă deodată, însă mării, care fusese agitată de mult timp, i-au trebuit ore întregi înainte de a da semne de liniștire. Luna strălucea, cerul era minunat de limpede și, potrivit calculelor mele, nu trecuse cu mult peste miezul nopții, cînd valul lung, încet și regulat, caracteristic calmării oceanului s-a instalat de-a binelea și mi-am putut lua răspunderea de a micșora distanța dintre barca mare și a noastră.

Poate a fost numai o iluzie a mea, însă cred că nu am văzut niciodată luna lucind atît de albă și de spectrală, nicăieri, fie pe mare fie pe uscat, așa cum lucea în noaptea aceea, pe cînd ne apropiam de camarazii noștri de nenorocire. Cînd nu a mai fost decît o lungime de barcă între noi, iar lumina albă s-a răspîndit rece și clară pe toate fețele noastre, amîndouă echipajele se rezemară de vîsle, cu un tremur adînc, privind unii la alții fix, peste marginea fiecăreia din bărci ; eram cuprinși de panică.

— Ați pierdut pe cineva dintre voi ? am întrebat în mijlocul tăcerii înfricoșătoare.

Oamenii din barca mare se îngrămădeau unii lîngă alții, ca oile, la auzul vocii mele.

— Nimeni încă, în afară de copil, care este în ceruri ! răspunse unul dintre ei.

Și la sunetul vocii acestuia, toți oamenii mei s-au strîns și ei împreună ca și oamenii din barca mare. Îmi era teamă să las ca emoția produsă de prima întîlnire față în față, după teribilele urme lăsate de umezeală, frig și foamete, să dureze mai mult decît era necesar. Așa că, fără să dau timp pentru alte întrebări și răspunsuri, am ordonat oamenilor să apropie cele două bărci strîns una lîngă alta. Cînd m-am ridicat și am încredințat cîrma în mîinile lui Rames, băieții mei și-au îndreptat fețele lor albe rugător către mine.

— Nu ne părăsi, domnule, spuneau ei, nu ne părăsi!

— Vă las, le-am răspuns, sub comanda și îndrumarea domnului William Rames, tot atît de bun marinar pe cît sînt eu, un om de încredere și cel mai destoinic din cîți au existat vreodată. Faceți-vă datoria față de el așa cum v-ați făcut-o față de mine și amintiți-vă pînă la urmă că atîta timp cît există viață, există și speranță. Cerul să vă binecuvînteze și să vă ajute pe toți! Cu aceste cuvinte, mi-am adunat puterile ce-mi mai rămăseseră, am apucat două brațe care mi se întinseseră și am trecut de pe băncile de la pupa unei bărci pe băncile de la pupa din cealaltă barcă.

— la seama unde calci, domnule, îmi șopti unul din oamenii care mă ajutaseră să trec în barca mare. Mi-am aplecat privirea în acel moment. Trei siluete omenești erau îngrămădite pe jos, în lumina lunii, care, străbătînd printre oamenii aflați mai sus, se filtra aruncînd pete asupră-le. Prima față pe care am recunoscut-o a fost aceea a domnișoarei Coleshaw, cu ochii larg deschiși și fixați asupra mea. Părea că este conștientă încă și că încerca, prin mișcarea buzelor, să vorbească, însă nu am putut auzi un singur cuvînt. Pe umărul ei se odihnea capul doamnei Atherfield. Mama bietei Lucy cea de aur, desigur că visa la copilul pe care îl pierduse, pentru că pe fața ei albă, cu ochii închiși și liniștiți, îndreptată în sus către cer, se schița un zîmbet slab. De la ea, privirea mi s-a îndreptat mai jos și acolo, cu capul în poala ei, și cu o mînă de a ei rezemată duios de obrazul lui, zăcea căpitanul, la al cărui ajutor și îndrumare, pînă în timpul acesta nenorocit, niciodată nu am apelat în zadar — căpitanul, doborît pînă la

urmă în lupta pentru salvarea noastră, cel mai bun și mai viteaz om dintre noi toți. Mi-am furișat mîna prin haine, am pus-o pe inima lui și am simțit o slabă căldură în locul acela, deși mîna mea rece și amorțită nu putea percepe nici cea mai ușoară bătaie. Cei doi oameni din băncile de la pupă, care erau alături de mine, observînd ce făceam — știind că îl iubeam ca pe un frate — și văzînd, cred, pe fața mea mai multă durere decît socoteam eu că arăt, se pierdură cu firea și izbucniră în plînsete, jeluindu-l printre suspine. Unul din cei doi îndepărtă jacheta cu care erau acoperite picioarele căpitanului și-mi arătă că erau goale, cu excepția unei zdrențe de ciorap, udă, care atîrna încă de unul din ele. Cînd corabia lovise icebergul, alergase pe punte lăsîndu-și încălțămintea în cabină. În tot timpul cît a fost în barcă, picioarele lui n-au avut încălțăminte și nici o ființă nu a descoperit acest lucru pînă cînd a căzut epuizat. Atît timp cît și-a putut ține ochii deschiși, simpla lui privire îi înviora pe bărbați și ridica moralul femeilor. Nici o ființă din barcă nu a fost lipsită de influența bună pe care o avea într-un fel sau altul, asupra tuturor. Toți l-au ascultat, mereu și mereu, arătîndu-și încrederea în alții, pentru lucruri care i se datorau numai lui însuși. Lăuda un om pentru răbdarea sa și mulțumea altuia pentru ajutorul dat, atunci cînd răbdarea și ajutorul, în realitate și pe drept, veneau în cea mai mare parte numai de la el. Toate acestea și încă multe altele, le-am auzit confuz din gurile oamenilor, în timp, ce ghemuiți lîngă căpitan, îl jeleau, învelindu-i cît puteau mai cu grijă picioarele reci. Mi-a venit greu să-i opresc, însă știam că dacă spiritul acesta de jale se răspîndește, orice șansă de a ține mai departe vii ultimele scînteieri de speranță și tărie, printre oamenii din barcă, ar fi pierdută pentru totdeauna. Așa că i-am trimis pe oameni la locurile lor și le-am spus și celor din față cîteva cuvinte încurajatoare, promițînd ca dimineața să împart, cît se va putea, din rezervele ce mai rămăseseră în lăzi. I-am strigat apoi lui Rames din barca mică să se țină aproape de noi, pe cît îi îngăduia siguranța manevrării. Am așezat îmbrăcămintea și învelitorile celor două femei suferinde mai strîns în jurul lor și, cu o rugăciune tainică de a fi îndrumat cît mai bine acum cînd purtam pe umeri o teri-

bilă răspundere, am luat locul liber lăsat de căpitan la cîrma bărcii celei mari.

Aceasta, atît cît pot eu povesti, este deplina și adevărata dare de seamă despre modul în care am ajuns să iau comanda echipajului și călătorilor de pe *Golden Mary*, în dimineața celei de a douăzeci și șasea zi după ce corabia a lovit un iceberg și s-a cufundat în mare.

(Acesta este sfîrșitul contribuției lui Charles Dickens la numărul de Crăciun al revistei *Household Words*, din 1856. Capitolele de încheiere ale povestirii sînt opera altor scriitori).

PRIMEJDIILE PRIN CARE AU TRECUT NIȘTE PRIZONIERI ENGLEZI

Capitolul I

INSULA SILVER-STORE

Era în anul o mie șapte sute patruzeci și patru cînd eu, Gill Davis, gata la ordin, avînd pe atunci onoarea de a fi recrut în corpul Marinei Regale, stăteam aplecat peste parapetul corvetei armate *Cristofor Columb*, în apele sud-americane, în dreptul coastei Mosquito.

Doamna inimii mele îmi atrage atenția că nu există un astfel de nume ca Gill, și că părerea ei nestrămutată este că numele care mi s-a dat la botez a fost acela de Gilbert. Ea este sigură că are dreptate, însă eu nu am auzit de așa ceva. Sînt un copil găsit, cules de nu se știe unde, și am înțeles totdeauna că numele meu de botez este Gill. Într-adevăr, mi se spunea Gills [1] cînd am fost angajat la Snorridge Botton, între Charham și Maidstone, la speriatul păsărilor, dar asta nu avea nimic de-a face cu botezul meu la care un număr de lucruri au fost promise în numele meu de către cineva, care m-a lăsat apoi pe mine singur să îndeplinesc unele din ele, și care cred că trebuie să fi fost paracliserul.

Un astfel de nume ca Gills era datorat în întregime obrajilor mei care în timpul acela erau urîți și scorțoși.

Doamna mea m-a oprit din nou înainte de a continua, rîzînd în felul ei obișnuit și fluturînd pana condeiului spre mine. Gestul acesta al ei îmi aduce aminte, pe cînd mă uit la mîna ei încărcată de inele... Ei, bine ! Nu aici ! Desigur că ceea ce îmi aduce aminte mîna ei va intra în povestire, dar la locul potrivit. Îmi apare însă întotdeauna straniu că, uitîndu-mă la mîna ei calmă, cum m-am uitat de multe ori pe cînd mîngîia copii și nepoți adormiți, nu pot să nu

[1] Gills = obraji (engl.).

mă gîndesc că atunci cînd intră în joc sîngele și onoarea, atunci mîna aceasta... Nu ! Nu este locul aici ! Șterge și asta !

Însă ea nu va șterge asta și procedează corect, pentru că ne-am înțeles că totul va fi pus pe hîrtie și că nimic din ceea ce odată a fost scris nu va mai fi tăiat. Am avut marele nenoroc să nu învăț să scriu și să citesc și acum eu povestesc cele ce mi s-au întîmplat, cu sinceritate și bună credință, iar soția mea le scrie cuvînt cu cuvînt.

Spun că mă găseam rezemat de parapetul corvetei *Cristofor Columb*, în apele sud-americane din dreptul coastei Mosquito, ca supus al Majestății Sale Regele George al Angliei și ca recrut în Marina Regală.

În climatul acela, nu ai chef să faci prea mult. Eu nu făceam nimic. Mă gîndeam la ciobanul (oare o fi fost tatăl meu ?) de pe plaiurile de la Snorridge Botton, cu toiagul lui mare și cu haina lui albă și grosolană pe care o purta pe orice vreme întregul an. Obișnuia să mă lase să dorm într-un colț al colibei lui noaptea, și mă lua cu el și cu oile lui ziua, cînd nu găseam altceva de făcut, și mai obișnuia să-mi dea atît de puțin de mîncare și atît de multă bătaie, că am fugit de la el — lucru care cred că l-a dorit tot timpul — ca să rătăcesc în lume.

Și am tot pribegit douăzeci și nouă de ani în total, pînă acum cînd stăteam și priveam apele albastre si strălucitoare ale sudului american. Urmărindu-l pe cioban, aș putea spune, urmărindu-l ca într-un vis, doar pe jumătate treaz, cu ochi întredeschiși, pe cînd el, turma lui de oi și cei doi cîini par să se îndepărteze de coasta vasului, peste apele albastre și să se ducă de-a dreptul în cer.

— Se ridică din apă, tot mai mult, spuse un glas de lîngă mine.

Eram atît de cufundat în gînduri, că aproape am tresărit, deși nu era o voce străină, ci a lui Harry Charker, camaradul meu.

— Ce se ridică din apă, tot mai mult ? l-am întrebat.

— Ce ? răspunse el. Insula.

— A ! Insula ! spusei eu, întorcîndu-mi ochii către ea. Adevărat. Am uitat de insulă.

— Să uiți de portul în care te duci ? Asta-i nemaipomenit, nu-i așa ?

— Da, e nemaipomenit, spusei eu.

— Şi ce-i nemaipomenit, înseamnă că nu poate fi pomenit, spuse el, reflectînd. Nu-i aşa, Gill ?

Întotdeauna avea cîte o observaţie de felul acesta de făcut şi rareori de alt fel. De îndată ce demonstra ce anume nu poate fi un anumit lucru, se simţea satisfăcut. Era unul din oamenii cei mai buni şi, într-un fel, unul care nu-şi dădea importanţă. Spun asta, pentru că, pe lîngă faptul că ştia să scrie şi să citească întocmai ca un maistru de marină, avea întotdeauna în minte cea mai bună dintre idei. Şi aceasta era datoria. Pe cinstea mea, eu nu cred, deşi preţuiesc învăţătura dincolo de orice, că ar fi putut extrage vreo idee mai bună din toate cărţile de pe lume, chiar dacă le-ar fi citit cuvînt cu cuvînt şi ar fi fost cel mai desăvîrşit dintre cărturari.

Camaradul meu şi cu mine am fost repartizaţi în Jamaica şi de acolo am fost mutaţi la colonia britanică de la Belize, care se întinde la vest şi la nord de coasta Mosquito. La Belize s-a dat alarma în legătură cu o bandă de piraţi cruzi (întotdeauna au fost mulţi piraţi în mările acelea ale Caraibelor) şi, deoarece au scăpat de crucişătoarele engleze —refugiindu-se în golfuri mici, pitite şi în locurile puţin adînci şi, în cele din urmă, cînd au fost urmăriţi mai îndeaproape, pe uscat, — guvernatorul Belizei a primit ordin din ţară să-i ţină sub strictă observaţie în tot lungul ţărmului. În ce priveşte insula, de care mă voi ocupa mai jos, aici venea o dată pe an o corvetă înarmată de la Port Royal, Jamaica, încărcată cu tot felul de lucruri necesare pentru trai : alimente, băuturi, îmbrăcăminte şi altele, iar eu mă găseam acum rezemat de parapet la bordul acestei corvete care trecuse pe la Belize.

Insula era ocupată de o mică colonie engleză. I s-a dat numele de Silver-Store [1]. A fost numită astfel pentru că acea colonie avea în proprietate şi exploata o mină de argint pe continent, în Honduras, şi întrebuinţa această insulă ca un loc sigur şi convenabil pentru depozitarea argintului, pînă cînd era transportat de acolo o dată pe an cu o corvetă. Argintul era adus de la mină pe coastă pe catîri, mînaţi de indieni prietenoşi şi păziţi de oameni

[1] *Silver-Store* = Depozitul de argint.

albi. De acolo, cînd vremea era frumoasă, era dus mai departe la Silver-Store cu canoele de prin aceste părți și de la Silver-Store era transportat o dată pe an cu corveta înarmată la Jamaica, de unde lua drumul lumii întregi.

Cum am ajuns la bordul corvetei înarmate este ușor de spus. Douăzeci și patru de marinari, sub comanda unui locotenent — numele acestui ofițer era Linderwood — au fost trimiși de Belize, la Silver Store, în ajutorul marinarilor staționați acolo pentru a lupta împotriva piraților. Insula era considerată un bun post de observație împotriva piraților, atît de pe uscat cît și de pe mare. Nici corabia piraților și nici bărcile ei n-au fost văzute de nici unul din noi, însă s-a auzit atît de mult despre ele, încît au fost trimise întăriri. Din acestea făceam parte și eu. Mai existau un caporal și un sergent. Charker era caporalul și numele sergentului era Drooce. Era cel mai tiran subofițer din serviciul Majestății Sale.

Noaptea a venit curînd după ce am avut convorbirea de mai sus cu Charker. Culorile mirifice și vii s-au stins de pe mare și de pe cer, în cîteva minute, și toate stelele de pe firmament păreau să strălucească și să privească la imaginea lor reflectată în mare, uitîndu-se una peste umărul celeilalte, îngrămădite cu milioanele. În dimineața următoare am ancorat în fața insulei. Exista un port liniștit îndărătul unui recif. Exista o plajă nisipoasă. Existau palmieri cu trunchiuri drepte, înalte și frunzișul adunat în vîrf ca penele unui maiestuos panaș verde. Existau toate lucrurile care se văd obișnuit în asemenea locuri și pe care nu le voi mai descrie pentru că am altceva de spus.

Sosirea noastră, desigur, a fost sărbătorită cu fast. Toate drapelele au fost înălțate, s-au tras salve de pușcă și toată lumea a venit să se uite la noi. Unul din oamenii aceia denumiți *sambo* — băștinași, jumătate negri, jumătate indieni — ieșise în întîmpinarea noastră ca să ne piloteze la intrarea pe lîngă recif — și rămase la bord după ce am aruncat ancora. Se numea Christian George King și era simpatizat de marinari mai mult decît oricare altul. Cît despre mine, mărturisesc că, din prima zi, dacă aș fi fost căpitanul lui *Cristofor Columb* în loc de recrut în Marina Regală, l-aș fi aruncat peste bord pe Christian George King — care nu era mai creștin decît era rege sau

George [1] — fără să știu exact de ce, în afară de faptul că aceasta mi se părea a fi lucrul potrivit de făcut.

Însă trebuie oarecum să mărturisesc că nu eram într-o deosebit de bună dispoziție cînd stăteam de gardă în acea dimineață la bordul lui *Cristofor Columb*, în portul insulei Silver-Store. Avusesem o viață aspră, și viața englezilor pe insulă îmi părea prea ușoară și prea veselă ca să-mi placă. „Aici sînteți toți, îmi spuneam eu, oameni cu carte dar și mari mîncăcioși, în stare să citiți ce vă place și să scrieți ce vă place, în stare să mîncați și să beți ce vă place, să petreceți cît vă place și să faceți ce vă place și ce vă mai pasă de un biet și inculț recrut din Marina Regală! Totuși este nedrept, cred, ca voi să aveți toți banii și cu toate greutățile. Voi o viață dulce, cu numai amărăciuni. Voi tot untdelemnul și eu tot oțetul." Era un mod foarte invidios de a gîndi, pe lîngă că era lipsit de sens, dar așa gîndeam. Eram atît de contrariat că, atunci cînd o tînără și frumoasă doamnă englezoaică se urcă la bord, mi-am mormăit mie însumi: „Ah! probabil că ai un iubit, să fiu al naibii dacă nu!" Ca și cînd ar fi fost o nouă ofensă pentru mine, dacă ar fi avut.

Era sora căpitanului corvetei noastre, care nu se simțea bine de cîtva timp și care acum se îmbolnăvise atît de rău, că a trebuit să fie transportat pe uscat. Era fiica unui ofițer și venise aici împreună cu sora ei, măritată cu unul din proprietarii minei de argint și care avea trei copii. Se putea vedea ușor că tînăra era lumina și sufletul insulei. După ce m-am uitat din nou la ea, am cîrtit în sufletul meu, mai înrăit ca înainte: „Să fiu al naibii dacă nu-l urăsc pe cel care o fi iubitul tău, oricine ar fi!"

Ofițerul meu, locotenentul Linderwood, era la fel de bolnav ca și căpitanul corvetei, și a fost dus și el pe uscat. Amîndoi erau oameni tineri, cam de vîrsta mea, și au fost foarte sensibili la climatul Indiilor de Vest. Chiar și această întîmplare am privit-o cu ochi răi. Gîndeam că eu eram mult mai potrivit pentru această îndeletnicire decît ei, și că, dacă fiecare dintre noi ar fi căpătat ce i se cuvine, eu aș fi făcut cît amîndoi la un loc. (Deși poate oricine să-și

[1] Joc de cuvinte: *Christian* înseamnă creștin, *King* rege iar George al II-lea, rege al Angliei, a domnit între anii 1727—1760 cînd se desfășoară și acțiunea povestirii.

închipuie ce fel de ofițer de marină aș fi devenit, fără putință de a citi un ordin scris, cît despre cunoștințele de a comanda o corvetă — ce să mai spun ! Aș fi scufundat-o într-un sfert de oră !)

Totuși, acestea erau gîndurile mele. Și atunci cînd eram pe uscat, în permisie, hoinăream împreună cu Charker prin localitate, eu continuînd să-mi fac observațiile în același fel.

Era o așezare foarte plăcută : parte în stil sud-american, parte în stil englezesc și tocmai din această cauză era plăcut, fiind ca o bucată de patrie detașată și purtată de valuri în locul acesta, adaptată împrejurărilor în care făcuse călătoria. Colibele indigenilor sambo, în număr cam de douăzeci și cinci, erau situate în jos pe plajă, la stînga locului de ancorare. La dreapta era un fel de cazarmă, cu un steag sud-american și unul englezesc fluturînd pe același stîlp, în care colonia engleză se putea aduna atunci cînd exista un motiv. Era o clădire pătrată de cărămidă, închizînd o grădină interioară, în mijlocul căreia se găsea o construcție joasă cu o magazie de pulbere, cu o tranșee mică, pătrată împrejurul ei și cu o scară ce cobora către ușă. Charker și cu mine stăteam la poarta care nu era păzită și ne uitam înăuntru, iar eu îi spuneam, cu privire la construcția care semăna cu o magazie de pulbere :

— Vezi, acolo este locul unde se pătrează argintul.

Charker mi-a răspuns după ce s-a gîndit bine :

— Dar argintul nu e aur. Așa-i, Gill ?

În timpul acesta frumoasa și tînăra doamnă pe care eram așa de pornit s-a uitat afară pe o ușă sau o fereastră — în orice caz s-a uitat afară de sub un fel de tende de culoare deschisă. De îndată ce ne-a văzut în uniformă, a ieșit afară atît de repede, încît încă își așeza pe cap pălăria largă mexicană de pai împletit, în momentul în care noi am salutat-o.

— Vă face plăcere să intrați, spuse ea, și să vizitați locul acesta ? Este oarecum un loc deosebit.

I-am mulțumit tinerei doamne și i-am spus că nu dorim să o deranjăm, însă ea a insistat spunînd că sora unui soldat englez nu se simte deranjată să arate unor marinari englezi cum trăiesc bărbații și femeile din țara lor, în locul acesta atît de depărtat de Anglia și, ca urmare, ne-a

arătat (era pe cît de frumoasă, pe atît de binevoitoare), cum trăiesc diferitele familii în apartamente separate, că exista un magazin general pentru mărfuri, o cameră de lectură pentru toţi, una pentru muzică şi dans şi o cameră pentru capelă şi că existau şi alte case pe terenul mai înalt denumit Colina Semnalului, unde îşi duceau viaţa cînd veneau căldurile.

— Ofiţerul vostru a fost dus acolo sus, spuse ea şi tot aşa şi fratele meu, pentru a avea aer mai curat. În prezent, puţinii noştri locuitori sînt împrăştiaţi în ambele locuri : adică unii dintre noi totdeauna sau pleacă sau vin de la mină sau stau acolo.

(El se găseşte într-una din aceste categorii, mă gîndeam eu şi mi-ar plăcea ca cineva să-i vină de hac).

— Unele dintre doamnele căsătorite, urmă ea, locuiesc cel puţin jumătate din an, singure cu copiii lor de parcă ar fi văduve.

— Sînt mulţi copii, doamnă ?

— Şaptesprezece. Sînt treisprezece doamne căsătorite şi opt ca mine.

Nu erau opt ca ea — nu mai era nici una ca ea — în toată lumea. Ea voia să spună însă că nu erau căsătorite. Aceste femei, urmă ea, împreună cu vreo treizeci de englezi de ranguri diferite, formează mica colonie care se găseşte acum pe insulă. Nu i-am cuprins în numărătoare pe marinari, pentru că ei nu ţin de noi. Nici pe recruţi, ne-a zîmbit graţios cînd a pomenit de recruţi, din acelaşi motiv.

— Nici pe indigenii sambo, doamnă, spusei eu.

— Nici.

— Îngăduiţi-mi să vă întreb, doamnă, am adăugat, sînt de încredere ?

— Cu totul ! Noi sîntem foarte buni cu ei şi ei ne sînt foarte recunoscători.

— Într-adevăr, doamnă ? Şi în privinţa lui Christian George King ?

— Foarte ataşat faţă de noi toţi. Şi-ar da viaţa pentru noi.

Era atît de calmă — dealtfel, în felul meu de om fără cultură, am observat că femeile foarte frumoase aproape

totdeauna sînt așa — încît calmul ei dădea o mare greutate la tot ceea ce spunea și am crezut în cuvintele ei.

Apoi ne-a atras atenția asupra clădirii care arăta ca o magazie de pulbere și ne-a explicat în ce fel era transportat argintul de la mină și în cele din urmă depozitat aici.

— *Cristofor Columb* va avea o încărcătură bogată, spuse ea, pentru că a fost o producție mare în acest an, mult mai mare decît de obicei, și veți mai avea și o ladă cu bijuterii în afară de argint.

Ne uitam în jurul nostru și începusem să devenim sfioși de teamă să nu o incomodăm, dar în acest moment ea ne-a condus către o tînără femeie, la origine englezoaică, însă crescută în Indiile de Vest, care era în serviciul ei. Această tînără femeie era văduva unui subofițer dintr-un regiment de linie. Se măritase și apoi rămăsese văduvă, la St. Vicențiu, după puține luni de la căsătorie. Era o femeie scundă, îndrăzneață, cu ochi strălucitori, cu piciorul mic și figura delicată, cu un nas cîrn, în vînt. Genul de femeie tînără, pe cît socoteam eu în acel timp, care îți dă impresia că te invită să o săruți și apoi, dacă primești invitația, îți arde o palmă peste față.

N-am putut să deslușesc numele ei la început, pentru că atunci cînd mi-a răspuns cum o cheamă, numele suna ca Beltot, ceea ce nu putea fi corect. Însă cînd ne-am cunoscut mai bine — asta a fost atunci cînd Charker și cu mine am băut must de trestie de zahăr, pe care ea îl prepara excelent — am descoperit că numele ei era Isabela, pe care lumea l-a prescurtat în Bell, iar numele decedatului subofițer era Tott. Dat fiind genul ei de femeie mică și cochetă, era natural să fie considerată ca o jucărie — niciodată nu am văzut vreo femeie care să semene atît de bine cu o jucărie și ca nume de jucărie, primise numele Belltott. Pe scurt, pe insulă ea nu avea alt nume. Chiar domnul delegat Pordage (un om plin de gravitate !) i se adresa spunîndu-i doamna Belltott. Voi reveni însă de îndată la domnul delegat Pordage.

Numele căpitanului corvetei era Maryon și de aceea nu era un lucru nou să auzim de la doamna Belltott, că sora acestuia, frumoasa tînără englezoaică necăsătorită, era domnișoara Maryon Noutatea era că numele ei de botez era de asemenea Marion. Marion Maryon. De multe ori am

urmărit aceste două nume în gîndurile mele, ca pe un fragment de vers. Oh, de multe, multe, multe ori!

Am sfîrșit toată băutura care ni s-a oferit, ca niște oameni cumsecade ce eram și apoi ne-am luat rămas bun și ne-am îndreptat către plajă. Vremea era frumoasă, vîntul molcom, fără variații și mîngîietor; insula, un tablou; marea, un tablou; cerul, un tablou. În acest ținut sînt două perioade ploioase pe an. Una se situează cam pe la începutul verii englezești, cealaltă cam două săptămîni după ziua Sf. Mihail, după calendarul englezesc. Pe atunci era începutul lunii august, așadar prima dintre perioadele ploioase tocmai trecuse și totul era în plină dezvoltare și părea proaspăt și frumos.

— Au un trai bun aici, i-am spus lui Charker, devenind din nou posomorît. Mai bun decît acela de soldat.

Apoi ne-am coborît pe plajă să mai schimbăm o vorbă prietenească cu oamenii din echipajul vasului care erau încartiruiți acolo, în barăci. Tocmai ne apropiam pe nisip de ei, cînd Christian George King veni cu pași de lup dinspre debarcader strigînd:

— Hei, soldați! acesta fiind felul acestui primitiv pilot sambo, de a ne saluta.

Cînd Christian George King, care îmi era antipatic de la început, a venit alergînd pe nisip cîriind: Hei, soldați! am simțit fulgerător nevoia să-l pleznesc. Și desigur că aș fi făcut-o, dacă nu m-aș fi gîndit că mă expun la o pedeapsă.

— Hei! soldați! spuse el. Rea treabă!

— Ce vrei să spui?

— Hei! soldați! continuă, vasul ia apă.

— Vasul ia apă? am întrebat.

— Da, răspunse, cu o mișcare care arăta ca și cum ar fi fost zguduit de cel mai violent sughiț — lucru obișnuit la acești necivilizați.

Am aruncat o privire către Charker și amîndoi am auzit pompele mișcîndu-se la bord și am văzut semnalul înălțat. „Urcați la bord, este nevoie de oamenii de pe țărm." Unii dintre marinarii învoiți alergau deja către țărm și compania de marinari, afectată pentru luptele împotriva piraților, se îndrepta către *Cristofor Columb* în două bărci.

— O, Christian George King, domnule, foarde subărat ! ne spuse acest vagabond sambo. Christian George King plînge ca englezii.

Felul englezilor de a plînge, după el, era să-şi bage încheieturile degetelor negre în ochi, să urle ca un ciine şi să se tăvălească pe spate în nisip. M-am stăpînit să nu-l lovesc şi i-am spus lui Charker :

— Cît putem mai repede, Harry ! Şi ne-am grăbit să ajungem pe ţărm şi apoi la bordul corvetei.

Nu se ştia din ce cauză se produsese o astfel de crăpătură că pompele nu izbuteau să golească apa care pătrundea în vas. Existau două temeri, fie că vasul se va scufunda în port, fie că, dacă nu se va întîmpla aceasta, toate proviziile aduse pentru colonie vor fi inundate şi distruse din cauza ridicării nivelului apei ; între aceste două temeri, mare confuzie. În mijlocul acestei confuzii am auzit vocea căpitanului Maryon strigînd de pe plajă. Fusese adus acolo în hamacul lui, şi arăta foarte rău, însă a stăruit să fie ridicat în picioare. L-am văzut apoi venind într-o barcă, stînd drept în băncile de la pupă ca şi cînd nimic nu l-ar fi supărat.

O scurtă şi grăbită consfătuire a avut loc şi căpitanul Maryon a hotărît că toţi trebuie să ne apucăm de treabă să descărcăm proviziile şi, după aceasta, să îndepărtăm şi tunurile şi lucrurile grele, după care corveta va trebui să fie trasă pe ţărm, culcată pe o parte şi reparată crăpătura. Am fost adunaţi cu toţii (compania de luptă cu piraţii oferindu-se voluntar) şi împărţiţi în echipe, fiecare cu atîtea ore de muncă şi atîtea ore de odihnă, şi toţi ne-am apucat cu nădejde de lucru, ca un singur om. Christian George King a intrat în echipa în care lucram şi eu, la propria lui cerere, şi lucra de zor ca şi ceilalţi. Lucra chiar cu atîta zor, ca să spun drept, încît s-a ridicat în ochii mei aproape tot atît de repede pe cît de repede se ridica apa în vas, iar aceasta se ridica destul de repede, din ce în ce mai repede.

Domnul delegat Pordage păstra într-o cutie japoneză de culoare roşie cu negru, ca o cutie din bucătărie în care se ţin bucăţile de zahăr, un anumit document pe care un şef sambo sau altul, după ce s-a îmbătat, a vărsat nişte cerneală (atît pe cît am putut afla şi înţelege şi în acest

fel a semnat propria renunţare la posesia legală a insulei). Prin deţinerea acestei cutii, domnul Pordage a primit titlul de delegat. Era denumit şi consul şi vorbea de el însuşi ca fiind guvernator.

Era un domn bătrîn, cu încheieturile ţepene, numai piele şi os, cu nasul mare, o fire supărăcioasă şi o faţă gălbejită. Doamna Pordage, cu unele retuşuri datorate deosebirii de sex, îi semăna leit. Domnul Kitten, un ins mic, oarecum tînăr, chel, avînd unele legături cu mina — însă fiecare de acolo era mai mult sau mai puţin legat de mină — era prezentat uneori de către domnul delegat Pordage, drept vicedelegatul său sau viceconsulul său. Uneori vorbea despre domnul Kitten ca fiind numai un supus al guvernămîntului.

Plaja începea să devină o scenă animată, datorită pregătirilor în vederea înclinării navei precum şi faptului că era plină de mărfurile, prăjinile, frînghiile şi butoaiele de apă răspîndite peste tot şi presărată cu adăposturile alcătuite pentru oameni din pînze şi din diverse alte lucruri. În acel moment, domnul delegat Pordage sosi acolo foarte iritat şi întrebă de căpitanul Maryon. Căpitanul, aşa bolnav cum se afla, suspendat în hamacul său prins de doi copaci, astfel ca să poată supraveghea lucrul, înălţă capul şi răspunse la chemare.

— Domnule căpitan Maryon, strigă domnul delegat Pordage, ceea ce faceţi nu este oficial. Nu este regulamentar.

— Domnule, spuse căpitanul, s-au făcut aranjamente între funcţionarul din port şi supraveghetorul încărcăturii de pe vas ca dumneavoastră să fiţi înştiinţat şi să vi se ceară să acordaţi tot ajutorul care vă stă în putere. Sînt sigur că lucrul acesta a fost făcut cum se cuvine.

— Domnule căpitan Maryon, răspunse domnul delegat Pordage, nu s-a făcut corespondenţă scrisă. Nu s-au schimbat documente, nu s-a făcut nici un memorandum, nu s-a redactat nici o minută, nici o intrare şi nici o ieşire nu apare în arhivele oficiale. Acesta este un lucru lipsit de cuviinţă. Vă cer, domnule, să opriţi lucrul pînă cînd totul va fi făcut conform regulamentului şi administraţia va lua măsurile corespunzătoare.

— Domnule, spuse căpitanul Maryon, cu puțină ironie, privind din hamacul lui : între riscul ca administrația să fie lezată și acela ca să-mi pun în pericol vasul, prefer să-l iau pe primul.

— Așa, domnule, strigă domnul delegat Pordage.

— Așa, domnule ! spuse căpitanul Maryon, lăsîndu-se în jos, în hamac.

— Atunci, domnule Kitten, spuse delegatul, trimite imediat să mi se aducă vestonul de diplomat.

Era îmbrăcat în acel moment într-un costum de pînză. Domnul Kitten se duse singur și aduse vestonul diplomatic, croit din stofă albastră, cu fireturi aurite, și cu cîte o coroană pe nasturi.

— Acum, domnule Kitten, spuse Pordage, îți cer în calitatea dumitale de vicedelegat și viceconsul al acestei localități, să-l întrebi pe căpitanul Maryon, comandantul corvetei *Cristofor Columb*, dacă mă pune în situația să îmbrac acest veston.

— Domnule Pordage, răspunse căpitanul Maryon, ridicînd din nou capul din hamac, deoarece am auzit ce ați spus, pot să vă dau răspunsul fără ca domnul să se deranjeze. Mi-ar părea rău să vă chinuiți să îmbrăcați o haină atît de călduroasă din considerație pentru mine ; însă, în ce mă privește, puteți s-o puneți cu spatele în față, sau cu dosul în afară, cu picioarele în mîneci sau cu capul în poale, și nu voi avea nici o obiecție la plăcerea deplină pe care o veți încerca.

— Foarte bine, domnule căpitan Maryon, spuse Pordage, enervat la culme. Foarte bine, domnule. Veți suporta consecințele. Domnule Kitten, dacă s-a ajuns pînă aici, ajută-mă să îmbrac vestonul.

După ce a dat această poruncă și și-a îmbrăcat jacheta, s-a îndepărtat, iar toate numele noastre au fost notate și ni s-a spus după aceea că domnul Kitten a scris sub dictarea lui mai mult de un vraf de coli mari de hîrtie, care au costat mult mai mult decît merita și care au sfîrșit prin a se pierde în cele din urmă.

Munca noastră a mers totuși mai departe cu voioșie și *Cristofor Columb*, tras la țărm, zăcea pe o coastă ca un pește mare pe uscat. Pe cînd stătea astfel, s-a dat o serbare, sau un bal, sau o petrecere, sau mai bine spus toate

trei la un loc, în onoarea navei, a echipajului și a altor vizitatori. La această adunare, cred că i-am văzut pe toți locuitorii de pe insulă din acel timp, fără nici o excepție. Puțini dintre ei m-au interesat anume, însă am găsit că era foarte plăcut să vezi, în acest mic colț de lume, copii de toate vîrstele și, cei mai mulți, foarte drăguți — așa cum cei mai mulți copii sînt. Era și o doamnă în vîrstă, grațioasă, cu ochi negri și părul cărunt, de care am întrebat cine este. Mi s-a spus că numele ei era doamna Venning și că fiica ei măritată, o ființă frumoasă și delicată, se numea Fanny Fisher. Arăta ca un copil, dar cu o copie mai mică după ea, ținîndu-se de fustele ei, iar soțul doamnei Fisher tocmai întors de la mină, era teribil de mîndru de ea. În general toți acești oameni erau de condiție bună, însă nu simțeam simpatie pentru ei. Nu eram deloc în apele mele și cînd stăteam de vorbă cu Charker, le găseam defecte tuturor. Spuneam despre doamna Venning că era mîndră, despre doamna Fisher că era o păpușă mică și prostuță. La întrebările : „Ce părere am despre cutare ?“ ziceam : „Păi, este domn bine“. „Dar despre cutare ?“ „Păi, este o doamnă bine. Ce te aștepți să fie (l-am întrebat pe Charker) crescuți în această climă, cu noaptea tropicală strălucind pentru ei, cu instrumentele muzicale cîntînd pentru ei, cu ramurile pomilor aplecîndu-se peste ei, cu dulcea lumină a lămpilor revărsată asupra lor, cu licurici scînteind printre ei, cu flori și păsări viu colorate create ca să le încînte ochii, cu băuturi delicioase pe care le au din belșug, cu fructe tot atît de delicioase doar bune de cules și cu toții dansînd și vorbind fericiți în aerul îmbălsămat, cu zgomotul ușor al valurilor pe plajă, ca un cor plăcut.“

— Domni bine și doamne bine, Harry ? îi ziceam lui Charker. Da, cred și eu ! Păpuși ! Păpuși ! Nu oameni care duc la greu, așa ca cei înrolați în Marina Regală !

Totuși nu puteam să neg că erau oameni foarte primitori și că ne-au tratat deosebit de bine. Am fost cu toții la petrecere și doamna Belltott a avut mai mulți parteneri de dans decît era nevoie, așa încît a dansat toată noaptea. Cît despre Jack [1] (fie din cei de pe *Cristofor Co-*

[1] Denumire generică pentru soldatul de rînd.

lumb, fie din cei din detașamentul de urmărire a piraților, fără nici o diferență) a dansat cu fratele lui, Jack, sau a dansat cu el însuși, a dansat cu luna, cu stelele, cu pomii, cu tot ce vedea. Nu mi-a prea plăcut ofițerul șef al detașamentului, cu ochii lui strălucitori, cu fața oacheșă și trăsături distinse. Nu mi-a plăcut nici purtarea lui cînd s-a întîmplat să vină la început unde ne găseam, la braț cu domnișoara Maryon. „Oh domnule căpitan Carton, spuse ea, iată cei doi prieteni ai mei !" Iar el : „Da ? Acești doi recruți de marină ?" referindu-se la Charker și la mine. „Da, răspunse ea, le-am arătat acestor doi prieteni ai mei toate minunile din Silver-Store." El s-a uitat înveselit la noi și a spus : „Sînteți norocoși, băieți. Aș vrea să mai fiu și eu simplu marinar și un ghid ca acesta să-mi arate din nou cum să mă cațăr pe catarg. Sînteți norocoși, băieți". Cînd l-am salutat și cînd el și doamna s-au îndepărtat valsînd, am spus : „Uite cine vorbește de noroc ! Poți să te duci la dracu !"

Domnul delegat Pordage și doamna delegat s-au prezentat în societate cu această ocazie, ca regele și regina unei Britanii mai mari decît Marea Britanie. Numai alte două întîmplări din această noapte plină de voioșie mi-au făcut o impresie deosebită. Iată una din ele : un om din detașamentul nostru de marinari, numit Tom Packer, un tînăr cu temperament violent și capricios, însă fiul unui respectabil constructor de vase din Portsmouth și care era învățat și avusese parte de o bună educație, a venit la mine într-o pauză a dansului și luîndu-mă de braț la o parte, îmi spuse, înjurînd supărat :

— Gill Davis, cred că într-o bună zi am să-l omor pe sergentul Drooce !

Știam că Drooce se purtase totdeauna deosebit de rău cu acest om și știam că tînărul era foarte nervos și nu se putea stăpîni, așa că i-am răspuns :

— Ei, aș, prostii ! Nu mai vorbi așa ! Dacă există în detașamentul nostru un om care are oroare de o crimă, apoi acela ești dumneata.

Tom își șterse fruntea transpirată și zise :

— Sper să fie așa, dar nu mai pot răspunde de mine atunci cînd o face pe stăpînul cu mine așa cum a făcut-o chiar acum și încă în fața unei doamne. N-o să am pic de

milă față de sergentul Drooce, dacă vreodată o să lupt cot la cot cu el și va trebui să apeleze la mine să-l salvez. Să-și rostească rugăciunea atunci, dacă știe vreuna, pentru că asta-i va fi sfîrșitul. Ține minte ce-ți spun !

Am ținut minte cuvintele lui și mi le-am amintit foarte curînd după această convorbire.

Cealaltă întîmplare, care mi-a atras atenția la balul acesta, a fost veselia și devotamentul lui Christian George King. Bucuria sinceră de care era animat pilotul sambo și neputința de a arăta întregii colonii și, în special doamnelor și copiilor, cît de mult îi iubea, cît de devotat le era și cît de credincios le era, pe viață și pe moarte, în prezent și în viitor. Toate acestea au făcut o adîncă impresie asupra mea. Așa că dacă vreodată un om s-a arătat de încredere și i s-a acordat încrederea într-un grad care poate fi numit copilăresc sau ingeresc, acela a fost pilotul sambo, Christian George King. Cu gîndul acesta m-am dus dimineața să mă culc.

Poate din cauza asta l-am și visat. Se furișase în somnul meu și nu puteam să-l alung. Se făcea că mereu se învîrtea și dansa în jur, uitîndu-se în hamacul meu, și în acest timp m-am trezit și apoi am aținit din nou de cincizeci de ori. În cele din urmă, cînd am deschis ochii, l-am văzut aievea, uitîndu-se prin deschizătura colibei mici și întunecate făcute din frunze, în care era agățat și hamacul lui Charker.

— Hei, mariner ! spune el într-un fel de croncănit gros. Salut.

— Salut ! spun eu, tresărind. Ce-i ? Tu ești ?

— Da. Christian George King aduce vești.

— Ce vești ?

— Piratii, ieșiți !

Într-o secundă am fost în picioare. Tot așa și Charker. Eram preveniți că domnul Carton, căpitanul care comanda bărcile, ținea încontinuu sub observație țărmul continentului, în așteptarea unui semnal secret, pe care însă unii ca noi nu îl cunoșteau.

Christian George King dispăru înainte ca noi să fi pus picioarele pe pămînt. Însă vestea trecuse deja de la colibă la colibă și se răspîndise pe tăcute și am știut că sălbaticul acesta sprinten cunoștea adevărata situație sau ceva apro-

piat acesteia. În spațiul dintre pomi, în spatele taberei noastre de marinari și soldați nou veniți, era un loc adăpostit unde țineam proviziile pentru uzul zilnic și în care se gătea mîncarea. Ni s-a dat ordin să ne adunăm acolo. Ordinul s-a dat foarte repede, iar nouă ne-a fost comunicat de sergentul Drooce, care era tot atît de bun militar pe cît era de rău și de tiran ca om. Ni s-a ordonat să ne furișăm în liniște în locul acela, unul cîte unul. Pe cînd soseam acolo, se adunau și marinarii. În decurs de zece minute, după cît aș socoti, eram cu toții acolo, în afară de garda obișnuită de pe țărm. Țărmul (după cum îl puteam vedea printre pomi) arăta așa cum era întotdeauna în perioada cea mai fierbinte a zilei. Garda stătea în umbra corvetei trasă pe uscat, și nimic nu mișca în afară de valurile mării și acestea foarte slab. Lucrul înceta întotdeauna de la această oră pînă cînd soarele devenea mai puțin înfricoșător și pînă începea briza dinspre mare. Așa că, deși aveam zi de odihnă, aceasta nu se făcea simțită. Însă trebuie să arăt că era o zi liberă și era prima de cînd începuse munca grea la repararea navei. Balul din ultima noapte fusese organizat ca urmare a terminării lucrărilor de înclinare a navei și de reparare a crăpăturii. Partea cea mai grea era așadar făcută și a doua zi trebuia să înceapă lucrările de punere din nou a navei în stare de plutire.

Marinarii se strînseseră aici înarmați. Separat, se adunaseră și cei din detașamentul de urmărire a piraților. Și tot separat se adunaseră oamenii de pe *Cristofor Columb*. Ofițerii respectivi păși în mijlocul celor trei grupe și vorbiră astfel ca toți să poată auzi. Comandant era căpitanul Carton, care ținea în mînă un ochean. Cîrmaciul său stătea lîngă el cu un alt ochean și cu o placă pe care se părea că notează semnale.

— Acum, ostași ! spuse căpitanul Carton, trebuie să vă înștiințez, pentru informarea voastră : întîi, că zece bărci cu pirați, bine echipate cu oameni și puternic înarmate, stau ascunse într-un golf mic, acolo pe coastă, sub crengile aplecate ale pădurii care este foarte deasă. În al doilea rînd, că ei vor ieși cu siguranță de acolo, în noaptea aceasta, cînd răsare luna, pentru o expediție de jaf și omoruri, al cărei obiectiv este o parte oarecare din țărmul continental. În al treilea rînd — nu strigați de bucurie, bă-

ieți ! — că îi vom urmări și, dacă îi vom ajunge, vom scăpa lumea de ei !

Nu am auzit pe nimeni vorbind, și nu am văzut pe nimeni făcînd vreo mișcare. Totuși s-a produs un murmur ușor de aprobare, ca și cînd fiecare om ar fi răspuns și ar fi consimțit cu tot curajul din el.

— Domnule, spuse căpitanul Maryon, vă rog să mă primiți ca voluntar în această acțiune, împreună cu bărcile mele. Și oamenii mei vor veni ca voluntari, toți, pînă la elevii de marină.

— În numele și în serviciul Maiestății Sale, răspunse celălalt, ducînd mîna la pălărie, accept ajutorul dumneavoastră cu plăcere. Locotenente Linderwood, cum îți vei împărți oamenii dumitale ?

Îmi era rușine — spun asta deschis ca să fie consemnat în scris cît mai pe larg și mai precis cu putință — îmi era rușine, în adîncul sufletului meu, de gîndurile pe care le nutrisem înainte cu privire la cei doi ofițeri bolnavi, căpitanul Maryon și locotenentul Linderwood, cînd i-am văzut acolo, în momentul acela. Sufletul celor doi ofițeri au învins boala, așa cum se povestește că Sfîntul Gheorghe a învins balaurul. Durerea și sfîrșeala, lipsa de liniște și lipsa de odihnă nu se mai resimțeau în mintea lor, ca și teama. Vrînd să exprim, așa ca soția mea să poată scrie exact, ce am simțit atunci și acolo, trebuie să spun : „Voi doi, camarazi viteji împotriva cărora am cîrtit, știu acum că dacă ați fi fost pe patul de moarte ați fi amînat moartea și v-ați fi ridicat să vă faceți datoria din plin și apoi ați fi fost atît de modești încît, culcîndu-vă din nou ca să muriți, abia de-ați fi spus : «Am făcut-o !»" Aceste gînduri m-au înălțat sufletește.

Dar să mă întorc de unde m-am întrerupt. Căpitanul Carton îl întrebă pe locotenentul Linderwood :

— Domnule, cum veți împărți oamenii dumneavoastră ? Nu este loc pentru toți și cîțiva oameni trebuie, în orice caz, să fie lăsați aici.

În legătură cu aceasta au existat unele discuții. În cele din urmă, s-a hotărît să se lase pe insulă opt recruți de marină și patru marinari, pe lîngă cei doi elevi marinari ai corvetei. Și din cauză că s-a socotit că prietenoșii indigeni sambo nu doreau decît să fie puși sub comandă, în cazul

că s-ar fi ivit vreo primejdie (deşi nici unul n-a fost văzut acolo), ofiţerii au fost de părere să lase pe loc pe cei doi subofiţeri, Drooce şi Charker. Aceasta a fost o mare dezamăgire pentru ei şi, dat fiind că şi eu eram unul din cei lăsaţi pe loc, am avut şi eu parte de aceeaşi dezamăgire, atunci, însă nu şi la scurt timp după aceea. Noi, recruţii, am tras la sorţi pentru a se alege cine rămîne, şi eu am tras insula. Tot aşa i-a ieşit şi lui Tom Packer. Şi tot aşa desigur la încă patru din gradul şi seria noastră.

După ce s-au stabilit toate acestea, au fost date instrucţiuni verbale tuturor oamenilor să ţină secretă expediţia organizată, astfel ca femeile şi copiii să nu se alarmeze şi ca expediţia să nu întîmpine dificultăţi prin oferte de noi voluntari. Adunarea oamenilor trebuia să aibă loc în acelaşi punct, la apusul soarelui. Fiecare om trebuia să păstreze, între timp, aparenţa că îşi continuă ocupaţiile obişnuite. Fiecare om, însă cu excepţia a patru marinari bătrîni de încredere, care au fost însărcinaţi, dimpreună cu un ofiţer, să revizuiască armele şi muniţiile, să înfăşoare furcile de la vîsle ca să nu facă zgomot şi să execute totul bine şi repede şi în tăcere, pe cît era cu putinţă.

Pilotul sambo a fost prezent tot timpul, pentru cazul în care ar fi fost nevoie de el, şi repeta ofiţerului comandant, de nenumărate ori ca şi cînd ar fi spus pentru prima dată, că Christian George King va sta cu soldaţii şi va avea grijă de frumoasele doamne şi de frumoşii copii. A fost întrebat cu privire la plecarea bărcilor şi, mai ales, dacă exista vreo posibilitate ca oamenii să se îmbarce în spatele insulei, ceea ce i-ar fi plăcut oarecum căpitanului Carton pentru ca apoi să se mişte în umbra insulei şi s-o ia pieziş spre coasta continentului.

— Nu, spuse Christian George King. Nu, nu, nu ! Repeta acest lucru de zece ori. Nu, nu, nu. Totul numai stînci şi recife, toţi ajung în apă, toţi se îneacă !

Făcînd gesturi disperate, pe cînd vorbea, ca un înotător înnebunit de frică, trîntindu-se cu spatele la pămînt, zvîrcolindu-se şi bîlbîindu-se, acest sambo părea să dea un spectacol.

Soarele coborî în cele din urmă şi după un timp care păru destul de lung, s-a dat semnalul pentru adunare. Fiecare om a răspuns la apel şi se găsea la locul lui. Încă nu

era complet întuneric și apelul tocmai se terminase, cînd sosi domnul delegat Pordage, îmbrăcat în vestonul său diplomatic.

— Domnule căpitan Carton, ce înseamnă aceasta ?

— Aceasta, domnule delegat (a vorbit pe scurt căpitanul) este o expediție împotriva piraților. Este o expediție secretă, așa că vă rog să păstrați secretul.

— Domnule, spuse delegatul Pordage, sper că nu se vor săvîrși cruzimi inutile.

— Domnule, răspunse ofițerul, și eu sper.

— Aceasta nu este destul, domnule, strigă delegatul Pordage, devenind mînios. Domnule căpitan Carton, vă pun în vedere : Guvernămîntul vă cere să tratați inamicul cu multă delicatețe, considerație, milă și îngăduință.

— Domnule, spuse căpitanul Carton, eu sînt ofițer englez, comand ostași englezi și sper că nu sînt omul care să dezamăgească așteptările juste ale Guvernămîntului. Însă cred că dumneavoastră cunoașteți că acești răufăcători, sub steagul lor negru, i-au jefuit pe concetățenii noștri de bunurile lor, le-au ars căminele, i-au ucis cu sălbăticie pe ei și pe copiii lor și s-au purtat cu soțiile și cu fiicele lor mai rău decît dacă le-ar fi ucis.

— Poate că da, domnule căpitan Carton, răspunse Pordage, fluturînd mîna cu demnitate, și poate că nu. Nu este un lucru obișnuit, domnule, pentru Guvernămînt, să se angajeze cu un răspuns.

— Asta are foarte puțină importanță, domnule Pordage. În credința că dețin misiunea mea prin voința lui Dumnezeu și că nu am primit-o direct de la diavol, o voi aduce la îndeplinire cu evitarea, întru totul, a suferințelor care nu sînt necesare și cu iuțeala inspirată de milă în executare, astfel ca să extermin acești oameni de pe suprafața pămîntului. Permiteți-mi să vă recomand să mergeți acasă, domnule, și să vă țineți cît mai departe de aerul nopții.

Ofițerul nu i-a spus delegatului nici o silabă mai mult și s-a îndreptat către oamenii săi. Delegatul, după ce își încheie nasturii vestonului pînă la bărbie, spuse :

— Domnule Kitten, însoțește-mă !. Răsuflă greu, aproape se înecă și se îndepărtă.

Apoi s-a lăsat noaptea. Am mai văzut adeseori întuneric, însă nu așa de negru ca acesta. Luna trebuia să apară pe la ora unu noaptea, și nu era decît puțin trecut de nouă cînd oamenii noștri se și găseau întinși la pămînt, pe locurile unde trebuiau să se adune. Se socotea că aveau timp să tragă un pui de somn, însă fiecare știa că somnul nu se va atinge de el, în atari împrejurări. Deși erau foarte liniștiți, se simțea totuși un neastîmpăr printre oameni. Cam ce am văzut eu la spectatorii care asistă la cursele de cai, atunci cînd clopotul a sunat pentru start la o cursă mare și cu mize importante.

La zece au plecat. Bărcile s-au desprins de la mal una cîte una, la fiecare cinci minute. Cele desprinse au așteptat apoi pe celelalte pînă cînd s-au adunat. Înaintea lor se găsea pilotul sambo, care își conducea mica și ciudata lui canoe fără zgomot, așa ca să-i scoată din recif. Nici o lumină nu a apărut, decît o singură dată, în mîna ofițerului comandant. Eu i-am aprins lanterna „oarbă" și el a luat-o din mîna mea cînd a păsit în barcă. Aveau focuri bengale de semnalizare și alte asemenea cu ei, însă se țineau în întunericul cel mai desăvîrșit.

Expediția se îndepărta în perfectă liniște și Christian George King se întoarse curînd jucînd de bucurie.

— Hei, marineri ! îmi spuse el agitîndu-se într-un mod dezgustător. Christian George King foarte vesel. Toți piratii, făcuți bucățele. Hei ! Hei !

I-am răspuns acestui sălbatic :

— Oricît de vesel ai fi nu mai fă gălăgie și nu mai juca gigă și nu-ți mai bate genunchii, pentru că nu pot să sufăr să te văd făcînd asta.

În timpul acela eram de serviciu ; noi cei doisprezece care rămăsesem, eram împărțiți în patru schimburi de pază de cîte trei, pentru perioade de cîte trei ore. Trebuia să ies din serviciu la douăsprezece și cu puțin înainte de această oră, am somat pe cineva și am întrebat cine e. Erau domnișoara Maryon și doamna Belltott care au venit la mine.

— Dragă Davis, spuse domnișoara Maryon, ce se întîmplă ? Unde este fratele meu ?

I-am spus ce se întîmplă și unde este fratele ei.

— O, cerul să-l ajute ! exclamă ea împreunîndu-şi mîinile şi uitîndu-se în sus. (Era drept în faţa mea şi, desigur, arăta cît se poate de frumoasă.) Nu este încă complet însănătoşit şi nu e destul de puternic pentru o astfel de luptă.

— Dacă l-aţi fi văzut, domnişoară, îi spusei eu, aşa cum l-am văzut eu cînd s-a oferit voluntar, aţi fi ştiut că sufletul său este destul de tare pentru orice luptă. Acesta îi va susţine forţele, domnişoară, oriunde îl cheamă datoria. Îl va susţine fie pentru o viaţă demnă, fie pentru o moarte vitejească.

— Cerul să te binecuvînteze ! spuse ea atingîndu-mi braţul. Cerul să te binecuvînteze !

Doamna Belltott m-a surprins, pentru că am văzut-o că tremură şi nu spune nimic. Se uitau încă amîndouă către mare şi ascultau, după ce mi-a venit rîndul să ies din schimb. Fiind încă întuneric, le-am cerut să-mi permită să le conduc acasă. Domnişoara Maryon mi-a mulţumit şi mi-a luat braţul, şi le-am condus acasă. După ce le-am lăsat, m-am lungit cu faţa în jos pe nisip şi am plîns pentru prima oară de cînd izgoneam păsările ca băieţaş la Snorridge Botton şi m-am gîndit ce soldat de rînd nenorocit şi ignorant eram.

A durat însă numai foarte scurtă vreme. Un om nu poate să fie tot timpul stăpîn pe sine însuşi, dar lipsa de stăpînire a durat numai o jumătate de minut sau cam aşa ceva. Apoi m-am ridicat, m-am dus la hamacul meu şi am adormit cu genele ude şi cu sufletul chinuit. Tot aşa cum mi s-a întîmplat pe cînd eram copil şi eram tratat mai rău ca de obicei.

Am dormit (aşa cum ar fi făcut-o un copil în împrejurările acelea) foarte adînc, însă cu inima chinuită în tot timpul somnului. Am fost trezit de cuvintele : „El este un om tare". Am sărit din hamac, am pus mîna pe puşcă şi stăteam la pămînt repetînd de unul singur : „El este un om tare". Partea curioasă era că îmi părea că repet cuvintele cuiva şi că am fost foarte uimit cînd le-am auzit.

De îndată ce mi-am venit în fire, am ieşit din colibă şi m-am îndreptat spre locul unde era garda. Charker a strigat :

— Cine este acolo ?

— Un prieten.

— Un Gill ? întrebă el, ducîndu-şi arma la umăr.

— Gill, răspunsei eu.

— Păi, ce naiba cauţi pe aici şi nu stai în hamac ?

— Prea cald pentru a putea dormi, am motivat eu. E totul în ordine ?

— În ordine ! spuse ferm Charker, da, da, totul este în destulă ordine. Ce s-ar putea întîmpla rău pe aici ? Despre bărcile plecate am vrea să aflăm noutăţi. În afară de licuricii ce scînteiază şi rarele plescăituri ale vietăţilor mai mari de pe aici cînd se aruncă în apă, nimic nu se mai petrece ca să mai liniştească gîndurile care ne apasă în legătură cu bărcile plecate.

Luna era deasupra mării şi se ridicase, aş spune, de o jumătate de oră. Pe cînd Charker vorbea cu faţa îndreptată către mare, eu, uitîndu-mă spre interiorul insulei, am pus dintr-o dată mîna pe pieptul lui şi i-am spus :

— Nu mişca. Nu te întoarce ! Nu ridica vocea. Ai văzut vreodată o figură de maltez pe aici ?

— Nu. Ce înţelegi prin asta ? mă întrebă privindu-mă fix.

— Dar vreo faţă de englez, cu un singur ochi şi cu un petic peste obraz ?

— Nu. Aiurezi ? Ce tot spui acolo ?

Îi văzusem pe amîndoi, uitîndu-se la noi dindărătul trunchiului unui arbore de cacao, unde i-a ajuns razele lunii. L-am văzut şi pe pilotul sambo cu o mînă pe trunchiul copacului, trăgîndu-i înapoi în umbra deasă. Le-am văzut pumnalele neînvelite strălucind şi scînteind ca o felie de lună în apă, cînd valurile se lovesc de un ţărm împădurit. Am văzut toate acestea într-o clipă. Şi am înţeles îndată (aşa cum ar fi făcut-o orice om) că mişcarea semnalată a piraţilor către coasta continentului era o înscenare şi o prefăcătorie. Că fisura navei fusese făcută pentru ca aceasta să fie scoasă din uz. Că bărcile au fost atrase în larg ca insula să rămînă fără protecţie. Că piraţii debarcaseră pe o cale secretă în spatele insulei, şi că Christian George King era un trădător cu două feţe şi cel mai diabolic ticălos.

Am chibzuit în acelaşi moment că Charker era un om viteaz, însă cu mintea înceată, şi că sergentul Drooce, care

gîndea mai repede, se găsea în apropiere. Tot ce i-am spus lui Charker a fost :

— Mi-e teamă că am fost trădaţi. Întoarce-te cu spatele drept către luna de pe mare şi acoperă-mi fuga, ţintind spre trunchiul arborelui de cacao care va fi drept în faţa ta, la înălţimea la care se găseşte inima unui om. Ai înţeles bine ?

— Bine, spuse Charker, întorcîndu-se pe dată şi luînd poziţia calm, cu nervi de oţel. Şi ce-i bine, nu e rău. Nu-i aşa Gill ?

În cîteva secunde am ajuns la coliba sergentului Drooce. Era adormit buştean şi, avînd somnul greu, a trebuit să pun mîna pe el să-l trezesc. În momentul în care l-am atins s-a rostogolit din hamacul lui şi s-a repezit la mine ca un tigru. Şi într-adevăr că era un tigru, cu diferenţa că îşi păstra judecata chiar cînd se înfuria, ca orice om.

A trebuit să mă lupt cu el ca să-l fac să-şi vină în simţiri, gîfîind tot timpul şi spunîndu-i cu voce întretăiată :

— Domnule sergent sînt eu, Gill Davis ! Trădare ! Piraţii sînt pe insulă !

Ultimele cuvinte l-au făcut să-şi vină în fire şi l-au făcut să-şi ia mîinile de pe mine.

— Am văzut doi din ei cu cîteva clipe înainte, i-am spus. Şi i-am reprodus şi ceea ce i-am cerut lui Harry Charker.

Mintea lui soldăţească, deşi tiranică, devenise limpede într-o clipă. Nu a rostit nici un cuvînt de prisos, nici de surpriză.

— Dă ordin gărzii, spuse el, să se retragă în linişte în fort. (Incinta de care am vorbit mai sus era numită fort, deşi nu prea îşi merita numele.) Apoi du-te cît poţi de repede la fort, scoală-i pe toţi şi întăriţi poarta. Eu am să-i aduc acolo şi pe acei care se găsesc sus, la Signal Hill. Dacă sîntem înconjuraţi înainte de a ajunge aici, veţi face o breşă şi ne veţi scoate dacă veţi putea. Cuvîntul de ordine pentru oamenii noştri este : „Întîi femeile şi copiii !"

S-a îndepărtat apoi cu repeziciunea focului care aleargă înaintea vîntului pe o cîmpie cu buruieni uscate. Deşteptă pe cei şapte oameni care nu erau de serviciu şi se repezi mai departe cu ei, înainte ca aceştia să ştie dacă mai dorm sau nu. I-am comunicat ordinul lui Charker şi am alergat

către fort, așa cum n-am alergat niciodată în viața mea. Nu, nici chiar în vis.

Poarta nu era solidă și nu avea întărituri bune. Numai două zăvoare de lemn, un lanț slab și o broască proastă. Pe acestea le-am închis cît am putut mai bine în cîteva secunde, cu amîndouă mîinile și am alergat spre partea clădirilor în care locuia domnișoara Maryon. Am strigat-o pe nume, pînă cînd mi-a răspuns. Apoi am strigat toate numele pe care le știam : doamna Macey (sora măritată a domnișoarei Maryon, domnul Macey, doamna Venning domnul și doamna Fisher, chiar domnul și doamna Pordage. Apoi am mai strigat :

— Toți domnii de aici, sculați-vă și apărați locul ! Sîntem prinși într-o cursă. Piratii au debarcat. Sîntem atacați !

La groaznicul cuvînt „piratii" strigăte și vaiete s-au ridicat din toate părțile locuințelor — pentru că ticăloșii aceia săvîrșiseră în mările de pe acolo asemenea atrocități, care nu s-ar putea așterne în scris și abia de s-ar putea închipui în gînd. Cu repeziciune, luminile s-au aprins de la o fereastră la alta și s-au răspîndit odată cu strigătele, iar bărbații, femeile și copiii au alergat în curte. Mi-am dat seama, chiar atunci, ce numeroase lucruri vedeam dintr-o dată. Am observat pe doamna Macey îndreptîndu-se către mine cu toți cei trei copii ai ei. L-am observat pe domnul Pordage înspăimîntat la culme, încercînd zadarnic să-și îmbrace vestonul diplomatic și pe domnul Kitten inodînd, plin de respect, batista sa pe deasupra bonetei de noapte a doamnei Pordage. Am văzut-o pe doamna Belltott ieșind din casă țipînd și ghemuindu-se la pămînt lîngă mine, tremurînd și acoperindu-și fața cu mîinile. Însă ceea ce am observat cu mare plăcere erau privirile hotărîte ale bărbaților de la mină, pe care îi socoteam niște domni delicați, dar care s-au adunat în jurul meu cu ce arme aveau, tot atît de calmi și de hotărîți pe cît eram și eu pentru apărarea vieții mele — desigur și a sufletului meu.

Persoana cea mai de frunte fiind domnu Macey, i-am spus că cei trei oameni din gardă vor veni imediat la poartă, dacă nu au și ajuns acolo, și că sergentul Drooce și ceilalți șapte au pornit să aducă pe cei care se găseau acum la Silver-Store. Și după asta, l-am rugat ca de dragul tuturor celor pe care îi iubea să nu se încreadă în nici un

sambo și, înainte de toate, dacă i se ivește ocazia de a-l întîlni pe Christian George King, să nu o piardă și să-l trimită pe lumea cealaltă.

— Îți voi urma sfatul cuvînt cu cuvînt, Davis, spuse el ; și altceva ?

Răspunsul meu a fost :

— Socot, domnule, că v-aș recomanda să porunciți ca mobila grea și orice lemnărie care poate fi mișcată din loc să fie dusă la poartă și să se facă o baricadă.

— Asta-i o idee bună, spuse el ; vrei să arăți cum se face ?

— Vă voi ajuta chiar să construiți baricada, spusei eu, în afară de cazul, sau pînă cînd superiorul meu, sergentul Drooce, îmi dă alte ordine.

Mi-a strîns mîna și, chemînd pe unii din camarazii săi ca să mă ajute, a trecut imediat la pregătirea armelor și muniților. O persoană distinsă, iute la nevoie, curajos, calm și gata oricînd.

Unul din cei trei copii ai lor era surdomut. Domnișoara Maryon se ocupase de la început de copii, mîngîindu-i și îmbrăcîndu-i (bietele ființe gingașe, fuseseră luate din pat) și făcîndu-i să creadă că totul era un joc de-a teatrul, așa că unii dintre ei începuseră chiar să rîdă. Între timp, am lucrat cu ceilalți la baricade și am alcătuit o întărîtură destul de bună în cadrul porții. Drooce și ceilalți șapte se întorseseră, aducînd cu ei oamenii de la Signal Hill, și au lucrat împreună cu noi. Însă nici eu nu i-am vorbit lui Drooce și nici Drooce nu mi-a spus o vorbă, fiind amîndoi foarte ocupați. Baricada era gata și am găsit-o pe domnișoara Maryon alături de mine purtînd un copil în brațe. Părul ei închis la culoare era legat în creștetul capului cu o panglică. Avea un păr bogat și arăta mai bogat și mai frumos adunat așa în grabă în sus, decît atunci cînd l-am văzut pieptănat cu grijă. Era foarte palidă, însă foarte liniștită și tăcută.

— Dragă și bunule Davis, a spus ea, te-am așteptat pentru că am să-ți spun o vorbă.

M-am întors imediat către ea. Dacă în clipa aceea m-ar fi ajuns un glonț de muschetă, în inimă, și dacă s-ar fi găsit acolo unde stătea, tot m-aș fi întors către ea înainte de a cădea la pămînt.

— Ființa asta mică și drăguță, spuse ea, sărutînd copilul din brațe, care se juca cu părul ei, încercînd să-l tragă în jos, nu poate auzi ce vorbim — nu poate auzi nimic. Am o atît de mare încredere în dumneata, încît aș dori să-mi faci o promisiune.

— Ce promisiune, domnișoară ?

— Dacă sîntem învinși și vei fi absolut sigur că voi fi luată prizonieră, să mă ucizi.

— Eu nu voi mai fi în viață ca să fac asta, domnișoară. Voi muri apărîndu-vă dacă vom ajunge la așa ceva. Ar trebui ca ei să pășească peste cadavrul meu, pentru a pune mîna pe dumneavoastră.

— Dar dacă vei fi în viață — o, cum se uita la mine ! — și dacă nu mă vei putea salva de pirați vie, atunci salvează-mă moartă. Spune-mi că vei face asta.

Ei bine ! I-am făgăduit că voi face tot ce-mi cere, dacă, în cele din urmă, totul va da greș. Mi-a luat mîna — mîna mea aspră și bătătorită și a dus-o la gură. A dus-o apoi la buzele copilului care, și el, a sărutat-o. Cred că, din acel moment, am avut tăria unei jumătăți de duzină de oameni în mine, pînă cînd lupta s-a terminat.

În tot timpul acesta, domnul delegat Pordage a vrut să facă o proclamație către pirați să depună armele și să plece. Și fiecare din noi ne împiedicam de el și ne învîrteam în jurul lui, în timp ce el cerea toc și cerneală ca să scrie. Doamna Pordage, de asemenea, avea unele idei curioase cu privire la respectabilitatea bonetei ei de noapte (care avea atîtea volănașe, așezate de o parte și de alta, de parcă era o anghinară, și pe care nu voia să o scoată, supărîndu-se de cîte ori era turtită de alte doamne care purtau diverse lucruri și, pe scurt, ne dădea tot atîta bătaie de cap ca și soțul ei). Însă, pentru că ne așezam acum astfel ca să formăm o apărare a curții, i-am îmbrîncit pe amîndoi din calea noastră fără multă ceremonie. Copiii și doamnele au fost duse în mica tranșee care înconjura depozitul de argint (ne-am temut să-i lăsăm în clădirile de locuit ca nu cumva acestora să li se dea foc) și i-am așezat cît am putut mai bine. Exista un depozit destul de însemnat de săbii și cuțite de abordaj, bunișoare. Acestea au fost aduse. Se aflau de asemenea un număr de muschete de rezervă. Și acestea au fost scoase afară. Spre uimirea mea, mica doamnă Fisher,

pe care o luasem drept o păpușă sau un copil, era nu numai silitoare, la căratul armelor, dar s-a oferit să le încarce pe cele de rezervă.

— Mă pricep la aceasta, spuse cu voioșie, fără să-i tremure vocea.

— Și eu mă pricep, sînt doar fiică de soldat și soră de marinar, rosti și domnișoara Maryon, în același fel.

Serioase și preocupate, înapoia locului în care stăteam eu, cele două femei tinere, frumoase și delicate, s-au apucat să manevreze armele, încercînd cremenele, cercetînd piedicile și dirijînd cu calm pe alții să treacă pulberea și gloanțele din mînă în mînă, fără nici o șovăire, de parcă ar fi fost cei mai buni dintre soldații încercați.

Sergentul Drooce a anunțat că pirații erau foarte mulți ca număr — îi socotea la peste o sută — și încă în acel moment nu debarcaseră toți. Îi văzuse într-o poziție foarte bună, pe latura îndepărtată de la Signal Hill, așteptînd evident restul oamenilor. În pauza de acum, prima de cînd se dăduse alarma, repeta acest lucru domnului Macey, cînd acesta strigă dintr-o dată :

— Semnalul ! Nimeni nu s-a gîndit la semnal !

Nu știam nimic despre un semnal, așa că nu puteam să ne gîndim la el.

— Despre ce semnal vorbiți dumneavoastră ? întrebă sergentul Drooce, uitîndu-se scrutător la el.

— Există o stivă de lemne pe Signal Hill. Dacă ar putea fi aprinsă — lucru care nu a fost făcut încă niciodată — aceasta ar fi un semnal de calamitate îndreptat către coasta continentului.

Charker strigă de îndată :

— Domnule sergent Drooce, trimiteți-mă pe mine cu această misiune. Dați-mi pe cei doi oameni care au fost de gardă cu mine astă-noapte și eu o să aprind focul, dacă lucrul poate fi făcut.

— Și dacă nu poate fi făcut, caporal ? intră în vorbă domnul Macey.

— Uitați-vă la doamnele și copiii aceștia, domnule ! stărui Charker. Mai degrabă mi-aș da foc mie, decît să nu încerc orice șansă ca să-i salvez pe ei.

I-am strigat „Ura !" Strigătul a izbucnit din toate piepturile, indiferent de urmări — și el a primit ca însoțitori pe

cei doi oameni, i s-a dat drumul la poartă și s-a furișat mai departe. De-abia m-am întors la locul meu, fiind unul din cei care au deschis și închis poarta, că domnișoara Maryon îmi spuse din spate cu vocea scăzută :

— Davis, vrei să te uiți la pulberea asta. Nu este cum trebuie.

Am întors capul. Din nou Christian George King și din nou trădare. Apa de mare fusese lăsată să pătrundă în depozit și toate grăunțele de pulbere erau stricate.

— Stai un moment ! spuse sergentul Drooce, cînd l-am anunțat, fără ca un singur mușchi să i se clintească pe față ; uită-te la cartușiera ta, flăcăule. Tu, Tom Packer, uită-te la a ta, al naibii să fii ! Uitați-vă la cartușierele voastre, toți ostașii.

Același sălbatic fățarnic ajunsese la cartușiere, într-un fel sau altul, și toate cartușele erau de neîntrebuințat.

— Hm ! spuse sergentul. Uitați-vă la încărcătura armelor, oameni buni ! Acolo este în ordine ?

— Da, acolo totul este în ordine.

— Ei bine, flăcăi și dumneavoastră domnilor, spune sergentul, asta o să fie o luptă corp la corp și cu atît mai bine.

Se trată cu o priză de tabac și rămase în picioare, cu umerii pătrați și pieptul lat, în lumina lunii — care era acum în plină strălucire — calm ca și cînd ar fi așteptat să înceapă un joc. Stătea liniștit și toți am stat la fel cam vreo jumătate de oră. Am observat, din șoaptele care se schimbau, cît de puțin ne preocupa argintul, pe noi cei cărora nu ne aparținea, și cît de mult îi preocupa pe cei cărora le aparținea. La sfîrșitul unei jumătăți de oră, am fost înștiințați de la poartă că Charker și cei doi veneau către noi, urmăriți de vreo doisprezece pirați.

— La poartă ! Echipa de poartă cu Gill Davis, porunci sergentul, și aduceți-i înăuntru ! Fiți bărbați !

Nu am întîrziat și i-am adus înăuntru.

— Nu mă duce, spuse Charker, ținîndu-mă de gît, poticnindu-se și căzînd la picioarele mele după ce poarta a fost închisă, nu mă duce lîngă doamne sau copii, Gill. Mai bine să nu vadă cum mor oamenii, atît timp cît îi putem feri de asta. O să aibă în curînd destul timp să vadă.

— Harry ! am strigat, ținîndu-i capul sus, camarade !

Avea tăieturi peste tot. Semnalul fusese capturat de prima echipă de pirați care debarcaseră. Părul îi era ars și fața înnegrită de smoala provenită de la o torță.

Nu se plîngea de dureri.

— Rămîi cu bine, prietene, a fost tot ce-a spus, zîmbind. Mi-a sosit moartea. Și moartea nu e viață. Nu-i așa, Gill ?

După ce l-am așezat deoparte, m-am întors la postul meu. Sergentul Drooce se uită la mine cu sprîncenele puțin ridicate. Am înclinat capul.

— Strîngeți-vă aici, ostași și dumneavoastră domnilor ! spuse sergentul. Prea multe locuri goale în linie.

Piraților se apropiaseră atît de mult de noi în timpul acesta, încît cei din frunte erau chiar în fața porții. Alții și alții soseau cu zgomot mare și țipînd îngrozitor. C'nd am socotit după zgomote că au venit toți, am strigat de trei ori urale englezești. Bieții copii ne-au auzit și erau așa de convinși că jucăm o piesă, încît i-a înveselit larma și se auzeau bătînd din palme, în tăcerea care a urmat.

Dispozitivul nostru de apărare era următorul : începînd cu partea din spate, doamna Venning, ținînd în brațe copilul fiicei ei, stătea pe treptele micii tranșee care înconjura în pătrat depozitul de argint, încurajînd și sfătuind femeile și copiii, așa cum ar fi putut s-o facă în zilele fericite și liniștite din viața ei ; apoi urma o line de bărbați înarmați, conduși de domnul Macey, așezați de-a latul curții, cu fața către curte și spatele către poartă, așa ca să poată ține sub observație zidurile și să ne prevină să nu fim luați prin surprindere ; urma apoi un spațiu de opt sau zece picioare, în care se găseau armele de rezervă și în care domnișoara Maryon și doamna Fisher, cu mîinile și îmbrăcămintea înnegrită de praful de pușcă stricat, lucrau în genunchi, legînd cuțite, baionete vechi și capete de suliți de țevile puștilor devenite nefolositoare ; urma apoi o a doua linie de ostași înarmați, sub comanda sergentului Drooce, așezați de asemenea de-a curmezișul curții, însă cu fața către poartă ; și apoi baricada pe care o clădisem, cu o potecă în zig-zag înăuntrul ei pentru mine și o mică echipă, astfel ca să putem rezista în retragere, cît vom putea mai mult, cînd vom fi respinși de la poartă. Cu toții știam că era imposibil să rezistăm mult și că singura noastră speranță era în descoperirea la timp a cursei în care am

căzut, de către detașamentul din bărci și întoarcerea lui imediată.

Eu și oamenii mei am fost trimiși la poartă. Printr-o gaură puteam să văd întreaga mulțime de pirați. Erau printre ei malaiezi, olandezi, maltezi, greci, indigeni sambo, negri și condamnați englezi din insulele Indiilor de Vest. Printre ultimii, îl vedeam pe cel cu un singur ochi și un petic pe locul celuilalt. Erau printre ei de asemenea și cîțiva portughezi. Un bărbat mic, cu cercei mari sub o pălărie enormă și cu un șal larg și lucitor încolăcit pe umeri. Erau toți bine înarmați, ca pentru un atac de abordaj, cu sulițe săbii, cuțite și satîre. Am observat destul de multe pistoale, însă nici o pușcă de vreun fel. Asta mi-a dat să înțeleg că au socotit că salvele de puști ar fi putut să fie auzite de pe continent. Din același motiv că focul ar fi fost văzut de pe continent, nu ne-au dat foc la fort și nu ne-au ars de vii — acesta fiind unul din mijloacele lor favorite de a proceda. M-am uitat după Christian George King și, dacă l-aș fi văzut, nu greșesc spunînd că i-aș fi trimis în cap singura încărcătură de cartușe pe care o aveam. Însă nu l-am văzut.

Un fel de diavol de portughez sălbatic, care părea ori teribil de nebun, ori teribil de beat — însă toți păreau a fi sau una sau alta — înaintă cu steagul negru și îl agită o dată sau de două ori. După aceasta, căpitanul portughez strigă într-o englezească stridentă :

— Vă somez ! Englezi nebuni ! Deschideți poarta ! Predați-vă !

Deoarece ne-am ținut nemișcați și fără să rostim o vorbă, spuse oamenilor lui ceva ce n-am înțeles și, după aceea, ticălosul de englez cu un singur ochi și un petic pe locul celuilalt (care a pășit în față cînd a vorbit), a rostit în englezește :

— Băieți ai steagului negru, lucrul trebuie făcut repede. Luați cîți prizonieri puteți. Dacă nu se supun, omoriți copiii, ca să-i faceți să se supună. Înainte !

Apoi toți s-au repezit la poartă și în jumătate de minut au sfărîmat-o și au făcut-o țăndări. I-am atacat printre spărturi și crăpături și i-am făcut pe mulți să cadă. Însă simpla lor greutate ar fi dărîmat o astfel de poartă chiar dacă nu ar fi fost înarmați. L-am găsit pe sergentul

Drooce de îndată alături de mine. El ne-a așezat pe noi, cei șase recruți de marină în linie — Tom Packer alături de mine — și ne-a ordonat să ne retragem trei pași atunci cînd ei se vor repezi înăuntru și să tragem mica noastră salvă de la mică distanță.

— Apoi, spuse el, îi veți primi îndărătul baricadei cu baionetele și fiecare din voi să străpungă cel puțin unul din acești gîndaci blestemați !

I-am oprit cu salva de puști, așa slabă cum a fost, și i-am mai oprit cît am putut la baricadă. Totuși au trecut și peste ea ca un roi de diavoli — erau într-adevăr mai mult diavoli decît oameni — și apoi a început adevărata luptă corp la corp.

Am întors patul puștilor și le-am așezat lîngă noi. Chiar și acum, cele două doamne — mereu îndărătul meu — erau gata în fiecare clipă să ne dea armele. O mulțime de maltezi și malaiezi mă atacau de aproape și dacă domnișoara Maryon nu mi-ar fi pus în mînă, cu mîna ei, o sabie lată, nu știu dacă aș fi putut rezista. Dar, asta era tot ? Nu. Am văzut o claie de păr negru legat cu o panglică și o rochie albă interpunîndu-se de trei ori între mine și ei, pe sub mîna mea dreaptă ridicată în sus, cu riscul de a o doborî pe cea care purta rochia albă ; și de fiecare dată unul din atacanți cădea lovit de moarte.

Drooce era și el înarmat cu o sabie lată și săvîrșea astfel de isprăvi încît se auzeau strigăte în jumătate de duzină de limbi. Strigau ! „Ucideți-l pe sergentul acela !" Știam asta pentru că strigătul a răsunat întîi în englezește și a fost reluat apoi în celelalte limbi. În decurs de cîteva clipe, am căpătat mai întîi o tăietură adîncă la brațul stîng și nu aș fi știut nimic de ea, sau cel mult că cineva mi-a dat o lovitură ușoară și usturătoare, dacă nu aș fi simțit că mă pierd și nu m-aș fi văzut acoperit de sînge și dacă, în aceeași clipă, nu aș fi văzut-o pe domnișoara Maryon rupîndu-și rochia și legîndu-mi brațul în jurul rănii, cu ajutorul doamnei Fisher. Ceilalți au strigat la Tom Packer, care era în apropiere, să vină și să mă acopere un minut, cît mi se lega bandajul, pentru că altfel încercînd să mă apăr singur, aș fi pierdut tot sîngele pînă muream. Tom m-a apărat cu o sabie bună în mînă.

În același moment — în împrejurări ca acestea totul pare să se întîmple în același moment — o jumătate de duzină de pirați au năvălit urlînd peste sergentul Drooce. Sergentul, făcînd un pas înapoi spre perete, opri pentru totdeauna pe unul care urla, cu o lovitură cumplită, și așteptă pe ceilalți să se apropie cu fața atît de cruntă și de nemișcată, încît aceștia s-au oprit și s-au uitat la el.

— Uită-te acum la el ! îmi strigă Tom Packer. Acum cînd aș putea să-l scot din împresurare ! Gill ! Ți-am spus eu să ții minte vorbele mele !

L-am implorat pe Tom Packer, în numele cerului, așa cum am putut în starea de slăbiciune în care mă găseam, să sară în ajutorul sergentului.

— Îl urăsc și îl detest, spuse Tom Packer, șovăind întunecat. Totuși, este un om viteaz. Apoi îi strigă : Domnule sergent Drooce ! Domnule sergent Drooce ! Recunoaște că m-ai tratat prea aspru și că îți pare rău.

Sergentul, fără să-și întoarcă privirea de la atacatori, lucru care ar fi însemnat moartea pe loc, răspunse :

— Nu ! N-am s-o fac !

— Domnule Sergent Drooce ! strigă Tom, pradă unui adînc chin sufletesc. Mi-am dat cuvîntul că niciodată nu te voi salva de la moarte, dacă mi se va ivi prilejul, ci te voi lăsa să mori. Recunoaște că m-ai tratat prea aspru și că îți pare rău, și totul se va șterge.

Unul din grupa de atacanți reuși să-l rănească pe sergent la cap. Dar acesta îl lovi și îl ucise.

— Nu recunosc, răspunse sergentul, respirînd ceva mai greu și așteptînd atacul următor. N-o fac ! Dacă nu ești destul de om ca să aperi un camarad numai pentru că are nevoie de ajutor și nu din altă cauză, atunci mă voi duce pe lumea cealaltă să caut un om mai bun.

Tom se năpusti asupra atacanților și îl despresură. Tom și sergentul și-au croit drum prin alt grup de pirați, i-au pus pe fugă, și au venit apoi unde mă aflam eu. Începeam să simt din nou, cu adîncă satisfacție, că țin o sabie în mînă.

Dar abia au venit lîngă noi, cînd am auzit pe deasupra celorlalte zgomote, țipete înspăimîntătoare femeiești. Am văzut-o pe domnișoara Maryon, schimbată la față, acoperind cu mîinile ochii doamnei Fisher. M-am uitat către depozitul de argint și am văzut-o pe doamna Venning

— stînd în picioare în capul scării de la tranşee, cu părul ei încărunţit şi ochii negri — ascunzînd cu o mînă copilul fiicei ei în spate, în faldurile rochiei, lovind un pirat cu mîna liberă, şi prăbuşindu-se apoi lovită de glonţul unui pistol.

Ţipetele începură iarăşi şi fură urmate de o năvală confuză a femeilor în vălmăşagul luptei. În momentul următor, ceva se prăbuşi peste mine şi am crezut că este zidul. Era însă o grămadă de indigeni sambo care săriseră peste zid, şi patru din ei se agăţaseră de picioarele mele ca şerpii. Acel care îmi apucase piciorul drept era Christian George King.

— Hei, mariner, spuse el, Christian George King, domnule, foarte bucuros făcut mariner prizonier. Christian George King aşteptat de mult pe marineri. Hei, Hei !

Ce puteam să fac cu douăzeci şi cinci de sălbatici peste mine, decît să mă las legat de mîini şi de picioare. Lucru care s-a şi întîmplat. Acum totul era sfîrşit — bărcile nu se înapoiaseră — totul pierdut. După ce am fost bine legat şi pus la zid, puşcăriaşul englez cu un singur ochi veni cu căpitanul portughez să se uite la mine.

— Uită-te ! spuse el. Asta-i omul tare ! Dacă ai dormit cumva bine astă noapte, înseamnă că ai dormit pentru ultima oară bine, omul meu tare !

Căpitanul portughez a rîs destul de rece şi m-a lovit cu latul cuţitului lui ca şi cînd aş fi fost ramura unui copac cu care se juca, întîi pe faţă, apoi drept în faţă, sînt fericit s-o spun, fără să mă prăbuşesc, însă după ce a plecat din faţa mea am căzut la pămînt şi am rămas acolo.

Soarele era sus cînd m-am trezit şi mi-am spus că trebuie să cobor pe plajă ca să fiu îmbarcat. Eram străpuns de dureri şi junghiuri şi nu-mi puteam aminti de nimic însă foarte curînd mi-am amintit destul. Cei ucişi erau întinşi peste tot şi piraţii îşi îngropau morţii lor şi îşi transportau, pe tărgi încropite în grabă răniţii, către partea din spate a insulei. Cît despre prizonieri, unele din bărcile piraţilor au acostat în portul din faţă, ca să ne transporte de acolo. Cînd am ajuns în port, aşa puţini cum eram, arătam ca nişte strigoi. Acesta era un semn că totuşi puţini cîţi eram ne-am luptat bine şi am pricinuit mari pagube inamicului.

Căpitanul portughez îmbarcase deja toate femeile într-o barcă pe care o comanda el, şi care tocmai pleca cînd am ajuns acolo. Domnişoara Maryon, aşezată de o parte a lui, mi-a aruncat o privire fugitivă, atît de plină de curaj, calm, de milă şi de încredere, cît nu mi-ar fi putut comunica într-o întreagă oră. De cealaltă parte a lui, stătea micuţa doamnă Fisher, plîngîndu-şi copilul şi mama. Am fost îmbrîncit în aceeaşi barcă cu Drooce, Packer şi cei care mai rămăseseră din echipa noastră de recruţi de marină ; din aceştia am pierdut doi, pe lîngă Charker, bietul şi viteazul meu camarad. Toţi am fost transportaţi, copleşiţi de tristeţe şi sub un soare arzător, către coasta continentului. Acolo am fost debarcaţi într-un loc singuratic şi am fost adunaţi pe plajă. Printre noi se găseau domnul şi doamna Macey cu copiii lor, domnul şi doamna Pordage, domnul Kitten, domnul Fisher şi doamna Belltott. Număram numai paisprezece bărbaţi, cincisprezece femei şi şapte copii. Aceştia erau toţi care rămăseseră din englezii care se duseseră la culcare noaptea trecută, fericiţi şi fără vreo bănuială, pe insula Silver-Store.

(Capitolul al doilea din această povestire a fost scris de Wilkie Collins şi intitulat *Prizonierii din pădure*. În acest capitol se arată cum au fost duşi prizonierii în interiorul continentului, de către căpitanul piraţilor, care i-a ţinut ca ostateci pentru comoara lăsată pe insulă. Căpitanul a declarat că dacă navele engleze capturează comoara, el îi va ucide pe prizonieri. Aceştia însă au reuşit, cu ajutorul unor plute, să scape şi s-o pornească în josul rîului.)

Capitolul II

CU PLUTELE PE RÎU

Am făcut tot ce am putut ca să ne ţinem la suprafaţă toată noaptea şi, curentul ducîndu-ne repede, am reuşit să plutim o distanţă bună în josul rîului. Însă am constatat că noaptea este primejdioasă pentru o astfel de navigare din cauza vîrtejurilor şi torentelor, astfel că s-a hotărît în ziua următoare ca de acum înainte să tragem la mal la apusul soarelui, şi să facem acolo o tabără. Deoa-

rece știam că piraţii nu au nici o barcă lîngă pădure, am stabilit să instalăm tabăra pe malul de apus al rîului, aşa ca să avem lărgimea acestuia între noi şi locul în care dormeau ei. Părerea noastră era că, dacă ei ar fi cunoscut vreo cale scurtă pe uscat către gura de vărsare a rîului, ar fi venit în număr mare să ne recaptureze şi să ne ucidă, însă dacă lucrurile nu stăteau aşa, şi dacă rîul nu trecea pe lîngă nici unul din posturile lor secrete, am fi putut scăpa.

Cînd afirm că am stabilit una sau alta, nu vreau să spun că am plănuit ceva, cu vreo încredere în ce s-ar putea întîmpla cu o oră mai tîrziu. Aşa de multe s-au întîmplat într-o singură noapte, şi schimbări atît de mari s-au petrecut brusc şi pe neprevăzute în soarta multora dintre noi, că ne-am obişnuit cu nesiguranţa în mai puţin timp decît, îndrăznesc să spun, le-ar trebui altor mulţi oameni în cursul vieţii lor.

Greutăţile care s-au ivit din cauza cotiturilor şi punctelor critice ale curentului, făceau ca probabilitatea de a se îneca — pentru a nu mai vorbi de aceea de a fi recapturaţi — să fie tot atît de mare şi de simplă ca apariţia soarelui pe cer la amiază. Se lucra din greu la manevrarea plutelor sub supravegherea marinarilor (numai cu priceperea noastră desigur că nu am fi putut să le împiedicăm să se răstoarne), făceam eforturi şi pentru înlăturarea defectelor pe care le aveau plutele din cauza grabei cu care fuseseră construite şi care defecte apăruseră la plutire. Deşi ne resemnasem la gîndul de a ne duce la fund, dacă aceasta era voia soartei, ne hotărîsem în acelaşi timp să facem tot ce ne era cu putinţă pentru a ne salva.

Şi aşa am ţinut-o, purtaţi de curentul rîului. Ne împingea cînd înspre un mal cînd spre celălalt, apoi ne sucea, ne învîrtea, însă pînă la urmă ne purta mai departe. Cîteodată prea încet, cîteodată mult prea repede, însă ne purta mai departe.

Micuţul băiat surdo-mut dormita acum cea mai mare parte a timpului, ceea ce se întîmpla dealtfel şi cu ceilalţi copii. Ne făceau foarte puţine griji. Aşa cum îi vedeam eu, îmi păreau că devin din ce în ce mai asemănători unii cu alţii, nu numai la manifestări, dar şi la figuri. Mişcarea plutei, priveliştea, clipocitul blînd al apei atît de uniforme îi trăgeau la somn ca o melopee monotonă. Chiar asupra

oamenilor adulți care lucrau din greu și erau neliniștiți, aceleași împrejurări produceau același efect. Toate zilele erau atît de asemănătoare una cu alta, că în curînd le-am pierdut șirul și trebuia s-o întreb pe domnișoara Maryon dacă era a treia sau a patra zi. Domnișoara Maryon avea un carnețel și un creion și ținea jurnalul de bord, adică înregistra cu claritate, în fiecare seară, timpul și distanțele pe care marinarii socoteau că le-au parcurs.

Și astfel, ne țineam la suprafață și alunecam mai departe. Cît era ziua de lungă, numai apă, pădure și cer ; toată ziua, și zi de zi, continuam pînda pe amîndouă malurile, iar în față, scrutam la fiecare cotitură sau buclă pe care o făcea rîul, pentru a descoperi dacă nu sînt semne de bărci sau de așezări de pirați. Așa cum spun, ne țineam la suprafață și alunecam mai departe Zilele se amestecau unele cu altele în așa măsură, încît abia mi-am putut crede urechilor cînd am întrebat :

— Cîte zile au trecut, domnișoară ?

Și ea mi-a răspuns :

— Șapte.

Desigur, vestonul diplomatic al bietului domn Pordage era acum într-o stare în care n-a mai fost văzut niciodată. Datorită noroiului, apei de rîu, soarelui și umezelei, și mai cu seamă faptului că se agățase de ramuri și tufișuri, acum atîrna pe el în fîșii decolorate ca o otreapă. Soarele îl atinsese puțin pe bătrîn. Căpătase ticul de a lustrui mereu unul și același nasture de la manșeta din stînga și de a cere cele necesare pentru scris. Cred că omul acesta cerea peniță, cerneală și hîrtie, sfoară și ceară de sigilat, de mai mult de o mie de ori în douăzeci și patru de ore. Avea ideea fixă că niciodată nu vom părăsi rîul dacă nu vom cere aceasta într-un memoriu scris ; și cu cît ne osteneam mai mult cu dirijarea plutelor, cu atît ne poruncea să nu le atingem pentru că ne punem în pericol și cu atît mai mult țipa după hîrtie și celelalte.

Doamna Pordage, în mod asemănător, stăruia să poarte boneta de noapte. Mă îndoiesc că cineva, în afară de noi care am văzut schimbările suferite de acest articol de îmbrăcăminte, ar fi putut să ghicească acum care i-a fost destinația inițială. Era așa de turtită și zdrențuită, că nu mai putea să vadă cu ochii din cauza ei, și așa de murdară încît

nu cred că cineva care ar fi văzut-o acum, ar fi putut spune dacă era vorba de materii vegetale scoase dintr-o mlaștină, sau de alge din rîu sau de perna veche pe care hamalii o poartă pe umeri în Anglia. Și totuși această biată femeie în vîrstă avea convingerea nu numai că era de bun gust, dar și foarte decent să o poarte. Și dîndu-și niște aere ridicole, într-adevăr se credea deasupra celorlalte doamne care nu aveau bonete de noapte — și care erau obligate să-și lege părul așa cum puteau.

Nu știu cu ce se asemăna, cînd stătea pe un trunchi de copac, cu binecuvîntata bonetă pe cap, lîngă adăpostul sau cabina de pe pluta noastră. Semăna cu o țigancă ghicitoare din acelea din cărțile cu poze, afișate în vitrinele librăriilor pe cînd eram copil, cu excepția aerelor de grandoare pe care și le dădea. Dar să nu vorbesc cu păcat, demnitatea cu care stătea și bombănea, cu capul în legătura de petice, era mai presus decît orice în lume. Nu găsea de cuviință să converseze cu mai mult de trei dintre doamne. Unele din ele nu-i dăduseră întîietatea la intrarea și ieșirea din micul adăpost de pe plută, sau altele nu o vizitaseră ca să-i prezinte respectele lor sau ceva de felul acesta. Așa că ședea acolo, cu rangul și nazurile ei, în timp ce soțul ei ședea pe același trunchi, poruncindu-ne tuturor să lăsăm pluta în voia ei să se ducă la fund, dar să-i aducem cele trebuincioase pentru scris.

În afară de protestele domnului delegat Pordage, și de strigătele sergentului Drooce de pe pluta din spate (care uneori nu puteau fi oprite de Tom Packer) ne continuam drumul în josul rîului, în cea mai mare parte a timpului, pe tăcute. Era de mare însemnătate ca nici o ureche din pădurile de pe margine să nu fie în stare să ne audă cînd treceam. Cu siguranță eram căutați și puteam fi recapturați în orice clipă. Pentru noi era o vreme de neliniște, de mare neliniște.

În a șaptea noapte a călătoriei noastre cu plutele, ne-am îndreptat repede, ca de obicei, spre malul opus aceluia de la care pornisem, în locul cel mai întunecat pe care l-am putut găsi. Mica noastră tabără a fost așezată, apoi am mîncat și copiii au adormit. Paza a fost stabilită și totul pus în ordine pentru noapte. Era o noapte atît de înstelată,

cu cerul atît de albastru, dar atît de întunecoasă în locurile umbrite de pe malurile marelui rîu !

Doamnele, adică domnişoara Maryon şi doamna Fisher, se ţineau totdeauna în apropierea mea, încă din noaptea atacului. Domnul Fisher, care era nelipsit la toate muncile de pe plută, îmi spuse :

— Micuţa mea soţie rămasă fără copil s-a ataşat atît de mult de dumneata, Davis, şi dumneata eşti un camarad atît de bun şi un om atît de tare — cei din grupul nostru adoptaseră acest din urmă termen de la piratul englez cu un singur ochi şi am repetat spusele domnului Fisher numai pentru că au continuat astfel, — încît mi s-ar lua o piatră de pe inimă dacă aş putea-o lăsa în grija dumitale.

I-am răspuns :

— Soţia dumneavoastră este sub o pază mult mai bună decît i-aş putea-o asigura eu, pentru că o are pe domnişoara Maryon care îi poartă de grijă, însă vă puteţi bizui pe faptul că le voi păzi pe amîndouă cu credinţă şi sinceritate.

Iar el adăugase :

— Mă bizui pe aceasta, Davis, şi doresc din toată inima ca tot argintul din vechea noastră insulă să fie al dumitale !

In aceasta a şaptea noapte, după cum am arătat, ne-am făcut tabără, am mîncat, am aşezat paza şi copiii au adormit. Era un lucru solemn şi frumos în locurile acelea sălbatice şi singuratice să-i vezi pe copii, în fiecare seară înainte de a se culca, îngenunchind, lîngă poalele mamelor, sub cerul strălucitor şi spunîndu-şi micile lor rugăciuni În acele momente, noi bărbaţii ne descopeream şi cei mai mulţi ne ţineam la o oarecare distanţă. Cînd fiinţele nevinovate se ridicau, noi murmuram : „Amin !“ toţi împreună, pentru că deşi nu auzisem ce spuseseră, ştiam că trebuie să fi fost pentru binele nostru.

Şi tot în acele momente, firește, bietele mame din grupul nostru, ai căror copii fuseseră uciși, vărsau lacrimi. Priveliştea acestei scene părea să le consoleze, în timp ce le făcea să plîngă. Însă fie că era aşa sau nu, plîngeau foarte mult. În această a şaptea noapte, doamna Fisher şi-a plîns odorul pierdut, pînă ce a adormit. Era întinsă pe un aşternut de frunze şi din ce au mai putut găsi (le făceam

așternutul cel mai bun cu putință pentru amîndouă) și domnișoara Maryon a acoperit-o și a stat lîngă ea, ținîndu-i mîna. Stelele priveau către ele. Cît despre mine, eu le păzeam.

— Davis ! mă chemă domnișoara Maryon. (Nu voi spune ce voce avea. N-aș putea, nici dacă aș încerca.)

— Sînt aici, domnișoară.

— Rîul se aude ca și cînd s-ar fi umflat în noaptea asta.

— Toți credem, domnișoară, că ajungem în apropiere de mare.

— Crezi că vom scăpa ?

— Acum o cred într-adevăr, domnișoară. Eu am spus totdeauna asta.

Dar în mintea mea mă îndoiam.

— Ce bucuros vei fi, bunul meu Davis, să vezi Anglia din nou !

Aveam altceva de mărturisit, cu totul altceva. Cînd ea m-a întrebat, am simțit un nod în gît, și stelele la care priveam păreau că se sfarmă în scîntei ce cădeau pe fața mea și mă ardeau.

— Anglia nu înseamnă pentru mine, domnișoară, mai mult decît un nume.

— Oh, un englez atît de adevărat, nu trebuie să spună asta. Nu te simți bine în noaptea asta, Davis !

A vorbit foarte drăguț, însă schimbînd tonul.

— Ba mă simt bine de tot, domnișoară.

— Ești sigur ? Vocea dumitale sună schimbată în auzul meu.

— Nu, domnișoară, sînt tot atît de tare ca totdeauna. Însă Anglia nu înseamnă nimic pentru mine.

Domnișoara Maryon rămase tăcută un timp atît de lung, încît mi s-a părut la un moment dat că a spus ceva. Totuși nu spusese. Încet, încet a rostit apoi cu o voce distinctă și clară :

— Nu, bunul meu prieten, nu trebuie să spui că Anglia nu înseamnă nimic pentru dumneata. Trebuie să însemne mult pentru dumneata — ba chiar totul. Vei duce cu dumneata în Anglia bunul nume pe care l-ai cîștigat aici și mulțumirea și atașamentul și respectul pe care le-ai cîștigat aici. Și va trebui să faci fericită și mîndră pe vreo

fată bună din Anglia, luînd-o de nevastă. Sper s-o văd într-o bună zi și s-o fac să se simtă mai fericită și mai mîndră cînd îi voi povesti cît de minunate au fost serviciile pe care le-a adus soțul ei în America de Sud, și ce prieten generos mi-a fost mie aici.

Deși rostea cuvintele acestea binevoitoare pe un ton destul de vesel, le spunea din inimă. N-am mai zis nimic. Va apărea ca o altă mărturisire curioasă faptul că am umblat toată noaptea prin apropiere, de colo pînă colo, ca cel mai nefericit om, făcîndu-mi reproșuri : „Ești mai ignorant decît oricare om de rînd ; ești mai necunoscut decît oricare om de rînd. Ești mai sărac decît oricare om de rînd. Nu ești mai bun decît noroiul de sub picioarele tale". Și tot așa am continuat să-mi fac imputări, pînă a venit dimineața.

Odată cu zorile a început munca de fiecare zi. Ce aș fi făcut dacă n-aș fi avut de lucru, nu știu. Eram cu plutele pe apă din nou la ora obișnuită și ne continuam calea în josul rîului. Era mai larg și mai lipsit de piedici ca pînă acum și părea să curgă mai repede. Era una din zilele liniștite și pentru Drooce. Domnul Pordage, pe lîngă că arăta prost dispus, își pierduse aproape vocea, așa că făceam un drum bun și fără zgomot.

Pe plută, tot timpul stătea în față un marinar care ținea calea sub observație. Deodată, în plină arșiță, cînd copiii erau ațipiți și chiar copacii și trestiile păreau să dormiteze, acest om, era Shot — ridică mîna și strigă cu prudență :

— Opriți ! Voci, în față !

Am ținut pluta împotriva curentului de îndată ce am putut s-o oprim și cealaltă plută a procedat la fel. La început, domnul Macey, domnul Fisher și cu mine nu am putut auzi nimic, deși amîndoi marinarii din fața noastră erau de acord că se auzeau voci și zgomot de vîsle. După o mică pauză, totuși, am fost și noi de părere că puteam auzi zgomotul vocilor și al vîslelor. Însă ce poți auzi la o mare distanță în ținuturile acelea ? Și în fața noastră era o cotitură a rîului și nimic nu era de văzut decît aceleași ape și aceleași maluri pe care le privisem cu ochi neliniștiți de opt zile încoace (și, după starea simțămintelor noastre, s-ar fi putut să fie și optzeci).

S-a hotărît ca un om să fie trimis pe mal, ca să se furişeze prin pădure, să vadă ce vine din jos şi să vestească plutele. Iar plutele, în acest timp, urmau să fie menţinute în mijlocul rîului. Omul trebuia lăsat pe mal şi nu să înoate pînă la mal, primul lucru putînd fi făcut mai repede decît cel de-al doilea. Pluta care îl va transporta trebuia să se întoarcă în mijlocul rîului şi să se menţină pe loc, alături de cealaltă plută, cum va putea, pînă i se va da un semnal de către omul de pe mal. În caz de pericol, acest om urma să se descurce singur, pînă cînd va fi cu putinţă să fie luat din nou pe plută. M-am oferit voluntar pentru această acţiune.

Ştiam că vocile şi vîslele trebuie să fi înaintat încet, împotriva curentului, iar marinarii ştiau, după direcţia curentului, pe lîngă care mal vor trece bărcile. Pe acest mal am fost debarcat. Pluta s-a îndepărtat cu bine şi eu am pătruns în pădure.

Era o căldură înăbuşitoare şi ramurile dese mă sfîşiau, îmi ţineau calea. Cu atît mai bine pentru mine, aveam cu ce mă lupta şi m-am luptat. Am tăiat cotitura rîului, cîştigînd o mare distanţă, şi am ajuns din nou pe mal, mult mai în josul rîului, unde m-am ascuns şi am aşteptat. Puteam să aud acum zgomotul afundării vîslelor, dar vocile nu se mai auzeau. Zgomotul se transformase într-o melodie monotonă şi cum stăteam ascuns, mi s-a părut că melodia cîntată ar fi „Chris'en-George-King ! Chris'en-George-King ! Chris'en-George-King !" din nou şi din nou, mereu aceeaşi, cu pauze totdeauna în acelaşi loc. Am avut timp să iau hotărîrea că, dacă aceştia erau piraţii, va trebui să înot pînă la pluta mea (dacă nu voi fi împuşcat), cu toată rana pe care o aveam, ca să dau alarma şi să-mi reiau postul meu lîngă domnişoara Maryon.

„Chris'en-George-King ! Chris'en-George-King ! Chris'en-George-King !" venea către mine, acum foarte aproape.

M-am uitat la ramurile din jurul meu ca să văd unde aş fi fost mai bine apărat de o ploaie de gloanţe, şi m-am uitat şi înapoi, la calea pe care mi-am croit-o cu forţa pînă aici. Şi acum eram în întregime pregătit şi gata să întîmpin primejdia.

„Chris'en-George-King ! Chris'en-George-King ! Chris'en-George-King !" Iată-i !

Şi ce-am văzut ? Pe piraţii barbari, drojdia tuturor naţiilor, conduşi de astfel de oameni ca maimuţa cea mică portugheză şi puşcăriaşul englez, cel cu un singur ochi şi cu tăietura de-a curmezişul feţei, tăietură care ar fi trebuit să-l lase fără cap ? Pe cei mai răi oameni ai acestei lumi, culeşi dintre cei mai răi, ca să săvîrşească cele mai crude şi mai cumplite fapte care au pătat vreodată lumea ? Mulţimea de diavoli asasini, nebuni şi beţivi, care urlau fîlfîind steagul negru şi care ne-au învins prin număr şi trădare ? Nu. Am văzut englezi, în bărci englezeşti — în jachete albastre şi sacouri roşii — soldaţi de marină pe care îi ştiam, şi marinari pe care îi ştiam, marinarii noştri ! La cîrma primei bărci, căpitanul Carton, vigilent şi calm. La cîrma celei de a doua, căpitanul Maryon, viteaz şi mîndru. La cîrma celei de a treia, un marinar bătrîn, cu tăria sculptată în figura lui atentă, ca figura din capul unei corăbii. Fiecare om dublu şi întreit înarmat din cap pînă în picioare. Fiecare om la postul său, cu o voinţă susţinută de suflet şi de inimă. Fiecare om uitîndu-se după fiecare urmă de amic sau inamic, şi arzînd de dorinţa de a face bine sau de a pedepsi răul. Fiecare om cu faţa aprinsă, cînd m-au văzut pe mine, camaradul lor care fusese luat prizonier. M-au salutat aclamîndu-mă, în timp ce barca căpitanului Carton s-a apropiat de mal şi m-a luat.

Am raportat :

— Toţi cei prinşi au scăpat, domnule ! Toţi sînt bine, sănătoşi şi sînt aici !

Cerul să mă binecuvînteze — şi să-i binecuvînteze şi pe ei — ce de aclamaţii ! Mi-a venit ameţeală cînd am fost trecut din mînă în mînă pînă în capul bărcii, fiecare mînă bătîndu-mă pe umăr sau apucîndu-mă într-un fel sau altul în momentul cînd treceam.

— Ţine-te bine, băiatule viteaz, spuse căpitanul Carton, bătîndu-mă pe umăr ca un prieten şi dîndu-mi o sticlă. Pune-ţi gura aici şi o să-ţi vii în fire. Ei, acum, băieţi, daţi-i înainte !

Malurile au început să fugă pe lîngă noi ca şi cînd ne-ar fi purtat cel mai puternic curent ; aşa şi era, sînt sigur, înţelegînd prin curent căldura şi sufletul oamenilor acelora de la vîsle.

Malurile fugeau pe lîngă noi şi am ajuns să ne vadă plutele — malurile fugeau pe lîngă noi şi am ajuns în rînd cu plutele — malurile s-au oprit şi s-a produs un tumult de rîsete şi plînsete, de sărutări şi strîngeri de mînă şi de ridicări în braţe ale copiilor şi de lăsarea lor din nou în jos şi o frenezie fără limite de recunoştinţă şi veselie, care a topit la un loc inimile tuturor.

Am observat că pe ambarcaţiunea căpitanului Carton exista un fel de alcătuire nouă şi curioasă. Un fel de mică boltă împletită din flori şi aşezată în spatele căpitanului, între el şi cîrmă. Nu numai că acest boschet, ca să-l numesc astfel, era împletit cu grijă din flori, dar era împodobit într-un fel deosebit. Unii dintre oameni îşi desprinseseră panglicile şi cataramele de la pălării şi le agăţaseră printre flori. Alţii formaseră ghirlande şi steguleţe din batistele lor şi le agăţaseră acolo, alţii aninaseră printre flori fel de fel de nimicuri ca bucăţele de sticlă şi de încuietori, şi de cutii de tutun, astfel că în ansamblu, sub razele soarelui, arăta foarte strălucitor şi frumos. Dar de ce era aşezat acolo şi pentru ce, nu am înţeles atunci.

De îndată ce învălmăşeala s-a terminat, căpitanul Carton a dat ordin ca, deocamdată, să se debarce. Dar barca lui cu doi marinari lăsaţi în ea, s-a desprins din nou de ţărm, după ce oamenii au debarcat, şi s-a ţinut la distanţă de cîţiva iarzi de mal. Pe cînd plutea acolo, cu cei doi marinari manevrînd vîslele uşor, astfel ca barca să nu fie luată de curent, mica boltă a atras multe priviri. Nici unul dintre membrii echipajului n-a suflat o vorbă.

Căpitanul — cu femeile şi copiii strînşi în jurul lui şi cu bărbaţii de toate rangurile grupaţi şi ei în al doilea rînd, toţi numai urechi — stătea şi le povestea în ce fel expediţia, înşelată de falsa informaţie primită, a urmărit bărcile uşoare ale piraţilor toată noaptea aceea fatală şi chiar în ziua următoare fără să bănuiască, pînă cînd a fost prea tîrziu, că grosul corpului de piraţi se retrăsese în întuneric, cînd a început urmărirea, şi apoi se îndreptase către insulă. Le-a mai povestit, în ce fel expediţia, presupunînd că tot corpul piraţilor se găsea în faţă, s-a lăsat atrasă în ape puţin adînci şi s-a împotmolit, însă nu fără să se răzbune pe cele două bărci care au servit de momeală, pe care le-au ajuns şi le-au trimis la fund, cu toţi cei de la

bord. Le-a mai istorisit în ce fel expediția (temîndu-se că lucrurile stăteau așa cum de fapt au fost în realitate) a repus bărcile în stare de plutire, cu mari eforturi, după ce pierduseră mai mult de patru fluxuri, și cum s-au reîntors pe insulă unde au găsit adăpostul distrus și comoara furată. A povestit mai departe cum ofițerul meu, locotenentul Linderwood a fost lăsat pe insulă cu un corp de trupă puternic, pe cît s-a putut strînge în grabă de pe coasta continentului, și cum cele trei bărci pe care le văzusem fuseseră prevăzute cu echipaje și înarmate și veniseră, explorînd coasta și adînciturile în căutarea oricărei urme a noastre. Stătea și istorisea toate acestea cu fața către rîu ; și, pe cînd vorbea, mica boltă de flori plutea, luminată de soare, și ajunse în fața noastră.

Rezemată de umărul căpitanului Carton, doamna Fisher stătea cu capul aplecat pe brațul domnișoarei Maryon. L-a întrebat, fără să ridice capul, dacă nu cumva i-a găsit mama.

— Fii liniștită ! E îngropată, spuse căpitanul cu blîndețe, sub arborii de cacao, pe plajă.

— Și pe copilașul meu, domnule căpitan, l-ați găsit și pe el ? Se odihnește cumva împreună cu mama mea ?

— Nu. Draga dumitale copiliță doarme, spuse căpitanul, sub un adăpost de flori.

Vocea îi tremura și avea în ea ceva care i-a mișcat pe toți cei de față. În acel moment, din bolta de pe barca sa sări o ființă mică, bătînd din palme, cu brațele întinse și strigînd :

— Tăticule ! Mămico ! N-am fost omorîtă ! Am fost salvată ! Vin să vă sărut. Duceți-mă la ei, duceți-mă la ei, dragii și bunii mei marinari !

Nimeni din cei care au văzut această scenă nu a uitat-o și n-o va uita vreodată. În noaptea atacului, copila a stat foarte liniștită, acolo unde o așezase bunica ei (șoptindu-i mai întîi la ureche : „Orice mi se întîmplă mie, nu te mișca din loc, draga mea !") și a rămas nemișcată pînă cînd fortul a fost părăsit, apoi s-a furișat din tranșee și s-a dus la locuința mamei ei, iar căpitanul a găsit-o adormită în patul părinților. Nimic nu a putut-o hotărî să se despartă de el, după ce a luat-o în brațe, astfel că a dus-o cu el și oamenii i-au făcut adăpostul de care

am vorbit. Merita să-i vezi pe acești oameni ! Bucuria femeilor îți făcea plăcere. Bucuria femeilor care își pierduseră copiii avea ceva sacru și înălțător. Însă extazul echipajului căpitanului Carton, atunci cînd răsfățata lor a fost înapoiată părinților a fost extraordinar, datorită duioșiei care răzbea prin duritatea chipurilor lor. Pe cînd căpitanul o strîngea la piept, brațele mici ale copilei se agățau ba de gîtul lui, ba de al tatălui ei, ba de al mamei, ba de al altcuiva care se îmbulzea să o sărute. cei din echipajul bărcii își strîngeau mîinile, își fluturau pălăriile deasupra capetelor, rideau, cîntau, strigau, jucau — numai între ei, fără să dorească să se amestece cu nimeni — într-un fel care niciodată n-ar putea fi descris. La urmă l-am văzut pe cîrmaciul căpitanului și pe încă un marinar, doi oameni cu trăsături severe și capetele sure, care fuseseră cei mai inimoși dintre cei curajoși, prinzîndu-se în brațe și cărîndu-și la pumni cît puteau de tare, în veselia lor fără margini.

După ce ne-am odihnit și am mîncat — și am fost foarte bucuroși că de astă dată am avut și unele lucruri mai bune de mîncat și de băut, din cele care fuseseră aduse în bărci — am reînceput călătoria în josul riului, cu bărcile și cu plutele. Am socotit că era o călătorie cu totul deosebită de cea de pînă acum și mi-am reluat locul meu obișnuit și cuvenit între camarazii mei, recruții.

Însă, cînd am făcut popas pentru noapte, am descoperit că domnișoara Maryon discutase cu căpitanul Carton, în ceea ce mă privea. Pentru că acesta a venit drept la mine și mi-a spus :

— Curajosul meu camarad, ai fost tot timpul garda personală a domnișoarei Maryon și așa vei rămîne. Nimeni nu te va înlocui în cinstea și plăcerea de a proteja pe această tînără domnișoară.

Am mulțumit pentru această onoare în cele mai potrivite cuvinte pe care le-am găsit și în noaptea aceea am fost pus de pază la vechiul meu post, adică la locul unde dormea ea. De mai multe ori în acea noapte l-am văzut pe căpitanul Carton ieșind la aer și dînd o raită să vadă dacă totul este în ordine. Trebuia să fac însă ciudata mărturisire că atunci cînd îl vedeam, simțeam o strîngere de inimă. Da, o strîngere de inimă.

În timpul zilei păstram același post în ambarcația căpitanului Carton. Aveam un loc anume îndărătul domnișoarei Maryon, și niciodată alte mîini decît ale ei nu mi-au atins rana. (S-a vindecat în anii lungi care au trecut, însă alte mîini nu au mai atins-o). Domnul Pordage s-a mai liniștit și devenise suportabil de cînd i se dăduse un condei și cerneală ; începuse să-i revină puțin mintea. Așezat în cea de a doua barcă, redacta rapoarte, împreună cu domnul Kitten, aproape toată ziua, și, în general, ori de cîte ori făceam o haltă înmîna cîte un protest cu privire la ceva. Căpitanul nu dădea nici o atenție acestor hîrtii. Astfel, s-a născut între oameni o zicală ; de pildă cînd unul din ei voia un chibrit pentru pipă, spunea : „Atinge-ne cu un protest, Jack !" Cît privește pe doamna Pordage, ea încă purta boneta de noapte și rupsese relațiile cu toate doamnele pe motivul că nu fusese salvată în mod formal și separat de către căpitanul Carton, înaintea oricărei alte persoane. Cu privire la domnul Pordage, ca să spun tot ce știu despre el, trebuie să adaug că a primit laude în patrie pentru comportarea sa în împrejurările acelea primejdioase și că a murit de friguri galbene, ca guvernator, decorat cu K.C.B. [1]

Sergentului Drooce i-a mai scăzut febra. Tom Packer — singurul om care a putut să-l ajute să treacă prin criză — improvizase un spital pe vechea plută, iar doamna Bellott era din nou la fel de vioaie ca totdeauna, (însă sufletul acestei femeiuști, cînd surveneau primejdii, nu era pe măsura aparențelor) și devenise sora șefă sub conducerea lui. Înainte de a ajunge la coasta Mosquito, unul din oamenii noștri a spus în glumă că o s-o vedem înscrisă ca doamna Tom Packer, în loc de Belltott.

Cînd am atins coasta, ni s-au dat bărci indigene ca înlocuitoare pentru plute. Am vîslit pe lîngă țărm și, în climatul acela fermecător, pe acele ape minunate, zilele frumoase erau o încîntare. Oh ! zilele se scurg însă, mai repede decît orice mare sau rîu și nu există flux care să le aducă înapoi. Ajunsesem foarte aproape de așezarea unde oamenii de la Silver-Store trebuiau să fie debarcați și de

[1] Cavaler comandor al ordinului Bath (Knight Commander of the Bath).

unde noi, recruții de marină aveam ordin să ne întoarcem la Belize.

Căpitanul Carton avea în barcă, lîngă el, o pușcă spaniolă cu țeavă lungă, destul de curioasă, și îi spuse într-o zi domnișoarei Maryon că era cea mai bună dintre puști. Apoi a întors capul către mine și a spus :

— Gill Davis, pune-i o încărcătură proaspătă de gloanțe poate că avem o ocazie să arătăm cît de bună este !

Așa că am tras cu ea deasupra mării și apoi am încărcat-o iar așa cum mi se ordonase și acum pușca era așezată la picioarele căpitanului și la îndemîna lui. Penultima zi a călătoriei noastre a fost o zi deosebit de fierbinte. Am pornit foarte devreme, însă pe măsură ce ziua înainta, chiar și aerul de pe mare se încălzea și la prînz căldura devenise greu de suportat, mai ales pentru femei și copii. Tocmai atunci s-a întîmplat să dăm peste un mic golf plăcut, mărginit de copaci umbroși. Astfel încît căpitanul dădu semnal celorlalte bărci să-l urmeze în golf și să stea un timp acolo.

Oamenii care nu erau de serviciu au coborît, însă li s-a pus în vedere, din motive de siguranță, să nu se îndepărteze și să se țină în raza vederii. Ceilalți au rămas la vîslele lor și dormitau. În toate bărcile s-au întins prelate, din ce s-a găsit și călătorii erau de părere că este mai răcoare sub prelate, cînd era loc destul, decît în desișurile pădurii. Așa încît călătorii se găseau în bărci, cei mai mulți din ei dormind. Eu îmi țineam postul, îndărătul domnișoarei Maryon, iar ea era așezată în barcă, la dreapta căpitanului Carton, iar în dreapta ei stătea doamna Fisher. Căpitanul ținea fetița doamnei Fisher pe genunchi. El și cele două doamne discutau despre pirați, dar vorbeau încet, în parte pentru că oamenii vorbesc încet în împrejurări ca acestea în care ești moleșit, și în parte pentru că fetița adormise.

Cred că i-am cerut mai înainte doamnei mele să consemneze că domnul căpitan Carton avea o vedere foarte ascuțită. Dintr-o dată îmi aruncă o privire furișă, ca și cum ar fi spus : „Stai pe loc — nu mișca — văd ceva !“ și trecu copila în brațele mamei ei. Privirea era atît de ușor de înțeles încît m-am supus fără să mai fie nevoie să trag cu ochiul la dreapta sau la stînga, și fără să-mi schimb atitudinea cîtuși de puțin. Căpitanul continua să vorbească la fel

de calm însă începu încetișor — cu mîinile rezemate de genunchi și cu capul aplecat înainte, ca și cînd îl copleșea căldura, să se joace cu pușca spaniolă.

— Ei și-au făcut planurile cu mare artă, vedeți spuse căpitanul așezînd arma de-a curmezișul genunchiilor și uitîndu-se distrat la incrustațiile din patul puștii, iar autoritățile locale, corupte și neghioabe, s-au lăsat tare ușor înșelate — își plimbă mîna stîngă alene de-a lungul țevii, însă am văzut, cu respirația tăiată, că acoperea astfel gestul de a trage cocoșul cu mîna dreaptă, apoi continuă : așa de ușor înșelate, că ne-au trimis de-a dreptul în cursă ! Însă intenția mea cu privire la viitoarele operații... dar în timp ce vorbea, pușca a fost ridicată cu viteza fulgerului la ochiul drept și glonțul a pornit.

Toți au tresărit. Ecouri nesfîrșite au repetat împușcătura. Un stol de păsări frumos colorate și-a luat zborul din pădure țipînd. O mînă de frunze s-a împrăștiat din locul în care au ajuns gloanțele. S-a auzit o trosnitură de crengi. O făptură mlădioasă dar grea sări în aer și căzu cu capul în jos, pe malul noroios.

— Ce-i asta ? strigă căpitanul Maryon din barca lui.

Se lăsase din nou liniștea în afară de ecourile care se pierdeau în depărtare.

— Un trădător și o iscoadă, spuse căpitanul Carton, dîndu-mi pușca s-o încarc din nou. Și cred că celălalt nume al animalului este Christian George King !

Fusese împușcat în inimă și cîțiva din oamenii noștri s-au dus și l-au tras afară, cu noroiul și apa scurgîndu-i-se de pe față : însă fața lui nu avea să mai miște pînă la sfîrșitul veacurilor.

— Lăsați-l să atîrne de copacul acela, strigă căpitanul Carton, în timp ce echipajul său îi făcea loc să coboare pe mal. Însă mai întîi să cercetăm pădurea, fiecare om la postul lui. Și bărcile ! Ieșiți din raza puștilor !

A fost o manevră rapidă, bine gîndită și bine executată, însă s-a sfîrșit cu o dezamăgire. Nu erau pirați acolo. Nici unul în afară de iscoada care fusese descoperită. Se presupunea că piraților, care n-au fost în stare să pună mîna pe noi și se așteptau la un mare atac împotriva lor, ca urmare a fugii noastre, părăsiseră ruinele și se retrăseseră în pădure de unde plecaseră cu bărcile și cu comoară cu

tot, lăsînd iscoada să culeagă ce informații putea. Seara am plecat și noi, iar trădătorul a fost lăsat să atîrne de copac, singur, razele roșii ale soarelui alcătuind un fel de nimb al morții pe fața lui înnegrită.

În ziua următoare am ajuns la Colonia de pe coasta Mosquito, spre care pornisem. După ce am stat aici șapte zile ca să ne refacem forțele, după ce am fost mult lăudați, apreciați și bine tratați, noi, recruții de marină, am primit ordinul să fim gata de plecare la orele cinci dimineața, la poarta orașului (poarta nu prea semăna a poartă și nici orașul a oraș).

Ofițerul nostru a venit la noi înainte de această oră. Cînd ne-am îndreptat către poartă, toată lumea era adunată acolo. În frunte se găseau toți cei care fuseseră captivi împreună cu noi și toți marinarii.

— Davis, spuse sublocotenentul Linderwood, ieși din rînd, prietene !

Am ieșit din rînduri și domnișoara Maryon și căpitanul Carton s-au îndreptat către mine.

— Dragă Davis, spuse domnișoara Maryon, în timp ce lacrimile îi curgeau din belșug din ochi, prietenii dumitale recunoscători, luîndu-și fără voie rămas bun de la dumneata, îți cer favoarea ca, în timp ce te va însoți amintirea duioasă pe care ți-o păstrăm, să primești și această pungă cu bani, — mult mai valoroasă pentru dumneata, prin adîncul atașament și recunoștința cu care îți este oferită decît pentru conținutul ei, deși sperăm că și acesta se va dovedi folositor pentru dumneata, în viața care te așteaptă.

Am răspuns că accept cu mulțumire atașamentul și afecțiunea, însă nu banii. Căpitanul Carton s-a uitat atent la mine, a făcut un pas înapoi și s-a îndepărtat. M-am înclinat cînd a pășit înapoi, ca semn de mulțumire pentru delicatețea lui.

— Nu, domnișoară, am spus, mi s-ar frînge inima dacă aș primi bani. Însă dacă dumneavoastră ați fi atît de bună să dați unui om atît de mărginit și de rînd ca mine un lucru neînsemnat pe care l-ați purtat — ca de pildă o bucățică de panglică...

Și-a scos un inel din deget și mi l-a pus în mînă. Și și-a lăsat mîna într-a mea, în timp ce rostea aceste cuvinte :

— Nobilii viteji din vechime — dar nici unul din ei n-a fost mai brav sau n-a avut o fire mai nobilă ca dumneata — primeau astfel de daruri de la doamne și îndeplineau toate isprăvile lor viteiești în numele acelor doamne. Dacă dumneata le vei îndeplini pe ale dumitale pentru mine, mă voi gîndi cu mîndrie că voi continua să fiu oarecum părtașă la viața unui om viteaz și generos.

Pentru a doua oară în viața mea mi-a sărutat mîna. Am fost atît de îndrăzneț, pentru prima oară, încît am sărutat-o și eu pe a ei, am legat inelul la piept și m-am retras la locul meu.

Apoi litiera purtată de cai ieși pe poartă cu sergentul Drooce în ea. Și o altă litieră purtată de cai ieși pe poartă cu doamna Belltott. Iar locotenentul Linderwood dădu comanda : „Înainte, marș !" și salutați și aclamați de toți am ieșit și noi pe poartă, mărșăluind pe cîmpia întinsă, către orizontul senin și albastru, ca și cînd am fi mers de-a dreptul în cer.

Trebuie să adaug că planul piraților a fost în întregime zădărnicit deoarece corabia lor, care avea comoara la bord, a fost puternic atacată de unul din crucișătoarele Maiestății Sale în strîmtorile Indiilor de Vest și atît de repede abordată și învinsă, încît nimeni nu a bănuit ceva cu privire la planul lor, pînă ce trei sferturi din pirați nu au fost uciși și celălalt sfert pus în lanțuri, iar comoara a fost descoperită. Cu aceasta ajung la ultima mărturisire deosebită pe care trebuie s-o fac.

Iat-o : știam bine ce imensă și fără de speranță distanță era între mine și domnișoara Maryon. Știam bine că nu puteam fi un tovarăș mai bun pentru ea decît aș fi fost pentru îngeri. Știam bine că era deasupra posibilităților mele, cum e cerul deasupra capului. Și totuși eu o iubeam. Nu sînt în stare să spun ce s-a întîmplat în biata mea inimă ca să fiu așa de îndrăzneț sau poate că asemenea lucruri s-au mai întîmplat înainte sau se mai întîmplă, ca un om needucat și lipsit de nume, ca mine, să-și ridice gîndurile nefericite la o asemenea înălțime, știind prea bine cît de imposibilă ar fi realizarea lor. Totuși, suferința pentru mine era la fel de mare ca și cînd aș fi fost un nobil. Am suferit ca într-o agonie. Am suferit adînc, am suferit mult timp. M-am gîndit la ultimele vorbe pe care mi le-a spus

și niciodată nu le-am dezmințit. Dacă nu ar fi fost acele cuvinte dragi, cred că m-aș fi pierdut în disperare și nesocotință.

Inelul a rămas totdeauna lipit de inima mea, desigur, și va fi îngropat odată cu mine oriunde voi fi eu îngropat. Am început să îmbătrînesc acum, deși sînt încă în putere. Am fost propus spre avansare și orice s-a putut face a fost făcut pentru a fi răsplătit. Însă lipsa completă de învățătură mi-a stat în drum și, neavînd nici o înclinație, n-am putut să-mi însușesc nici o învățătură deși am încercat. Am fost mult timp în armată, mi-am îndeplinit misiunile cu conștiinciozitate, am fost respectat și îmi place armata.

La ora de față, cînd povestesc acestea doamnei mele, pentru a fi scrise, toată vechea mea suferință s-a domolit, și sînt atît de fericit pe cît poate fi un om, în această frumoasă și veche casă de țară, a amiralului Sir George Carton, baronet. Doamna Carton a fost aceea care m-a căutat, cale de foarte multe mile în lumea largă, m-a găsit rănit într-un spital și m-a adus aici. Doamna Carton este aceea care scrie cuvintele mele. Este fosta domnișoară Maryon. Și acum ca să închei ce am avut de spus, privesc la părul încărunțit și respectabil al doamnei căzîndu-i peste față, cînd se apleacă ceva mai tare peste pupitrul la care scrie ; și îi mulțumesc cu căldură că este atît de delicată și atentă, precum văd că este, față de trecutele suferințe și supărări ale bietului ei ostaș bătrîn, credincios și umil.

Către domnișoarele
din Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei,
de asemeni către domnișoarele din Principatul Galilor
și tot astfel către domnișoarele locuind în insulele
Guernsey, Jersey, Alderney și Sark,
această umilă dedicație a devotatului lor admirator.

Văzînd : că autorul acestei dedicații a citit, cu sentimente de virtuoasă indignare, o lucrare pretinzînd să fie *Schițe despre domnișoare ;* scrisă de Quiz [1], ilustrată de Phiz [2] și publicată într-un volum, format in quarto ; că, după o citire atentă și vigilentă a sus-zisei lucrări, autorul acestei dedicații este cu umilință de părere că atît de multe defăimări asupra respectabilului dumneavoastră sex nu au fost conținute în nici o lucrare publicată mai înainte, fie în format in quarto, fie în altul.

Că în pagina de titlu și în prefața sus-zisei lucrări, reprezentantele respectabilului dumneavoastră sex sînt descrise și clasificate ca inumane ; și, deși cel care vă face dedicația nu este deocamdată pregătit să nege că dumneavoastră ați fi inumane, cu umilință afirmă că nu este politicos să fiți numite astfel.

Că în sus-zisa prefață, persoanele din respectabilul dumneavoastră sex sînt de asemeni descrise ca troglodite, care cuvînt, fiind tare, poate să fie socotit o denumire ofensatoare și lipsită de respect, în pofida celor ce se pot spune deopotrivă de către reprezentantele respectabilului dumneavoastră sex cît și de autorul dedicației.

Că autorul sus-zisei lucrări a făcut-o cu rea-credință și cu răutate preconceputâ. Un argument, pe care autorul dedicației îl susține, este faptul că însăși asumarea numelui de *Quiz*, denotă o concluzie mai dinainte elaborată și implică intenția de a zeflemisi.

---

[1] Nume de semnificații : *Quiz*, zeflemist, om sucit.
[2] *Phiz*, figură, mutră.

Că în executarea scopului său, numitul Quiz, sau autorul sus-zisei lucrări, trebuie să fi trădat vreo încredere sau confidență făcută lui de unele membre ale respectabilului dumneavoastră sex, altfel niciodată nu ar fi putut obține atît de multe date cu privire la purtările și obiceiurile respectabilului dumneavoastră sex în general.

Că, sub îndemnul acestor considerații și influențat mai departe de diferitele bîrfeli și insinuări privind respectabilul dumneavoastră sex, conținute în sus-zisa lucrare, format in quarto, intitulată *Schițe despre domnișoare*, cel care vă face dedicația își ia riscul să publice o altă lucrare, format in quarto, intitulată *Schițe despre tinerii domni*, pentru care vă cere acum asentimentul.

Că, deoarece domnișoarele constituie cea mai bună companie pentru tinerii domni, tot așa tinerii domni trebuie să constituie cea mai bună companie pentru domnișoare ; și extinzînd comparația de la inuman (pentru a cita limbajul nerespectuos al numitului Quiz) la obiecte neînsuflețite, autorul dedicației vă face cu umilință sugestia ca reprezentantele respectabilului dumneavoastră sex care au obținut otrava să-și procure singure și antidotul și că acelea din respectabilul dumneavoastră sex care nu s-au grăbit îndeajuns ca să înghită prima, să nu piardă timp pentru a înghiți pe al doilea — prevenirea fiind în toate cazurile mai bună decît tratamentul și aceasta nu numai dintr-o recunoaștere unanimă dar și din înțelepciunea tradițională.

Că, referitor la otrava și antidotul menționat mai sus, autorul dedicației nu are alte recomandări de făcut decît acelea cuprinse în instrucțiunile tipărite care însoțesc pilulele doctorului Morison, adică de cîte ori reprezentantele respectabilului dumneavoastră sex iau douăzeci și cinci din numărul 1, sînt rugate să înghită și cincizeci din numărul 2, fără întîrziere.

Și autorul acestei dedicații nu va înceta să se roage etc...

TÎNĂRUL DOMN TIMID

Ne găseam așezați mai deunăzi, la un mic dineu, în fața unei persoane pe care nu o cunoșteam și care avea un aspect și purtări atît de curioase, încît ne-a atras atenția.

Era un tînăr cu tenul fraged, cu tulei de mustață promițătoare și cu o față catifelată și plăcută. Nu folosim ultimul termen cu invidie, ci numai pentru a caracteriza doi obraji netezi, grăsulii și îmbujorați, lați ca dimensiune, și o gură remarcabilă mai mult prin culoarea ei proaspătă decît pentru vreo expresie mai deosebită sau mai izbitoare pe care ar fi avut-o. Întreaga față îi era dealtfel tare înroșită, privirea îi era îndreptată în jos, timidă și retrasă, lucru care denota un om care se simte stingherit de el însuși.

Desigur că toate aceste simptome nu erau de natură să determine decît o observație de cîteva clipe, însă atenția noastră a fost de la început atrasă de tînărul timid. La prima sa apariție în salonul de la etaj, în care, abia intrat, și-a făcut drum către noi cei care stăteam la o fereastră și, neglijînd mai multe persoane care îl acostau călduros, ne-a luat mîinile noastre, vizibil emoționat, le-a strîns convulsiv cîteva minute, apoi s-a repezit orbește de-a curmezișul camerei, ciocnindu-se de o fetiță frumoasă de vreo șase ani, — și, retrăgîndu-se îndărătul unor perdele, n-a mai fost văzut pînă cînd ochiul de vultur al gazdei, detectîndu-l în ascunzișul său, la anunțarea mesei, l-a invitat să țină companie unei doamne de vreo treizeci și doi sau treizeci și trei de ani, vioaie și neînsoțită.

Modul în care ne-a salutat de la început, excesiv de măgulitor, ne-ar fi mulțumit — și nu puțin — ca un semn că ne ține în mare respect și că din această cauză era doritor să ne cunoască, dacă iarăși de la început nu am fi bănuit că tînărul domn, făcînd o sforțare disperată să treacă prin ceremonia prezentării, în zăpăceala minții lui, a dat mîna cu noi, doar așa, la întîmplare. Impresia aceasta a fost cu prisosință întărită de purtarea ulterioară a tînărului timid de care este vorba, pe care o notăm înadins în scopul de a se stabili dacă aveam dreptate în bănuiala noastră.

Tînărul domn, așezat la masă cu vizibilă stinghereală, întorcîndu-se pripit, pentru a se arăta atent la o observație a vorbăreței sale vecine, își răsturnă feliile de pîine. Nu ar fi fost nimic rău în asta dacă le-ar fi lăsat să cadă fără să spună nimic, pentru că poate numai omul care a pus masa ar fi observat acest lucru. Însă tînărul domn, în variatele sale încercări pe jumătate reușite de a împie-

dica lunecarea feliilor de pîine, s-a jucat puțin cu ele, așa cum fac bărbații cu pălăriile lor într-o zi cu vînt, apoi, dînd feliilor o lovitură elegantă, în dorința de a le prinde, le trimise cu îndemînare într-un castron de supă, la oarecare distanță, spre indescriptibila tulburare a unui foarte amabil domn cu chelie, care tocmai împărțea supa. Am crezut că tînărul domn la producerea acestei catastrofe se va pierde într-un atac de apoplexie, ca urmare a invaziei violente de sînge în obrajii săi.

Din acel moment ne-am dat seama, în imaginația noastră, că s-a terminat cu tînărul domn timid și într-adevăr așa a fost. Mai multe persoane binevoitoare și-au dat silința să-i ușureze starea de jenă, servindu-i vin, însă observînd că acesta nu face decît să-i mărească suferința și că, după ce a amestecat coniac, șampanie, vin de Rin și de Mosela la un loc, a început să toarne amestecul pe din afară în loc de înăuntru, au renunțat încet, încet și l-au lăsat în grija exclusivă a doamnei vorbărețe, care, neobservînd furia din ochii lui, era convinsă că și-a asigurat pe cineva care s-o asculte. A spart un pahar sau două în cursul mesei și puțin după aceea a dispărut. Se poate deduce că a plecat într-o stare de zăpăceală, după faptul că a luat paltonul unui alt domn și pălăria valetului.

Acest mic incident ne face să reflectăm asupra celor mai însemnate caracteristici ale tinerilor domni timizi, în mod abstract. Și întrucît această carte de buzunar va fi manualul important al domnișoarelor din toate generațiile viitoare, le redăm aici pentru călăuzirea și spre avantajul lor.

Dacă tînărul domn timid, trecînd pe la un colț de stradă, se întîmplă se dea buzna peste două sau trei domnișoare dintre cunoștințele sale, nimic nu poate întrece zăpăceala și agitația lui. Primul său impuls este să facă o mare varietate de plecăciuni și să treacă printre ele, lucru pe care îl și începe pînă cînd, observînd că ele doresc să se oprească, dar nesigur dacă să procedeze sau nu la fel, execută mai multe simulări de reîntoarcere, lucru care determină pe tinerele doamne să facă la fel și, pînă la urmă, după un mare număr de ocoliri și busculade netrebuitoare cu alți trecători, se reîntoarce și dă mîna cu multă căldură cu

toate, acțiune pe parcursul căreia lovește diversele mici pachete pe care domnișoarele le țin în mînă, încît conținutul acestora se împrăștie pe jos, după care culege totul în grabă și îl restituie plin de noroi și în neorînduială. Întîmplarea face ca tînărul domn timid să facă atunci observația că este o vreme foarte frumoasă și cînd i se reamintește că tocmai a încetat ploaia de primăvară care a ținut trei zile, se înroșește tare și zîmbește ca și cum ar fi spus un lucru foarte nelalocul lui. Domnișoara care dorea cel mai mult să-i vorbească, îl întrebă cu un aer de compătimire, cum îi mai merge astăzi scumpei lui surori, la care tînărul domn, fără să se gîndească un moment, răspunde cu multe mulțumiri că este foarte bine.

— Bine, domnule Hopkins ! spune domnișoara. Cum vine asta, am auzit că i s-a luat sînge ieri seara și că se simțea foarte rău.

— Oh, ah, exclamă tînărul domn. Așa a fost. Oh ! Este foarte bolnavă, cu adevărat foarte bolnavă.

Tînărul domn clatină din cap și arată foarte descurajat (zîmbise continuu pînă în acest moment) și, după o scurtă pauză, își face de lucru cu mănușile și spune apăsînd pe adjectiv :

— *Bună* dimineața, *bună* dimineața !

Și făcînd un mare număr de plecăciuni pentru a confirma mai multe mici mesaje trimise surorii sale din partea domnișoarelor și dîndu-se cîțiva pași înapoi se lovește cu putere de un stîlp de felinar și îi zboară pălăria din cap. În zăpăceala și durerea simțită, era s-o pornească fără pălărie, dar este strigat de un căruțaș care îi atrage atenția. Atunci o ridică și încercă să zîmbească voios către tinerele doamne, care se uită înapoi și pe care are satisfacția să le vadă că rîd din toată inima.

La o petrecere cu dans, tînărul domn timid întotdeauna rămîne pe cît e cu putință în apropierea intrării încăperii, din care loc zîmbește oamenilor pe care îi cunoaște cînd aceștia intră și, cîteodată, face un pas și dă mîna cu prietenii mai intimi : un procedeu care, la fiecare repetare, pare să-l facă să se îmbujoreze tot mai tare. Refuză să danseze primul tur sau al doilea, făcînd observația, cu o voce slabă, că ar dori să mai aștepte puțin. Însă pînă la

urmă se vede obligat să admită să fie recomandat unei partenere, în care scop este condus în stare de iritare și roșind furios, de-a curmezișul camerei, într-un punct unde sînt adunate jumătate de duzină de domnișoare necunoscute.

— Domnișoară Lambert, permite-mi să-ți prezint pe domnul Hopkins pentru cadrilul următor.

Domnișoara Lambert își înclină capul cu grație. Domnul Hopkins se înclină, și frumoasa care l-a condus pînă aici dispare, lăsîndu-l pe domnul Hopkins, care după cum prea bine știe, trebuie să se facă agreabil. Domnișoara așteaptă oarecum ca tînărul domn timid să spună ceva, iar tînărul domn timid simțind asta, se gîndește serios dacă are ceva de spus și, după o matură chibzuință, este dispus să conchidă că nu are, de vreme ce nu i s-a întîmplat nimic. Între timp, domnișoara, după ce și-a inspectat de mai multe ori găteala, așteptînd ca tînărul domn timid să vorbească, șoptește ceva mamei ei care este așezată lîngă ea, ceva care tînărul domn timid bănuie imediat (și poate pe bună dreptate) că trebuie să fie în legătură cu el. În această situație confortabilă rămîne pînă în momentul în care începe dansul și, cînd, îngăimînd un „Îmi permiteți ?" îi dă brațul domnișoarei și, după ce o întreabă ce loc preferă și primește răspunsul că nu are preferințe, o conduce la cel mai îndepărtat colț al cadrilului și, făcînd o încercare de a începe o conversație care sfîrșește într-o lamentabilă nereușită, continuă să tacă pînă cînd dansul s-a terminat și, după ce o plimbă de două ori în jurul încăperii, o depune la vechiul ei loc și se retrage zăpăcit.

Un domn timid căsătorit — pentru că uneori acești domni timizi se și căsătoresc și cum se realizează această căsnicie este un mister pentru noi — un domn timid căsătorit face astfel încît fie că soția lui apare îndrăzneață prin contrast, fie că dizolvă propria ei personalitate în lipsa lui de prestanță. Tinerii domni timizi trebuie să fie vindecați sau evitați. Ei nu sînt lipsiți de speranță și nu vor fi, atît timp cît frumusețea și farmecele femeiești îi atrag. Așa cum își va da seama orice domnișoară care va socoti că merită ca, pe baza acestor asigurări confidențiale, să ia în îngrijire ca pacient un timid.

Tinerii domni desăvîrșiți pot fi împărțiți în două categorii : cei care se ocupă cu ceva și cei care n-au nici o ocupație. Am să încep cu primii, pentru că speța aceasta intră mai adesea în atenția domnișoarelor, întrucît obiectivul nostru este să le prevenim și să le informăm.

Tînărul domn desăvîrșit nu este un om care dă prea multă atenție îmbrăcămintii ; indicațiile pe care le dă croitorului fiind cuprinse toate în una singură de ordin general, și anume să facă ceva ce se cheamă un lucru cu adevărat „de prima clasă". În urmă cu cîțiva ani, costumul favorit al unui tînăr domn desăvîrșit a fost o jachetă de pilot, din stofă aspră, cu două copci aurite la gulerul de catifea, nasturii ceva mai mari ca o piesă de o coroană. O basma pentru gît, neagră sau cu desen, legată lejer, o pălărie cu boruri largi și cu calota joasă ; cizme teribil de strîmte, cu potcoave de fier. Cînd iese, poartă cîteodată un baston lung de frasin, însă numai în anumite ocazii, pentru că preferă să-și țină mîinile în buzunarele jachetei. Fumează la toate orele și înjură de mama focului.

Tînărul domn desăvîrșit este angajat într-un birou comercial din centru sau în biroul unui avocat, unde lucrează cît poate mai puțin. Principalele locuri pe care le frecventează sînt străzile, cîrciumile și teatrele. Pe străzi, seara, tinerii domni desăvîrșiți au plăcutul obicei de a merge șase sau opt în front, silind astfel femeile sau alte persoane inofensive să coboare de pe trotuar, lucru care întotdeauna le procură domnilor desăvîrșiți cea mai mare satisfacție, mai ales atunci cînd există vreun pericol iminent de a fi călcate de un vehicul. Lucru de toată nostimada. În toate sălile de spectacol, desăvîrșiții au grijă să-și rezerve fiecare un loc pentru el, pe care se tolănește cît e de lung și (numai dacă vremea este rea și noroioasă și nu în alt caz), se așază cu genunchii în sus și cu pingelele cizmelor bine plantate pe pernă, astfel că dacă vreun ins de rînd i-ar cere să facă loc pentru o doamnă, își ia din plin revanșa, fără să se deranjeze deloc, murdărindu-i rochia. Stă totdeauna cu pălăria pe cap și se joacă cu bastonul în aer, în timp ce se reprezintă piesa, afișînd un total dispreț pentru jocul artiștilor. Dacă le este cu putință unuia sau la

doi dintre tinerii domni desăvîrşiţi să producă puţină înghesuială într-un pasaj, se găsesc cu totul în elementul lor, avînd ocazia să se îndese, să împingă, să urle şi să strige, făcînd un haz de nedescris. Dacă mai reuşesc să-l enerveze pe domnul care are în grija sa mai multe fiice, aproape că mor de rîs şi se laudă cu acest lucru la amicii lor o săptămînă după aceea, adăugînd că una sau două dintre ele erau al naibii de frumoase şi că ei cred într-adevăr că cea mai tînără a leşinat, ceea ce e singurul lucru care mai lipsea ca gluma să fie completă.

Dacă tînărul domn desăvîrşit are o mamă şi surori, desigur că le tratează cu dispreţul cuvenit, pentru că ele (biete fiinţe !) neavînd nici o idee despre viaţă şi petreceri, sînt mult prea slabe de înger şi prea plicticoase pentru el. Citeodată, totuşi, la cîte o zi de naştere sau de sărbători, nu poate refuza să le însoţească la o petrecere la nişte prieteni vechi, şi în vederea acestei împrejurări tînărul vine acasă cînd ele sînt îmbrăcate deja de o oră sau două, mirosind puternic a tutun şi a băutură şi, după ce îşi schimbă jacheta aspră cu vreun costum mai potrivit (în care, totuşi, nu pierde nimic din aspectul desăvîrşitului), intră în cupeu şi protestează tot drumul că e prea generos din fire. Reflecţiile lui amare sînt agravate de amintirea că Tom Smith prezidase o mică masă de seară improvizată la un certăreţ şi că o luptă trebuia să aibă loc la acest dineu între certăreţ şi cumnatul lui, care luptă urma să se desfăşoare foarte curînd.

Pentru că tînărul domn desăvîrşit nu se simte în largul lui în societatea doamnelor, se retrage într-un colţ al salonului cînd acestea se apropie de tinerii prieteni şi, în afară de cazul în care una din surorile lui este destul de amabilă ca să-i vorbească, rămîne acolo fără să se sinchisească de atenţiile pe care i le arată ceilalţi, pînă cînd descoperă, făcîndu-şi de lucru pe la uşă, un alt domn, pe care de îndată îl ştie după aer şi purtări (pentru că există un fel de francmasonerie în tagma aceasta), că este un frate întru desăvîrşire, şi atunci îşi face drum către el. Conversaţia începînd cu o observaţie de circumstanţă, cel de al doilea desăvîrşit îl informează confidenţial pe primul că el este un dur şi că nu-i plac atari recepţii dar că nu a putut scăpa şi a trebuit să vină. La care lucru, celălalt

răspunde că este întocmai și cazul lui — „... și să-ți mai spun ceva, continuă desăvîrșitul în șoaptă, mi-ar place un pahar cald de coniac cu apă chiar în clipa asta". „Sau o halbă de bere tare și o pipă", sugerează celălalt desăvîrșit.

De îndată se face descoperirea că se înțeleg de minune; fiecare din ei spune, în același moment, de unde se vede că celălalt înțelege dintr-o dată, și devin repede prieteni buni, cu atît mai mult cu cît apare că cel de al doilea desăvîrșit nu este altul decît un domn bine cunoscut în cercul intimilor săi ca domnul Warmint Blake, cel care în diferite ocazii s-a distins prin unele purtări care l-ar pune în inferioritate pe un luptător de profesie și care — fiind de mult timp în oraș — a avut cinstea de a fi putut da mîna cu vestitul domn Thurtell.

La cină, acești domni se disting mult de ceilalți, devenind foarte expansivi după ce doamnele se ridică de la masă, proclamînd cu glas tare intenția de a începe să petreacă cu adevărat, lucru care se consideră îndeplinit atunci cînd s-a băut o cantitate mare de vin și cînd gălăgia este în toi — isprăvi pe care tinerii domni desăvîrșiți le execută la perfecție. Întîrziind șederea lor în sufragerie mult după ce gazda și ceilalți oaspeți au trecut în salon și, observînd că au golit carafele, abia acum îi urmează pe ceilalți acolo, cu fețele înfierbîntate și înroșite de vin. Iar stăpîna casei, neliniștită, le șoptește prietenelor, văzîndu-i că valsează, spre spaima întregii încăperi, că „atît domnul Blake cît și domnul Dummins sînt niște tineri domni foarte drăguți în felul lor, numai că sînt persoane excentrice și, din păcate, *cam sălbatice*".

Categoria a doua de tineri domni desăvîrșiți este compusă din persoane care, neavînd venituri proprii și avînd un suflet care nu le îngăduie să le cîștige, se bucură de aceleași plăceri, fără ca nimeni să știe cum fac acest lucru. Acești domni onorabili, fără să aspire prea mult la înfățișarea exterioară a desăvîrșiților din prima categorie, se disting totuși prin aceleași amabile și atrăgătoare caracteristici, într-o măsură egală sau poate chiar mai mare și, cînd și cînd, își găsesc drumul în societate cu ajutorul celeilalte categorii de tineri domni desăvîrșiți, care îi aduc acasă la ei și, în mod obișnuit, le achită nota de plată la cîrciumi. Deoarece sînt la fel de domni, de cuminți, de

spirituali, inteligenți, înțelepți și bine crescuți, nici nu mai trebuie să-i recomandăm considerației deosebite a domnișoarelor, dacă nu ar fi faptul că unele dintre delicatele ființe cărora le purtăm un atît de înalt respect sînt poate prea înclinate să confunde foarte multe trăsături grave și serioase cu cuvîntul superficial de excentricitate, pe care le rugăm, să-l ia de aici înainte în sensul johnsonian [1], fără altă liberalitate sau extindere de sens.

TÎNĂRUL DOMN FOARTE PRIETENOS

Cunoaștem — și toată lumea cunoaște — atîtea specimene din această categorie, că, alegînd puținele persoane pe care ni le îngăduie aceste cîteva pagini, dintr-un mare număr, am fost determinați să dăm tînărului domn foarte prietenos preferință înaintea multor altora, pentru că ne-a cerut să ne ocupăm mai repede de chestiunea lui și ne-a găsit dispuși să o facem.

Tînărul domn foarte prietenos se arată astfel cu toată lumea, însă se atașează în mod deosebit de două sau cel mult trei familii, făcîndu-și alegerea în funcție de dineurile pe care le oferă acestea, cercul lor de cunoștințe sau vreun alt criteriu în care are un interes direct. Are între douăzeci și patruzeci de ani, este desigur necăsătorit, trebuie să arate afecțiune față de copii și să aștepte de la el să se facă în general de folos, dacă este posibil. Să ilustrăm ceea ce gîndim printr-un exemplu, care este mijlocul cel mai scurt și mai clar în acest scop.

Am întîlnit într-o zi, din întîmplare, un prieten pe care l-am pierdut din vedere cîțiva ani și care — exprimînd o vie dorință de a reînnoi vechea și strînsa noastră prietenie — m-a rugat să iau masa cu el, la o dată cît mai apropiată, ca să mai vorbim de timpurile trecute. Am fost de îndată de acord, adăugînd că sper că vom fi singuri.

— Oh, desigur, desigur, spuse prietenul meu, nimeni altul afară de Mincin.

— Și cine este Mincin ? l-am întrebat, firește.

[1] Aluzie la *Dicționarul limbii engleze* aparținînd celebrului scriitor și filolog Samuel Johnson (1709—1784).

— Oh, nu-ți face griji cu el, este cel mai bun prieten al meu și o persoană foarte prietenoasă, după cum o să vezi.

Și așa ne-am despărțit. Nu m-am mai gîndit la Mincin pînă cînd nu m-am dus a doua zi acasă la prietenul meu care, după un bun venit din inimă, s-a îndreptat către un domn, care stătea lîngă cămin și care își arătase din primul moment toți dinții, și mi-a dat să înțeleg că acesta era domnul Mincin de care vorbisem. N-a fost nevoie din partea mea de o deosebită perspicacitate ca să descopăr pe dată că domnul Mincin era din toate punctele de vedere un tînăr domn foarte prietenos.

— Îmi face plăcere, spuse Mincin, înaintînd în grabă, luînd mîna mea și strîngînd-o cu căldură în amîndouă mîinile lui, îmi face plăcere, să fac cunoștință cu dumneavoastră (aici a zîmbit) — foarte mare plăcere, într-adevăr — (aici arătă puțină emoție) — vă asigur că am așteptat acest lucru cu nerăbdare de mult timp.

Ajuns aici, mi-a dat drumul la mînă și, frecîndu-și mîinile lui, făcu observația că ziua aceea era friguroasă, însă îi făcea plăcere să observe că, după aparența mea, mă acomodasem foarte bine cu ea. Apoi a continuat să remarce că, în pofida timpului rece, a văzut în ziare o notiță teribil de curioasă, în care se arăta că în grădina domnului Wilkins din Chichester există un dovleac de patru picioare în înălțime și de unsprezece picioare și șapte țoli în circumferință, informație pe care o considera ca extraordinară. Am riscat să afirm că îmi aminteam vag că am văzut mai înainte, o dată sau de două ori, o notiță asemănătoare în ziare, la care domnul Mincin m-a luat confidențial de un nasture și mi-a spus : „Exact, exact, desigur, aveți dreptate“, apoi s-a mirat cu ce rost editorii ziarelor înserează astfel de lucruri. Pe cine naiba, ar fi vrut el să știe, cred ei că interesează așa ceva ? Asta fiind ceea ce îl intriga pe el.

Stăpîna casei apăru puțin după aceasta și atitudinea prietenoasă a domnului Mincin desigur că nu suferise nici o scădere. Depuse mult efort și îndemînare să miște un fotoliu cu rotițe în fața focului și, odată doamna așezată în el, închise ușa cu grijă, ațință focul și se uită pe la ferestre să vadă dacă nu cumva trage. Simțindu-se satisfă-

cut în toate aceste privinţe, se arătă bine dispus şi o întrebă pe doamnă cum se simte astăzi. La răspunsul doamnei „Foarte bine", domnul Mincin (care s-ar părea că este medic), ne expuse unele consideraţii generale cu privire la natura şi tratamentul răcelilor la cap, care ne ocupă plăcut timpul pînă la cină. Cît a durat masa a făcut tot timpul complimente fiecăruia, neuitîndu-se pe el însuşi, astfel că alcătuiam un neobişnuit de plăcut cvartet.

— Să-ţi spun ceva, Capper, zise domnul Mincin gazdei noastre, pe cînd închidea uşa după doamna care se retrăsese, înţeleg de ce îţi iubeşti tu soţia. Încîntătoare femeie, doamna Capper, domnule !

— Lasă asta, Mincin, te rog, interveni gazda, pe cînd eram gata şi eu să adaug că doamna Capper era fără îndoială deosebit de simpatică. Te rog, Mincin, nu mai spune aşa.

— De ce nu ? exclamă domnul Mincin, de ce nu ? dacă trebuie să te simţi jenat faţă de vechiul tău prieten — vechiul nostru prieten, dacă pot să-mi îngădui să vă spun astfel, domnule, de ce, te întreb ?

Cît despre mine, doream şi eu să ştiu de ce, la care prietenul nostru a admis că doamna Capper era o femeie foarte încîntătoare, recunoaştere la care domnul Mincin strigă „Bravo !" şi ne rugă să închinăm un pahar pentru doamna Capper, cu mare entuziasm, după care gazda noastră i-a spus, vădit mişcat : „Îţi mulţumesc, Mincin", şi mi-a dat să înţeleg, cu voce scăzută, că Mincin a salvat viaţa vărului doamnei Capper nu mai puţin decît de paisprezece ori într-un an şi jumătate, lucru pe care îl consideră că nu era ceva obişnuit, opinie la care m-am raliat şi eu din toată inima.

Acum că noi trei eram lăsaţi să vorbim între noi, atitudinea prietenoasă a domnului Mincin deveni din ce în ce mai vădită. Era atît de uimitor de prietenos, încît era cu neputinţă să se vorbească despre ceva în care să nu-şi arate un interes deosebit. Mi s-a întîmplat să fac aluzie la o întîmplare la care prietenul meu şi cu mine luaserăm parte aproape cu paisprezece ani în urmă, cînd domnul Mincin şi-a reamintit de o glumă pe care prietenul meu a făcut-o exact cu patru ani în urmă, şi pe care insista să o povestească — şi, ca urmare, a povestit-o, cu foarte plă-

cute aduceri aminte despre ce a spus el și ce a spus domnul Capper și cît de bine își amintește că în noaptea de dinainte au fost la teatru cu bilete de favoare și au văzut *Romeo și Julieta* și o pantomimă, și cum doamnei Capper i s-a făcut rău și a fost dusă pe coridor, unde a început să zîmbească și a spus că în definitiv n-a fost nimic și s-a întors, toate acestea cu multe alte amănunte interesante și atrăgătoare, după care tînărul domn prietenos a continuat asigurîndu-ne că prietenul nostru, Capper, a făcut dovada unei opinii profetice miraculoase în legătură cu pantomima, care opinie a fost atît de admirabilă că două ziare de dimineață și-au exprimat același punct de vedere a doua zi. La aceasta, prietenul meu adăugă, arătînd puțină mîndrie, că în această împrejurare a avut motive să creadă că a avut dreptate, răspuns care dădu ocazie tînărului domn prietenos să spună că prietenul nostru are întotdeauna dreptate. Și așa am continuat noi pînă cînd prietenul nostru, umplînd un pahar, spuse că trebuie să bea în sănătatea prietenului său scump Mincin, pentru că nimeni nu a salvat ca el mai multe vieți ale cunoscuților și nimeni nu are un suflet mai prietenos ca al lui. Încheind, prietenul nostru, după ce a golit paharul, a spus : „Fii binecuvîntat, Mincin !" — și domnul Mincin și el și-au strîns mîinile peste masă cu afecțiune și putere.

Dar rolul important pe care îl are tînărul domn prietenos într-o scenă redusă ca aceasta, capătă o deosebită strălucire într-un cadru mai larg. Domnul Mincin este invitat seara la o petrecere la prietenii săi buni, familia Martin, unde întîlnește pe prietenii săi buni familia Capper, pe prietenii săi buni, familia Watson și o altă sută de prieteni buni, prea numeroși ca să-i arătăm pe nume. Este tot atît de intim cu cei din familia Martin ca și cu cei din familia Capper, însă cu cîtă perfecțiune își dozează atențiile și le împarte între bunii lui prieteni ! Dacă curtează pe una din domnișoarele Watson, un mic Martin stă pe sofa lîngă el trăgîndu-l de păr, și celălalt mic Martin stă pe covor, călare pe piciorul lui. Le conduce la cină luînd la un braț pe doamna Watson și la celălalt pe domnișoara Martin și servește vinul atît de conștiincios și într-o astfel de ordine, încît este cu neputință pentru cea mai pedantă doamnă în vîrstă să se socotească neglijată. Dacă vreo

doamnă tînără convinsă să cînte, se emoţionează, domnul Mincin o conduce cu delicateţe în camera alăturată şi o linişteşte cu un pahar de vin de porto, pe care trebuie să-l ia ca medicament. Dacă vreun domn stă lîngă pian în timp ce se execută balada, domnul Mincin îl prinde de braţ la un anumit punct al cîntecului şi, dînd uşor din cap în ritmul melodiei, exprimă pe nemţeşte intensa sa percepţie a subtilităţii pasajului. Dacă amorul propriu al cuiva trebuie să fie linguşit, domnul Mincin este la îndemînă. Dacă vanitatea înfumurată a cuiva trebuie să fie răsplătită, domnul Mincin o va face cu prisosinţă. Nu este deci de mirare că oamenii de toate condiţiile şi toate vîrstele recunosc că domnul Mincin este prietenos, că se admite în mod universal că este drăguţ şi amabil, că mamele îl cred un miracol, fiicele un om valoros, fraţii un cavaler şi taţii o minune de om. Şi cine nu ar vrea să aibă reputaţia unui tînăr domn foarte prietenos.

TÎNĂRUL DOMN MILITAROFIL

Îmi este foarte greu să-mi explic cum de tinerii militari au obţinut aşa de multă trecere în ochii domnişoarelor din regat. Nu putem să le credem atît de uşuratice încît să presupunem că simpla împrejurare că un om poartă o jachetă roşie, îi asigură de îndată consideraţia lor. Şi chiar dacă acesta ar fi cazul, explicaţia nu ar putea fi considerată satisfăcătoare deoarece s-ar putea face o asemănare cu vizitiii şi paznicii de poştă, care şi ei poartă jachete roşii, şi totuşi nu sînt, după cîte cunoaştem, mai bine văzuţi de domnişoare decît de bărbaţi. Nici pompierii, dealtfel, care poartă (sau obişnuiau să poarte) nu numai jachete roşii dar şi însemne masive şi strălucitoare — mai mari decît epoleţii. Nici curierii de la oficiile de poştă, dacă ceea ce am aflat, cînd am cercetat, este corect, nu se bucură de o favoare deosebită în ochii femeilor, deşi poartă jachete roşu deschis şi au în plus avantajul de a apărea în mod constant în public călare.

Această ultimă împrejurare, în mod firesc poate fi presupusă ca fiind în favoarea lor.

Ne gîndeam uneori că acest fenomen se dezvoltă din conduita obișnuită a căpitanului, coloneilor și a altor domni în jachetă roșie, pe scenă, unde sînt în mod invariabil reprezentați ca persoane fine și pline de vrajă, discutînd despre nimic altceva decît despre fete fermecătoare, despre regele și țara lor, despre onoarea lor, datoriile lor, și arătîndu-se mult deasupra claselor inferioare ale societății pe care, cînd se ivește ocazia, le tratează de sus, cu nobil dispreț nu atît pentru instruirea și plăcerea publicului, cît pentru satisfacția și aprobarea spiritelor de elită care se asociază cu ei. Însă nu voi consacra aceste pagini meditațiilor noastre asupra unui asemenea subiect, întrucît grija mea în acest moment nu este să mă ocup de domnișoarele, care sînt fermecate de livreaua Maiestății Sale, ci de tinerii domni, care și-au pierdut capul după ea. La început, scrisesem creieri în loc de cap. Dar după ce ne-am gîndit, am ajuns la concluzia că al doilea cuvînt este mai potrivit din cele două.

Domnii aceștia tineri de care ne ocupăm acum pot fi împărțiți în două categorii — tinerii domni care sînt în realitate în armată și tinerii domni care, avînd o adîncă și entuziastă admirație pentru tot ce aparține de viața militară, sînt siliți de o soartă adversă sau de rude adverse să-și ducă existența în vreun nenorocit de oficiu de comerț. Ne vom ocupa mai întîi cu descrierea acestui din urmă fel de tînăr domn, pe care să-l calificăm, să spunem, de militarofil.

Toată inima și sufletul tînărului domn militarofil sînt concentrate pe subiectul lui favorit. În nimic nu este atît de inițiat ca în materie de uniforme. O să vă spună, fără să șovăie un moment, cu ce sînt împodobite uniformele fiecărui regiment, care regiment poartă lampasuri în afară sau pe partea dinăuntru a piciorului și cîți nasturi are Regimentul zece pe jachete. Cunoaște pînă la o fracțiune cîți iarzi și țoli de șiret de aur trebuie pentru o emblemă la gărzi. Este adînc cunoscător al meritelor comparative ale diferitelor muzici militare și al instrumentelor muzicanților. Și e foarte încîntat atunci cînd discută despre regimentele de șoc și despre domnii de șoc care le

compun, despre a căror putere și măreție nu obosește niciodată să vorbească.

I-am sugerat unui tînăr domn militarofil mai deunăzi — după ce mi-a dat atîtea exemple încît să-mi ia ochii, despre belșugul pe care îl desfășoară o jumătate duzină de onorabili sublocotenenți în materie de mănuși de piele și cizme lucitoare, — că poate „regimente șocate" ar fi un termen mai potrivit decît „regimente de șoc", fiind o denumire mai expresivă și mai corespunzătoare. Tînărul s-a simțit lezat, m-a întrerupt scoțîndu-și ceasul și făcînd observația că trebuie să ia o trăsură să ajungă repede în parc, pentru a nu întîrzia la concertul fanfarei. Neavînd dorința să intervin într-un angajament atît de important, și fiind de fapt oarecum copleșit de anecdotele despre onorabilii sublocotenenți de care am pomenit, n-am făcut nici o încercare să-l rețin pe tînărul domn militarofil, ba chiar m-am despărțit de acesta cu multă bună voie.

Două sau trei ore după aceea s-a întîmplat să trec prin Whitehall, pe partea Amiralității cînd, apropiindu-mă de unul din locurile pietruite în care cîțiva soldați călare fac de gardă în timpul zilei, am fost atras de privirea pasionată a unui tînăr domn, care sorbea din ochi atît omul cît și calul, atît de concentrat, că părea surd și orb la tot ce se petrecea în jurul lui. Nu m-a surprins deloc faptul să descopăr că era prietenul nostru, tînărul domn militarofil, dar am fost puțin uimit cînd m-am întors dintr-o plimbare la South Lambeth și l-am găsit încă acolo, uitîndu-se cu aceeași intensitate ca și mai înainte. Deoarece era o zi în care bătea un vînt tăios, m-am simțit obligat să-l trezesc pe tînărul domn din reveria lui, și atunci m-a întrebat foarte entuziasmat dacă nu era un spectacol măreț și a continuat să-mi dea o amănunțită descriere a greutății fiecărui articol din harnașamentul spectacolului, de la mănușile cavaleriștilor pînă la potcoavele cailor.

Ne-am făcut de atunci o deprindere să trecem pe la gărzile călare, în plimbarea noastră zilnică, și am observat că este în obiceiul tinerilor domni militarofili să se planteze în partea opusă santinelelor și să le contempleze după bunul lor plac, pe perioade variind de la cincisprezece la cincizeci de minute, cu o medie de douăzeci și

cinci. Am fost, o zi sau două după aceea, impresionat de conduita unui tînăr măcelar care (dovedind un interes deosebit care nu ar putea fi decît lăudat și încurajat cu tărie), după o îndelungată inspecție a santinelelor, a început să pună mîna pe cizmele uneia din ele și să le examineze cu multă curiozitate, în liniște și indiferență, de parcă santinela ar fi fost o statuie de ceară de la muzeu.

Însă adevăratul tînăr domn militar, așteptat în tot acest timp, în momentul în care un comentariu favorabil este gata să fie făcut, apare pe poarta cazărmii (el își face serviciul într-un oraș de garnizoană) și se îndreaptă către Strada Mare. Poartă uniformă de mică ținută care știrbește întrucîtva din măreția aspectului său, însă cît de mare și de impunător este ! Ce amestec de liniște și fermitate în mersul și ținuta lui și cu cîtă ușurință poartă teribila sabie sub braț, fără să-i dea mai multă importanță decît ar fi dat unei umbrele de mătase ! Pare un leu adormit, dar gîndiți-vă numai dacă ar apare un dușman, ce repede ar trage sabia din teacă și ce teribil flăcău s-ar dovedi !

Însă continuă să meargă, negîndindu-se la nimic altceva decît la sînge și la măcel. Acum, din partea opusă vin alți trei tineri domni militari, braț la braț, care se îndreaptă către el bocănind cu tocurile lor potcovite pe caldarîm, zăngănindu-și săbiile și producînd un zgomot care ar face să-i tremure inima oricărui om pașnic. Se opresc să discute. Observați cum se uită tînărul domn cu părul ca de in și cu picioare slabe — acela care și-a băgat batista în pieptul tunicii — cum se uită de sus la civilul sfios, care zăbovește ca să admire măreția lui. Cum tînărul domn de lîngă el își înalță capul în aer și își pune cu fală mîinile în șolduri, iar cel de-al treilea stă cu picioarele foarte îndepărtate și cu mîinile împreunate la spate. Ei bine, putem pune întrebarea — nu ca o glumă familiară dar cu cea mai respectuoasă seriozitate — poți să numești asta un nimic ? Oh ! dacă vreo putere străină agresivă — un împărat, de exemplu, sau oricare din oamenii aceia puternici, ar putea doar să-i vadă pe acești tineri domni militari cum se îndreaptă împreună către cafeneaua cu biliard de peste drum, ar tremura de teamă și nu puțin !

Și apoi, seara la teatru, unde spectacolele sînt cele cerute de colonelul Fitz-Sordust și de ofițerii din garnizoană — ce priveliște splendidă ! Cu cîtă severitate se uită apărătorii țării în jurul lor în sală, ca și cînd ar asigura tacit publicul că poate să se simtă la adăpost de vreo invazie străină, pentru că ei (tinerii domni militari) sînt mereu cu ochii în patru și gata la orice. Și ce contrast între aceștia și loja aceea de avanscenă cu ofițeri cu părul cărunt, purtînd însemnele bătăliilor purtate, domni care nu au absolut nimic comun cu tinerii domni militari și care — în afară de un fel de demnitate bărbătească demodată în priviri și în ținută — ar putea să fie luați drept soldați de rînd, trudiți de muncă, pentru că nu își dau osteneala să arate altfel.

Ah ! Iată că a intrat o familie care recunoaște pe tînărul domn cu păr de in. Și tînărul domn cu părul de in îi recunoaște pe ei, însă nu e dispus să arate acest lucru tocmai acum. Manevra îi reușește de minune. Vorbește mai tare unui mic grup de tineri domni militari care stau lîngă el, și tușește ca să facă pe niște doamne din a doua lojă să se întoarcă spre el, astfel ca figurile acestora să poată fi supuse acelorași critici ca și cele ce au vizat pînă acum majoritatea părții feminești din public, critici proferate pe un ton de neauzit. Oh ! Un domn din aceeași lojă cu doamnele întoarce și el capul, ca și cînd ar fi fost dispus să considere procedeul ca o necuviință ; dar tînărul domn cu părul de in îi vede de îndată pe cei din familia cunoscută și se îndreaptă în grabă către ei, cu aerul cel mai fermecător cu putință.

Trei domnișoare, un tînăr și mama acestora, îl întîmpină pe tînărul domn militar cu căldură și politețe și, cîteva minute după aceea, tînărul domn militar, înconjurat de mamă și fiice, prezintă pe ceilalți doi tineri domni militari cu care se plimbase dimineața. Ei iau loc în spatele domnișoarelor și încep conversația. În timpul acesta mama trimite, cu o înclinare a capului, un salut triumfător către o mamă rivală, care n-a reușit să momească vreun tînăr domn militar și în acest moment îi consideră pe vizitatorii ei ca pe trei dintre cei mai eleganți și superiori tineri din lumea întreagă.

A fost odată, într-o perioadă mai recentă a istoriei noastre — a fost odată obiceiul de a nu discuta politică în prezența doamnelor. Dacă obiceiul acesta ar mai fi respectat, noi nu am putea scrie un capitol despre tînărul domn politic, pentru că doamnele și domnișoarele nu ar fi știut și nu le-ar fi interesat ce fel de exemplar este un tînăr domn politic. Dar acest bun obicei, împreună cu multe altele, s-a dus și nu a lăsat vorbă cînd e probabil că se va întoarce din nou acasă. Chiar și domnișoarele politice nu mai sînt deloc o raritate, iar tinerii domni politici sînt destui ca să ne vedem obligați pentru îndeplinirea strictă a îndatoririlor noastre, să nu neglijăm această categorie firească din tematica propusă.

Dacă tînărul domn politic locuiește într-un oraș de provincie (există uneori tineri domni politici și în orașele de provincie), el este absorbit în întregime de politică. Așa cum o pereche de ochelari colorați împrumută aceeași nuanță uniformă tuturor obiectelor, fie ele apropiate sau îndepărtate, tot astfel lentilele politice, cu care tînărul domn își ajută vederile sale spirituale, dau fiecărui lucru coloritul și nuanța sentimentelor sale. Tînărul domn politic poate însă să se lase impresionat de frumusețea unei domnișoare care face parte din cercul de interese opuse, după cum își va face vise să-și mărite sora cu un membru al partidului advers.

Dacă tînărul domn politic este un conservator, are în mod obișnuit unele idei vagi despre Irlanda și despre Papă, pe care nu poate să le explice în mod clar, dar peste care cei de cealaltă parte, nu pot trece cu ușurință. Are de asemenea unele fraze alese, privind biserica și statul, culese de pe pancartele de la ultimele alegeri, fraze cu care își presară conversația, la intervale, cu un surprinzător efect. Însă subiectul lui important este constituția, asupra căreia va perora ore întregi cu căldură și furie. Nu că ar avea vreo informare deosebită asupra subiectului în speță, însă, întrucît știe ce înseamnă constituția, adică, oarecum biserica și statul și biserica și statul înseamnă constituția, și că domnii de cealaltă parte spun că nu este așa, iată un

motiv suficient pentru el să afirme cu multă străduință că așa este.

Totuși, cel mai important subiect dintre toate este poporul. Dacă are loc o încăierare într-un oraș cu populație mai mare, și dacă au fost strivite mai multe nasuri și sparte cîteva geamuri, tînărul domn aruncă jos ziarul cu un aer triumfător și exclamă : „Iată ce face prețiosul dumitale popor !" Dacă o ceată de băieți traversează în fugă piața în timpul unei curse, atunci cînd piața trebuie lăsată liberă, tînărul domn își întoarce capul către tine și te roagă să observi comportarea poporului. Dacă la teatru galeria cere să se cînte un cîntec din cimpoi, între piesă și divertismentul de la sfîrșit, același tînăr domn strigă : „Nu" și „Rușine", pînă răguește și apoi te întreabă cu un rînjet ce părere ai *acum* despre moderația poporului. Pe scurt, poporul constituie o temă care nu-i scapă niciodată. Și cînd un avocat, care este de partea candidatului său, se oprește asupra acestui subiect cu mare putere de elocință, în timpul alegerilor, lucru pe care nu omite să-l facă niciodată, tînărul domn și prietenii săi și echipa pe care o conduc, protestează cu multă violență împotriva celorlalți oameni din popor, cu care, desigur, ei nu au nici o legătură. Întocmai cum spectatorii ce asistă la un spectacol de teatru se amuză copios la glumele făcute pe socoteala publicului — rîzînd totdeauna din inimă pe seama acelui public, dar niciodată pe seama lor.

Dacă tînărul domn politic este un radical, atunci este de obicei o persoană cu gînduri într-adevăr adînci, avînd un bagaj întreg de probleme teoretice pe care ți le pune în față, cu o infinită varietate de cazuri posibile și de deducții logice trase din ele. Dacă face parte și din școala utilitară, atunci, mai mult decît probabil, va fi o foarte plăcută companie, putîndu-vă oferi multe observații ingenioase asupra principiului voluntarismului și diferite dizertații inveselitoare în legătură cu populația țării, poziția Marii Britanii pe scara națiunilor și echilibrul puterii. Apoi este foarte versat în toate doctrinele de politică economică, așa cum sînt redate în ziare, și știe pe de rost un număr mare de discursuri parlamentare. Ba mai mult, are și o mică provizie de aforisme, fiecare din ele nedepășind cîteva rînduri, care vor rezolva cele mai dificile probleme,

așa că nu-ți va mai rămîne nimic de spus. Dă de înțeles tuturor domnișoarelor că domnișoara Martineau este cea mai minunată femeie care a trăit vreodată. Și atunci cînd acestea laudă înfățișarea prezentabilă a domnului Hawkins, noul membru în Parlament, le spune că arată *bine* pentru un reprezentant, considerînd toate la un loc, dar că îi lipsește spiritul critic și se teme că va fi necesar ca domnul Hawkins să ceară în genunchi votul pentru proiectul de buget la capitolul *diverse*. La aceasta, domnișoarele exprimă mare surprindere și spun că, desigur, un membru al Parlamentului nu poate fi pus în situația să îngenuncheze cu una cu două, la care răspuns, tînărul domn politic zîmbește amar și face aluzii sumbre cu privire la sosirea grabnică a zilei cînd membrilor Parlamentului li se vor plăti salarii și vor fi obligați să dea săptămînal socoteală de activitatea lor ; la care domnișoarele exprimă multă uimire și neîncredere, în timp ce doamnele mame privesc profeția ca fiind aproape un sacrilegiu.

Este foarte instructiv și interesant să auzi doi tineri domni politici, de opinii diferite, discutînd la masă unele subiecte importante. De pildă, dacă publicul ar avea intrarea gratuită la Westminster Abbey, oare ar aduce sau nu cu sine dălți și ciocane mici în buzunar, și s-ar porni imediat să ciupească nasurile statuilor sau dacă odată intrați în Turnul Londrei pentru un șiling, vor insista sau nu să probeze coroana pe capul lor, sau să încarce și să tragă cu armele mici de la sala de arme, producînd neliniște la Whitechapel sau la biserica franciscană. Asupra acestora și încă altor multe subiecte grave care agită opinia publică în zilele acestea disperate, vor discuta cu multă vehemență și iritare o mulțime de timp și terminînd exact acolo unde au început, fiecare din ei este convins pe de-a întregul că l-a făcut praf pe celălalt.

În societate, la întruniri, baluri și teatre, acești tineri domni politici stau continuu la pîndă după vreo aluzie politică sau orice ar putea fi transformat într-o astfel de aluzie. Atunci, profitînd de cele mai mici ocazii pentru a-și ține discursul preferat, se aruncă asupra nefericitului cunoscut cu toată ardoarea. Recent au avut multe ocazii favorabile să vorbească în biserici, dar cum acolo preotul are cuvîntul în toate și nu trebuie contrazis, orice ar spune

despre chestiunile politice, tinerii domni politici sînt obligaţi să-şi ţină gura pînă cînd ajung să iasă pe uşă, cu riscul iminent de a plesni din cauza unui asemenea efort.

Întrucît discuţiile lor nu pot să placă nimănui, în afara flecarilor respectivi, sper că de aici înainte aceştia vor sesiza aluzia şi vor renunţa la ele. Altfel trebuie să-i prevenim că doamnele au fost sfătuite de noi să refuze să-i mai asculte.

TÎNĂRUL DOMN CASNIC

Daţi-ne voie să facem o uşoară schiţă despre amabilul nostru prieten, domnul Felix Nixon. Sîntem fermi în a crede că, dacă ne vom ocupa de el aici, va fi de acord şi nu va face comentarii.

Felix, aşadar, este un tînăr domn care locuieşte cu mama lui, în raza oficiului poştal care se găseşte la trei mile de St. Martin-le-Grand. Poartă galoşi de gumă cînd vremea este în general umedă şi are întotdeauna o basma de mătase împăturită cu grijă în buzunarul din dreapta al paltonului, pe care şi-o leagă peste gură atunci cînd vine acasă noaptea ; în plus, fiind miop, poartă cu sine ochelari pentru ocaziile deosebite, şi are o voce slabă şi tremurătoare de care se serveşte însă foarte des, pentru că vorbeşte la fel de mult ca o doamnă de vîrstă înaintată.

Cele două principale subiecte ale conversaţiei sale sînt el însuşi şi mama lui, care vor apărea totdeauna ca persoane foarte deosebite şi interesante. Dacă Felix şi mama lui sînt rareori despărţiţi unul de altul fizic, apoi sufleteşte nu sînt aproape niciodată separaţi. Dacă il întrebaţi pe Felix cum se simte el astăzi, îşi prefaţează răspunsul cu un lung şi minuţios buletin despre starea sănătăţii mamei lui, iar buna doamnă, la rîndul ei, îşi pune la curent cunoştinţele cu o dare de seamă amănunţită şi alarmantă, asupra felului cum a strănutat el de patru ori şi a tuşit o dată după ce mai deunăzi noaptea, pe ploaie a mers, însă, punîndu-i imediat picioarele în apă fierbinte şi învelindu-i capul într-o flanelă, lucru pe care nu-l vom

mai descrie, mulțumindu-ne cu această sumară relatare, Felix a fost pus pe picioare în dimineața următoare și a fost în stare să-și vadă de treburi, ca de obicei.

Prietenul nostru nu este o persoană aventuroasă și care se înfierbîntă repede, însă a trecut prin multe primejdii așa cum poate să dovedească mama lui. Există în această privință o narațiune cu totul deosebită, în legătură cu un birjar care a vrut să-l încarce la tarif cînd l-a adus acasă de la teatru. Atunci Felix i-a aruncat sus-zisului birjar o privire care ar fi putut să-l facă fărîme, dar care nu l-a prea impresionat, pentru că a continuat să ceară șase pence în plus, cu toate că Felix a scos carnetul lui de buzunar și, cu ajutorul unei lumînări turtite, i-a arătat tariful tipărit pe carnet ; dar cum birjarul nu l-a luat în seamă cu îndărătnicie, Felix a intrat în casă și a trîntit ușa de la stradă, astfel încît și acum mama lui se înfioară cînd își amintește. Apoi, înfuriat la culme de birjar, care a bătut de două ori în ușă ca să arate că nu e convins, s-a desprins cu o forță de nestăpînit de mamă și de fata din casă, și alergînd în stradă fără pălărie, l-a amenințat realmente cu pumnul pe birjar și s-a întors cu o față la fel de albă, spune doamna Nixon, uitîndu-se în jur pentru a găsi un termen de comparație, la fel de albă ca plafonul acesta. Ea nu va uita niciodată furia lui din noaptea aceea, niciodată !

Felix ascultă această relatare cu o figură solemnă, uitîndu-se apoi la tine ca să vadă cum te impresionează, și cînd mama lui sfîrșește, el adaugă că s-a uitat la toți birjarii pe care i-a întîlnit, trei săptămîni după aceea, doar, doar o da de ticălos. La aceasta, doamna Nixon scăpă o exclamație teribilă, care arată că știe ea ce i-ar fi făcut dacă l-ar fi întîlnit ; Felix, zîmbind întunecat, își strînge pumnul drept, iar ea exclamă : „Oh ! Doamne !“ cu un aer disperat și stăruie să-i stoarcă o promisiune că niciodată, sub nici un motiv, nu va face vreo faptă pripită, lucru pe care fiul ei îndatoritor — fiind oarecum mai mult de trei ani de cînd s-au petrecut lucrurile — îl acceptă în silă, iar mama, clătinînd din cap în chip profetic, oftează și își exprimă teama că sufletul lui îl va împinge totuși la un act violent. Discuția trece apoi ușor la inima care arde în

pieptul lui Felix, la care punct Felix devine îndată vorbăreț și povestește o cutremurătoare întîmplare din timpul în care obișnuia să stea nedormit pînă la două dimineața, citind în franțuzește, și cum mama lui îi tot spunea mereu: „Felix, ai să te îmbolnăvești. Știu că așa o să fie", iar el îi răspundea mereu : „Mamă, nu-mi pasă — voi continua să citesc !" și cum, în cele din urmă, a chemat pe ascuns un doctor să vină să-l vadă, care doctor, în clipa cînd i-a luat pulsul, a declarat că dacă ar fi continuat să citească încă o singură noapte — doar o singură noapte — ar fi trebuit să-i pună cîte un plasture vezicator pe fiecare tîmplă și unul între umeri, și care doctor, așa cum stăteau lucrurile, s-a așezat imediat și, scriind o rețetă pentru o pilulă albastră, a spus că trebuie luată imediat sau altfel nu răspunde de consecințe. Povestirea acestei primejdii și încă a multor altora de natură asemănătoare, sfîșie continuu sentimentele prietenilor domnului Nixon.

Doamna Nixon are un cerc de cunoștințe feminine destul de mare, fiind o ființă veselă, vorbăreață și vioaie, iar față de fetele nemăritate dintre cunoștințe, aduce mereu laude virtuților fiului ei, făcînd aluzii în sensul că persoana care va reuși să-l cîștige va fi foarte fericită, însă trebuie să bage bine de seamă, pentru că este un om deosebit și foarte sever cu domnișoarele. La această din urmă prevenire, domnișoarele care locuiesc pe aceeași parte a străzii și care se întîmplă să-și petreacă seara cu mama lui Felix, își pun batistele la gură, dînd impresia că le supără o tuse ușoară. Chiar atunci Felix bate la ușă și mama lui, trăgînd măsuța de ceai mai aproape de foc, îi strigă, pe cînd el își scoate ghetele în hol, că nu trebuie să se jeneze să vină în papuci, pentru că aici nu se găsesc decît cele două domnișoare Grey și domnișoara Thompson și este foarte sigură că ele îl vor scuza. Plecînd capul către cele două domnișoare Grey, adaugă în șoaptă că Julia Thompson este marea favorită a lui Felix, la care informație tusea ușoară revine și domnișoara Thompson este în mod deosebit tulburată, pînă cînd, intrînd, Felix, aținat de poftа ceaiului, schimbă subiectul discuției și o scoate din încurcătură pe domnișoara Thompson care rîde

acum cu îndrăzneală și îi spune Ameliei Grey să nu mai fie așa de aiurită. Aici toate trei rîd, iar doamna Nixon le spune că sînt niște fete zăpăcite. În această împrejurare, Felix, care între timp s-a înviorat cu planta aromată care te înveselește însă nu te îmbată, și-a îndepărtat ceașca de la gură și afirmă cu un zîmbet atotștiutor că toate fetele sînt la fel. Mama îl bate atunci pe spate, cu mare admirație, și îi spune să nu fie șrengar, lucru care provoacă un rîs general din partea domnișoarelor și un alt zîmbet din partea lui Felix, care, socotind că într-adevăr arată a șrengar, este perfect satisfăcut.

Ceaiul fiind terminat, domnișoarele își reiau lucrul de mînă și Felix stăruie să țină sculul de mătase în timp ce domnișoara Thompson înfășoară firul pe un carton. Operația îndeplinindu-se spre mulțumirea ambelor părți, el își aduce flautul potrivit dorinței celei mai tinere dintre domnișoarele Grey și cîntă diverse melodii dintr-o carte mică de muzică, întreținîndu-se pînă la masa de seară, cînd devine într-adevăr glumeț și vorbăreț. La sfîrșit, după o jumătate pahar de coniac cald cu apă, punîndu-și cavalerește galoșii peste papuci și spunîndu-i servitoarei domnișoarei Thompson s-o ia înainte și să deschidă ușa, o conduce pe domnișoară la casa ei, la cea de a cincea ușă de acolo. Domnișoarele Grey, care locuiesc în casa vecină, rămîn în ușa lor să-l pîndească cu fețe vesele pînă cînd se întoarce și îl strigă cînd trece : „Cu bine, domnule Felix", apoi intră în coridor, rîzînd mai muzical decît orice flaut la care s-ar fi cîntat vreodată.

Felix este oarecum țanțoș în ținută și puțin înfumurat cu cărțile și flautul lui și alte lucruri care își au locul lor hotărît pe anumite rafturi din camera sa de dormit, astfel că toate cunoștințele lui feminine (și acestea sînt bune judecătoare) l-au caracterizat ca pe un vechi burlac. Într-un fel și cu inimă bună, și întrucît ciudățeniile lui nu vatămă pe nimeni, nici chiar pe el însuși, sîntem înclinați să sperăm că multe din acele domnișoare care nu l-au cunoscut bine personal vor lua în considerație buna noastră părere despre el, lăsîndu-l să-și continue mai departe existența sa inofensivă.

Există un fel de domn amabil care circulă în societate, căruia, după ce l-am cunoscut mai îndeaproape și după ce m-am gîndit bine, am crezut de datoria mea să-i dau denumirea de mai sus. Domnișoarele îi spun cu moderație tînărul domn sarcastic sau tînărul domn sever. Eu care știu mai bine, îmi iau îngăduința să le încunoștiințez de faptul că este doar un domn care își dă aere și nimic altceva.

Tînărul domn care-și dă aere de superioritate are reputația printre cunoscuții mai intimi că este o persoană inteligentă, reputație pe care și-o menține ascultînd tot ce i se spune și expunîndu-și părerile cu o mină disprețuitoare, însoțită de o schițare de zîmbet, exprimînd orice vrei în afară de bună dispoziție. Aceasta pune oamenii pe gînduri, cu privire la ce-o fi cugetînd tînărul domn cu aere de superioritate și cei de față ajung repede la concluzia că reflectează la ceva într-adevăr foarte adînc ; pentru că judecă în felul acesta : „Acest tînăr domn arată atît de atotștiutor că trebuie să aibă anumite gînduri și, deoarece eu nu sînt în nici un caz un individ întunecat la minte, ce gînduri adînci poate să aibă el, dacă eu nu le pot descoperi ?" Este extraordinar cît de repede își poate face o reputație un tînăr domn cu aere de superioritate în cercul lui mic de cunoștințe, dacă își pune așa ceva în cap și își ticluiește faptele în acest scop.

Deoarece domnișoarele sînt, în general, nu curioase ci în mod lăudabil doritoare să capete informații, se vorbește mult între ele de tînărul domn cu aere de superioritate și se fac multe presupuneri la întîmplare asupra lui.

— Mă întreb, spune cea mai mare dintre domnișoarele Greenwood, lăsînd deoparte lucrul și ridicînd lampa, mă întreb dacă domnul Fairfax o să se căsătorească vreodată ?

— Oh, dragă, replică domnișoara Marshall, ce te face să te gîndești la el ?

— Într-adevăr, nici nu-mi prea dau seama, răspunde domnișoara Greenwood ; este o persoană așa de misterioasă, că adesea mă intrigă.

— Ei bine, ca să-ți spun drept, răspunde domnișoara Marshall, și mie mi se întîmplă la fel.

În acest moment, alte două domnișoare declară că și lor li se întîmplă mereu același lucru și toate cele prezente par să se găsească în aceeași situație, cu excepția unei singure domnișoare, care, nesfiindu-se să declare că îl consideră pe domnul Fairfax o oroare, atrage întreaga împotrivire a celorlalte, aceasta fiind exprimată prin exclamații ca : „Ei bine, cum vine asta !“ și „Oh, doamne, Emily !“ Mama lor preia subiectul și declară cu seriozitate că trebuie să spună că nu-l socotește în nici un caz pe domnul Fairfax o oroare, ci mai degrabă îl consideră un tînăr domn cu multă abilitate ; „Și sînt cu totul sigură, adaugă respectabila doamnă, că întotdeauna are în gînd mult mai mult decît spune“.

În acest moment al discuției, se deschide ușa și cine altul din toți oamenii din lume intră în cameră dacă nu chiar domnul Fairfax, care fusese subiectul conversației.

— Ei bine, este într-adevăr curios, spune mama, că tocmai în clipa asta vorbeam de dumneata.

— Mi-ați făcut o mare cinste, răspunde domnul Fairfax ; aș putea să-mi iau riscul să vă întreb ce spuneați despre mine ?

— Ei bine, dacă voiți să știți, răspunde cea mai mare dintre fete, tocmai remarcam că sînteți o persoană foarte misterioasă !

— Da, da ! observă domnul Fairfax, într-adevăr !

Domnul Fairfax spune acest „da, da“ și „într-adevăr“ care sînt cuvinte comune prin ele însele, însă le rostește cu un aer atît de insondabil, și le însoțește de un zîmbet atît de imprecis, încît mama și domnișoarele sînt mai mult ca oricînd convinse că ceea ce a spus înseamnă o profunzime, așa că afirmă că este un om foarte primejdios și că pare să nutrească întotdeauna gînduri negre în legătură cu cineva, impresie pe care tocmai urmărește tînărul domn să o lase în legătură cu persoana sa, drept care spune :

— Oh, dragele mele, nu ! cu un ton care intenționat înseamnă : „M-ați prins“ și care le dă se înțeleagă că au nimerit la țintă.

Cînd conversația trece de la misterul care planează asupra conduitei tînărului domn cu aere de superioritate la subiectele curente ale zilei, acesta nu face decît să-și

cultive faima. Consideră noua dramă, care se joacă, destul de bună pentru o nouă tragedie, dar, oh, doamne, lipsită de importanţă. Ar putea să spună o mulţime de lucruri din acest punct de vedere, dar mai bine renunţă, de teamă să nu fie socotit răuvoitor, ceea ce ştie că s-ar întîmpla.

— Dar jocul domnului cutare nu este într-adevăr fermecător ? întrebă o domnişoară.

— Fermecător ! răspunde tînărul domn. Oh, draga mea, da, desigur, foarte fermecător — oh, foarte fermecător, într-adevăr.

După aceasta, aţiţă focul, zîmbind dispreţuitor tot timpul, şi un tînăr domn modest, care fusese pînă atunci un ascultător tăcut, se gîndeşte ce lucru mare trebuie să fie să ai o judecată atît de critică. Despre muzică, pictură, cărţi şi poezie, tînărul domn cu aere de superioritate are idei tot atît de înalte. Şi despre acestea le poate spune, bărbaţilor şi femeilor, totul într-o clipită.

— Să auzim părerea dumitale despre doamna Barker, întrebă o persoană cu mare încredere în aprecierile domnului Fairfax, însă să nu fii prea sever.

— Eu nu sînt niciodată sever, răspunde tînărul domn cu aere de superioritate.

— Lasă, nu te supăra. Doamna Barker este distinsă, nu-i aşa ?

— Distinsă ? ! repetă tînărul domn cu aere de superioritate (pentru că el repetă întotdeauna cuvintele celuilalt cînd nu are ce spune pe moment). Aţi observat manierele ei. Cerul să mă ierte, doamnă Thompson, aţi observat manierele ei ? Asta-i tot ce întreb.

— Eu cred că da, răspunde biata doamnă, destul de încurcată, poate că nu le-am observat mai de aproape.

— Oh, nu mai de aproape, reia vorba triumfător tînărul domn. Foarte bine, însă eu am făcut-o. Hai să nu mai vorbim de ea.

Tînărul domn cu aere de superioritate îşi strînge buzele şi clatină din cap cu străşnicie pe cînd spune acestea. Şi de-atunci s-a răspîndit zvonul că domnul Fairfax (căruia, deşi are unele idei preconcepute, trebuie să i se admită că este un foarte bun critic) a observat ceva cu totul ciudat în purtările doamnei Barker.

Deoarece un tînăr domn bufon ne va servi ca mostră pentru toţi tinerii domni bufoni, ne vom mărgini doar să descriem purtarea şi ţinuta unui individ din această categorie pe care s-a întîmplat să-l întîlnim la o petrecere de familie, anul trecut, de Crăciun.

Ne găseam cu toţii aşezaţi în jurul unui foc strălucitor care trosnea plăcut, în timp ce oaspeţii vorbeau voioşi şi samovarul sîsîia vesel — pentru că fiind o petrecere de modă veche, era şi un samovar pe lîngă ceainic — cînd s-a auzit la uşă o ciocănitură ca de poştaş, dar aşa de violentă şi de bruscă încît i-a făcut pe toţi să tresară şi pe două sau trei domnişoare, foarte interesante şi pline de naturaleţe, să scoată ţipete şi să dea semne îngrijorătoare de spaimă şi disperare, pînă cînd au fost asigurate de respectivii lor admiratori că nu erau în primejdie. Tocmai făceam observaţia că desigur era trecut de ora la care vine poştaşul şi că vreun evadat trebuie să fi bătut la uşă, cînd prietenul care era gazda noastră şi care fusese pînă acum imobilizat de uimire, se prăbuşi într-un fotoliu, prăpădindu-se de rîs, şi oferindu-se să parieze pe douăzeci de lire că era caraghiosul de Griggins. Abia a terminat de spus, că cei mai mulţi din cei de faţă şi toţi copiii din casă au izbucnit cu toţii în hohote de rîs, ca şi cînd ar fi înţeles dintr-o dată că s-a făcut o glumă bună şi au început să exclame : „Desigur că trebuie să fie Griggins, asta-i în genul lui şi întotdeauna se ţine de glume !" — şi încă alte cuvinte de laudă de acelaşi fel.

Neavînd fericirea de a-l cunoaşte pe Griggins, am fost foarte doritori să vedem un băiat atît de încîntător, cu atît mai mult cu cît un domn voinic, cu capul pudrat, care aproape că atingea marginea căminului cu cataramele bretelelor, ne-a şoptit că era un om spiritual, de mîna întîi. Uşa s-a deschis şi domnul Griggins, fiind anunţat, s-a prezentat în mijlocul altor hohote de rîs şi de bătăi din palme din partea celor mai tineri. Întîmpină această manifestare de bun sosit cu diverse strîmbături ale feţei, imitînd clovnul dintr-una din noile pantomime, lucru care a avut un succes atît de mare, încît un domn zdravăn s-a tăvălit pe un divan, cuprins de un acces de rîs şi declarînd

printre hohote că dacă cineva nu îl va face pe Griggins ăsta să plece, el o să moară de rîs din cauza lui. Aceasta n-a făcut decît să înteţească rîsetele celorlalţi şi pentru că ne este plăcut să potrivim tonul şi starea noastră sufletească, dacă este cu putinţă, cu dispoziţia societăţii în care ne găsim, am rîs şi noi laolaltă cu ceilalţi şi am exclamat : „Oh ! Grozav ! Grozav !" tot aşa de tare ca şi ei.

După ce i-a dat gata pe toţi cei de faţă, domnul Griggins a primit felicitări de la fiecare în parte, în timp ce a fost prezentat, recomandare prin care a trecut cu multă uşurinţă şi făcînd întruna calambururi. Odată terminată ceremonia, şi-a mărturisit intenţia de a se aşeza pe genunchii cuiva dacă domnişoarele nu-i fac şi lui loc pe sofa, care loc făcîndu-i-se după multe chicoteli şi glume, s-a vîrît între ele şi şi-a asemuit situaţia cu aceea a amorului între trandafiri. La această glumă nouă noi toţi am hohotit din nou.

— Trebuie să te socoteşti foarte onorat, domnule, i-am spus noi.

— Domnule, a răspuns Griggins, mă faceţi să mă simt mîndru.

La care toată lumea a rîs din nou şi domnul voinic de lîngă cămin ne-a şoptit la ureche că Griggins o să ne cam ia în băşcălie.

Ceaiul fiind servit, ne-am aşezat cu toţii la un joc de societate, la care domnul Griggins a strălucit în mod deosebit, păcălindu-i pe ceilalţi şi uitîndu-se la mîinile lor în modul cel mai comic. A făcut o glumă grozavă cu stinsul unei luminări, în aşa fel încît a ajuns, nici mai mult nici mai puţin, decît să pîrlească părul unui tînăr domn palid care şedea lîngă el şi căruia i-a cerut scuze cu mult umor. Deoarece tînărul domn nu a înţeles gluma, posibil ca urmare a faptului că a fost făcută pe socoteala propriului său cap, lucrurile nu s-au putut aranja prea uşor. Într-adevăr, tînărul domn a fost auzit murmurînd unele aluzii la obrăznicie şi la ticăloşie şi anunţîndu-şi numărul casei pe un ton iritat — conversaţie care ar fi dus la consecinţe sîngeroase dacă o domnişoară logodită cu tînărul domn nu ar fi uzat de influenţa ei ca să mijlocească o împăcare, declarînd apăsat, într-o şoaptă agitată, destinată logodnicului, dar care a putut fi auzită de toţi, că dacă va con-

tinua în felul acesta, niciodată nu îl va socoti altceva decît un simplu prieten, așa cum dealtfel ar fi trebuit să-l considere întotdeauna. Față de această teribilă amenințare, tînărul domn se liniști, și domnișoarei, covîrșită de emoția prin care trecuse, i se făcu rău.

Buna dispoziție a domnului Griggins scăzu ușor pentru scurt timp, datorită rezultatului neprevăzut al unei glume, după el atît de inofensive, dar starea lui de spirit fiind imediat recuperată prin observațiile gazdei și prin mai multe pahare de vin, domnul Griggins își reveni în curînd și deveni chiar mai plin de vervă ca înainte, pînă într-atît încît domnul voinic de care am pomenit ne-a asigurat că, deși îl cunoaște de cînd era atîtica (ceva mai mic decît un spărgător de nuci), nu l-a văzut niciodată cu atîta chef.

Cînd jocurile de societate și, între ele, cele de-a baba-oarba au luat sfîrșit și am coborît la cină, neobositul domn Griggins a scos o rămurică de vîsc din buzunarul vestei și a început să sărute în stînga și în dreapta femeile, care lucru a cauzat o mare tulburare și agitație. Am observat că mai mulți tineri domni — între care și tînărul domn cu fața palidă — erau foarte scandalizați de procedeul acesta necuviincios și discutau cu glas tare între ei prin colțuri. Și am observat, de asemenea, că mai multe domnișoare, cînd li s-au făcut observații de către tinerii domni de care am pomenit mai sus, s-au chemat una pe alta drept martore că s-au opus sărutărilor și au protestat spunînd că a fost o atitudine foarte insolentă, declarîndu-se surprinse că doamna Brown a permis așa ceva, și că nu pot suporta și nu pot admite o astfel de necuviință. Însă blînda și iertătoarea natură a femeilor e astfel constituită încît, deși ne-am uitat la ele foarte atent, nu am putut descoperi nici cea mai mică asprime în conduita lor ulterioară față de domnul Griggins. Într-adevăr, în general, am fost impresionați de faptul că, printre doamne, el părea să aibă mai multă trecere ca înainte.

Ca să povestim toate caraghioslîcurile domnului Griggins la cină, am umple un volumaș ca acesta pînă la ultima scoarță. Cum a golit paharele celorlalți și a mîncat din feliile lor de pîine, cum a speriat și l-a făcut să țipe și să plîngă cu sughițuri pe un copil așezat la masă pe un scaun înalt, pentru că a intrat brusc sub masă și a reapărut

cu o mască pe față. Și mai departe, cum doamna gazdă s-a arătat surprinsă că cineva poate găsi o plăcere în torturarea unui copil și cum soțul ei s-a încruntat la ea, deoarece era convins că domnul Griggins a făcut-o cu cele mai bune intenții ; cum domnul Griggins s-a explicat, și cum buna dispoziție a tuturor a fost refăcută cu excepția celei a copilului. Ca să povestim și alte o sută de lucruri, chiar pe scurt, ar ocupa mai mult din spațiul nostru și din răbdarea cititorului decît am fi dispuși. De aceea schimbăm subiectul, observînd doar că nu am redat o descriere a înfățișării ciudatului tînăr domn, socotind că aproape fiecare societate își are un Griggins al ei, și lăsînd tuturor cititorilor libertatea de a completa lipsa, potrivit împrejurărilor particulare ale cazului lor.

TÎNĂRUL DOMN AMATOR DE TEATRU

Toți domnii care iubesc drama — și sînt puțini aceia care să nu fie legați de cea mai intelectuală și mai rațională dintre distracțiile noastre — nu sînt cuprinși în această definiție. Și deoarece și noi avem multă prețuire pentru reprezentațiile teatrale, sîntem încrezători că vom fi pe deplin înțeleși.

Tînărul domn amator de teatru are cele mai noi și cele mai importante informații despre toate subiectele în legătură cu teatrul.

— Ei bine, spune el dintr-o dată, cînd îl întîlnești pe stradă, iată o chestie grozavă. Flimkins a renunțat la rolul său în melodrama de la Surrey.

— Ei, ce-i de făcut ? întrebați dumneavoastră cu atîta gravitate, pe cît o puteți simula.

— Ah ! Tocmai aici e partea importantă, răspunde tînărul domn, arătînd foarte serios. Boozle îl refuză — sigur că îl refuză. Din ce mi s-a vorbit, aș spune că rolul este cu totul potrivit pentru Boozle și că ar da o lovitură cu el, însă acesta obiectează pe motivul că rolul i s-a atribuit mai întîi lui Flimkins și că nici o putere din lume nu îl poate face să-l ia acuma el. Totuși și rolul ce urmează să-l joace el este o excelentă treabă, pe cît mi s-a spus. El tre-

buie să ucidă șase persoane în cursul piesei și să lupte pe un pod în flăcări, lucru care este o realizare cît se poate de importantă. Nu mai spune la alții, însă am auzit că ultima scenă, în care este mai întîi otrăvit și apoi înjunghiat de doamna Flimkins în rolul Vegedorei, va fi subiectul cel mai important care a existat în acești ultimi ani. Cu această noutate și punîndu-și degetul la gură, ca să te prevină să nu alarmezi orașul, tînărul domn amator de teatru se îndepărtează grăbit.

Tînărul domn amator de teatru, din cauză că umblă toată ziua pe la teatre, are cîte un nume de răsfăț, sau familiar, pentru fiecare. Astfel Cowent Garden este „garden", Drury Lane este „lane", Victoria „vic" și Olympic, „pic". Actrițele sînt totdeauna indicate prin numele lor de familie, nume ca : Taylor, Nisbett, Faucit, Honey. Această talentată și distinsă tînără Sheriff, această inteligentă și mică ființă Horton și așa mai departe. În același fel pune mereu înainte numele de botez cînd îi menționează pe actori spunînd Charley Young, Jemmy Buckstone, Fred Yates, Paul Bedford. Cînd îi lipsește un nume de botez, îl înlocuiește pe loc și fără deosebire prin cuvîntul „bătrînul", care merge tot așa de bine, astfel spune bătrînul Matthews de la Vestris, bătrînul Harley și bătrînul Braham. Are întinse cunoștințe în ce privește viața particulară a actrițelor, în special în privința măritișului lor și îți poate spune dintr-o suflare o jumătate de duzină care și-au schimbat numele fără s-o mărturisească. De cîte ori o schimbare de nume este făcută într-un program de teatru, îți va reaminti că te-a pus la curent cu secretul cu șase luni în urmă.

Tînărul domn amator de teatru are un mare respect pentru tot ce este în legătură cu scena, în diferite teatre. Indiferent de oră, preferă să se abată cu o stradă sau două din drumul său, ca nu cumva să scape să treacă pe la intrarea în scenă a vreunui teatru, prin care aruncă o privire curioasă și cercetătoare. Dacă se nimerește să identifice vreun actor popular pe stradă, este exaltat de plăcere, și de îndată ce îl întîlnește se întoarce repede înapoi, îl întrece și merge cu cîțiva pași înaintea lui, așa ca să poată întoarce capul din cînd în cînd și să se uite bine la

fața lui. Dacă este vorba de un dineu al unei asociații de teatru, o consideră drept cea mai încîntătoare festivitate cunoscută vreodată, și socotește că a fi membru al Garrick Clubului și a putea vedea atît de mulți actori în hainele lor de fiecare zi, trebuie să fie una dintre marile mulțumiri pe care ți-o poate oferi viața.

Tînărul domn amator de teatru este un frecventator constant, cu bilete la preț redus, al unuia sau altuia din teatre și are o deosebită slăbiciune pentru toate resursele teatrului. Îi place să se încreadă cu totul în programe cînd se duce la teatru, și se înfierbîntă în așa fel în entuziasmul lui, încît nu numai că este încredințat (dacă programul spune așa) că la sfîrșit se găsesc pe scenă, în același moment, trei sute șaptezeci de persoane, dar se indignează dacă tu nu crezi la fel. El consideră că dacă scena este deschisă toată, de la luminile rampei pînă la zidul din fund, la o nouă piesă, atunci aceasta este un triumf al scrierii dramatice și o aplaudă corespunzător. Are de asemeni întinse cunoștințe despre trape și socotește că orice personaj, atunci cînd apare sau dispare printr-o trapă (fie că este un înger sau un demon — pentru că amîndoi fac asta ocazional), realizează o ispravă interesantă în materie de iluzie scenică.

Pe lîngă aceste cunoștințe dobîndite, el posedă încă o mulțime de relatări adevărate privind manierele și obiceiurile diferiților actori, informații pe care în mod obișnuit le comunică partenerilor în timpul pauzelor unui cadril sau vecinului său de masă, la o cină. Astfel el este informat că domnul Liston are întotdeauna un valet îmbrăcat într-o livrea somptuoasă care îl așteaptă în culise cu o sticlă de coniac și un pahar, ca să-i ofere cîte o jumătate de cîte ori iese din scenă. Fără acest întăritor, e neîndoielnic că și-ar fi pierdut cunoștința. El mai știe sigur că, după un rol agitat, domnul George Bennett este așezat între două așternuturi de fulgi, ca să-i absoarbă transpirația, și este cert informat că domnul Baker este supus, de mulți ani, unei cure de pîine prăjită cu apă călduță, care-l pune în situația să joace personajele lui favorite. Îl privește pe domnul Fitz Ball ca pe un geniu dramatic și un poet al zilei, dar susține că mai există și alți mari scriitori

în afară de el, spre dovedirea cărui lucru se referă la diferitele drame și melodrame produse recent, a căror ediții de șase penny și trei penny le cumpără de îndată ce apar.

Tînărul domn amator de teatru este un mare susținător al emoțiilor violente și al punerii în scenă cu mijloace excesive. Dacă un tată trebuie să blesteme o fiică pe scenă, îi place să vadă lucrul făcut în amănunțime și fără lipsuri, în care scop copila trebuie să-și urmeze tatăl în genunchi și să fie lovită peste față de bătrînul domn, după care acesta intră într-o căsuță și închide ușa după el. Îi place să vadă o binecuvîntare adresată tinerei fete, atunci cînd bătrînul domn se căiește, montată cu aceeași seriozitate și întovărășită de gesturile convenționale obișnuite, care constau în aceea că domnul bătrîn se uită în sus la nori, ca și cînd ar vrea să vadă dacă plouă, și apoi întinde o imaginară față de masă în aer, deasupra capului fetei — în timp ce o muzică duioasă cîntă tot timpul. În legătură cu acestea sau alte subiecte de același fel, tînărul domn amator de teatru este într-adevăr un mare critic. Tot astfel este foarte exigent în estimarea expresiilor naturale ale pasiunilor și cunoaște cu preciziune încruntarea, clipirea, înclinarea capului sau uitătura care reprezintă pe fiecare din ele și mijloacele prin care pot fi schimbate în altele. Astfel gelozia, printr-o zdravănă lovitură în dușumea cu piciorul stîng, devine supărare, sau furia, cu mîinile împreunate în fața gîtului, în loc să sfîșie peruca, devine iubire pasionată. Dacă riști să exprimi o îndoială cu privire la acuratețea acestor portretizări, tînărul domn amator de teatru te asigură cu un zîmbet trufaș că întotdeauna lucrurile au fost făcute în acest fel și că presupune că ele nu vor fi schimbate acum, ca să-ți facă ție pe plac, la care desigur că tu te simți obligat să răspunzi cu blîndețe că nici nu presupui așa ceva.

Există nenumărate subiecte de asemenea natură în care tînărul domn amator de teatru este foarte inițiat, în special față de doamne, pe care are obiceiul să le întrețină cu ele. Însă, deoarece nu avem loc să le redăm în amănunt, ne mulțumim doar să atragem atenția domnișoarelor, în general, asupra tînărului domn amator de teatru care face parte din anturajul lor.

A fost un timp, şi nu prea demult, în care o molimă deosebită făcea ravagii printre tinerii domni, în care un foarte mare număr, sub influenţa acesteia, îşi smulgeau cravatele, îşi întorceau gulerele de la cămăşi şi apăreau în plină stradă cu gîtul gol şi figura disperată, în faţa privirilor unei lumi uimite. Aceştia au fost tinerii domni poeţi. Obiceiul a fost însă cu timpul considerat drept neconvenabil, pentru că presupunea prea multă lenjerie curată şi cheltuieli prea mari la spălătorie, în consecinţă, aceste simptome exterioare, au dispărut. Cu toate acestea, sîntem dispuşi să credem că numărul tinerilor domni poeţi este în considerabilă creştere.

Noi cunoaştem un tînăr domn poet — un foarte tînăr poet. Nu înţelegem să spunem că este tulburat de harul poeziei în vreun fel în care poate fi remarcat, însă figura sa are un aspect plîngăreţ şi melancolic şi felul său de a fi este abstract şi exprimă durere sufletească. Merge rareori să se tundă, dar adeseori vorbeşte despre sine ca fiind un proscris, care duce lipsă de un suflet înrudit. Din aceste cauze ca şi din multele meditări în care obişnuieşte să se complacă, în legătură cu unele impulsuri misterioase şi aspiraţiuni ale inimii şi cu supremaţia intelectului care aureşte toate lucrurile pămînteşti cu strălucirea magică a versurilor nemuritoare, a reieşit clar pentru toţi prietenii lui că a suferit un atac de poetică.

Poziţia favorită a tînărului domn poet este să stea lungit pe o sofa, cu ochii fixaţi în tavan, sau să stea drept pe un scaun cu spetează înaltă cu ochii larg deschişi, aţintiţi pe zidul din faţă. Cînd se găseşte în una din aceste poziţii, mama lui, care este o femeie respectabilă şi tandră, îţi face uşor semn cu cotul ca să-ţi atragă atenţia, fără să-l deranjeze pe cel care se inspiră şi şopteşte cu o clătinare din cap că imaginaţia lui John lucrează la ceva extraordinar şi că te poţi încrede în ce-ţi spune ea. În acest moment, John priveşte şi mai intens şi fioros în gol şi, dintr-o dată, scoţînd un creion din buzunar, înseamnă trei cuvinte şi o cruce pe dosul unei cărţi de vizită, oftează adînc, păşeşte o dată sau de două ori de-a curmezişul camerei, îşi dă fără

milă o palmă peste frunte și se urcă, dus pe gînduri, în camera lui de dormit.

Tînărul domn poetic este în măsură să-și însușească, de asemenea, idei ciudate despre lucruri pe care oamenii simpli, de rînd, nebinecuvîntați cu viziunea din unghiul de vedere poetic, le vor socoti oarecum denaturate. De exemplu, atunci cînd unui ucigaș, care a tăiat în bucăți o nenorocită de femeie, i s-a oferit mîncare deosebit de bună ca să satisfacă nesaturata curiozitate a publicului, prietenul nostru, tînărul domn poetic, era exaltat — nu de dezgust ci de admirație.

— Cerule ! spunea el, ce măreț ! ce om de seamă !

Ne-am aventurat cu toată considerația să-l întrebăm cui erau adresate epitetele acestea — mintea noastră umilă oscilînd între ofițerul de poliție care descoperise criminalul și paznicul de la ecluză care descoperise capul victimei.

— Cui ! întrebă tînărul domn poetic, frenetic ca în versuri — cui oare ar trebui ele să fie adresate dacă nu ucigașului ? !

Și din felul în care a continuat, într-o revărsare subtilă de elocvență, a reieșit că era, după opinia sa, o ființă îndrăzneață plină de curaj și nerv, un om cu inima tare și de mare îndrăzneală și pe deasupra un mare sofist și un gînditor abil, așa cum o arată convorbirile pe care le-a avut cu personalități importante din țară. Ne-am ținut firea și, cu blîndețe, i-am dat să înțeleagă că nu eram dispuși să-i contrazicem aceste păreri — mai întîi, pentru că nu eram parteneri potriviți pentru tînărul domn poetic și apoi pentru că ne-am dat seama că n-ar fi fost de folos să fi intrat în discuție, fiind cu totul convinși că respectabilul și moralul erou de care era vorba nu era primul și nici ultimul ins spînzurat, asupra căruia va fi din belșug extinsă falsa simpatie și curiozitate bolnăvicioasă a publicului.

Aceasta a fost însă doar una dintre manifestările serioase și mistice ale tînărului domn poet. În clipele sale mai moderate și liniștite, își dă jos, ocazional, cravata, și scrie stanțe, care cîteodată își găsesc calea într-o revistă feminină, sau în *Colțul poetului* din vreun ziar de provincie, sau care, în lipsa unui alt debușeu pentru geniul lui, ornează filele colorate ale vreunui album aparținînd unei

doamne. Stanțele sînt în general scrise în ocazii ca acestea : contemplînd Banca Angliei la miezul nopții sau privind la catedrala Sf. Paul în timp de viscol. Cînd subiectele acestea mohorîte nu-i mai oferă inspirație, el își revarsă sufletul în versuri de jale și mai violente sau mai liniștite, dînd a înțelege că nu mai este copil și că încetul cu încetul a devenit adult.

Tînărul domn poet ține mult să citeze din autorii lui favoriți, care sînt toți din școala celor cu vederi triste și disperate. Are și el o mulțime de lucruri de spus despre lume și este foarte devotat ideii — mai ales cînd a băut ceva tare — că nu se găsește nimic în viață pentru care să merite să trăiești. Îți dă să înțelegi totuși că în interesul societății omenești, acceptă să-și joace rolul în drama aceasta obositoare a vieții, rezistînd cu bărbăție puternicei ispite de a-și face o ieșire prematură din scenă. Se consolează cu gîndul că nemurirea a rezervat un colț select pentru el și pentru alte mari spirite pe care omenirea le-a luat în rîs și le-a ofensat.

Atunci cînd tînărul domn poetic întrebuințează adjective, ele sînt toate la superlativ. Orice lucru este foarte mare, foarte important, foarte nobil, foarte puternic, foarte falnic, ori foarte josnic, foarte mișel, foarte obscur, foarte rău și foarte mizerabil. Nu cunoaște linia de mijloc, pentru că entuziasmul este sufletul poeziei și cine poate fi mai entuziast dacă nu un tînăr poet.

— Domnule Milkwash, spune o tînără domnișoară deschizîndu-și albumul ca să primească contribuția improvizată a tînărului domn, ce tăcut sînteți dumneavoastră! Cred că trebuie să fiți îndrăgostit.

— Dragoste ! exclamă tînărul poet, sărind de la locul lui de lîngă foc și speriind motanul, care o ia la goană în plină viteză. Dragoste ! Această patimă ardentă care te consumă, această înflăcărare a sufletului, această înfricoșătoare vîlvătaie a inimii. Dragoste ! Această distrugătoare, nimicitoare influență a speranțelor înșelate și a afecțiunii disprețuite ! Dragoste, spuneți dumneavoastră ? Ha ! Ha ! Ha !

Cu aceasta, tînărul domn poet rîde cu un rîs care aparține numai poeților și domnului O. Smith de la teatrul

Adelphi, şi se aşază, cu pana în mînă, ca să umple o pagină sau două cu versuri în stilul muşcător, semiateist şi demoniac care, ca însuşi tînărul domn poet, sună pompos şi furios, dar lipsit de orice semnificaţie.

TÎNĂRUL DOMN ÎNCREZUT

Există o anumită speţă de import — tînărul lăudăros, încrezut şi cu ifose — împotriva căruia dorim să avertizăm fiinţele oneste, cărora le dedicăm scrierea aceasta. Şi sîntem hotărîţi să subliniem însemnătatea acestui capitol, reproducînd un mic dialog pe care l-am avut, cu puţin timp în urmă cu o respectabilă domnişoară dintre cunoştinţele noastre, în legătură cu un specimen neşlefuit din această categorie de oameni. Ne-am amintit de toate absurdităţile purtării şi a modului în care conversează şi am analizat lucrurile imposibile pe care le tot spune — şi cărora noi nu ne-am abţinut să le aplicăm un oarecare cuvînt tare compus din trei silabe — după care prietena noastră, nemaifiind în stare să susţină conversaţia, a spus în silă :

— Ei bine, desigur că e încrezut, însă...

— Nici un însă ! Nu-l mai admiteţi şi gata, ţineţi-l la distanţă, am spus noi.

Şi aşa a şi făcut, dar nu la sugestia noastră, ci pentru că au apărut alte motive, dar ar fi fost mai bine dacă o făcea de la început.

Tînărul domn încrezut are de cele mai multe ori un tată care posedă o mare proprietate într-un district îndepărtat din Irlanda, lucru pe care îl privim cu suspiciune la toţi tinerii domni care oferă o astfel de informaţie despre ei. Bunicul decedat al tînărului domn încrezut a fost un om cu mari proprietăţi şi o nemaiauzită avere. Tînărul domn încrezut îşi aminteşte, atît de bine de parcă ar fi fost ieri, biblioteca răposatului baron, cu rînduri lungi de cărţi rare şi de valoare, cu legături superbe în relief, aşezate în dulapuri ce se înălţau de la duşumeaua de stejar pînă la plafon, şi elegantele scaune şi mese antice şi nobilul şi bătrînul castel Ballykillbabaloo, cu priveliştea des-

chisă spre coline și văi și păduri și peisaje bogate și sălbatice și frumoasele grajduri pentru caii de vînătoare și marile curți interioare și — și — „totul de aceeași factură magnifică, spune tînărul domn încrezut. Princiar, absolut princiar ! Oh !" Și oftează ca și cînd ar jeli destinul tragic al nobilei lui case.

Tînărul încrezut se consideră că este un geniu universal. La marș, alergare, vîslit, înot și patinaj este fără rival. La toate jocurile de noroc sau îndemînare, la vînătoare, tir, pescuit, călărie, la mînat caii sau la teatru de amatori, susține că nimeni nu-l poate ajunge — adică nu ar putea, pentru că, îți dă insistent să înțelegi, de teamă să nu se ivească vreo ocazie în care îndemînarea sa să fie pusă la încercare, în momentul de față nu este deloc antrenat și că nu s-a mai antrenat de cîțiva ani. Dacă pomenești de vreo fată frumoasă dintre cunoștințele comune și te aude, tînărul domn încrezut tresare, zîmbește și te roagă să nu ții seamă, pentru că a tresărit cu totul fără voia lui. E drept că lumea spune că au fost logodiți odată, însă nu e adevărat — deși este o fată foarte frumoasă — dar el era la vremea aceea într-o situație în care nu putea nicidecum să o încurajeze. „Însă nu are rost să mai vorbim despre așa ceva", adaugă el. Fata a trecut cu bine peste dezamăgire și acum el speră și crede cu tărie că este fericită. Cu această binevoitoare explicație își înclină capul, făcînd pe misteriosul, și începînd să fluiere prima parte a unei melodii populare, îți dă de înțeles că ar fi poate mai bine să schimbi subiectul.

Mai există o caracteristică a tînărului domn încrezut, anume că se întîmplă să cunoască foarte mulți și variați oameni din toate părțile lumii. Astfel că în toate chestiunile controversate, atunci cînd tînărul domn încrezut nu are argumente pe care să se sprijine, recurge întotdeauna la evocarea faptului că, întîmplător, cunoaște o persoană îndepărtată însă îndeaproape legată de subiectul în discuție, și că părerea acestei persoane este opusă părerii dumitale și ea este aceea care hotărăște asupra subiectului, spre marea — putem s-o spunem — spre marea admirație a trei din fiecare patru domnișoare, care îl socotesc pe tînărul domn încrezut un tînăr domn cu cunoștințe în înalta societate și o persoană cît se poate de fermecătoare.

Uneori tînărul domn încrezut se întîmplă să se abată pe la cîte un cerc familiar de domnișoare care își petrec în liniște seara împreună și atunci într-adevăr se găsește în culmea gloriei sale. Pentru că este de observat că, în prezența bărbaților, nu strălucește la fel ca în societatea domnișoarelor foarte credule, societate în care se simte în elementul său. Este distractiv să asculți o mulțime de lucruri drăguțe pe care tînărul domn încrezut le debitează în timpul ceaiului, și încă mai distractiv este să observi ușurința cu care, datorită unei practici și unui studiu îndelungat, știe să amestece cu delicatețe un compliment pentru o doamnă cu două pentru el.

— Ai văzut vreodată un albastru mai drăguț decît al florii acesteia, domnule Caveton ? îl întreabă o domnișoară, care, ca să spunem adevărul, este oarecum amorezată de tînărul domn încrezut.

— Niciodată, răspunde el aplecîndu-se către obiectul admirației, niciodată în afară de acela din ochii dumitale.

— Oh, domnule Caveton, spune domnișoara, roșind, desigur.

— Am spus un lucru adevărat, răspunde tînărul domn încrezut, n-am văzut niciodată ceva asemănător. Mă obișnuisem să cred că ochii albaștri ai verișoarei mele sînt drăguți, însă sînt șterși și fără culoare pe lîngă ai dumitale.

— Oh ! ai o verișoară frumoasă, domnule Caveton, desigur o poveste de dragoste, spune domnișoara cu perfecta naturalețe care este trăsătura distinctă a domnișoarelor.

— Nu, deloc, mă nedreptățești, reia cu tărie tînărul domn încrezut. Am nădăjduit din toată inima că afecțiunea ei pentru mine n-ar fi nimic altceva decît rezultatul firesc al strînsei noastre prietenii din copilărie, și că odată cu schimbarea împrejurărilor și, cunoscînd și alte persoane, ar putea să-și învingă curînd sentimentele. Eu să fiu îndrăgostit de ea ? Te implor, domnișoară Lowfield, nu mă crede atît de mic la suflet ca să-ți închipui că titlul, proprietățile, bogățiile și frumusețea pot să influențeze alegerea pe care aș face-o eu. Inima, inima, domnișoară Lowfield.

Aici, tînărul domn încrezut coboară tonul la o șoaptă și mai ușoară și, atunci cînd toate domnișoarele urcă la

etaj să-şi pună bonetele, domnişoara care a conversat cu el declară tuturor celorlalte că persoanele cu care domnul Caveton se găseşte în legătură sînt teribil de bogate şi că este fără de speranţă iubit de titluri, proprietăţi, bogăţii şi frumuseţe.

Am văzut un tînăr domn încrezut, care, după cum ştiam sigur, nu cunoştea o notă muzicală şi abia de era în stare să recunoască o melodie, oferindu-se să cînte o arie spaniolă la chitară, după ce s-a asigurat că nu există un astfel de instrument muzical pe o rază de o milă în jurul casei în care se afla.

Am auzit pe un alt tînăr domn încrezut care (după ce a apăsat două sau trei clape la pian şi le-a acompaniat cu vocea corect, datorită desigur unor exerciţii repetate), a dat asigurări cercului de ascultători uimiţi că auzul său era atît de ascuţit încît îi era cu totul imposibil să cînte fals, chiar dacă ar fi încercat. Am trăit momentul de a fi martori la demascarea unui alt tînăr domn încrezut, care s-a dus într-o vizită cu o şapcă militară garnisită cu fireturi de aur şi ciucuri şi care, după ce a fost luat drept căpitan şi lăudat şi ridicat în ceruri pentru mustăţile lui roşii, pentru vitejia, pentru ţinuta lui soldăţească şi pentru mîndria lui, s-a dovedit a nu fi decît fiul necinstit al unui cinstit negustor de pînzeturi dintr-un oraş de provincie şi pe care, dacă din fericire nu ar fi fost dat în vileag, nu ne-ar fi mirat să-l întîlnim în situaţia de soţ fericit al vreunei moştenitoare bogate. Doamnelor, domnişoarelor, tinerii domni încrezuţi sînt adeseori impostori şi întotdeauna nerozi. De aceea vă sfătuim să-i evitaţi.

TÎNĂRUL DOMN CU TRECERE LA DOMNIŞOARE

Acest tînăr domn cu trecere la domnişoare are mai multe denumiri. Unele domnişoare îl socotesc un tînăr drăguţ, altele un tînăr delicat, altele un tînăr ataşat de doamne, altele un bărbat frumos, altele un tînăr care arată foarte bine. Pentru unele domnişoare este un înger şi pentru altele un amor. Este de asemenea o fiinţă fermecătoare, un boboc şi un om drag.

Tînărul domn cu trecere are în mod obișnuit un ten sănătos și dinți foarte albi, acest ultim articol fiind expus, desigur, la orice ocazie. Are părul castaniu sau negru și mustățile la fel, dacă este posibil ; dar o nuanță ușoară de roșu sau de ceea ce se cheamă culoarea nisipului nu este considerată ca un dezavantaj. Dacă fruntea și fața îi sînt mari, nasul proeminent și figura pătrată, este considerat un tînăr neobișnuit de fin și prețuit ca atare. Dacă favoriții i se împreună sub bărbie, cu atît mai bine, deși nu se insistă asupra acestui lucru ; însă trebuie neapărat să poarte vestă și să zîmbească tot timpul.

Toamna trecută a fost organizată o petrecere de către niște prieteni ai noștri amatori de distracții și anume am mers și am luat masa în pădurea Epping. Întrucît socoteam că astfel de expediții incomode nu sînt apreciate decît de oamenii cu mijloace reduse, care nu au masa asigurată acasă, ne-am fi scuzat că nu putem lua parte dacă nu ne-am fi amintit că cei care au pus la cale excursia erau întotdeauna întovărășiți de un exemplar ales, de un tînăr domn cu trecere la domnișoare, pe care am dorit mult să-l întîlnim. Acesta a fost motivul hotărîrii noastre de a ne duce, și ne-am dus.

Trebuia să luăm drumul către Chigwell, în patru cupeuri, fiecare cu un grup de o nimica toată : de șase sau opt înăuntru și cu cîte un băiețaș pe capră, aparținînd persoanelor care organizaseră excursia, și să plecăm de la locuința acestora, Woburn Place, Russel Square, la zece jumătate precis. Am ajuns la locul întîlnirii la ora stabilită și am găsit cupeurile și pe băieții gata de plecare și pe diferitele domnișoare și tineri domni uitîndu-se cu îngrijorare prin crăpătura obloanelor de la hol și dînd impresia că nu sînt prea mulțumiți de sosirea mea, așa cum ne-am fi putut aștepta, și că evident ar fi dorit să fim altcineva. Observînd că sosirea mea, în locul celui așteptat, a cauzat o oarecare dezamăgire, m-am aventurat să întreb cine mai trebuia să vină și atunci am aflat, din răspunsul grăbit a douăsprezece voci, că acesta nu era altul decît tînărul domn cu trecere la domnișoare.

— Nu pot să-mi închipui, spuse mama, ce i s-a întîmplat domnului Balim, totdeauna atît de punctual, mereu atît de vesel și de agreabil. Nu-mi pot închipui.

Deoarece aceste cuvinte au fost măsurate și accentuate în felul acela care arată în mod penibil că persoana care vorbește nu prea știe ce să spună, dar este totuși hotărîtă să spună ceva, fiica cea mare reluă subiectul și își exprimă speranța că nu s-a întîmplat un accident, la care s-a produs un cor general de „Oh ! dragul domn Balim !“ și o domnișoară, mai îndrăzneață decît celelalte, propuse ca un curier să fie trimis imediat la locuința domnului Balim. La aceasta tatăl s-a opus hotărît, observînd, în termeni pe care o domnișoară micuță din spatele noastru i-a caracterizat drept grosolani, că dacă domnul Balim a preferat să nu vină, poate să rămînă acasă. La care toate fiicele au murmurat : „Oh, papa !“, cu excepția unei fetițe de opt sau zece ani, care, profitînd de pauza intervenită în discuție, a remarcat că poate domnul Balim s-o fi însurat în dimineața asta, pentru care sugestie impertinentă a fost dată afară din încăpere de către fiica cea mai mare, fără multă vorbă.

Ne găseam toți într-o stare de mîhnire și jenă, cînd unul dintre băieței a intrat alergînd în încăpere, cu ușurința cu care aleargă băieții atunci cînd capătă de sărbători mîncare pe pofta inimii și, ținîndu-și mîinile înfundate în buzunarele adînci ale pantalonilor, a anunțat cu veselie că domnul Balim tocmai a fost zărit venind pe stradă într-o birjă. Vestea a fost confirmată peste cîteva minute, dincolo de orice îndoială, prin sosirea domnului Balim însuși, primit cu strigăte repetate de : „Unde ai fost, ființă răutăcioasă ?“ — la care ființa răutăcioasă răspunse că a fost în pat, ca urmare a unei petreceri din noaptea trecută și că tocmai s-a sculat. Mărturisirea a trezit o varietate de neliniști chinuitoare, că nu și-o fi luat micul dejun, lucru care confirmîndu-se, după o ușoară examinare a cazului, s-a poruncit imediat să se aducă micul dejun pentru o persoană, cu toate protestele domnului Balim că nici nu s-ar putea gîndi la așa ceva. S-a gîndit totuși, și încă foarte bine, pentru că a mîncat cu poftă și a fost servit cu sîrguință de un grup de domnișoare. Era amuzant să vezi cum bea și mănîncă, în timp ce o pereche de mîini delicate îi turnau cafeaua, altele îi puneau zahăr, și altele laptele. Restul persoanelor se uitau din cînd în cînd, supărate, la ceasuri și la cupeuri —

iar băieţaşii se uitau în sus chinuiţi de teamă ca nu cumva să înceapă ploaia înainte de a porni. După ei putea să fi plouat toată ziua, odată ce am fi fost departe pentru a ne mai întoarce, şi deci ceea ce-i interesa era asigurat.

Totuşi, în cele din urmă, cavalcada a pornit, fiecare vizitiu fiind prevăzut cu un panel mai mare ca o roată, aşezat între picioarele lui, şi toată societatea fiind împachetată cît a fost posibil de strîns în cupeuri, potrivit străvechiului obicei, după cum a observat o doamnă măritată, care constituie jumătate din plăcerea petrecerilor ţigăneşti. Gîndind că este posibil să fie aşa (n-am fost niciodată în stare să descopăr care este cealaltă jumătate), m-am resemnat să fiu înghesuit, păstrînd o aparenţă de veselie şi am fost destul de norocos să ocup un colţ din cupeul în care mai erau o doamnă în vîrstă, patru domnişoare şi renumitul domn Balim, tînărul domn cu trecere la domnişoare.

Nu ne depărtasem prea mult, cînd tînărul domn a început să fredoneze o parte dintr-o melodie, care a făcut-o pe o domnişoară să întrebe dacă a dansat după ea în noaptea trecută.

— Pe cinstea mea că da, răspunse tînărul domn cu trecere, şi cu o drăguţă moştenitoare, o fiinţă superbă, cu o avere de douăzeci de mii de lire.

— Pare să-ţi fi căzut cu tronc, observă o altă domnişoară.

— Oh, doamne, era o fiinţă încîntătoare, răspunse tînărul domn, aranjîndu-şi părul.

— Desigur că e reciproc ? întrebă cea dintîi domnişoară.

— Cum poţi să întrebi aşa ceva, dragă ? interveni a doua domnişoară ; ar fi putut să fie altfel ?

— Ei bine, cinstit vorbind, cred că aşa e, observă tînărul domn.

La punctul acesta al discuţiei, domnişoara care vorbise prima şi care stătea la dreapta tînărului domn, îl lovi tare cu un boboc de trandafir peste braţ şi îi spuse că este un îngîmfat — la care tînărul domn a cerut cu stăruinţă bobocul de trandafir, iar domnişoara a refuzat şi a cerut ajutor de la celelalte domnişoare, astfel că s-a iscat o

luptă plină de farmec, terminată cu victoria tînărului domn care a reușit să captureze bobocul. Odată încăierarea terminată, doamna căsătorită, care era mama domnișoarei cu bobocul, surise cu grație tînărului domn și îl învinui că este un frivol. Tînărul domn refuzînd să se recunoască vinovat, o foarte interesantă discuție s-a iscat asupra chestiunii importante de a se ști dacă tînărul domn era un frivol sau nu și, fiind o conversație veselă, a durat o mulțime de timp. Pînă la urmă, intervenind o scurtă tăcere, domnișoarele din partea opusă tînărului domn au adormit dintr-o dată, iar tînărul domn făcînd cu ochiul către noi ca să păstrăm tăcerea, le luă fiecăreia în parte mănușile, făcîndu-le astfel să se deștepte tot dintr-o dată și să țipe tare. Conversația vioaie cauzată de această glumă a continuat pe tot restul drumului și s-ar fi prelungit desigur, dacă drumul ar fi fost mai lung.

Am luat masa mult mai plăcut decît se întîmplă de obicei în astfel de împrejurări, nimic nefiind uitat acasă în afară de tirbușon și de pîine. Domnii căsătoriți erau neobișnuit de însetați, lucru pe care îl atribuiau vremii călduroase. Băieții mici au mîncat pînă n-au mai putut. Mamele au fost foarte vesele și fiicele atrăgătoare. Iar invitații, fiind bărbați cu bune maniere, s-au îmbătat bine, însă la o distanță respectabilă.

M-am uitat la domnul Balim la cină și mi-am dat seama că se ține foarte bine, fiind încă înconjurat de un mic grup de domnișoare, care îl ascultau ca pe un oracol, în timp ce el mînca din farfuriile lor și bea din paharele lor, într-un fel excesiv de glumeț și încîntător. Conversația lui era de asemeni foarte scînteietoare. De fapt, o doamnă în vîrstă ne-a asigurat că în cursul scurtului și violiului *badinage* [1] avînd ca subiect îmbrăcămintea doamnelor, a dovedit atîtea cunoștințe de parcă ar fi fost născut și educat ca negustor de lenjerie feminină.

Întocmai ca oamenii grași care dacă nu se întîmplă să adoarmă după-masă se încurcă la un joc rapid cu mingea, la fel și eu m-am strecurat de unul singur într-o parte mai deasă a pădurii, sperînd să dau peste domnul Ba-

[1] *Badinage* — conversație glumeață (fr.).

lim — cea mai mare parte dintre tineri împărțindu-se în grupuri de cîte doi sau trei și, desigur, tînărul domn cu trecere la domnișoare găsindu-se printre ei. Nu am fost dezamăgit pentru că n-am ajuns prea departe cînd, uitîndu-mă printre copaci, l-am descoperit drept în fața mea și, sincer vorbind, era un lucru plăcut să-l vezi în toată splendoarea.

Tînărul domn cu trecere la domnișoare era așezat pe jos, la picioarele cîtorva domnișoare care ședeau pe o bancă, aplecate. Era așa de îmbelșugat acoperit de eșarfe, panglici, flori și alte trofee, încît părea un miel — sau poate un viței ar fi o comparație mai apropiată — împodobit pentru sacrificiu. O domnișoară îi ținea umbrela deasupra capului lui interesant, alta îi ținea pălăria și a treia cravata, pe care el și-o scosese după moda romantică. Tînărul domn, cu mîna pe piept și cu figura transfigurată într-o expresie de dulce tandrețe, cînta o melodie aleasă, în care se aduceau laude drăgălășeniei feminine, într-un stil atît de ciudat, încît am izbucnit fără voie într-un hohot de rîs și m-am retras cu iuțeală.

Ce băieți fermecători sînt acești tineri domni cu trecere la domnișoare. Boboci, iubiți, amorași, îngeri sînt toate cuvinte nepotrivite pentru a exprima meritul lor. Sînt oameni uimitor, neobișnuit și miraculos de simpatici.

CONCLUZIE

Am înfățișat domnișoarelor atîtea tipuri de tineri domni și, în dedicația de la începutul acestei scrieri, le-am dat să înțeleagă cît de mult respectăm și admirăm numeroasele lor virtuți și calități. Deoarece le-am oferit atîtea motive serioase să ne trateze cu încredere și să îndepărteze, în cazul nostru, toată acea rezervă și neîncredere față de bărbați, care, considerăm că ține de conduita lor generală, iar ele nu pot face ceva mai bun decît să o păstreze și spun acestea deoarece avem sentimentul acum, cînd am ajuns la capătul lucrării noastre, că domnișoa-

rele pot, în mod firesc, să pună întrebarea : care anume model de tînăr domn putem să le recomandăm ?

Aici sîntem în dificultate. Parcurgem lista noastră și nu putem să recomandăm nici pe tînărul domn timid, nici pe tînărul domn desăvîrșit, nici pe tînărul domn prietenos, nici pe tînărul domn milităros, nici pe tînărul domn politic, nici pe tînărul domn casnic, nici pe tînărul domn amator de teatru, nici pe tînărul domn poet, nici pe tînărul domn încrezut, nici pe tînărul domn cu trecere la domnișoare.

Deoarece există unele trăsături bune la mulți dintre ei, care nu sînt destul de numeroase pentru a face bun de ales genul luat în întregime, sfatul nostru prietenesc, către domnișoare, este să caute un tînăr domn care să întrunească în el cele mai bune trăsături ale tuturor categoriilor și să nu aibă defectele vreuneia dintre ele și să-l conducă la altarul căsătoriei, fie că el vrea sau nu. Și domnișoarei care și l-a ales, îi adresăm rugămintea să dea atenție unui mic fragment din sfaturile cu privire la căsătorie, ales din multele pasaje cu înțeles adînc, care se găsesc într-o scrisoare adresată de decanul Swift unei domnișoare, la căsătoria ei.

„Marea problemă a vieții tale va fi să cîștigi și să păstrezi stima soțului tău. Nici firea bună, nici virtutea ta nu îl vor face să te *stimeze* împotriva părerii lui, și, deși nu este în stare să te trateze rău, totuși cu timpul vei deveni pentru el o ființă indiferentă și poate de disprețuit, în afară de cazul în care poți să înlocuiești pierderea tinereții și a frumuseții cu calități mai durabile. Tu ai foarte puțini ani la dispoziție pentru a fi tînără și frumoasă în ochii lumii, și tot atît de puține luni pentru a fi frumoasă în ochii unui bărbat care nu este prost. Pentru că sper că nu mai visezi la farmecele și la extazurile, cărora căsătoria le pune și le va pune întotdeauna capăt, fără întîrziere."

Din grija pe care o exprimăm pentru conduita potrivită a norocoasei doamne după căsătorie, ar fi posibil să se ajungă la concluzia că tînărul domn la care am făcut atît de delicat aluzie, nu este altul decît eu însumi. Fără să ne

angajăm în nici un fel în această privință, trebuie să facem observația că sîntem gata să primim oferte sigilate, conținînd o specificație completă a virstei, caracterului, aspectului fizic și a condițiilor materiale, însă facem rugămintea de a fi bine înțeleși că nu ne angajăm să acceptăm persoana care oferă cel mai mult.

Aceste oferte pot fi trimise editorilor noștri, domnii Chapman și Hall, Londra, cărora cu respect rugăm să le fie adresate vasele de argint și alte dovezi de acceptare din partea domnișoarelor în general.

UN PROTEST URGENT ETC.

CĂTRE DOMNII DIN ANGLIA
(care sînt burlaci sau văduvi)

PROTESTUL COLEGULUI LOR CREDINCIOS

Luînd în considerație că Maiestatea Sa Victoria, prin grația lui Dumnezeu Regină a Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei, apărătoare a credinței, a declarat în cea de a 23-a zi a lui noiembrie trecut și a pronunțat onorabilului ei Consiliu Privat, intenția Maiestății Sale de a se căsători,

Că Maiestatea Sa, făcînd cunoscută intenția Maiestății Sale onorabilului său Consiliu Privat, așa cum s-a spus mai sus, a întrebuințat cuvintele — „Intenția mea este aceea de a mă uni prin căsătorie cu Prințul Albert de Saxa Coburg și Gotha".

Că acest an este bisect, deci se ține și se consideră legal ca orice doamnă să poată face propuneri de căsătorie oricărui domn și să forțeze și să stăruie pentru acceptarea acestora, sub pedeapsa unei amenzi sau penalizări, adică o rochie de mătase sau de satin de prima calitate, care să fie aleasă de doamnă și plătită (sau datorată) de domn.

Că acestea și alte grozăvii și primejdii cu care anul bisect amenință pe domnii din Anglia, atunci cînd revine periodic, au fost teribil de agravate și mărite de termenii comunicării Maiestății Sale, care a împuiat capetele diferitelor tinere doamne din acest Regat cu unele noi idei destructive pentru pacea omenirii, idei care înainte nu avuseseră loc în închipuirea lor.

Că un caz s-a ivit în Camberwell, în care o domnișoară i-a făcut cunoscut tatălui ei că intenționează să se unească prin căsătorie cu domnul Smith din Stepney și că un altul, un foarte dureros caz, s-a ivit în Tottenham, cînd o domnișoară nu numai că și-a declarat intenția de a se uni prin

căsătorie cu vărul ei John, dar luînd în posesie cu forța pe sus-zisul văr, s-a și căsătorit realmente cu el.

Că astfel de nelegiuiri au devenit curente nu numai în capitală și în vecinătățile ei, ci în întregul Regat și că, dacă populația feminină nu va fi repede oprită și îngrădită în procedeele ei nelegale, acestea ar cauza cele mai de plîns rezultate, printre care s-ar putea prevedea o creștere alarmantă a populației țării, cu care nici un efort din partea sectorului agricol sau industrial nu ar putea, eventual, să țină pasul.

Că există motive puternice să bănuim existența unui foarte întins complot, conspirație sau plan, pus la cale în secret de un vast număr de femei necăsătorite din Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei, și care acum își extinde ramificațiile în fiecare parte a țării. Obiectul și intenția acestuia pare în mod limpede să fie încheierea și oficierea unui număr enorm și fără precedent de căsătorii în ziua în care se efectuează căsătoria Maiestății Sale.

Că un astfel de complot, conspirație sau plan este foarte plăcut Papalității, întrucît tinde să slăbească Clerul Bisericii de Stat din Anglia prin epuizare fizică și sufletească la care ar fi supus ; că astfel de comploturi papistașe sînt protejate și încurajate de miniștrii Maiestății Sale, lucru care apare clar nu numai din faptul că principalul secretar de stat pentru Afacerile străine al Maiestății Sale s-a căsătorit în mod perfid în timp ce era în serviciul Coroanei, dar și din faptul că domnul O'Connell a fost auzit declarînd și mărturisind că, dacă ar avea o fată de măritat, ar mărita-o în aceeași zi cu Maiestatea Sa.

Că astfel de comploturi, conspirații și planuri viclene, pe lîngă că sînt pline de pericole pentru Biserica de Stat și (ca urmare) pentru stat, nu pot să nu aducă ruina și falimentul pentru o mare clasă dintre supușii Maiestății Sale. Că deoarece o creștere de proporții și bruscă a numărului de bărbați căsătoriți ar duce la o proporțională dezertare (pentru un timp) de la cîrciumi, hoteluri, săli de biliard și tripouri și privînd pe proprietarii acestora de profiturile și remizele obișnuite, și pentru a se dovedi mai departe josnicia unor astfel de planuri, este de observat că toți proprietarii de cîrciumi, hoteluri, săli de biliard și tri-

pouri sînt (în special ultimii) în mod solemn devotați religiei protestante de stat.

Pentru toate aceste motive și încă multe altele, de nu mai puțină gravitate și însemnătate, se face un apel urgent către domnii din Anglia (care sînt burlaci sau văduvi) să ia imediat măsuri să convoace o întrunire publică, să ia în considerare cele mai bune și mai sigure mijloace de a face cunoscute primejdiile de care sînt amenințați prin revenirea anului bisect și prin adăugirea emoției create printre doamnele necăsătorite de termenii declarației Maiestății Sale. Să ia, fără întîrziere, măsuri ca să poată opune rezistență susziselor doamne necăsătorite și să contracareze scopurile lor vătămătoare. Și să roage pe Maiestatea Sa să concedieze pe actualii miniștri și să cheme la Consiliile ei pe acei distinși domni din diferitele profesii onorabile care, ofensînd în toate ocaziile pe singura doamnă din Anglia care poate fi ofensată în deplină siguranță, au dat suficiente garanții supușilor iubitori ai Maiestății Sale că ei, cel puțin, sînt în măsură să poarte război femeilor și că sînt experți în întrebuințarea acelor arme care aparțin sexului în realitate cel mai slab și mai desconsiderat.

PERECHEA TÎNĂRĂ

O să fie o nuntă în dimineața aceasta la casa de la colțul străzii, de lîngă o terasă. Oamenii de la patiserie s-au dus deja de vreo șase ore în acel loc. Toată ziua de ieri a fost acolo o mare agitație, iar azi dimineață s-au sculat de cum s-a luminat. Domnișoara Emma Fielding se va căsători cu tînărul domn Harvey.

Numai cerul ar putea spune în ce culori strălucitoare se înfățișează această nuntă în mintea micuței fete din casa de peste drum de la numărul șase, care abia dacă a dormit o clipită toată noaptea gîndindu-se la acest lucru și acum stă pe scările nemăturate din fața ușii, rezemată de coada măturii și privește cu dor către casa vrăjită. Cine are puțină imaginație poate ghici că chipurile brutarului, zarzavagiului sau isteților și foarte lingușitorului lăptar zboară prin mintea ei. Ce gînduri ! Cum s-ar îmbrăca ea într-o

ocazie ca asta dacă ar fi o doamnă — și cum s-ar îmbrăca dacă ar fi mireasă — și cum s-ar îmbrăca bucătăreasa ca domnișoară de onoare, dimpreună cu sora ei „în serviciu" la Fulham și preotul care, datorită prezenței atîtor doamne s-ar simți cu totul umilit și cuprins de respect.

Ce visuri de speranță și fericire — ca viața să fie o continuă sărbătoare, fără stăpîn sau stăpînă care să-ți dea timp liber și apoi să ți-l ia înapoi — ca fiecare duminică să fie o duminică întreagă — de libertate adevărată în ce privește cîrlionții și buclele de pe cap, și fără nevoia de a trebui să ascunzi frumusețe de claie de păr sub bonetă — ce imagini de fericire imensă și fără de margini pentru ea, însă oarecum caraghioase pentru noi, zăpăcesc mintea micuței fete din casa de la numărul șase, și toate aceste imagini stîrnite de nunta de la colțul străzii.

Noi zîmbim la astfel de lucruri și nici nu s-ar putea altfel, deși poate ar trebui să zîmbim pentru alt motiv decît cel obișnuit. Ar trebui să ne bucure că există oameni pentru care noțiunea de mulțumire este atît de modestă și de limitată, încît fericirea și voioșia le sînt hărăzite cu multă ușurință.

Însă mica fată în casă se trezește din reveria ei, pentru că din ușa clădirii miraculoase de la colț aleargă către ea, fluturîndu-și rochia nouă și elegantă și diferitele panglici, prietena ei Jane Adams, care vine într-un suflet să-și îndeplinească promisiunea solemnă de a o lua în casă, profitînd de învălmășeală, ca să vadă și ea masa întinsă și — un lucru nemaipomenit — pe tînăra mireasă gata îmbrăcată pentru biserică.

Și într-adevăr, după ce s-au furișat sus, pe vîrfuri, și au reușit să ajungă pînă la ușa camerei, iat-o pe domnișoara Emma arătînd ca în cel mai frumos tablou, cu o bonetă albă și flori de portocal și alte lucruri elegante pe care le poartă o mireasă (a căror lucrătură, model și calitate orice fată le recunoaște pe moment și nu le uită pînă la moarte) ; și tot acolo se aflau mama domnișoarei Emma în lacrimi, și tatăl domnișoarei Emma, care o mîngîia și îi spunea că, desigur a așteptat toate acestea și cît de fericită o să fie — și tot acolo este și sora domnișoarei Emma, cu brațele încolăcite în jurul gîtului ei și celelalte domnișoare de onoare, toate zîmbind și lăcrimînd, și liniștind

copiii, care desigur că ar plînge mai mult dacă nu ar fi așa de frumos îmbrăcați, dar care totuși scînceau de teamă că sora lor le va fi răpită. Și totul este atît de înduioșător, că cele două fete în casă plîng mai mult ca oricine. Și Jane Adams, stînd pe trepte, după ce s-au strecurat amîndouă afară, spune că atît de tare îi tremură picioarele, că nu știe ce să se mai facă, și că va susține întotdeauna despre domnișoara Emma că niciodată nu i-a spus un cuvînt rău, și că speră și se roagă să fie fericită.

Însă în curînd Jane o ia ca să-i arate masa întinsă și într-adevăr niciodată nu s-a văzut ceva ca această masă, scînteind de argintărie și porțelanuri și garnisită cu flori și prăjituri și cu sticle cu gîtul lung, totul sărbătoresc și strălucitor. În centru se găsește de asemeni cel mai fermecător lucru, tortul, frumos garnisit și scînteind în zahărul brumat. Amîndouă sînt de părere că trebuia să se pună un mic Cupidon sub cupolele de zahăr de pe tort, sau cel puțin două inimi și o săgeată. Însă, cu această excepție, nu ți-ai mai putea dori nimic, și în orice caz, nici o masă nu ar fi putut fi mai frumoasă. Pe cînd au ajuns la această concluzie, cine altul intră în sufragerie decît domnul John, căruia Jane îi spune că Anne nu este alta decît Anne de la numărul șase ; și John spune că o știe deoarece adeseori s-a uitat într-acolo, lucru care o face pe Anne să roșească și să se fîstîcească. Acum vrea să plece, însă John dorește ca ea să bea un pahar de vin și îi spune că nu o să-i facă rău deși e dimineața devreme, așa că închide ușa și toarnă vin ; și Anne închină în sănătatea lui Jane și adăugă „și în sănătatea dumneavoastră, domnule John", apoi bea paharul încet, în timp ce domnul John face glume potrivite cu împrejurarea. În cele din urmă, domnul John, care a devenit tot mai îndrăzneț, amintește de obiceiul de la nunți și cere favorul unui sărut pe care-l capătă după puțină încăierare. Auzindu-se pași pe scară, cei trei o iau imediat care încotro.

În timpul acesta a sosit o trăsură să o ducă pe mireasă la biserică, și Anne de la numărul șase, lungind operația spălării ușii, are satisfacția să o poată vedea din nou pe mireasă și pe domnișoarele de onoare și pe tatăl și pe mama miresei, grăbindu-se și plecînd de îndată. Dar asta

nu-i tot ce se putea vedea, pentru că în curînd au sosit alte trăsuri cu o mulțime de oaspeți, toți îmbrăcați frumos, la care Anne ar fi putut să stea și să se uite o veșnicie, însă mai avînd și alteeva de făcut, se vede obligată să se mai uite o dată lung și apoi să închidă ușa de la stradă.

Și acum oaspeții s-au așezat la masă și lacrimile au luat locul zîmbetelor, pentru că dopurile au ieșit din gîturile lungi ale sticlelor și conținutul lor dispărea cu repeziciune. Tatăl domnișoarei Emma este în capul mesei. Mama domnișoarei Emma la celălalt capăt și lîngă ea se găsesc domnișoara Emma și soțul ei — socotiți de toată lumea drept cea mai frumoasă și interesantă pereche din cîte s-au văzut. Pe cele două părți ale mesei stau diferite tinere doamne la care îți face plăcere să te uiți și diferiți tineri domni care par să gîndească tot în acest fel. Și tot aici, la loc de onoare, se găsește o mătușă a domnișoarei Emma, de care se știe că are bogății nemaiauzite și că trebuie să-și fi exprimat intenții mărețe legate de testament, cu privire la nepoată și la noul ei nepot. Această doamnă a fost deja foarte darnică și generoasă, așa cum o arată mulțimea de bijuterii pe care le poartă mireasa, însă aceasta nu înseamnă nimic pe lîngă ceea ce înțelege să facă sau ceea ce a făcut, pentru că s-a luat legătura cu croitoreasa cu trei luni înainte și a pregătit un trusou (cu unele piese lucrate chiar de mîna ei), ca pentru o prințesă. Lumea poate să-i spună fată bătrînă și se poate să fie așa, însă nu este nici ursuză, nici urîtă, din contră, este foarte veselă și plăcută la vedere și foarte amabilă și duioasă la suflet. Lucrul acesta nu este de mirare decît pentru cei stăpîniți de prejudecăți învechite, fără să știe măcar de ce și care niciodată nu vor deveni mai înțelepți și nu vor înțelege lucrurile mai bine.

Din toți cei de la masă, nimeni nu e mai plăcut la vedere decît doi copii, care, în cinstea acestei zile, au fost așezați între oaspeți. Dintre aceștia, unul este un flăcău mic de șase sau opt ani, frate cu mireasa și altul, sau mai bine spus alta, este o fată de aceeași vîrstă, sau poate mai micuță, căreia el îi spune soția mea. Adevărații soți, mireasa și mirele, nu sînt mai devotați unul altuia ca ei doi. Băiețașul plin de dragoste și atenție, fetița înroșindu-se și plină de tandrețe, jucîndu-se cu bucheţelul pe care el i l-a dat în

dimineaţa aceasta şi strecurînd petalele de trandafir căzute în sîn, cu firească cochetărie. Aceşti copii s-au visat unul pe altul în visele lor senine şi inimile lor s-au întristat cînd, cel care nu era de faţă, era luat în rîs. Cred că dincolo de această perioadă a copilăriei nu mai există o iubire atît de serioasă, de generoasă şi de adevărată ca a lor. Care dintre realităţile cele mai duioase poate avea graţia şi farmecul ce înconjoară astfel de îndrăgostiţi ca de basm !

În momentul acesta veselia şi fericirea sărbătoririi au ajuns la culme. Cîteva priviri neliniştite au început să fie schimbate între domnişoarele de onoare şi se şopteşte oarecum că trăsura cu care trebuie să plece tînăra pereche a sosit. Unii dintre oaspeţi, care sînt dispuşi să continue petrecerea, dau impresia că e doar o alarmă falsă, însă se dovedeşte a fi prea adevărat, fiind repede confirmată în primul rînd prin retragerea miresei şi a unui număr de persoane apropiate care urmează să-i facă pregătirile pentru călătorie, şi în al doilea rînd prin retragerea doamnelor în general. În acest moment urmează o pauză jenantă, în care fiecare încearcă să fie glumeţ şi nimeni nu reuşeşte. Pînă la urmă, mirele dispare şi el misterios, ascultînd de un semnal tot atît de misterios, şi masa se goleşte de oaspeţi.

Cu cel puţin şase ore înainte se aranjase ca plecarea tinerei perechi să se facă în secret, dar de îndată ce au apărut în uşa de la stradă, toate ferestrele de la salon au fost pline de doamne care îşi fluturau batistele şi trimiteau bezele, şi toate geamurile de la sufragerie pline de figuri de domni, exprimînd urarea de drum bun prin cele mai variate şi ciudate gesturi şi mimici. Holul şi treptele sînt pline de personalul de serviciu, purtînd cocarde albe ; printre ei sînt amestecaţi prieteni mai intimi şi rude care au îndrăznit să iasă pentru a spune la revedere noii perechi. Cei mai în faţă din grup sînt cei doi mici îndrăgostiţi braţ la braţ, gîndindu-se, înfioraţi, ce fericire ar fi să plece împreună în acest cupeu elegant şi să nu se mai despartă niciodată.

Mireasa abia a avut timpul să arunce o privire grăbită către vechiul ei cămin, cînd scările trăsurii se ridică zăngănind, uşa cupeului se trînteşte, caii tropăie pe pavaj, şi iată-i acum departe.

Un grup mic de fete în casă mai rămîne adunat în hol, șoptind între ele. Acolo se găsește Anne de la numărul șase, care s-a furișat din nou de acasă sub un motiv sau altul și a fost o martoră plină de admirație la plecarea tinerei perechi. Sînt două subiecte asupra cărora Anne nu mai termină de vorbit și nu obosește : unul este că n-a mai văzut niciodată în viața ei așa — oh, așa un înger de bărbat ca domnul John Harvey, și altul că nu poate să spună ce zi e astăzi, dar nu pare deloc să fie o zi lucrătoare, dar nici duminică — totul este așa de schimbat și neobișnuit !

PERECHEA FORMALISTĂ

Perechea formalistă este alcătuită din oamenii cei mai afectați, reci, rigizi și nemulțumiți de pe suprafața pămîntului. Figurile lor, vocile, îmbrăcămintea, casa, mobila, mersul lor și purtările, totul denotă formalismul, nedezmințit de nici o trăsătură mai atrăgătoare de sinceritate, duioșie sau firesc.

Orice în legătură cu perechea formalistă se rezolvă într-un fel formal. Ei nu vin în vizită la tine pentru tine ci pentru ei : nu ca să vadă ce mai faci, ci ca să vezi tu ce fac ei. Nu este o vizită care îți face cinste ție ci lor înșile — datorită nu rangului tău ci celui al lor. Dacă moare unul dintre copiii unui prieten, perechea formalistă se prezintă cu punctualitatea unui antreprenor de pompe funebre. Dacă familiei unui prieten i se naște un copil, perechea formalistă nu manifestă mai multă atenție decît o doică angajată cu luna. Perechea formalistă, în fapt, caută cu bucurie toate ocaziile în care să-și arate buna ei creștere și respectarea cu precizie a micilor obiceiuri din societate. Cît despre tine, tu ești mijlocul pentru scopul urmărit de ei și le pasă de tine tot atît cît îi pasă unui bărbat de croitorul care l-a făcut să aibă o siluetă elegantă sau cît îi pasă unei femei de modista care a ajutat-o să facă o cucerire.

Domnul formalist, care are relații extinse cu genul de oameni care fac cunoștințe dar evită prieteniile, asistă, din cînd în cînd, la numeroase înmormîntări, unde este formal invitat, și la care se duce tot formal, ca și cînd ar întoarce

o vizită pentru ultima oară. În aceste ocazii modul în care se prezintă este fără cusur. Știe care este tonul convenabil atunci cînd vorbește, privirea tristă pe care trebuie să o aibă, pasul melancolic care completează ținuta în ziua respectivă. Cunoaște perfect regulile de tristă politețe care se păstrează într-un cupeu la înmormîntare. Știe cînd să scoată un oftat și cînd să-și ascundă nasul în batistă. Știe să se uite în mormînt clătinînd din cap, cu înfățișarea tristă a unui mut, atunci cînd ceremonia s-a sfîrșit.

— Cum a fost la înmormîntare ? întreabă doamna formalistă, cînd soțul se întoarce acasă.

— Oh ! răspunde domnul formalist, niciodată n-am văzut o încălcare mai grosieră și mai dezgustătoare a regulilor de etichetă. Nu au avut penaje.

— N-au fost penaje ! exclamă doamna, ca și cînd morții zboară la cer pe aripi de pene negre și, în lipsa acestora, vor trebui să se ducă, fără doar și poate, în altă parte. Soțul clatină din cap și adaugă mai departe că au avut chec cu susan în loc de chec cu stafide și că a fost numai vin alb.

— Numai vin alb ! exclamă soția.

— Nimic altceva decît coniac și madera, spune soțul.

— Cum asta ? Porto deloc ?

— Nici un strop.

— Deci nu porto, nu stafide, nu penaje ! Cred că-ți reamintești, dragul meu, spune doamna formalistă, cu o voce de hotărît reproș, că atunci cînd l-am întîlnit la început pe acest biet om care acum a murit și s-a dus, și care, în mod cu totul ciudat, la masă mi s-a adresat fără ca în prealabil să-mi fi fost prezentat, am încercat să-mi exprim opinia că familia sa era cu totul ignorantă cu privire la regulile de etichetă și foarte puțin la curent cu cele din viața de fiecare zi. Acum ai avut ocazia să-ți dai și tu seama și tot ce am eu de spus este că eu cred că niciodată nu o să te mai duci din nou *acolo* la vreo înmormîntare.

— Draga mea, răspunde domnul formalist, n-o să mă mai duc niciodată.

Astfel răposatul neformalist este privat de relații în mormînt ; și perechea formalistă, atunci cînd vorbește despre înmormîntare, clatină din cap și se întreabă din ce

sînt făcute sentimentele unor oameni și care pot fi ideile lor despre buna-cuviință.

Dacă perechea formalistă are copii (ceea ce se întîmplă uneori), aceștia nu sînt copii ci femei și bărbați mici, palizi, socotiți pitici foarte bătrîni, cu toată aparența lor de copii. Într-adevăr, sînt atît de învățați cu regulile formale și convenționale și se poartă cu atîta bunăvoință, încît pentru orice vizitator ar fi o negrăită ușurare și consolare s-o vadă pe fetiță spărgînd o oglindă, în vreo izbucnire de furie, sau pe băiețel dînd cu piciorul în părinții lui.

Perechea formalistă este întotdeauna campioană a ceea ce se numește în mod rigid cuviincios și este gata în orice moment să descopere necuviințe ascunse de vorbire sau de gîndire, care ar trece cu totul neobservate de oameni mai puțin scrupuloși. Astfel, dacă se duc la teatru, se chinuie toată seara, de teamă ca ceva necuviincios sau imoral să nu-și facă drum de pe scenă. Și dacă se întîmplă să se spună ceva care presupune două înțelesuri, niciodată nu neglijează să se sesizeze și să exprime prin privirile lor marea ofensă pe care au suferit-o sentimentele lor. Poate că acesta este motivul de căpetenie pentru care se duc rar în sălile de reprezentații. Merg uneori la reprezentațiile Academiei Regale, însă acestea sînt adesea mult mai lipsite de cuviință decît cele de la teatru și doamna formalistă crede că a sosit timpul ca domnul Etty de la suszisa Academie, să fie dat în judecată, ca să constituie un exemplu public.

La o petrecere prilejuită de un botez, se găsea pe lîngă alți oaspeți și o pereche formalistă, care a suferit chinuri atroce din cauza glumelor obișnuite în astfel de ocazii, care au și fost făcute de unul din nași. Acesta era un domn în vîrstă, cu fața roșcovană, care, fiind bine cunoscut de restul oaspeților se simțea în largul lui și era foarte bine dispus. În timpul cinei domnul acesta era în culmea bunei dispoziții. Noi — fiind de o ținută mai serioasă și mai liniștită — am fost aleși să însoțim pe doamna formalistă la catul de jos și, stînd alături de ea, am avut o ocazie favorabilă să-i observăm reacțiile.

Am avut o nimerită bănuială că de la început și de la prima vedere — literalmente de la prima vedere — doamna formalistă nu a fost cu totul sigură dacă prezența la o ast-

fel de ceremonie și încurajarea în acest fel a expunerii în public a unui prunc, nu era un act ce comporta un oarecare grad de indelicatețe și necuviință. Siguri sîntem că, atunci cînd s-a băut în sănătatea pruncului și domnul cu părul sur, care a ridicat paharul, a făcut aluzii la vremea cînd a legănat-o în brațele lui, la botez, pe mama pruncului, atunci doamna formalistă s-a alarmat și a căutat să se ferească de domnul în vîrstă ca de un desfrînat îmbătrînit în rele. Dar asta a suportat-o, și-a făcut vînt cu evantaiul, indignată, dar a suportat-o. S-a cîntat și un cîntec hazliu în care se vorbea de mărturisirea unui domn că a sărutat o femeie, și totuși doamna formalistă a suportat-o și pe asta. Însă cînd, în cele din urmă, după ce s-a băut în cinstea vechiului naș și cînd nașul actual s-a ridicat să mulțumească și a făcut aluzii vagi la pruncii cari încă nu s-au născut și la posibilitatea ca pruncul sărbătorit să aibă frați și surori, doamna formalistă nu a mai putut suporta și, salutînd pe cei prezenți cu o ușoară înclinare a capului, trecu cu mîndrie pe lîngă cel vinovat și părăsi încăperea în lacrimi, condusă de domnul formalist.

PERECHEA ÎNDRĂGOSTITĂ

Nu ar putea exista o mai sugestivă ilustrare a vechii și înțeleptei zicale că ceea ce este prea mult strică, decît figura pe care o face o pereche îndrăgostită. Fără îndoială că este necesar și firesc ca două persoane, unite prin căsătorie, să se iubească și iarăși fără îndoială este plăcut să știi și să vezi că se iubesc, însă există un timp potrivit pentru toate lucrurile și perechea care se întîmplă să fie tot timpul în stare de tandrețe, de față cu toată lumea, devine aproape de nesuportat.

Și adoptînd acest punct de vedere am vrea să fim înțeleși că nu sîntem de acord cu burlacii, în ale căror critici la adresa perechilor îndrăgostite trebuie să distingem motive interesate și considerațiuni personale. Admitem că pentru această categorie nefericită a societății, faptul de a fi obligat să vezi gesturile gingașe și nevinovate pe care le schimbă zi de zi o pereche îndrăgostită, poate fi un lucru

irîtant, chinuitor și provocator. Însă în timp ce recunoaștem caracterul natural al dificultății la care sînt supuși acești burlaci, nu putem accepta critica lor părtinitoare sau să ținem seama de sufletele lor pîrjolite și supărate. Singurul nostru ghid este experiența obiectivă și în aceste schițe de moravuri căutăm nu atît să schimbăm pe cei care ofensează instituția căsătoriei, cît să prevenim la timp perechile care pornesc acum în pelerinajul către altarul căsătoriei, și chiar pe acelea care nu au pornit-o încă.

Să tragă deci foloase toate perechile prezente și care vor urma, din exemplul domnului și doamnei Leaver, care sînt o pereche îndrăgostită de prima clasă.

Asupra domnului și doamnei Leaver își dă părerea doamna Starling, o văduvă care și-a pierdut soțul pe cînd era tînără, și s-a pierdut și ea cu firea cam în același timp — pentru că, după socoteala ei, de atunci nu a mai îmbătrînit nici cu cinci ani. După părerea ei aceștia sînt un model perfect de fericire în căsătorie. Ai crede, spune romantica doamnă, că sînt doi îndrăgostiți abia logodiți. Niciodată nu a existat o astfel de fericire. Sînt atît de tandri, de afectuoși și așa de atașați unul de altul, atît de îndrăgostiți că, în fapt, nimic nu poate fi mai fermecător.

— Augusta, sufletelul meu, spune domnul Leaver.

— Augustus, viața mea, răspunde doamna Leaver.

— Cîntă-mi o mică baladă, draga mea. Fă tu asta pentru mine, porumbița mea, spune domnul Leaver.

— N-aș putea, dragostea mea, răspunde iarăși doamna Leaver, și este o răutate din partea ta să-mi ceri.

— Răutate, draga mea ! strigă domnul Leaver.

— Da, o răutate și o cruzime, replică doamna Leaver, pentru că știi doar că mă doare gîtul și dacă aș cînta m-ar durea mai rău. Ești un monstru și te urăsc. Pleacă de aici!

Doamna Leaver a spus : „Pleacă de aici !" pentru că domnul Leaver a luat-o ușor de bărbie. Domnul Leaver neexecutînd ceea ce i s-a cerut, ci, din contră, așezîndu-se lîngă ea, doamna Leaver îi dă o palmă ; și domnul Leaver la rîndul lui îi dă o palmă doamnei Leaver și acum, venind momentul ca toate persoanele prezente să se uite în altă parte decît la ei, se uită cu toții în altă parte însă aud un

sunet ușor și liniștit de sărut, la care doamna Starling este cu totul transportată și șoptește vecinului ei că dacă toate perechile căsătorite ar fi ca aceasta, ar fi raiul pe pământ.

Cînd se întîmplă asemenea fapte, perechea îndrăgostită se găsește acasă și de față sînt doar trei sau patru prieteni, însă soții Leaver, neobișnuiți să fie rezervați, se comportă aproape la fel și în afară de casă. Într-adevăr, în unele ocazii, ca de pildă la un picnic, sau la o partidă de canotaj, tandrețele lor sînt chiar mai multe, așa cum toamna trecută am avut ocazia să observ personal.

S-a organizat atunci o mare partidă de canotaj, hotărîndu-se să mergem la Twickenham ca să luăm masa și apoi să dansăm într-o vilă liberă, de pe malul rîului, vilă închiriată anume în acest scop. Domnul și doamna Leaver făceau parte din grup și a fost norocul meu să am loc în aceeași barcă, un fel de galeră cu opt vîsle, un echipaj de amatori, cu un coviltir albastru în dungi, ca și cămășile tip Guernsey ale echipajului, și cu un steag roșu murdar, ca favoriții celui care comanda vîslitul. Stabilindu-se cine va fi cîrmaci și toate celelalte fiind aranjate, cei opt domni s-au apucat de vîslit cu toată forța și înaintau odată cu fluxul, încurajați de observațiile compătimitoare ale doamnelor, care toate strigau că pare să fie un efort imens pentru bărbați și într-adevăr așa era. La început am ajuns din urmă cealaltă barcă și ne-am apropiat de ea într-un stil cavaleresc. Însă s-a dovedit a fi un amuzament nu prea plăcut pentru că ne stropeau din belșug, ba s-au udat și plăcintele și celelalte gustări astfel că am renunțat cu toții și am luat-o înainte, lăsînd cea de a doua barcă să ne urmeze fără glorie pe dîra lăsată de noi pe apă.

Cam în timpul acesta am observat unde stă domnul Leaver. În barcă se găseau și doi barcagii, ca rezervă pentru cazul în care vreunul din amatori s-ar fi simțit epuizat, și unul dintre acești barcagii, care și-a asumat comanda cu de la sine putere a început să strige cu o voce răgușită :

— Împinge înainte numărul doi — dă-i drumul, numărul doi — fă o întindere mai lungă, numărul doi — acum — numărul doi, domnule, gîndește-te că ești la o cursă !

Cei mai mulți din grupul nostru au început, fără îndoială, să se întrebe care dintre cei în cămașă Guernsey ar

putea avea nevoie de o astfel de încurajare, cînd un țipăt înăbușit al doamnei Leaver i-a lămurit pe cei în îndoială și i-a pus în cunoștință de cauză pe cei care nu știau nimic. Căci domnul Leaver, ascuns de o pălărie de paie și fără cravată, transpira îngrozitor și era gata să i se facă rău. Spaima care i-a cuprins pe toți nu s-a micșorat deloc în clipele următoare, pentru că același domn (în executarea unei isprăvi acvatice denumită prinderea unui crab) s-a răsturnat dintr-o dată pe spate, nelăsînd să se vadă din persoana lui altceva decît două picioare din care dădea de zor. Doamna Leaver țipă din nou de mai multe ori și strigă îndurerată :

— A murit ! Spuneți-mi adevărul, oricît ar fi de crud. A murit ?

Un moment de reflecție ar fi putut s-o convingă pe iubitoarea doamnă că nu putea să fie mort din moment ce dădea așa de tare din picioare, dar doamna Leaver continua să strige :

— A murit ? A murit ?

Iar ceilalți toți continuau să strige :

— Nu, nu, nu ! pînă cînd domnul Leaver a fost reașezat pe bancă în poziția normală și i s-a pus în mînă visla (care, între timp, trecuse prin toate felurile de mișcări greșite făcute pe cont propriu), de către cei doi barcagii. Acum, doamna Leaver exclamă :

— Augustus, copilul meu, vino la mine.

Domnul Leaver spuse :

— Augusta, draga mea, liniștește-te, n-am pățit nimic.

Însă doamna Leaver îi strigă din nou mai îndurerată :

— Augustus, copilul meu, vino la mine !

Ceilalți din grup păreau să se teamă că dacă domnul Leaver va rămîne în locul unde era, ar putea contribui la înecul întregului echipaj, drept care luară, foarte dezinteresat, partea doamnei Leaver, și-i spuseră că într-adevăr trebuie să se ducă la ea, adăugînd că nu era destul de tare pentru o treabă atît de grea și că nu ar fi trebuit să se apuce niciodată de ea. În silă, domnul Leaver se duse și se așeză la picioarele doamnei Leaver și aceasta, aplecîndu-se asupra lui îi spuse :

— Oh, Augustus, cum poți tu să mă sperii așa ?

Și domnul Leaver îi răspunse :

— Augusta, draga mea, eu niciodată nu m-am gîndit să te sperii... Și doamna Leaver adăugă : „Ești slăbit, dragul meu", și domnul Leaver spuse : „Sînt cam slăbit, draga mea" ; și s-au arătat plini de tandrețe, ascunzîndu-și capetele sub voalul doamnei Leaver, pînă cînd, în cele din urmă, domnul Leaver s-a arătat din nou, declarînd bine dispus că parcă a auzit vorbindu-se de niște sticle de bere tare și de niște sandvișuri.

Doamna Starling, care făcea parte din grup, fusese foarte plăcut impresionată de această scenă și adeseori murmura pe jumătate pentru ea : „Ce pereche de îndrăgostiți sînteți !" sau „Ce plăcut este să vezi un bărbat și o femeie atît de fericiți împreună !" Ni se adresă nouă (pentru că eram un fel de veri), foarte poetic, făcînd observația că inimile care bat astfel la unison fac viața un paradis de plăceri și că atunci cînd ființe asemănătoare sînt atrase una către alta de sentimente atît de frumoase și delicate, sufletele se împărtășesc din suprema fericire ! La toate acestea am răspuns cu „desigur" sau „foarte adevărat" sau am oftat doar, după cum era cazul. La fiecare nou gest al perechii îndrăgostite, admirația văduvei izbucnea din nou și cînd doamna Leaver se opuse ca domnul Leaver să stea fără pălărie, ca nu cumva să-l bată soarele în cap și pe urmă să capete insolație, doamnei Starling i s-au înlăcrimat ochii și a spus că asta îi reamintește de Adam și Eva.

Perechea îndrăgostită a fost astfel, în plină tandrețe, tot drumul pînă la Twickenham, însă cînd am ajuns acolo (și cînd echipa de amatori arăta foarte însetată) ei doi erau mai veseli ca oricînd ; doamna Leaver a aruncat cu pietricele în domnul Leaver, și domnul Leaver a fugărit-o pe iarbă pe doamna Leaver, în modul cel mai nevinovat și mai încîntător. La masă, de asemenea, a furat bucata de limbă a doamnei Leaver și doamna Leaver s-a răzbunat pe puiul domnului Leaver și cînd doamna Leaver era să se ducă să-și ia niște salată de hrean, domnul Leaver nu a lăsat-o, spunînd că îi face rău și ea s-a necăjit din cauza asta, ceea ce i-a dat ocazia s-o facă pe supărata și pe năzuroasa. Însă acestea erau doar aspectele surîzătoare și de suprafață ale dragostei lor și nu se refereau la străfundurile curentului

în care, pentru a spune drept, cei doi s-au scufundat pe neașteptate, datorită următoarei împrejurări. S-a întîmplat că domnul Leaver a ridicat paharul în cinstea burlacilor care au avut ideea acestei petreceri și, rostind acest toast s-a prefăcut că îi pare rău că nu mai face parte dintre ei și a pretins cu durere că își deplînge starea decăzută în care se găsește. Or sentimentele doamnei Leaver nu puteau suporta așa ceva, nici măcar în glumă, așa că, exclamînd cu glas tare : „Nu mă iubește, nu mă iubește !" a căzut într-o stare de plîns în brațele doamnei Starling și, pierzîndu-și cunoștința, a fost dusă de această doamnă și de soțul ei în altă cameră. De îndată domnul Leaver a coborît în fugă să vadă dacă nu este vreun medic în grupul nostru și deoarece era unul (în ce grup nu se găsește unul ?), atît domnul Leaver cît și domnul medic s-au grăbit să ajungă la bolnavă.

Primul care s-a întors a fost medicul și a fost observat rîzînd și făcînd cu ochiul între prietenii lui intimi și comportîndu-se foarte nemedical, însă cînd s-a întors domnul Leaver, a devenit foarte solemn și ca răspuns la toate întrebările, a clătinat din cap și a remarcat că Augusta era mult prea sensibilă pentru a se glumi cu ea — o părere pe care după aceea a întărit-o și văduva. Văzînd că nu era vorba de ceva primejdios, restul grupului s-a apucat de dans pe iarbă și toți erau foarte veseli și fericiți și tot timpul s-a cochetat, ultima împrejurare datorîndu-se în parte vremii frumoase și în parte localității care este bine cunoscută ca favorabilă tuturor petrecerilor inofensive.

În timpul cît petrecerea era în toi, domnul și doamna Leaver s-au furișat în barcă și s-au așezat sub coviltir, doamna Leaver lăsîndu-și capul pe umărul domnului Leaver, în timp ce domnul Leaver îi strîngea mîna cu tandrețe și o privea din cînd în cînd cu ochi melancolici și plini de compătimire. Văduva stătea deoparte, făcîndu-se că este preocupată de o carte, însă observîndu-i pe furiș de după evantai, iar cei doi barcagii, fumîndu-și pipele nu departe de mal, își dădeau cu cotul unul altuia și rînjeau veselîndu-se de ceea ce vedeau. Puțini din grup au observat lipsa perechii îndrăgostite și puținii care au observat-o s-au felicitat pentru dispariția ei.

S-ar putea presupune că doi oameni care trebuie să-şi petreacă toată viaţa împreună şi trebuie să fie în mod necesar adeseori singuri unul cu altul ar trebui să găsească prea puţină plăcere în contrazicerea reciprocă şi totuşi nu este ceva mai obişnuit decît o pereche care se contrazice.

Perechea care se contrazice nu este de acord în nimic, în afară de faptul că se contrazice. Se întorc de la petrecerea de seară a doamnei Bluebottle, fiecare în colţul opus al cupeului şi nu schimbă o silabă pînă cînd nu se găsesc de cel puţin douăzeci de minute în faţa căminului, acasă. Atunci domnul, ridicîndu-şi ochii de la cămin, rupe dintr-o dată tăcerea :

— Ce lucru extraordinar, spune el, că *tu* ţii întruna să contrazici, Charlotte !

— Eu să contrazic ?! strigă doamna, dar asta faci tu.

— Ce fac eu ? întreabă domnul cu asprime.

— Afirmi că eu te contrazic pe tine, răspunde doamna.

— Vrei să spui că nu mă contrazici pe mine ? îi întoarce vorba domnul. Vrei să spui că nu m-ai contrazis încontinuu toată ziua de azi ? Vrei să-mi spui că n-ai făcut-o ?

— Nu vreau să-ţi spun nimic din toate astea, replică doamna, calmă : cînd n-ai dreptate, sigur că am să te contrazic.

În timpul acestei convorbiri, domnul şi-a băut coniacul cu apă, stînd de o parte a căminului, iar doamna, de cealaltă parte, cu cutia de toaletă pe masă, şi-a pus părul pe moaţe. Acum îşi lasă în jos părul de pe ceafă şi începe să-l perie, păstrînd în acelaşi timp un aer de corectitudine conştientă şi mai ales de virtute ofensată, cu intenţia de a-l scoate din sărite pe domn — lucru care-i reuşeşte.

— Eu cred, spune el, scoţînd linguriţa din pahar şi aruncînd-o pe masă, că din toate fiinţele încăpăţînate, sigure pe ele, dar cu judecată greşită, tu eşti prima, Charlotte.

— Desigur, desigur, te rog, poţi spune ce vrei. Vezi cît de mult te contrazic eu, răspunde doamna.

— Desigur, nu m-ai contrazis la masa de seară, oh, nu, nu ! exclamă domnul.

— Ba da, am făcut-o, spune doamna.

— Ah, ai făcut-o, ridică domnul vocea. Admiți ?

— Dacă tu numești asta contrazicere, atunci am făcut-o, răspunde doamna. Și îți repet, Edward, că atunci cînd constat că nu ai dreptate, am să te contrazic. Doar nu sînt sclava ta.

— Nu ești sclava mea ! o îngînă domnul cu amărăciune ; și tu încă susții că în casa nouă a familiei Blackburns nu sînt mai mult de paisprezece uși, inclusiv ușa de la pivnița de vinuri.

— Susțin, replică doamna, bătînd tactul cu peria de cap pe palma mîinii, că în casa aceea sînt numai paisprezece uși și nici una în plus.

— Bine, atunci, strigă domnul, ridicîndu-se cu disperare și măsurînd odaia cu pași repezi. Pe cinstea mea, asta e destul ca să zdruncine mintea unui om și să-l aducă la nebunie !

Încetul cu încetul, domnul își revine și, trecîndu-și posomorît mîna peste frunte, se așază din nou pe scaunul lui. După o lungă tăcere, de data aceasta doamna este aceea care începe.

— L-am întrebat și pe domnul Jenkins, care stătea lîngă mine pe sofa în salon, în timpul ceaiului.

— Pe Morgan vrei să spui, întrerupe domnul.

— Dar nu vreau deloc să spun așa ceva, răspunde doamna.

— Acum, peste toate sîcîielile și purtările de nesuportat, spune domnul, frîngîndu-și mîinile și uitîndu-se chinuit în sus, ai să stărui că Morgan este Jenkins !

— Mă crezi idioată ? exclamă doamna, crezi că nu știu care-i unul și care-i altul ? Crezi că nu știu că bărbatul în sacou albastru este domnul Jenkins ?

— Jenkins în sacou albastru ! exclamă domnul cu un oftat adînc. Jenkins în sacou albastru, un om care ar prefera să moară decît să poarte altceva decît maron !

— Îndrăznești să mă învinuiești că spun un neadevăr? întreabă doamna, izbucnind în lacrimi.

— Te învinuiesc, doamnă, răspunde domnul, ridicîndu-se, că ești un monstru al contrazicerii, un monstru al sîcîielii, nu — nu ! Auzi ? Jenkins în sacou albastru ! Doamne, ce am făcut să fiu sortit să aud astfel de lucruri ? !

Rostind acestea cu adînc dispreț și supărare, domnul își ia luminarea, pornește tanțoș înainte și se duce direct la pat, unde se preface că a adormit atunci cînd doamna vine și ea în dormitor, toată în lacrimi, murmurînd și făcînd aluzii cu privire la soarta ei nefericită și la o intenție confuză de a se consulta cu frații ei. Domnul mai suferi însă și tortura secretă de a o auzi din cînd în cînd exclamînd :

— Știu că sînt doar paisprezece uși în casa aceea, știu că era domnul Jenkins, știu că era îmbrăcat cu un sacou albastru și o să susțin cu tot atîta tărie cum o susțin și acum, chiar dacă ar fi ultimele cuvinte pe care le-aș mai avea de spus !

Dacă cei din perechea care se contrazice sînt binecuvîntați cu copii, ei nu sînt din acest motiv mai puțin contradictorii. Domnișorul James și domnișoara Charlotte intră în sufragerie după masa de seară și, fiind veseli că i-au găsit pe părinții lor bine dispuși, își închipuie că vor căpăta fiecare cîte o jumătate de pahar cu vin și alte favoruri deosebite. Dar, din nefericire, domnișorul James devenind vorbăreț în vederea acestor perspective, o întreabă așa, dintr-o dată, pe mama lui cît de înaltă este doamna Parsons și dacă nu cumva are o înălțime de aproape doi metri, la care mama îi răspunde :

— Da, cred că are, pentru că doamna Parsons este în adevăr o doamnă foarte înaltă, o adevărată gigantă.

— Pentru numele lui Dumnezeu, Charlotte, strigă soțul ei. Nu spune copilului lucruri atît de absurde. Auzi, înălțime de doi metri !

— Ei bine, răspunde doamna, sigur că pot să-mi permit să am o părere, și părerea mea este că are o înălțime de doi metri — cel puțin.

— Știi bine, Charlotte — spune domnul cu seriozitate, că aceasta nu este părerea ta — că tu nu ai o *astfel* de idee — și că spui asta numai de dragul de a mă contrazice.

— Ești foarte politicos, îi răspunde soția, dar a greși într-o chestiune fără importanță cum este aceea a înălțimii unei persoane n-ar fi o crimă prea mare ; însă îți spun din nou, că eu cred că doamna Parsons are doi metri și cred că și tu știi că are doi metri și afirmi că nu are numai pentru că eu afirm că are.

Această luare în rîs îl face pe domn să devină nervos, însă se stăpînește și se mulțumește să murmure pe un ton superior :

— Doi metri — ha ! ha ! Doamna Parsons are doi metri !

Și doamna răspunde :

— Da, doi metri. Mă bucur că tu te amuzi și de aceea repet — doi metri. Apoi subiectul este lăsat baltă și contradicția începe să fie uitată, cînd domnișorul James, cu intenția vagă de a se face plăcut și de a îndrepta lucrurile, din nefericire, o întreabă din nou pe mamă din ce este făcută luna, care întrebare îi dă mamei ocazia să spună că mai bine să n-o fi întrebat, pentru că ea întotdeauna greșește și niciodată nu are dreptate ; orice ar întreba-o o expune la contraziceri și că mai bine să-l întrebe pe tata care nu poate greși niciodată. Tatăl, sub usturimea atacului, trage cu putere de cordonul clopoțelului și spune că dacă conversația trebuie să continue în acest fel, este mai bine să fie trimiși copiii la culcare. Și așa s-a și întîmplat după cîteva lacrimi și multă opunere ; și tatăl, după ce a aruncat o privire piezișă și posomorîtă mamei, își trage batista peste față și se așază mai bine pentru moțăiala de după-masă.

Prietenii perechii care se contrazice deplîng adeseori certurile lor dese, deși aproape nu le dau importanță, observînd că, fără îndoială, ei sînt foarte atașați unul de altul și că nu se ceartă niciodată decît pentru lucruri de nimic. Însă nici prietenii perechii și nici perechea însăși, nu se gîndesc că așa cum cele mai uimitoare lucruri din natură nu sînt decît vaste aglomerări de particule foarte mici, tot așa lucrurile lipsite de importanță, cele socotite drept nimicuri, cînd se adună fac suma fericirii sau nefericirii omenești.

PERECHEA ÎNNEBUNITĂ DUPĂ COPIII EI

Perechea înnebunită după copiii ei are de obicei mulți — cel puțin șase sau opt. Copiii sînt fie cei mai sănătoși din lume, fie cei mai nenorociți. În fiecare din cele două ca-

zuri, ei sînt subiectul preferat al părinților lor și, deopotrivă, un izvor de neliniște sufletească și iritare pentru prietenii părinților lor.

Perechea înnebunită după copiii ei nu cunoaște alte date decît acelea legate de nașterea, accidentele, bolile sau isprăvile mai însemnate ale copiilor. Amîndoi dețin în cap un almanah cu un mare număr de zile privind diferitele date legate de prunci, toate însemnate cu roșu. Își amintesc de ultima încoronare pentru că în ziua aceea micuțul Tom a căzut pe scara bucătăriei, de aniversarea Conspirației prafului de pușcă [1] pentru că la cinci noiembrie a întrebat Ned dacă picioarele de lemn se fabrică în cer și dacă pălăriile în trei colțuri cresc în grădină. Doamna Whiffler nu va uita niciodată cît va trăi ultima zi a anului trecut, pentru că în ziua aceea i-au apărut celui mai mic copil patru pete roșii pe nas, pe care le-au luat drept pojar. Nu va uita nici prima zi de Crăciun, pentru că douăzeci și una de zile după aceasta s-au născut gemenii, și nici Vinerea mare pentru că într-o Vinere mare a fost speriată de o căruță trasă de măgari pe cînd era însărcinată cu Georgiana. Sărbătorile ale căror date se schimbă, nu își mută data pentru domnul și doamna Whiffler, pentru că ele rămîn bine și definitiv fixate pe seama vreunui copil, de care nu mai pot fi despărțite niciodată. Timpul a fost creat, potrivit crezului lor, nu pentru sclavi ci pentru fete și băieți ; și firele de nisip în mișcare din clepsidră nu sînt decît copii mici care se joacă.

După cum am mai spus-o, copiii acestei perechi nu cunosc situațiile de mijloc. Ei sînt sau minuni de sănătate sau minuni de lipsă de sănătate. Oricum ar fi, ei trebuie să fie minuni. Domnul Whiffler descrie la biroul său suferințele teribile prin care trece băiatul său cel mai mare și pe care nici un alt băiat nu le-a mai avut vreodată, ori trebuie să spună că niciodată nu a existat un copil dotat cu o sănătate atît de uimitoare, cu o constituție fizică rezistentă, ca de fier, cum este copilul său. Copiii săi trebuie să fie, dintr-un punct de vedere sau altul, fie superiori, fie inferiori celor al celorlalți oameni. Sentimentul acesta se

[1] Conspirație care a avut loc în anul 1605 împotriva Parlamentului englez, în subsolul căruia s-au depozitat butoaie cu praf de pușcă.

poate dezvolta la intensităţi de necrezut ; astfel am cunoscut odată o doamnă şi un domn care îşi purtau capul atît de sus şi au devenit atît de mîndri de pe urma faptului că cel mai mic copil al lor a căzut de la o fereastră de la etajul doi fără să păţească ceva, că o mare parte din prietenii lor s-au văzut obligaţi să se îndepărteze de ei. Însă acesta poate fi considerat ca un caz extrem şi nu unul îndreptăţit să fie luat de exemplu.

Dacă un prieten se întîmplă să ia masa în condiţii obişnuite la una din perechile înnebunite după copiii lor, este aproape cu neputinţă să devieze conversaţia de la subiectul lor favorit. Orice lucru îi aminteşte domnului Whiffler de Ned sau doamnei Whiffler de Mary-Anne sau de timpul de dinaintea naşterii lui Ned sau de timpul în care încă nu o aveau în vedere pe Mary-Anne. Cea mai neînsemnată observaţie, cît de inofensivă ar fi ea, o să redeştepte amintiri adormite despre gemeni. Oricum şi oriunde ai apuca-o, este cu neputinţă să scapi de ei. O iau de la început, orice ar face bietul om. Ned a fost pierdut din vedere pentru o jumătate de ceas, Dick a fost uitat cu totul, numele lui Mary-Anne n-a fost pomenit, însă al gemenilor tot timpul. Nimic nu-i poate ţine la distanţă pe gemeni.

— Este un lucru extraordinar, Saunders, spune domnul Whiffler prietenului în vizită, dar tu i-ai văzut pe cei mici, pe gemeni ?

Inima prietenului se strînge pe cînd răspunde :

— Oh, da — adeseori.

— Ce spuneai tu despre piramide, spune domnul Whiffler, în mod cu totul firesc, îmi aminteşte de copiii aceştia — ce culoare crezi tu că au ochii lor ?

— Pe cuvîntul meu, se bîlbîie prietenul, n-aş prea şti să răspund.

De fapt, prietenul nu-şi amintea să fi auzit ceva care să fie deosebit în natura celor doi gemeni şi, din cît îi băgase el în seamă, puteau foarte bine să n-aibă ochi deloc.

— Ai spune că sînt roşii, presupun ? întrebă domnul Whiffler.

Prietenul şovăie şi aproape crede că aşa sînt, însă deducînd din expresia feţei domnului Whiffler că nu roşul este culoarea, zîmbeşte cu oarecare încredere şi spune :

— Nu, nu ! Cu totul altă culoare.

— Ce-ai spune de albastru ? insistă domnul Whiffler.

Prietenul se uită la el și observînd o expresie diferită pe față, riscă să afirme :

— Aș spune că sînt albaștri — categoric albaștri.

— Desigur ! strigă domnul Whiffler triumfător, știam că așa o să spui. Dar ce-ai spune, dacă ochii băiatului sînt albaștri și ai fetei căprii, ai ?

— Imposibil ! exclamă prietenul, neștiind deloc de ce ar fi imposibil.

— Este un fapt, totuși, spune domnul Whiffler ; și trebuie să-ți spun, Saunders, că *acesta* nu este un lucru obișnuit în materie de gemeni sau o împrejurare care survine în fiecare zi.

La dialogul acesta, doamna Whiffler, ca fiind în mare măsură răspunzătoare pentru gemeni și pentru farmecele și particularitățile lor, nu a luat parte, acum însă vorbește și ea, reproducînd într-o englezească stricată, o vorbă de duh a lui Dick în legătură cu subiectul tocmai discutat, care îi place domnului Whiffler peste măsură și-l face să spună că ar fi jurat că pornește de la Dick, oriunde ar fi auzit-o. Apoi îi cere doamnei Whiffler să-i povestească lui Saunders ce a spus Tom despre taurii sălbatici și, doamna Whiffler redînd anecdota, se ivește o discuție asupra caracterului diferit al umorului lui Tom față de cel al lui Dick și astfel rezultă că spiritul lui Dick este vioi în timp ce stilul lui Tom este uscat și caustic. Această discuție fiind însuflețită de diverse ilustrări, a durat destul de mult și s-a întrerupt abia atunci cînd doamna Whiffler a poruncit valetului să sune clopoțelul pentru doică, căci li se făgăduise copiilor că vor fi chemați jos să mănînce *budincă*.

Prietenul s-a făcut palid cînd doamna a dat poruncă și încă și mai palid cînd aceasta a fost urmată de un mare ropot pe scări (asemănător celui produs de căderea ploii pe un luminator) după care ușa sufrageriei s-a deschis cu o puternică pocnitură și și-au făcut tumultoasa apariție șase copii mici, urmați imediat de o doică voinică cu cîte un geamăn pe fiecare braț. Deoarece toți cei opt țipau, strigau și dădeau din picioare — unii sub influența unei pofte nesățioase, alții din cauza spaimei față de un străin și alții din cauza conflictului dintre cele două sentimente — s-a

scurs o bună bucată de vreme înainte ca toate capetele să poată fi rînduite în jurul mesei și să fie restabilită o așazisă ordine, în îndeplinirea căreia, atît valetul cît și doica au fost zgîriați destul de rău. În fine, vocea doamnei Whiffler se auzi spunînd :

— Domnule Saunders, pot să vă ofer puțină *budincă* ?

S-a produs o tăcere de nu se auzeau nici răsuflările și șaisprezece ochi măriți s-au ațintit asupra musafirului, așteptînd răspunsul lui. Un strigăt general de bucurie dovedi că el răspunsese : „Nu, vă mulțumesc". Lingurile se agită în aer, pe fața de masă apar piciorușe în extazul de nestăpînit și optzeci de degete scurte se bălăcesc în siropul de prune.

În timp ce *budinca* este consumată, domnul și doamna Whiffler, făcînd semne cu cotul prietenului Saunders, îl roagă să ia seama la ochii lui Tom, sau la bărbia lui Dick, sau la nasul lui Ned, sau la părul lui Mary-Anne, sau la figura lui Emily sau la pulpele micului Bob sau la gura lui Fanny sau la capul lui Carry, după cum e cazul. Oriunde este dirijată atenția domnului Saunders, domnul Saunders admiră, desigur ; deși este oarecum încurcat cu privire la sexul celor mici și privește greșit întorcîndu-se către o fetiță atunci cînd domnul Whiffler îi îndreaptă atenția către un băiețel și își manifestă admirația pentru un băiețel atunci cînd ar trebui să fie încîntat de o fetiță. Apoi vine desertul și se produce o încăierare pentru fructe și țîșniri de zeamă în ochii copiilor din portocalele strînse în mîini și, ca urmare, țipete și vaiete. În cele din urmă, vine vremea ca doamna Whiffler să se retragă și toți copiii sînt luați de mînă și siliți să-l sărute pe domnul Saunders și să se arate drăguți cu el înainte de a se urca la etaj, cu excepția lui Tom, care, trîntindu-se pe spate în hol, strigă că domnul Saunders este o bestie răutăcioasă ; și a lui Dick care, după ce a băut vinul tatălui său în timp ce acesta se uita în altă parte, este găsit amețit și dus afară bălăbănindu-se.

Domnul Whiffler și prietenul său rămîn singuri, însă gîndurile domnului Whiffler sînt încă la familia sa, chiar dacă familia nu mai este cu el.

— Saunders, spune el după o scurtă tăcere, dacă vrei, să bem în sănătatea doamnei Whiffler și a copiilor.

Domnul Saunders interpretează această invitare ca fiind un reproș că nu a ridicat el paharul în acest scop și bea oarecum jenat.

— Ah ! oftează domnul Whiffler, copiii ăștia, Saunders, te fac să îmbătrînești.

Domnul Saunders gîndește că dacă ar fi fost ai lui ar fi făcut din el un om foarte bătrîn ; însă nu spune nimic.

— Și totuși, urmează domnul Whiffler, ce poate să egaleze fericirea căminului ? Ce poate să egaleze firea vioaie a copiilor ! Saunders, de ce nu te căsătorești ?

Aceasta era o întrebare jenantă pentru că domnul Saunders gîndea că dacă nutrise vreodată intenții matrimoniale, revelația acestei zile desigur că le-ar fi smuls din rădăcină pentru totdeauna.

— Îmi pare totuși bine, spune domnul Whiffler, că ești burlac, îmi pare bine dintr-o privință, Saunders, din una egoistă, admit. Vrei să ne faci, doamnei Whiffler și mie, o favoare ?

Domnul Saunders este surprins — în mod evident surprins ; însă răspunde :

— Cu cea mai mare plăcere.

— Atunci ai vrea tu, Saunders, spune domnul Whiffler cu glas impresionant, ai vrea tu să cimentăm și să întărim prietenia noastră intrînd în familie, ca să spun astfel, ca naș ?

— O fac cu multă plăcere și mîndrie, răspunde domnul Saunders ; despre care din copii este vorba ? Îți spun drept, eu credeam că toți sînt botezați sau...

— Saunders, îl întrerupe domnul Whiffler, desigur că toți sînt botezați. Ai dreptate. Realitatea este că doamna Whiffler este... pe scurt, așteptăm un altul.

— Deci pe al nouălea ! strigă prietenul, cu totul speriat la ideea aceasta.

— Da, Saunders, reia domnul Whiffler solemn, al nouălea. Să bem în sănătatea doamnei Whiffler ! Să bem din nou, Saunders și să-i dorim să treacă cu bine și peste asta.

Doctorul Johanson obișnuia să istorisească o povestire despre un om care avea în minte doar o singură idee și aceea greșită. Perechea înnebunită după copiii ei este în aceeași situație. Acasă sau cînd ies, în orice timp și în orice loc, gîndurile lor sînt legate de acest subiect și dincolo de el

nu văd nimic. Ei vorbesc doar despre lucrurile inteligente pe care odraslele le spun sau le fac și obosesc cercurile de prieteni cu vorbăria și cu absurdităţile lor. Domnul Whiffler îl ia de nasture p. un prieten la un colţ de stradă, pe o zi vîntoasă, ca să-i spună un *bon mot* [1] al celui mai tînăr băiat al său, și doamna Whiffler, făcînd o vizită ca să vadă o cunoștință bolnavă, o întreține cu o veselă dare de seamă a propriilor ei suferințe trecute și a celor la care se aștea.tă. În astfel de cazuri, păcatele părinților cad asupra copiilor pentru că lumea ajunge să-i privească ca pe niște mici ființe destinate să fie plicticoase. Nu se poate spune că perechea înnebunită după propriii ei copii este mînată de o dragoste generală pentru aceste ființe mici și atrăgătoare (lucru care i-ar scuza în mare măsură); din contră, sînt în stare să dispreţuiască sau să cultive invidia față de orice alți copii, în afară de ai lor. Dacă și-ar cerceta propriile inimi, probabil că ar găsi în adîncul lor mai m..lt amor propriu sau egoism decît o cred ei. Amorul propriu și egoismul sînt trăsături rele, a căr.r manifestare fără măsură, deși poate fi uneori distractivă, niciodată nu se întîmplă să nu devină obositoare și neplăcută. De aceea perechile care sînt înnebunite după copiii lor sînt, de cele mai multe ori, evitate.

PERECHEA INDIFERENTĂ

Există barometre de modă veche reprezentînd o casă cu două ieșiri din care în una este înfățișat un domn, iar în cealaltă o doamnă. Cînd vremea se anunță frumoasă, doamna iese și domnul intră. Cînd se anunță ploaie, domnul iese și doamna intră. Niciodată nu caută să fie împreună, nu sînt bucuroși sau supărați din aceeași pricină și nu au nimic în comun. Ei sînt modelul perechii indiferente, cu excepția că în conduita domnului din barometru există o oarecare politețe și considerație, din care nu se împărtășesc nici unul dintre cei doi din perechea noastră indiferentă.

[1] Vorbă de duh (fr.).

Cei din perechea indiferentă sînt rareori singuri amîndoi şi atunci cînd sînt, nimic nu poate întrece apatia şi plictiseala lor, domnul fiind în cea mai mare parte a timpului somnoros şi doamna tăcută. Dacă încep o conversaţie, aceasta este în mod obişnuit de natură ironică sau plină de reproşuri. Astfel, după ce domnul s-a lăsat în voia unui căscat prelung şi s-a aşezat mai comod în fotoliu, doamna probabil va observa :

— Ei bine, Charles ! Sper că stai foarte comod.

La care domnul răspunde :

— Oh, da, absolut comod, — absolut.

— Cred că nu sînt mulţi bărbaţi căsătoriţi, spune doamna, care să-şi caute comoditatea în mulţumiri atît de egoiste *ca tine.*

— Aşa cred şi eu, replică domnul.

— A cui este vina ? întreabă doamna.

Domnul devenind mai somnoros, nu răspunde.

— A cui este vina ? repetă doamna.

Domnul neräspunzînd nici de data asta nimic, ea continuă, spunînd că, după părerea sa, n-a existat niciodată în lumea asta o femeie atît de legată de casă, atît de gospodină, atît de refractară căutării unui moment de mulţumire şi de plăcere dincolo de căminul ei, ca ea. Numai Dumnezeu ştie că, înainte de a se mărita, niciodată nu s-a gîndit şi nu a visat aşa ceva. Şi îşi aminteşte că bietul ei tată obişnuia să spună mereu, aproape în fiecare zi din viaţa lui :

— O, draga mea Louisa, numai dacă te-ai mărita cu un bărbat care să te înţeleagă şi să-şi ia sarcina să ţină seama de fericirea ta şi să se acomodeze puţin cu firea ta, ce comoară o să găsească el în tine.

Ea presupune că tatăl ei ştia ce fire are ea — doar o cunoscuse destul de bine — aşa că lucrul nici nu poate fi pus la îndoială, însă ce poate face ea ? Dacă întotdeauna căminul ei este trist şi părăsit şi soţul aproape totdeauna absent, fără să găsească plăcere în compania ei, atunci ea se găseşte (desigur, foarte rar) în situaţia de a căuta puţină recreere în altă parte. Doar nu se aşteaptă de la ea să lîncezească şi să moară de plictiseală, cel puţin aşa speră.

— Atunci hai, Louisa, spune domnul, trezindu-se tot atît de repede pe cît adormise, rămîi acasă în seara asta și tot așa o să fac și eu.

— Mi-ar părea rău să presupun că îți face plăcere să mă superi, răspunde doamna, însă știi tot așa de bine ca și mine că sînt foarte atașată de doamna Mortimer și că ar fi un act de nepoliteţe vulgară și de proastă creștere ca, după ce am acceptat un loc în loja ei și am împiedicat-o să invite pe altcineva, să nu mă duc.

— Ah ! Asta este ! spune domnul, ridicînd din umeri. Am știut foarte bine. Am știut că tu nu poți să te devotezi o singură seară propriului tău cămin. Tot ce-aș avea de spus, Louisa, e următorul lucru : adu-ți aminte că eu am vrut cu tot dinadinsul să stau acasă în seara asta și că nu este *vina mea* că nu sîntem mai des împreună.

Cu acestea, domnul pleacă la club unde urmează să se întîlnească cu cineva, și doamna iese grăbită din încăpere ca să se îmbrace pentru doamna Mortimer. Și nu se gîndesc unul la celălalt, pînă cînd, datorită unei ocazii neprevăzute, se găsesc din nou singuri, împreună.

Dar să nu se presupună că perechea indiferentă este în mod obișnuit și certăreață. Cu totul dimpotrivă. Aceste discuții sînt numai ocazii pentru a se scuza și nimic mai mult. În general, cei doi sînt bine dispuși și fără grijă, și se ceartă tot atît de rar, cum fac orice cunoscuți obișnuiți, între ei. Pentru că nu este de nici un folos să se deranjeze reciproc sau să-și facă supărări unul altuia.

Cînd se întîlnesc în societate, cei doi din perechea indiferentă sînt cei mai bine crescuți oameni din cîți există. Doamna este așezată într-un colț, într-un mic grup de prietene și una dintre ele exclamă :

— Ei, ia uită-te acolo, e soțul tău, dragă !

— Al cui ? Al meu ? spune ea cu nepăsare.

— Ei, al tău desigur, și vine încoace.

— Curios lucru ! spune doamna cu ton apatic, credeam că e la Dover.

Domnul veni la ele, discutînd cu toate și înclinînd ușor capul către soția sa ; reieși din spusele lui că a fost într-adevăr la Dover și că tocmai acum s-a întors.

— Ce ființă ciudată ești tu ! observă soția, și mă întreb ce oare te-a adus aici ?

— Am venit, desigur, să te caut pe tine, răspunde soțul.

Aceasta este o glumă atît de reușită, încît doamna pare foarte amuzată, după cum sînt și alte doamne, în aceeași situație, care au putut auzi conversația, și, în timp ce toate fac mare haz, domnul salută din cap, se răsucește pe călcîie și se îndepărtează încet.

Sînt totuși momente cînd prezența lui nu-i așa de plăcută, deși egal de neașteptată. Așa de pildă, atunci cînd doamna invită una sau două persoane la ceai și la niște cancanuri și lui i se întîmplă să vină acasă chiar la mijlocul distracției lor. Sînt șanse de o sută la una ca el să rămînă acasă doar o jumătate de oră, însă doamna se simte totuși oarecum deranjată de venirea lui inoportună și reflectează în sinea ei : „Eu nu mă amestec niciodată în treburile lui, de ce să se amestece el în ale mele ? Și nu este întîmplător. Întotdeauna cînd e cazul să am un motiv anume de a dori să nu vină acasă, atunci vine. Asta-i provocator și obositor : și, desigur, că din moment ce mă lasă atît de mult singură pentru plăcerea lui, ar putea, cel puțin în aparență, să o facă în egală măsură și pentru a mea".

Observînd ce-i trece prin minte, domnul care venise acasă pentru a se simți comod, își face un merit din faptul că o vede indispusă și ajunge la concluzia că acasă este ultimul loc în care poate spera să se simtă bine și se hotărăște, pe cînd își ia pălăria și bastonul, să nu mai fie vreodată atît de virtuos.

Astfel, foarte multe perechi indiferente și reci o continuă așa pînă cînd îi cuprinde răceala mormîntului, care se închide peste prostia și indiferența lor. Pierderea numelui, a situației, a caracterului și chiar a vieții rezultă uneori din cauze tot atît de neînsemnate ca acestea descrise pînă acum, iar cînd cei care bîrfesc vorbesc despre astfel de întîmplări, exagerînd părțile rele, își ridică mîinile și sprîncenele și se cheamă unul pe altul ca martori, povestind ce pereche indiferentă au fost totdeauna domnul și doamna cutare, chiar în cele mai frumoase timpuri ale lor.

Perechea simpatică are multe denumiri. Li se spune „o pereche încîntătoare", „o pereche plină de afecțiune", „o pereche cu totul agreabilă", „o pereche bună la suflet", și „o pereche cu firea cea mai amabilă din cîte există". Adevărul este că cei din perechea simpatică sînt oameni de lume. Sînt oameni de lume deoarece una din două : ori că mijloacele de a te face plăcut lumii au devenit mai ușoare decît pe vremea poveștii cu *bătrînul și măgarul*, ori că bătrînul era neîndemînatic și se pricepea foarte puțin la treaba asta.

„Însă este într-adevăr posibil să te faci plăcut lumii ?" poate întreba vreun cititor care se îndoiește. Este, cu siguranță este. Nu numai că este foarte posibil, dar este și foarte ușor. Căile sînt strîmbe și cîteodată respingătoare și josnice. Ei și ? Un om nu trebuie decît să se tîrască pe mîini și pe picioare, să știe cînd să închidă ochii și cînd să-și astupe urechile, cînd să se plece și cînd să stea drept, și dacă prin lume se înțelege acea părticică din ea în care își duce viața, în felul acesta se va face plăcut de lume, nu vă temeți.

Se va vedea curînd că dacă un bărbat simpatic sau o femeie simpatică au mijloace ușoare de a se face, fiecare dintre ei, plăcut lumii, adaptîndu-se tuturor vîrtejurilor și meandrelor ei, un bărbat *și* o femeie simpatică, laolaltă, sau, cu alte cuvinte, o pereche simpatică, lucrînd mînă în mînă și acționînd în înțelegere, au un avantaj evident. De aici rezultă că perechii simpatice nu prea îi lipsește succesul ci îl are pe o scară destul de largă. Și de aici rezultă că dacă cititorul sau cititoarea, lăsînd din mînă această carte ce pare greoaie la prima vedere, va avea bunătatea să treacă în revistă cercul lui sau cercul ei de cunoștințe și să caute anume vreun bărbat și o femeie cu legături multe și renume bun, care nu se datoresc talentelor sau averii lor, atunci cititorul sau cititoarea va descoperi, după o scurtă gîndire, că domnul și doamna sînt o pereche simpatică.

Perechea simpatică este alcătuită din doi oameni gata oricînd să se extazieze : sînt cei mai sensibili oameni de pe fața pămîntului. Nimic din ceea ce este înțelept sau vir-

tuos nu le scapă. Au ochi microscopici pentru astfel de calități și le pot găsi oriișiunde. Perechea simpatică nu lingușește — oh, nu ! Nici nu se reține de a le vorbi prietenilor despre defectele acestora. Unul este prea generos, altul prea candid, al treilea are înclinarea să creadă că toți oamenii sînt la fel cu el și să privească omenirea ca pe un grup de îngeri, al patrulea este prea înțelegător față de o greșeală.

— Noi niciodată nu flatăm pe nimeni, dragă doamnă Jackson, spune perechea simpatică ; ne spunem deschis părerile. Nici dumneavoastră, nici domnul Jackson nu aveți destule defecte. Poate să sune ciudat, dar acesta este adevărul. Nu aveți destule defecte. Cunoașteți felul nostru de a fi — noi trebuie să vorbim deschis și asta o facem întotdeauna. Puteți să vă supărați pe noi pentru că vorbim așa, dacă vreți, însă, o repetăm — nu aveți destule defecte !

Cei din perechea simpatică nu-și sînt mai puțin simpatici unul altuia, decît celorlalți. Domnul simpatic îi zice soției : „draga mea", și doamna simpatică i se adresează lui cu : „dragul meu". Dacă ei sînt domnul și doamna Bobtail Widger, doamna Widger este „Lavinia, draga mea" și domnul Widger este „Bobtail, dragul meu". Vorbind unul despre altul întrebuințează aceeași denumire tandră. Doamna Widger povestește despre ce a spus dragul ei Bobtail și domnul Widger despre ce gîndește și spune draga lui Lavinia.

Dacă stai la cină alături de doamna simpatică, aceasta profită de prima ocazie ca să-și exprime convingerea că îi cunoști pe soții Clickit. Este sigură că i-a auzit pe soții Clickit vorbind despre dumneata — nu vrea să spună în ce termeni, pentru că în acest caz ai putea considera că dorește să te flateze. Dacă admiți că îi cunoști pe soții Clickit, atunci doamna simpatică se lansează imediat în laude la adresa lor. Ea îi simpatizează foarte mult. Unde se mai găsesc oameni atît de sinceri, de ospitalieri și de buni — o astfel de femeie amabilă și interesantă ca doamna Clickit ? Au existat vreodată doi oameni atît de puțin corupți pe lumea asta ca ei ?

— Care ei, draga mea ? întreabă cu voce tare domnul Widger, din partea opusă a mesei.

— Ca soții Clickit, dragul meu, răspunde doamna Widger.

Domnul Widger adaugă :

— Soții Clickit sînt o pereche nobilă, merituoasă și demnă de stimă.

Doamna Widger făcînd observația că soțul ei devine mereu elocvent asupra acestui subiect, domnul Widger admite că este animat de simțăminte puternice atunci cînd sînt menționate numele soților Clickit și ale altor prieteni ai săi (și aici își îndreaptă privirea spre gazdă și soțul ei), pentru că asemenea oameni fac cinste naturii omenești și îți face plăcere să te gîndești la ei.

— Dumneata îi cunoști pe soții Clickit, doamnă Jackson ? întreabă el, adresîndu-se doamnei care e gazdă.

— Nu, desigur, nu am avut plăcerea, răspunde ea.

— Mă uimești ! exclamă domnul Widger, să nu-i cunoști pe soții Clickit ! Cum oare, pentru că dintre toți sînteți tocmai persoanele care ar trebui să le fie prieteni intimi. Sînteți ființe cu însușiri asemănătoare, sînteți... Auzi, să nu-i cunoască pe soții Clickit ! Dar vreți să-i cunoașteți pe soții Clickit ? Vă interesează să-i cunoașteți ? Vreți să-i întîlniți în mod prietenesc acasă la noi, într-o seară, și să faceți cunoștință ?

Doamna Jackson va fi cu totul încîntată. Nimic nu îi va face o mai mare plăcere.

— Atunci Lavinia, draga mea, ia seama și nu pierde din vedere. Ai grijă ca domnul și doamna Jackson să facă cunoștință cu soții Clickit, fără să mai pierdem timpul. Astfel de oameni nu trebuie să fie străini unii de alții.

Doamna Widger înregistrează în minte amîndouă familiile drept centru de atracție al viitoarei ei petreceri. Iar domnul Widger, continuînd s-o lungească asupra virtuților soților Clickit, adaugă, pe lîngă alte calități morale, că se plimbă cu unul din cele mai drăguțe faetoane din oraș și că au un venit de două mii de lire pe an.

Deoarece perechea simpatică nu laudă niciodată meritele unei persoane absente fără să întoarcă astfel vorba încît laudele lor să se reflecte asupra cuiva care este prezent, tot așa ei nu vorbesc pe nimeni și nimic de rău fără ca vorbele lor să se reflecteze în același fel. Prietenul lor, domnul Slummery, spun ei, este fără discuție un pictor

talentat și ar fi foarte cunoscut și și-ar vinde picturile la un preț foarte ridicat, dacă crudul acela de domn Fithers nu l-ar fi acaparat pentru galeria lui de artă și nu l-ar fi luat cu totul în posesia lui. Fithers, este de observat, fiind prezent de la o distanță la care poate auzi, și Slummery absent. Oare doamna Tabblewick este atît de frumoasă pe cît spune lumea ? Ei, aceasta este o întrebare foarte agasantă, pentru că, fără îndoială, ea este o femeie fermecătoare și ei au cunoscut-o de mult timp și au fost în relații apropiate. Ea este fără îndoială frumoasă, foarte frumoasă. Au socotit-o cîndva drept cea mai frumoasă femeie din cîte au văzut, însă, dacă stărui să-ți dea un răspuns absolut sincer, se simt obligați să-ți spună că aceasta s-a întîmplat înainte de a o fi cunoscut pe minunata noastră prietenă aflată pe sofa (sofaua este la un pas și prietena noastră minunată n-ar putea evita să audă șoaptele în care s-a vorbit. Dar, din acea clipă, cu greu ar mai fi putut fi judecători imparțiali.) Doamna Tabblewick este fără îndoială foarte frumoasă — dealtfel seamănă cu prietena noastră. în fapt, în ceea ce privește silueta și trăsăturile — însă din punctul de vedere al expresiei, al sufletului, al figurii și al aerului, luate la un loc — oh, este departe !

Dar în timp ce perechea simpatică face critici, ei sînt foarte grijulii să-și păstreze ținuta de amabilitate și sentimente delicate. Într-adevăr chiar criticile, în ele însele, sînt făcute astfel încît să pară rezultate din marea lor simpatie și bună voință. Doamna simpatică face o vizită unei doamne care se înnebunește după copiii ei și stă cu o fetiță pe genunchi ; se arată încîntată de răspunsurile ei spontane, pretinzînd că nimic nu-i face mai mare plăcere decît să stea de vorbă cu îngerașii aceștia. Cînd cealaltă doamnă întreabă dacă în ultimul timp a mai văzut-o pe tînăra doamnă Finching și dacă copilul ei s-a făcut mai frumos decît promitea să fie, doamna simpatică răspunde :

— Oh, draga mea, nu poți să-ți închipui cît de des am vorbit, Bobtail și cu mine, despre biata doamnă Finching — este un suflet atît de bun și era atît de doritoare ca odrasla ei să fie un copil frumos — și e foarte firesc dealtfel, pentru că într-o vreme venea foarte des pe aici și știi, există un spirit de întrecere între mame — astfel

că este aproape cu neputinţă să-ţi spun cît de mult am compătimit-o.

— Este debil, sau urît, sau cum ? întreabă cealaltă.

— Debil sau urît, draga mea ? răspunde doamna simpatică, este o momîie — o veritabilă mică momîie. Niciodată nu ai văzut vreo fiinţă mai nenorocită, în toate zilele pe care le-ai trăit. În mod sigur, nu va trebui să o laşi pe doamna Finching să vadă din nou pe vreunul din copiii ăştia frumoşi, pentru că îi vei zdrobi inima. Cerul s-o binecuvînteze pe fetiţa asta, uită-te cum priveşte drept în faţa mea ! Poţi să-ţi închipui ceva mai drăguţ ? Dacă doamna Finching ar putea cel puţin să spere — însă nu este cu putinţă — ştii, darurile Providenţei ! Şi, gata să plîngă, întrebă : — Ce-am făcut cu batista mea ?

Ceea ce o determină pe mama care se înnebuneşte după copiii ei să-i vorbească soţului, în aceeaşi seară, despre calităţile atrăgătoare şi sufletul simţitor al doamnei simpatice. Fapt este că domnul şi doamna Bobtail Widger primesc de îndată o invitaţie la un dineu la soţii Finching.

MICA PERECHE DELICATĂ

În cercurile de modă veche exista odată un obicei potrivit căruia dacă un domn sau o doamnă nu erau în stare să cînte un cîntec, trebuiau să distreze societatea cu o povestire. Deoarece ne găsim în situaţia de a nu fi în stare să descriem (spre satisfacţia noastră) o mică pereche delicată în abstract, propunem să vă povestim aici o scurtă istorisire despre o mică pereche delicată dintre cunoştinţele noastre.

Mica pereche de care va fi vorba se compune din domnul şi doamna Chirrup. Domnul Chirrup are sprinteneala şi ceva din mişcările vioi şi iuţi ale unei păsărele. Doamna Chirrup este cea mai drăguţă dintre toate femeile mici şi are cea mai drăguţă şi mică faţă pe care ţi-ai putea-o închipui. Are cel mai delicat picioruş, cea mai blîndă şi mai firavă voce, cel mai plăcut şi mai fin surîs, cele mai frumos rînduite şi mai mici bucle, cei mai strălucitori ochişori, cel mai liniştit fel de a fi, şi este, în totul, una din cele mai

atrăgătoare femei mici, de pe această lume sau de pe cealaltă. Este o sinteză a tuturor calităților domestice — o ediție de buzunar a celei mai bune tovarășe pentru un tînăr — o femeie mică în care se concentrează o uimitoare cantitate de bunătate și de utilitate în cel mai mic spațiu posibil. Mică așa cum este, doamna Chirrup ar putea să furnizeze mai departe zestrea sufletească pentru un număr de gospodine, înalte de doi metri, fără tocuri, — dacă în prezența doamnelor ne-am putea permite acest termen — și cu un fizic robust.

Nimeni nu știe toate astea mai bine ca domnul Chirrup, deși se preface că nu știe. Ca urmare, este foarte mîndru de jumătatea lui, jumătatea cea mai bună și, evident, se socotește, așa cum dealtfel îl socotesc și ceilalți, oarecum norocos că îi este soție. Am spus evident aceasta deoarece domnul Chirrup este o persoană mică, cu sufletul cald. Și dacă, în societate, îi prinzi privirea, cînd s-a uitat pe furiș la doamna Chirrup, observi în ea o oarecare sclipire de satisfacție, însoțită, poate, de o înclinare schițată a capului, care arată tot așa de bine ce-i trece prin minte, ca și cînd ar spune-o prin cuvinte, ba ar mai pune la gură și o pîlnie pentru strigăt. Mai mult, domnul Chirrup are un fel deosebit de gingaș de a se adresa doamnei Chirrup de parcă ar poseda timbrul unei păsări. „Draga mea" și — fiind o fire veselă — face mici glume pe socoteala ei, glume desigur inofensive, de care nimeni nu face mai mare haz decît însăși doamna Chirrup. De asemenea, domnul Chirrup, din cînd în cînd, se face că regretă zilele în care a fost burlac și se plînge (cu un zîmbet prefăcut pe față, care arată mulțumire) de pierderea libertății lui și de amărăciunea sufletului său fiindcă a fost luat captiv de doamna Chirrup — toate aceste expresii completîndu-se, pentru a arăta triumful secret și satisfacția sufletească a domnului Chirrup.

Am avut ocazia să observăm că doamna Chirrup este o gospodină incomparabilă. În arta treburilor domestice, în secretele pregătirii prăjiturilor, al punerii murăturilor și preparării conservelor, nimeni nu este mai inițiată ca această mică persoană. Pe lîngă asta, este foarte îndemînatică la broderiile pe muselină și pînză, și foarte pricepută la tîrguieli, pe care le face în cele mai avantajoase

condiții. Însă dacă există o treabă în gospodărie în care excelează într-un gard fără egal, aceasta este treaba importantă de a tranșa o friptură. O gîscă friptă se consideră în mod universal că este o piedică în calea aspiranților către perfecțiune în ramura aceasta a artei culinare. Foarte mulți dintre cei care păreau promițători în arta tranșării, începînd cu pulpele de oaie și păstrîndu-și buna reputație cu mușchiul de vițel, cu cel de vacă, cu piciorul de miel, cu găinile și chiar rațele, s-au compromis în fața unei gîști fripte și și-au pierdut pentru totdeauna rangul și reputația. Pentru doamna Chirrup, să împartă o gîscă în cele mai mici părți componente, este un joc cu care-și trece timpul — o glumă — un lucru care se face într-un minut sau așa ceva, fără cea mai mică întrerupere a conversației în curs. Nu se întîmplă vreo trecere a farfuriei mari peste capul nenorocitului care stă în dreapta sau în stînga ei, nu ascute cu violență cuțitul, nu ciocănește și nu mînuiește cuțitul ca pe un fierăstrău la vreo încheietură mai îndărătnică, nu face zgomot, nu se stropește, nu se frige, nu părăsește operația în disperare — totul este numai încredere și bună dispoziție. Farfuria mare este așezată pe masă și cînd capacul a fost ridicat, pentru o clipă, dar numai pentru o clipă, observi că atenția îi este tulburată. Surîde, însă nu aude cum îți continui povestirea ta. Între timp cuțitul lucitor se ridică, încheieturile mîinilor se agită ușor și nu fără grație, își strînge buzele pentru o clipită, apoi le destinde într-un zîmbet, și totul este terminat. Pulpele păsării alunecă ușor în jos într-un lac de sos, aripile par să se topească desprinzîndu-se de corp, pieptul se desparte într-un șir de felii pline de suc, porțiile mai mici și mai complicate ale acestei anatomii se desprind și ele, o peșteră cu umplutură iese la iveală și gîsca s-a dus !

Să iei masa cu domnul și doamna Chirrup este unul din cele mai plăcute lucruri din lume. Domnul Chirrup are un prieten burlac cu care a împărțit viața în binecuvîntatele zile, cînd nu era căsătorit și de care este foarte atașat. Contrar împrejurărilor obișnuite, acest prieten burlac este nu mai puțin prieten cu doamna Chirrup și, astfel, ori de cîte ori iei masa cu domnul și doamna Chirrup, îl întîlnești și pe prietenul burlac. Oricărui muritor cu judecata dreaptă i-ar face plăcere să observe buna înțelegere

care există între aceştia trei. Gropiţa de mulţumire care apare în obrajii doamnei Chirrup, bucuria ospitalităţii fără astîmpăr care se filtrează, parcă, din buzunarele vestei domnului Chirrup şi veselia prietenului burlac care patronează atmosfera sînt foarte plăcute. În aceste ocazii, domnul Chirrup găseşte prilejul să-şi rîdă de prieten pentru că a rămas singur şi prietenul nu rămîne dator pe chestia că domnul Chirrup s-a înhămat la jug, la care lucru, domnişoarelor necăsătorite, întîmplător de faţă, le vine să moară de rîs şi nu numai o dată le-am observat pe acestea uitîndu-se lung la prietenul necăsătorit, lucru care ne convinge că situaţia sa nu este deloc mai sigură, aşa cum credem că nu este a nici unui burlac care vizitează prieteni însuraţi şi face glume pe socoteala căsătoriei, pentru că astfel de bărbaţi se mişcă printre trape, plase şi capcane nenumărate, şi adeseori se pomeneşte în genunchi în faţa altarului, luînd pe M sau pe N de nevastă, înainte de a se dezmetici şi a şti despre ce este vorba.

Totuşi, asta nu este treaba domnului Chirrup, care vorbeşte şi rîde şi îşi bea vinul şi rîde din nou şi încă vorbeşte pînă vine timpul de intrat în salon unde, odată cafeaua servită şi terminată, doamna Chirrup pregăteşte lucrurile pentru un joc de societate şi-l cheamă pe domnul Chirrup s-o ajute, ceea ce acesta şi face. Pe cînd stau unul lîngă altul, observi că domnul Chirrup este cu o idee mai înalt ca doamna Chirrup şi că sînt cea mai drăguţă şi mai bine potrivită pereche care poate exista, observaţie pe care nu ai prilejul să o faci altă dată, în afară de cazul în care îi vezi pe stradă braţ la braţ, sau îi întîlneşti într-o zi ploioasă păşind sub o umbrelă foarte mică. Jocul de societate (la care domnul Chirrup este cel mai vesel din grup) fiind terminat, între timp apare o tavă mică şi drăguţă pe care se găseşte o gustare pentru cină. Şi cînd aceasta se termină, şi după ce ai spus : noapte bună, te găseşti repetînd de zeci de ori, în drumul către casă, că niciodată nu a existat o pereche atît de mică şi delicată ca domnul şi doamna Chirrup.

Nu ştim dacă atunci cînd însuşirile bune sînt concentrate în trupuri mici sînt mai la îndemînă decît atunci cînd sînt risipite pe spaţii mai mari şi deci trebuie adunate la un loc pentru a fi folosite, dar, ca regulă generală — întâ-

rită desigur, ca și alte reguli, prin excepțiile ei, susținem că oamenii mici sînt veseli și buni din fire. Și cu cît avem mai mulți oameni veseli și buni din fire, cu atît mai bine. De aceea să le dorim binele tuturor perechilor mici și delicate și să sperăm că numărul lor va crește și se va multiplica.

PERECHEA EGOISTĂ

Egoismul perechilor este de două feluri. Ceea ce urmărim, este să arătăm aceasta prin două exemple.

Perechea egoistă poate fi tînără, bătrînă, de vîrstă mijlocie, înstărită sau neînstărită, poate să aibă o familie mică, o familie mare sau să nu aibă familie deloc. Nu există un semn exterior după care o pereche egoistă poate fi cunoscută și evitată. Cei doi vin peste tine pe neașteptate : Nu există pază împotriva lor. Nici un om nu poate de la sine să fie prevenit sau înarmat împotriva unei perechi egoiste.

Cuplul egoist a avut de suferit toate nenorocirile și a experimentat toate senzațiile plăcute sau chinuitoare pe care natura noastră le poate avea. Ne este cu neputință să spunem perechii egoiste ceva ce nu știe sau să-i descriem ceva ce nu a simțit. Au fost în orice situație, în afară de aceea de decedați. Uneori sîntem tentați să le dorim să fi fost și în această situație, însă numai în clip le lipsite de sentimentul milei, clipe care sînt puține și îndepărtate unele de altele.

Ni s-a întîmplat zilele trecute, în cursul unei vizite, să întîlnim o pereche egoistă și nu am rămas mult timp în necunoștință de acest fapt, pentru că prima noastră întrebare adresată gazdei i-a pus într-o susținută și viguroasă activitate. Întrebarea era desigur referitoare la sănătatea doamnei și răspunsul a fost acela că nu prea s-a simțit bine.

— Oh, draga mea, interveni doamna egoistă, nu spune că nu te-ai simțit bine. Noi am fost aceia care nu ne-am simțit bine, de cînd ne-am văzut ultima oară !

Întîmplîndu-se ca gazda să adauge că nici soţul ei nu s-a simţit bine, domnul egoist se repezi :

— Nu-l lăsa pe Briggs să se plîngă că nu îi este bine, nu-l lăsa să se plîngă, dragă doamnă Briggs, după cele ce le-am suferit eu în aceste ultime şase săptămîni. El nu ştie ce înseamnă să fii bolnav, n-are nici cea mai mică idee despre asta ! Nici cea mai slabă concepţie !

— Dragul meu, se interpuse soţia lui, zîmbind, vorbeşti ca şi cînd ar fi aproape o crimă a domnului Briggs că nu a fost atît de bolnav cum am fost noi, în loc să fii recunoscător providenţei că el şi draga noastră doamnă Briggs sînt în binecuvîntata situaţie de a nu şti ce înseamnă adevărata suferinţă.

— Draga mea, răspunse domnul egoist, cu o voce scăzută şi cucernică, mă nedreptăţeşti. Mă simt recunoscător — foarte recunoscător şi sînt încredinţat că prietenii noştri nu vor cunoaşte experienţa suferinţei, cu preţul ridicat pe care l-am plătit noi. Aşa sper !

Reducînd-o la tăcere pe doamna Briggs pe această temă, şi rezolvînd astfel chestiunea de care era vorba, domnul egoist se întoarse către noi şi, după cîteva observaţii preliminare, făcute cu scopul precis de a ajunge la subiectul pe care îl avea în minte, ne întreabă dacă, eventual, o cunoaştem pe văduva lady Snorflerer. La răspunsul nostru negativ, a presupus că desigur îl vedem des pe lordul Slang sau, dincolo de orice îndoială, sîntem în relaţii apropiate cu sir Chipkins Glogwog. Descoperind că nu sîntem în stare să reclamăm nici una din aceste distincţii, şi-a exprimat marea lui uimire şi, întorcîndu-se către soţia sa, zîmbind, a întrebat cine este acela care a spus grozava povestire despre pireul de cartofi ?

— Cine, dragul meu ? răspunde doamna egoistă, desigur că sir Chipkins. Cum poţi să mai întrebi ? Nu-ţi aminteşti că a pus-o pe socoteala bucătarului nostru, spunînd că tu şi cu mine sîntem atît de asemănători prinţului şi prinţesei, că aproape ar fi putut să jure că sîntem ei ?

— Desigur, îmi amintesc de asta, spune domnul egoist, însă tu eşti sigură că nu se referea la cealaltă anecdotă cu împăratul Austriei şi cu pompa ?

— Pe cuvîntul meu, cred că da, răspunde soţia.

— Sigur că da, confirmă domnul egoist, povestirea a fost a lui Slang, acum îmi amintesc perfect.

Totuşi, cîteva clipe după aceea, a reieşit că memoria domnului egoist era oarecum înşelătoare, deoarece a început să aibă o bănuială că povestirea a fost spusă de văduva lady Snorflerer, ultima oară cînd au luat masa la ea. Însă, mai departe, ivindu-se unele probe, puternice deasupra, tinzînd să arate că nu putea fi aşa, întrucît văduva lady Snorflerer, cu acea ocazie, a fost tot timpul prinsă în conversaţie cu doamna egoistă, domnul egoist îşi retrase părerea. Şi după ce a pus povestirea pe socoteala a o mulţime de oameni mari, o lăsă din fericire în seama ducelui de Scuttlewig, subliind că nu era un lucru extraordinar că a uitat de Alteţa sa pînă acum, deoarece se întîmplă adesea ca numele acelora cu care sîntem în relaţii familiare să fie cele de care ne amintim abia la urmă.

A apărut, în continuare, nu numai că perechea egoistă cunoaşte pe toată lumea, dar că nu s-a petrecut aproape nici un eveniment de importanţă şi notorietate de mulţi ani încoace, de care, într-un fel sau altul, să nu fie legaţi. Astfel am aflat că atunci cînd binecunoscutul atentat la viaţa lui George al III-lea a fost săvîrşit de Hatfield la teatrul Drury Lane, bunicul domnului egoist se găsea în dreapta lui şi a fost primul om care l-a apucat de guler, iar mătuşa doamnei egoiste, care şedea la cîteva loji distanţă de grupul regal, a fost singura persoană care a auzit-o pe Maiestatea Sa exclamînd :

— Charlotte, Charlotte, nu te teme : se lansează doar rachete — se lansează doar artificii ! Cînd a izbucnit focul care a distrus cele două clădiri ale Parlamentului şi cînd perechea egoistă tocmai se găsea la fereastra unui salon pe strada Blackheath, atunci şi acolo au exclamat dintr-o dată, spre uimirea întregului grup în care se găseau : „Este Camera lorzilor !" Aceasta însă nu era o dovadă izolată a spiritului lor deosebit de pătrunzător pentru că, întîmplîndu-se să fie (aşa cum au descoperit ulterior, comparînd datele şi împrejurările) în acelaşi omnibuz cu domnul Greenacre, cînd acesta purta capul victimei sale prin oraş într-un sac albastru, amîndoi au observat o contractare neobişnuită a muşchilor feţei sale ; plimbîndu-se pe Fish Street Hill, cîteva săptămîni mai tîrziu, domnul egoist i-a

spus doamnei lui — ridicînd puțin privirea către culmea Monumentului : „Acolo este un băiat, draga mea, care citește o biblie. Lucru foarte ciudat. Nu-mi place asta".

— Cinci minute după aceea, domnule, spune domnul egoist, împreunîndu-și mîinile, cu o pocnitură violentă — băiatul a dispărut !

Variind aceste subiecte prin introducerea multor altora de același fel și întreținîndu-ne, între timp, cu o relatare amănunțită despre ce vreme și ce dietă le convine și ce vreme și ce dietă nu le convine și la ce oră se scoală în mod obișnuit și la ce oră se duc la culcare, și cu multe ale particularități ale vieții lor domestice, prea numeroase pentru a le mai menționa, în cele din urmă perechea egoistă și-a luat ziua bună și ne-a dat ocazia să facem și noi același lucru.

Domnul și doamna Sliverstone sînt o pereche de altă clasă, pentru că tot egoismul doamnei îl are în vedere pe soțul ei și tot egoismul domnului o are în vedere pe doamna. De exemplu : domnul Sliverstone face parte din preoțime și, ocazional, scrie predici, așa cum face orice preot. Dacă se întîmplă să te prezinți la ușa de intrare în timpul în care el este astfel ocupat, doamna Sliverstone apare în vîrful picioarelor și, vorbind în șoaptă și cu gravitate, ca și cînd ar fi trei sau patru prieteni la etaj, toți pe moarte, te roagă să păstrezi tăcerea, pentru că domnul Sliverstone tocmai redactează și nu mai este nevoie să spună cît de important *este ca să nu fie tulburat.* Nevrînd să întrerupi un lucru atît de serios, te grăbești să te retragi cu multe scuze, însă doamna Sliverstone nu va îngădui așa ceva cu nici un preț, observînd că ți-ar face plăcere să-l vezi, așa cum este și firesc și că este hotărîtă să facă o încercare pentru tine, deoarece ești un mare favorit. Așa că te lași condus la etaj — tot pe vîrfuri — la ușa unei odăițe din spate în care, după cum te informează doamna în șoaptă, domnul Sliverstone scrie necontenit. Neprimind nici un răspuns la ușoarele bătăi în ușă, doamna o deschide și acolo, desigur, se găsește domnul Sliverstone, cu părul în dezordine, lucrînd pe nerăsuflate cu tocul, cerneala și hîrtia într-un tempo care, dacă ar avea puterea să-l continue, ar redacta cea mai lungă predică în cel mai scurt timp. La început este prea absorbit ca să fie trezit de intrarea noastră,

însă imediat după aceea, ridicîndu-şi privirea, spune încet : „Ah !“ şi, făcînd semn, cu un zîmbet obosit şi trist, către masa de scris, întinde mîna şi mărturiseşte că speră că o să-l ierţi. Apoi doamna Sliverstone se aşază lîngă el şi, luîndu-i mîna în ale ei, îţi spune cum domnul Sliverstone s-a închis aici chiar de la nouă dimineaţa (acum este ora douăsprezece la amiază) şi cum ea ştie că aşa ceva nu poate fi bun pentru sănătatea lui, este foarte îngrijorată din această cauză. Apoi domnul Sliverstone răspunde cu tărie că : „această lucrare trebuie să fie făcută“, cuvinte care o exasperează şi mai mult pe doamna Sliverstone, care continuă să-l informeze că domnul Sliverstone a fost atît de ocupat ultima săptămînă : ba cu înmormîntările, ba cu nunţile, ba cu molitvele, ba cu botezurile şi altele — încît atunci cînd a urcat scările la amvon în seara de duminică, a fost silit să se ţină de balustradă pentru că altminteri ar fi căzut în propria lui strană. Domnul Sliverstone, care ascultă şi zîmbeşte cu blîndeţe, spune :

— N-a fost chiar aşa de rău, nu chiar aşa de rău !

Admite totuşi, la o mai amănunţită examinare a împrejurărilor, că era aproape să cadă peste paracliser, care îl urma pe scară ca să închidă uşa, dar dacă ar fi căzut aceasta nu ar fi fost decît pentru îndeplinirea îndatoririlor lui de creştin şi el (şi poate şi paracliserul) trebuiau să se mîndrească cu asemenea lucru.

Acest sentiment a încurajat-o pe doamna Sliverstone, care se avîntă în noi laude cu privire la meritele şi la perfecţiunea domnului Sliverstone, pe care acesta le ascultă cu aceeaşi tăcere blîndă, în afară de cazul în care rosteşte cîte o vorbă prin care îşi arată modestia în legătură cu vreo chestiune oarecare sau cu vreun fapt, ca de pildă :

— Nu şaptezeci şi două de botezuri în săptămîna asta, draga mea. Numai şaptezeci şi unu, numai şaptezeci şi unu.

Pînă la urmă, soţia lui a sfîrşit cu laudele şi atunci începe el să întrebe că de ce să se plîngă doar el, de ce să sufere el, de ce să-şi simtă inima strînsă ? Oare numai el singur este acela care se străduieşte şi suferă ? Prin ce a trecut ea, n-ar trebui oare să se ştie ? Prin ce trece ea zi de zi, pentru el şi pentru societate ?

Cu o astfel de introducere, domnul Sliverstone se avîntă în laude strălucitoare cu privire la conduita doamnei Sli-

verstone, în ceea ce privește procreerea copiilor și, ca urmare, creșterea și îngrijirea lor. Și astfel, soțul o preamărește pe soție, și soția pe soț.

Ar fi destul de bine dacă domnul și doamna Sliverstone ar ține toate astea pentru ei, sau chiar pentru ei și un prieten sau doi. Însă nu fac așa. Cu cît au mai mulți ascultători, cu atît perechea devine mai egoistă și cu atît sînt mai doritori să facă pe cît mai mulți să creadă în meritele lor. Poate că acesta este cel mai rău fel de egoism. Nu are nici chiar slaba scuză de a fi spontan, ci este rezultatul unui sistem și a unei rele intenții premeditate. Simpla îngîmfare născută din naivitate provoacă milă, însă ipocrizia fățișă ne trezește dezgustul.

PERECHEA CARE SE RĂSFAȚĂ

Numele de fată al doamnei Merrywinkle a fost Chopper. A fost singurul copil al domnului și doamnei Chopper. Tatăl ei a murit de pe cînd ea era, așa cum se spune în piesele de teatru, încă un sugaci, și astfel bătrîna doamnă Chopper, atunci cînd fiica ei s-a măritat, a unit căminul ginerelui ei cu căminul ei și s-a stabilit pentru totdeauna să se odihnească la domnul și doamna Merrywinkle.

Domnul și doamna Merrywinkle sînt o pereche în care fiecare îl răsfață pe celălalt, și venerabila doamnă Chopper nu face decît să ajute și să încurajeze aceasta.

Domnul Merrywinkle este un domn subțirel, cu un nas lung, de vîrstă mijlocie și de statură potrivită și, în mod obișnuit, suferă de răceală la cap. Doamna Merrywinkle este o doamnă cu figura delicată, cu părul foarte blond, și este, într-o măsură foarte mare, afectată de aceeași suferință. Venerabila doamnă Chopper — care este strict îndreptățită la acest titlu, nu numai din politețe, ci pentru că fiica ei nu era prea tînără la vremea cînd s-a căsătorit, adică cu mai mulți ani în urmă — este o doamnă bătrînă, misterioasă, care stă la pîndă dindărătul unei perechi de ochelari și este suferindă de o boală cronică, în legătură cu care a fost consultată de nenumărate ori și a citit o mulțime de cărți de medicină, fără să întîlnească nici o de-

scriere a simptomelor care să i se potrivească întru totul sau să o poată face să spună : „Aceasta-i boala de care sufăr". Într-adevăr, lipsa unor date autentice asupra subiectului suferinței ei pare să fie adevărata boală a doamnei Chopper, pentru că din alte puncte de vedere este o doamnă deosebit de sănătoasă și de voinică.

Amîndoi, domnul și doamna Merrywinkle, poartă o cantitate extraordinară de lucruri de flanelă și au obiceiul să-și pună picioarele în apă fierbinte în mod nefiresc de des. Tot astfel beau mereu ceai de mușețel și alte ceaiuri amestecate și se freacă la cea mai mică durere cu un spirt camforat și cu alte lichide pentru frecții, care se întrebuințează la inflamații și dureri de gît, reumatism sau lumbago.

Plecarea domnului Merrywinkle la birou pe o dimineață umedă sau ploioasă este o treabă foarte complicată. Își pune șosete de piele de căprioară peste ciorapi și șoșoni peste ghete și poartă sub vestă un pieptar din blană de iepure. Pe lîngă aceste precauții, își înfășoară gîtul cu un fular gros și își pune peste gură o basma de mătase. Astfel echipat și prevăzut cu un palton și o umbrelă, înfruntă pericolele străzii, mergînd pe vreme rea cu pași măsurați, cei mai buni ca să-ți menajezi circulația, și își descoperă gura ca să răsufle, însă foarte rar, și cu cea mai mare precauție. Odată deschisă ușa biroului, trece glonț cu același pas pe lîngă funcționarul lui și se cufundă în odaia lui de lucru, închide ușa, cercetează închizătorile ferestrei și se dezbracă încet, încet, așezîndu-și basmaua de mătase pe grătarul din fața sobei, ca să se usuce. Se hotărăște să scrie la ziare despre ceață, care, spune el, a devenit atît de deasă că este cu totul insuportabilă.

La această părere au ajuns și doamna Merrywinkle și respectata ei mamă. Pentru că deși nu sînt de față în biroul domnului Merrywinkle, gîndurile și vocile lor sînt preocupate de același subiect, despre care vorbesc toată ziua. Dacă se întîmplă să vină cineva în vizită pe vreme rea, doamna Merrywinkle e de părere că trebuie să fie nebun și primele cuvinte de salut sînt :

— Ce naiba poate să te facă să ieși pe o astfel de vreme ? Să știi că puteai să mori.

Această asigurare este completată de doamna Chopper, care adaugă în chip de confirmare o istorioară tristă pri-

vind o persoană dintre cunoștințele ei care, făcînd o vizită în împrejurări cu totul asemănătoare și fiind absolut sănătoasă, a murit apoi după patruzeci și opt de ore de o boală care i-a produs inflamații și s-a complicat. Vizitatorul care nu se prea simte la largul lui, poate datorită acestei istorisiri sau altor precedente, întreabă cu afecțiune despre domnul Merrywinkle, însă procedînd așa nu reușește să schimbe subiectul, pentru că numele domnului Merrywinkle este strîns legat de bolile lui și pentru că bolile lui sînt la fel de strîns legate de numele lui. Și cînd s-a terminat cu discuția asupra lor, doamna Chopper, care și-a așteptat rîndul, intră în vorbă despre boala ei cronică — un subiect de care amabila doamnă bătrînă nu se mai satură să vorbească pînă ce rămîne singură, și foarte adesea nici atunci.

Iată că domnul Merrywinkle vine acasă să ia masa. Este primit de doamna Merrywinkle și de doamna Chopper, care, la observația lui că picioarele îi sînt umede, pe dată se îngălbenesc la față și îl duc amîndouă pe scări, sus la etaj, stăruind ca picioarele să-i fie frecate cu un șervet uscat și aspru. Și într-adevăr sînt frecate, unul de doamna Merrywinkle și celălalt de doamna Chopper, pînă cînd frecatul îl face pe domnul Merrywinkle să se schimonosească de parcă ar fi mirosit ceapă iute. Cînd se opresc, pacientul prevăzut pentru mai buna lui siguranță cu ciorapi groși de lînă și cu papuci garnisiți, este adus iarăși jos la masă. Se știe că masa este în permanență o masă bună, pofta de mîncare a celor care o iau fiind delicată și mîncărurile trebuind să fie, așa cum se exprimă doamna Merrywinkle, „dădăcite", secretul fiind înțeles că se găsește în buna preparare și în condimentele savuroase puse în mîncăruri, condiții care sînt îndeplinite și la această masă pentru că amîndoi, domnul și doamna Merrywinkle, o savurează cu mare poftă și chiar suferinda doamna Chopper mînuiește cuțitul și furculița cu elanul și elasticitatea tinereții. Însă domnul Merrywinkle, în dorința de a-și satisface pofta, nu este neglijent cu sănătatea lui, pentru că are un flacon de bicarbonat de sodă cu care să-și aranjeze vinul de porto și o mică balanță pentru cîntărit bicarbonatul. Dar în grija sa de a se ocupa de buna stare a trupului, nu o neglijează nici pe aceea a sufletului, pentru că

mereu în rugăciunile sale se arată adînc recunoscător pentru ceea ce primește și, pentru a putea fi recunoscător pe cît este cu putință, mănîncă și bea cît poate.

Fie din cauză că mănîncă și bea atît de mult, fie din cauza slăbiciunii lui constituționale, domnul Merrywinkle, după două sau trei pahare de vin, adoarme adînc. Iar cînd închide el ochii, doamna Merrywinkle și doamna Chopper adorm la fel. Abia la deșteptare, la vremea ceaiului, se fac resimțite simptomele lor cele mai alarmante, pentru că atunci domnul Merrywinkle se simte de parcă tîmplele i-ar fi strînse legate cu lanțul ușii de la stradă, doamna Merrywinkle ca și cînd ar fi luat o masă neobișnuit de grea, iar doamna Chopper ca și cum i-ar curge apă rece pe spate și niște cuțite de deschis stridii, cu vîrful ascuțit, i-ar intra din proprie inițiativă în coaste. Astfel de simptome sînt desigur suficiente ca să-i facă pe oameni morocănoși și nu este de mirare că rămîn așa și nu prea fac altceva decît să moțăie și să se plîngă, dacă nu cumva găsesc că este cazul să strige o femeie de serviciu ca să vadă de ce trage așa curentul sau să se repeadă în sală să-și agite pumnul în fața poștașului, pentru că a îndrăznit să bată atît de tare la ușa unui domn suferind de nervi.

Masa de seară, căreia îi vine și ei rîndul, trebuie să fie astfel preparată ca să ațîțe cu moderație pofta de mîncare. De aceea arta „dădăcirii" mîncărurilor este din nou pusă la contribuție și din nou este pe deplin onorată de domnul și doamna Merrywinkle, asistați și sprijiniți în continuare de doamna Chopper. După masa de seară, șansele sînt de zece la unu că doamnei bătrîne, de care este vorba, i se face rău și este condusă la pat, în timp ce se plînge de boala ei cronică. Domnul și doamna Merrywinkle, după ce i-au dat un lichior și încă unul din cele mai tari, se îndreaptă către camera lor, unde domnul Merrywinkle, cu picioarele bine vîrîte în apă fierbinte, supraveghează încălzirea și dregerea cu mirodenii a ceaiului pe care trebuie să-l bea în momentul în care se bagă în pat, în timp ce doamna Merrywinkle, într-o toaletă a cărei natură nu este cunoscută și nu poate fi închipuită de nimeni în afară de bărbații căsătoriți, înghite patru pilule mici, aruncînd cîte o privire chinuită către ele și în sfîrșit ajunge la ceva fier-

bine și aromat, sorbit dintr-o cărticioară, care îi servește de calmant pentru noapte.

Mai există un fel de pereche care se răsfață și care o face cu cheltuieli mai scăzute și cu o masă mai redusă, pentru că sînt mai mult zgîrciți decît economi, motiv pentru care nu se arată dispuși să-i răsfețe nici pe cei care le fac vizite. Nu este de trebuință să-i descriem, pentru că cititorii noștri pot să fie asigurați de acuratețea acestor principii generale : că toate perechile care se răsfață sînt egoiste și lenețe — că se iau după orice vînt care bate, după orice ploaie care cade și după orice nor care plutește în aer, defecte care rezultă din propria lor imprudență sau din întunecimea care se face în mintea lor — și că toți bărbații și toate femeile, fie în perechi sau altfel, care cad în obișnuința de a se răsfăța numai și numai pe ei și între ei, uitînd de simpatia lor naturală pentru oricine și orice din lumea care îi înconjoară, nu numai că nu țin seama de prima datorie a vieții, dar printr-o naturală justiție compensatoare, se privează pe ei înșiși de cea mai adevărată bucurie a vieții.

PERECHEA BĂTRÎNĂ

Ei sînt bunicul și bunica vreunei duzini de oameni adulți și pe lîngă asta au și strănepoți. Trupurile lor sînt gîrbovite, părul le este sur și pasul tremurător și nesigur. Aceasta este oare perechea strălucitoare a cărei nuntă a fost atît de veselă ? Într-adevăr a îmbătrînit oare tînăra pereche așa de repede ?

Pare că a fost abia ieri — și totuși ce mulțime de griji și supărări s-au îngrămădit în timpul care s-a scurs și care, socotit de ei, se întinde aproape pe un secol. Cîte noi legături sufletești s-au înfășurat în jurul inimii lor de atunci încoace ! Vremurile vechi s-au dus și au venit pentru alții vremuri noi — nu pentru ei. Ei nu mai sînt decît legătura ruginită care mai leagă cele două vremi și care, pe tăcute, își slăbește strînsoarea și se desface.

Pare că a fost abia ieri — și totuși trei din copiii lor au intrat în mormînt și copacul care le umbrește mormîn-

tul a îmbătrînit şi el cu totul. Unul a fost încă un prunc — au plîns pentru el. Al doilea, o fată, o ființă tînără, slăbuță, prea delicată pentru viața de pe pămînt — pierderea a fost într-adevăr greu de îndurat. Al treilea un bărbat. Aceasta a fost pierderea cea mai grea din toate, dar şi această durere este acum alinată.

Pare că nunta lor a avut loc abia ieri — şi totuşi cum s-au schimbat figurile vesele şi surîzătoare din dimineața aceea strălucitoare şi cum unele au şi dispărut de pe pămînt ! Portrete estompate ale unora mai există încă în jurul lor, însă sînt foarte şterse şi abia de pot fi recunoscute. Restul, nu pot fi revăzuți decît în vis şi chiar atunci nu prea seamănă cu ce au fost, în nişte ochi atît de bătrîni şi de întunecați.

Una sau două rochii din garderoba de nuntă sînt încă păstrate. Ele sînt de o modă ciudată şi antică, şi rareori mai pot fi văzute altfel decît în tablouri. Albul s-a îngălbenit şi nuanțele vii s-au şters. Te miri, copilule ? Fața încrețită a fost odată tot atît de netedă ca şi a ta, ochii tot atît de luminoşi, pielea zbîrcită tot atît de frumoasă şi delicată. Rochiile sînt lucrul unor mîini care s-au prefăcut în pulbere în toți acești ani.

Unde sînt cei doi îndrăgostiți, ca din povești, din ziua aceea fericită, a cărei aniversare vine pentru bărbatul bătrîn şi pentru soția lui ca ecoul unui clopot de țară care de mult timp rămăsese tăcut. Lasă-l pe burlacul posomorît, chinuit de dureri reumatice, care se ceartă cu toată lumea, lasă-l pe el să-ți răspundă. Îşi aduce aminte de o tovarăşă de joacă preferată. Numele ei era Lucy — aşa i se spunea. Nu este sigur dacă s-a măritat sau a plecat din țară sau a murit. E mult de atunci şi nu-şi amintește.

Nimic nu mai este aşa cum era altădată. Nimeni nu mai simte, nu mai gîndeşte, nu mai face lucrurile ca în zilele de atunci ? Ba da. Există o femeie în vîrstă care a fost cîndva fată în casă la tatăl doamnei bătrîne şi care este adăpostită într-un azil, nu prea departe. Este însă atașată de familie şi îi iubeşte pe toți : i-a crescut pe copii în poala ei şi i-a îngrijit cînd au fost bolnavi pe cei care acum nu mai sînt. Bătrîna ei stăpînă are încă ceva tinerese în ochii ei. Doamnele tinere se amănă cu ea, aşa cum era în tinerețe, dar nu sînt la fel de frumoase şi nici

domnii la fel de impunători cum arăta domnul Harvey. Femeia în vîrstă a avut o mulțime de necazuri. Bărbatul și fiul ei au murit de mult. Însă ea a trecut peste acestea și acum este fericită — cu totul fericită.

Dacă vreodată atașamentul ei față de vechii protectori a fost întrerupt de griji și speranțe noi, de mult și-a reluat vechiul curs. A împlinit golul din inima bietei femei și a înlocuit dragostea rudelor. Moartea acestora nu a lăsat-o singură și, astfel, cu un acoperiș deasupra capului și o vatră caldă lîngă care să stea, se simte veselă și mulțumită. Își reamintește de nunta străbunicii ? A, sigur că da, la fel de bine de parcă ar fi fost ieri. N-ați crede-o dacă v-ați uita la ea acum, și probabil că nici ea n-ar vorbi așa despre ea însăși, dar a fost pe atunci o fată atît de frumușică, pe cît se poate închipui. Își aduce mai departe aminte că a luat cu ea la etaj pe o prietenă a ei ca s-o vadă pe domnișoara Emma, gătită. Numele ei era — ah ! a uitat numele, dar își amintește că era o fată foarte drăguță, și că s-a măritat nu mult timp după aceea și a locuit... îi scapă din minte unde a locuit, însă știe că a avut un bărbat rău, care o maltrata și, biata de ea, a murit în azilul de săraci din Lambeth. Auzi, dragă, în azilul de săraci din Lambeth !

Și perechea bătrînă — oare nu au și ei bună dispoziție și bucuria de a trăi ? Vedeți-i între nepoții și strănepoții lor : Ce vorbăreți sînt și cum îi compară pe unii cu alții. Și stărue în asemănări pe care nimeni altul nu le poate vedea. Cu cîtă blîndețe le învață doamna bătrînă pe fete în chestiuni de educație și bunăcuviință și subliniază învățătura cu anecdote despre ea însăși, din zilele cînd a fost tînără. Și uitați-vă la bătrînul domn cum rîde în barbă de isprăvile băieților și de păcălelile strengărești, și le spune o lungă istorisire despre o „blocare a intrării" în școala la care mergea el ; ceea ce a fost un lucru foarte greșit, și sigur că nu trebuie imitat niciodată, dar despre care nu se poate opri să le spună că a fost foarte distractiv — mai ales atunci cînd el a sărutat-o pe nepoata profesorului. Acesta din urmă însă este un amănunt la care doamna bătrînă pare foarte sensibilă, pentru că ea consideră că este un lucru supărător și nedelicat despre care nu trebuie să vorbești, și întotdeauna zice asta atunci cînd se pomenește de el, neomițînd niciodată să observe că soțul ei

ar trebui să se căiască pentru că a fost atît de păcătos. Așa că domnul bătrîn nu merge mai departe cu povestirea și, astfel, ceea ce a spus după aceea nepoata profesorului (lucru pe care oricînd este gata să-l rostească), rămîne pierdut pentru posteritate.

Domnul bătrîn a împlinit astăzi optzeci de ani.

— Am împlinit optzeci de ani, Crofts, și niciodată nu am avut o durere de cap, îi spune bărbierului care îl rade (bărbierul fiind un om tînăr care suferă adeseori de dureri de cap). Asta-i o vîrstă înaintată, Crofts, continuă domnul bătrîn.

— Eu nu cred că este chiar așa de înaintată, coane, răspunde bărbierul.

— Crofts, reia domnul bătrîn, vorbești prostii. Optzeci de ani nu este o vîrstă înaintată ?

— Este o vîrstă foarte înaintată, coane, pentru un domn așa de sănătos și în putere cum sînteți dumneavoastră, însă bunicul meu a avut nouăzeci și patru.

— Nu mai spune, Crofts ?

— Ba o spun, răspunde bărbierul ; și era așa de voinic ca Julius Cesar.

Bătrînul domn stă puțin pe gînduri și apoi spune :

— Din ce i s-a tras moartea, Crofts ?

— A murit dintr-un accident, coane, răspunde bărbierul. Nici nu se gîndea la asta. Deseori făcea cîte o cursă de alergare pe străzi — mersul obișnuit nu-i satisfăcea niciodată sufletul — și s-a izbit de un stîlp și a murit de la lovitura pe care a căpătat-o la piept.

Bătrînul domn nu mai spune nimic pînă ce se termină bărbieritul și îi dă lui Crofts jumătate de coroană ca să bea în sănătatea sa. După aceasta îl cuprinde puțin îndoiala cu privire la adevărul spuselor bărbierului, și povestindu-i această întîmplare doamnei bătrîne, se face că nu o ia în serios — deși desigur (adaugă) așa a fost și cu bătrînul Parr, și în unele părți ale Angliei vîrsta de nouăzeci și cinci de ani, sau cam pe aici, este o vîrstă obișnuită, cu totul obișnuită.

În dimineața aceasta perechea bătrînă este melancolică, amintindu-și de vechile timpuri, atît pe cît și le pot aminti și oprindu-se asupra multor crîmpeie din viața lor trecută, pe care ziua de azi le readuce în minte. Bătrîna

doamnă citește tare, cu o voce tremurătoare, dintr-o biblie mare și bătrînul domn, cu o mînă dusă la ureche, ascultă cu adînc respect. Cînd cartea a fost închisă, rămîn tăcuți un timp și apoi reiau conversația cu privire la copiii lor morți, subiect care desigur nu este nepotrivit cu cel despre care au vorbit mai înainte și, cu încetul, ajung să se întrebe care din cei în viață seamănă cel mai mult cu ființele dragi de care își amintesc, și așa intră într-o dispoziție sufletească mai puțin tristă și devin curînd din nou veseli.

Cîte persoane cu totul : nepoți, strănepoți și unul sau doi prieteni intimi ai familiei, iau masa astăzi la cel mai mare dintre fii, ca să felicite perechea bătrînă și să-i ureze mulți ani, este o socoteală dincolo de puterile noastre. Însă ceea ce știm este că de îndată ce a sosit perechea bătrînă, foarte gătită și îmbrăcată cu grijă, s-au auzit urale și a avut loc o năvală a celor mai tineri cu toate felurile de cadouri : agende de buzunar, truse de creioane, ștergătoare de peniță, mape, perniță de ace, catarame pentru mîneci, papuci bărbătești brodați, lanțuri de ceas și chiar o răzătoare de nucșoară — ultimul lucru fiind dăruit de un băiețaș foarte bucălat, care a arătat obiectul cu multă mîndrie ca fiind ceva cu totul deosebit. Emoția perechii bătrîne la aceste semne de afecțiune din care rezultă că n-au fost uitați deloc, dă naștere unei scene pline de duioșie ale cărei principale elemente sînt o mare cantitate de sărutări și îmbrățișări și ștergerea repetată a ochișorilor și năsucurilor copiilor cu batiste mici și pătrate, care nu pot fi scoase cu ușurință din micile buzunare. Chiar și burlacul posomorît este mișcat și îi spune domnului bătrîn, în timp ce scoate de pe deget și îi dă în dar un inel antic de o formă ciudată, că să moară el dacă nu arată azi mai tînăr ca acum zece ani.

Însă momentul culminant vine după cină, cînd desertul și vinul sînt pe masa care a fost împinsă spre perete ca să facă loc mai mult și toți s-au adunat în jurul focului ; pentru că atunci — paharele fiind umplute și toți gata să bea și să felicite — la un semnal doi strănepoți ies repede din odaie și se întorc pe dată aducînd-o pe bătrîna Jane Adams, sprijinindu-se pe bastonul ei și tremurînd din cauza vîrstei și emoției. Cine a mai fost atît de înconjurată

de simpatie ca biata bătrînă Janc, dădaca, care a tot spus povești la două generații și nimeni n-a fost așa de fericit ca ea, în timp ce se străduia să-și îndoaie picioarele țepene într-o reverență și lacrimi de bucurie se furișau în josul obrajilor ei veștejiți.

Cei doi din perechea bătrînă stau unul lîngă altul și vremea de demult le pare într-adevăr că a fost abia ieri. Uitîndu-se înapoi pe cărarea pe care au călătorit, praful și cenușa de pe ea se spulberă, florile care s-au veștejit de mult înfloresc din nou strălucitoare, și ei devin încă o dată tineri, în mijlocul acelor care îi înconjoară.

CONCLUZIE

Am luat ca subiecte ale eseurilor de moravuri de mai sus, douăsprezece modele de perechi căsătorite, alese cu grijă dintr-un număr mai mare pe care îl aveam la îndemînă și le-am prezentat privirilor tuturor. Aceste modele au fost gîndite spre folosul generației de ambele sexe care se ridică, și, pentru o lectură mai ușoară și mai plăcută, au fost însemnate și etichetate separat în felul în care s-a văzut.

Am eliminat în mod intenționat din considerațiile noastre perechea în care doamna domnește peste tot și în mod absolut, socotind astfel de cazuri ca fiind la fel de nefirești ca și nașterile hidoase și alte diformități monstruoase, ce trebuie expuse numai cu discreție și pe cît mai puțin.

Și aici sarcina pe care singuri ne-am impus-o ar lua sfîrșit, dacă nu am fi doritori să adresăm cîteva cuvinte, și ultimele, acelor domnișoare și domni care încă se învîrtesc singuri în jurul bisericii, așteptînd sosirea zilei în care misterioasele legi ale atracției îi vor mîna unul către altul și vor forma perechi.

Înainte de căsătorie și după aceea să învețe să-și întemeieze toate speranțele de fericire adevărată și trainică pe propriul lor cămin ; să nutrească credința că numai în cămin și în toate virtuțile generate de iubire și de simțul căminului se găsește adevăratul izvor al fericirii casnice ;

să creadă că în jurul zeilor casei, mulțumirea și liniștea se cristalizează în formele cele mai grațioase ; și că mulți vînători de fericire, obosiți, care au cutreierat lumea zgomotoasă, au învățat acest adevăr prea tîrziu și au găsit, pînă la urmă, bucuria sufletească și liniștea numai în căminul lor.

Cît de mult depinde prețuirea căminului de educația fiicelor și de conduita mamelor ; în ce măsură cea mai strălucită parte a caracterului nostru național poate fi perpetuată prin înțelepciunea lor sau irosită de nebunia lor — cît din această parte s-a pierdut deja și cît de mult din ea este în pericol să dispară cu fiecare zi — sînt chestiuni prea importante pentru a fi discutate aici, meritînd totuși cu prisosință luarea lor în considerație de către toate tinerele perechi.

Către această tînără pereche [1], la al cărei luminos destin sînt ațintite toate gîndurile națiunii, poate privi tineretul englez și nu în zadar, ci ca la un exemplu. De la această tînără pereche binecuvîntată și favorizată așa cum este, pot să învețe că însuși strălucirea orbitoare a unei curți, splendoarea unui palat, măreția și gloria unui tron, se supun în fața fericirii izvorîte din valorile și virtuțile familiale. De la această tînără pereche pot să învețe că, oricît de scumpă și plină de nestemate, coroana unui mare imperiu lasă locul, în prețuirea unei regine, simplei verighete de aur, care leagă natura ei de femeie cu aceea a zeci de mii dintre supușii săi umili și păzește în inima ei de femeie o comoară tainică de duioșie, a cărei mîndrie, și cea mai mare, va fi că nu cunoaște altă domnie în afară de aceea a naturii și nici vreun rang de naștere, decît cel de copil al Cerului.

Astfel, cea mai înaltă tînără pereche din țară să audă, cel puțin o dată, adevărul, atunci cînd oamenii își aruncă în sus pălăriile și strigă cu dragoste :

— Fie binecuvîntați !

---

[1] Autorul se referă la perechea regală, cu care își începe schițele.

VIAȚA PUBLICĂ A DOMNULUI TULRUMBLE FOST PRIMAR AL MUDFOGULUI

Mudfog [1] este un oraș plăcut — cu totul plăcut — așezat într-o fermecătoare adîncitură pe malul unui rîu, din care rîu Mudfog își procură un miros agreabil de smoală, gudron, cărbuni și frînghii, o populație cu pălării de mușama, care forfotește toată ziua, o statornică afluență de barcagii beți și încă multe alte avantaje maritime. La Mudfog se găsește o mulțime de apă, însă nu este tocmai un oraș pentru cură de ape. Apa este un fel de element înșelător adeseori, în momentul cel mai nepotrivit, și în Mudfog este în mod deosebit așa. Iarna vine scurgîndu-se pe străzi și dînd năvală pe cîmpii — ba mai mult, se năpustește chiar în pivnițele și bucătăriile caselor, cu un belșug și o risipă de care lumea s-ar putea lipsi. Însă în timpul verii fierbinți, scade și se face verde ; și deși verdele este o culoare foarte frumoasă în felul ei, în special la iarbă, desigur că nu este potrivită la apă ; însă nu se poate nega că frumusețea Mudfogului este aproape fără pereche, chiar în aceste împrejurări dealtfel lipsite de însemnătate. Mudfog este o localitate sănătoasă — foarte sănătoasă ; umedă, poate, însă deloc mai rea din această cauză. Este cu totul greșit să presupui că umezeala este vătămătoare : plantele prosperă în condiții de umiditate și de ce n-ar face-o și oamenii ? Locuitorii Mudfogului sînt unanimi în a afirma că nu există pe fața pămîntului o rasă mai aleasă de oameni ca ei. Aici avem imediat o incontestabilă și veritabilă contrazicere a unei erori banale. Astfel, admițînd că Mudfog este umed, declarăm cu tărie că este salubru.

[1] Denumire caricaturală : *mud* = norol, *fog* = ceață.

Orașul Mudfog este extrem de pitoresc. Cartierele londoneze Limehouse și Ratcliff Highway sînt oarecum amîndouă asemănătoare cu el, însă ele nu vă pot oferi decît o slabă idee despre Mudfog. Sînt mult mai multe cîrciumi în Mudfog — mai multe decît în Limehouse și Ratcliff Highway luate împreună. Clădirile publice, de asemenea, sînt foarte impunătoare. Noi socotim primăria ca una din cele mai frumoase clădiri care există din arhitectura pentru barăci ; este o combinație a stilului coteț cu stilul de chioșc de grădină și simplicitatea liniilor este de o neîntrecută frumusețe. Ideea de a pune o fereastră mare de o parte a ușii și una mică de cealaltă parte este, în mod deosebit, o idee fericită. Există de asemeni o frumusețe îndrăzneață, de stil doric, în ceea ce privește lacătul și răzătoarea de la ușă, care se integrează în aspectul general.

În această încăpere primarul și consiliul din Mudfog se adună în ședință solemnă pentru binele public. Așezați pe bănci de lemn masiv, care, avînd o masă la mijloc, alcătuiesc singura mobilă a încăperii spoite cu var, bărbații înțelepți din Mudfog își petrec nenumărate ore în deliberări grave. Aici stabilesc la ce oră de noapte trebuie să se închidă cîrciumile și la ce oră de dimineață să fie permisă deschiderea, cît de devreme pot oamenii să ia legal masa de seară în zilele de post, precum și alte chestiuni politice, tot atît de însemnate ; și, uneori, mult timp după ce tăcerea s-a așternut peste oraș și luminile îndepărtate de la prăvălii și case au încetat să mai licărească, ca niște stele pierdute pe cer, lumina vie a celor două ferestre de dimensiuni inegale ale primăriei, zărite de barcagiii aflați în larg, vestesc pe locuitorii Mudfogului că micul lor corp de legislatori, întocmai ca și corpul cel mai mare și mai bine cunoscut, de același fel — însă acesta din urmă mult mai gălăgios, dar cu nimic mai profund — moțăia în mod patriotic, tîrziu în noapte, pentru binele ținutului lor.

În acest grup de oameni înțelepți și învățați, nici unul nu a fost atît de deosebit de distins, în decursul multor ani, în ce privește modestia desăvîrșită a persoanei și a conduitei sale, ca Nicholas Tulrumble, binecunoscutul negustor de cărbuni. Oricît de atîtător ar fi fost subiectul în discuție, oricît de însuflețită dezbaterea sau cît de aprinse observațiile personale schimbate (pentru că chiar și în

Mudfog avem uneori vederi personale). Nicholas Tulrumble era întotdeauna același. Ca să spunem drept, Nicholas, fiind un om harnic și sculîndu-se mereu devreme, era firesc să adoarmă cînd începea dezbaterea și să doarmă pînă cînd se termina, și atunci se trezea foarte odihnit și își dădea votul cu multă complezență. De fapt, dat fiind că Nicholas Tulrumble știa că toți cei de acolo aveau hotărîrea luată încă dinainte, socotea discuțiile ca pe o lungă plictiseală fără rost ; și chiar la ora actuală rămîne, în orice caz, întrebarea dacă, din acest punct de vedere, Nicholas Tulrumble nu era destul de aproape de adevăr.

Timpul, care presară capul omului cu argint, îi umple uneori buzunarele cu aur. Și, deoarece pe începutul și-a îndeplinit primul serviciu, pentru Nicholas Tulrumble timpul a fost destul de îndatoritor să nu-l lipsească nici de cel de al doilea. Nicholas și-a început viața într-o magazie de lemn, avînd o suprafață de doi metri pătrați, cu un capital de doi șilingi și nouă penny, și cu o marfă la vînzare de trei baniță și jumătate de cărbuni, în afară de o bucată mare de cărbune care atîrna afară și servea de firmă. Apoi și-a mărit magazia și căruciorul, și-a luat un măgar și pe doamna Tulrumble. După aceea s-a mutat și și-a luat o căruță. Căruța, la puțin după aceea, a schimbat-o pentru un camion. Și așa a continuat, asemenea marelui său predecesor Whittington — numai că fără o pisică în calitate de tovarăș — mărindu-și averea și renumele, pînă cînd, în cele din urmă, a renunțat la afaceri cu totul și s-a retras cu doamna Tulrumble și familia la Conacul Mudfog, pe care și l-a clădit pe ceva de care se încînta singur că ar fi o colină, la o depărtare de un sfert de milă de orașul Mudfog. În vremea aceea umbla vorba prin Mudfog că Nicholas Tulrumble a devenit vanitos și mîndru ; că belșugul și succesul i-au corupt simplitatea purtărilor și i-au pătat bunătatea firească a inimii lui. Pe scurt, că se socotește o persoană de societate și un mare domn și că se uită de sus la vechii lui prieteni, cu milă și dispreț. Nu știm dacă aceste informații erau la timpul lor întemeiate sau nu, însă este sigur că doamna Tulrumble, foarte curînd, a pornit la plimbare într-o caleașcă cu patru roate, mînată de un vizitiu înalt cu șapcă galbenă, și că domnul Tulrumble cel tînăr a început să fumeze țigări de

foi și să-i spună valetului „băiete" și că de la acea vreme domnul Tulrumble n-a mai fost văzut noaptea în scaunul lui, de la colțul căminului din cîrciuma *Lighterman's Arms*. Asta nu arata a bine dar, mai mult decît atît, a început să se observe că domnul Nicholas Tulrumble lua parte la întrunirile consiliului mult mai des decît odinioară și că nu mai dormea cum făcuse atîția ani mai înainte, ci își proptea pleoapele deschise cu cele două degete arătătoare, că citea ziarele de unul singur acasă și că avea acum obișnuința să facă aluzii misterioase la masele oamenilor și la proprietatea statului și la forța productivă și la interesele financiare. Toate acestea arătau și dovedeau că Nicholas Tulrumble era fie nebun, fie mai rău, și asta i-a decumpănit și i-a uluit pe bunii oameni ai Mudfogului.

În cele din urmă, cam pe la mijlocul lunii octombrie, domnul Tulrumble și familia au plecat la Londra — mijlocul lui octombrie fiind, așa după cum le-a informat doamna Tulrumble pe cunoștințele ei din Mudfog — culmea sezonului de modă.

Într-un fel sau altul, chiar în timpul acela, în pofida aerului sănătos al Mudfogului, primarul a murit. A fost cel mai deosebit eveniment. Trăise în Mudfog optzeci și cinci de ani. Consiliul nu a putut înțelege deloc lucrul acesta. Într-adevăr numai cu mare dificultate, un domn bătrîn, care ținea mult la formalități, a fost convins să nu propună un vot de blam asupra unei conduite atît de nesocotite. Oricum, părea destul de straniu să moară, fără să-i pese deloc de consiliu. Și consiliul era acum chemat, în mod obligatoriu, să aleagă pe succesorul lui. S-a întîlnit în acest scop și, fiind foarte preocupați de Nicholas Tulrumble tocmai atunci, și Nicholas Tulrumble fiind un bărbat foarte important, l-au votat pe el și au scris la Londra cu prima poștă spre a face înștiințare despre alegerea lui.

Fiind acum în luna noiembrie și domnul Nicholas Tulrumble aflîndu-se în capitală, s-a întîmplat să fie de față la procesiunea lordului-primar și la masa acestuia. Vederea acestor măreții și splendori l-au înmărmurit pe domnul Tulrumble în așa măsură, încît i-a venit de la sine gîndul că dacă ar fi fost născut la Londra în loc de Mudfog, putea

să fi fost tot așa de bine lord-primar și i-ar fi patronat pe judecători, ar fi fost amabil cu lordul cancelar, prietenos cu primul ministru, respectuos dar rece cu secretarul trezoreriei, ar fi luat masa avînd un steag îndărătul lui și ar fi făcut o mulțime de alte acte și isprăvi care se cuvin numai lorzilor primari ai Londrei. Cu cît gîndea mai mult la lordul primar, cu atît îi părea un personaj de invidiat. Să fii rege era un lucru foarte bun, dar ce era regele pe lîngă lordul primar ? își zicea el.

Cînd regele ține un discurs, toată lumea știe că a fost scris de altcineva, în timp ce aici, iată-l pe lordul primar vorbind — totul din capul lui — în mijlocul aplauzelor entuziaste ale întregii adunări, în timp ce este bine cunoscut că regele poate să vorbească Parlamentului său, pînă se învinețește la față, fără să primească nici cel puțin o singură aclamație. Pe cînd toate aceste reflecții treceau prin mintea domnului Nicholas Tulrumble, lordul primar al Londrei îi apărea ca cel mai mare suveran de pe fața pămîntului, întrecîndu-l pe Țarul Rusiei pentru totdeauna și lăsînd în urmă la o distanță de nemăsurat pe Marele Mogul.

Domnul Nicholas Tulrumble, în clipa cînd i-a fost înmînată scrisoarea din partea consiliului, tocmai medita asupra acestor lucruri, blestemînd în sinea sa soarta care i-a așezat din întîmplare magazia lui de cărbuni în Mudfog. O roșeață i-a învăluit fața pe cînd a citit scrisoarea, deoarece viziuni de strălucire începură deja să dănțuiască în fața ochilor săi.

— Draga mea, spuse domnul Tulrumble soției sale, m-au ales primar al Mudfogului.

— Doamne, ce bucluc, a răspuns doamna Tulrumble, păi ce s-a întîmplat cu bătrînul Sniggs ?

— Răposatul domn Sniggs, doamnă Tulrumble, spuse domnul Tulrumble cu asprime, pentru că nu admitea în nici un fel ca să i se spună, în mod nerespectuos, „bătrînul Sniggs" unui domn care a îndeplinit înalta slujbă de primar, — răposatul domn Sniggs, doamnă Tulrumble, a murit.

Știrea venise pe neașteptate și doamna Tulrumble a scos încă o dată doar un : „Doamne, ce bucluc !", parcă

un primar ar fi fost doar un creștin de rînd, la care lucru domnul Tulrumble și-a încruntat cu tristețe sprîncenele.

— Ce păcat că nu ești ales la Londra, nu-i așa ? spuse doamna Tulrumble după o scurtă pauză. Ce păcat ! La Londra, ai fi putut să ai o procesiune...

— Aș putea avea o procesiune și în Mudfog, dacă aș socoti-o nimerită, pe cît înțeleg eu, spuse domnul Tulrumble în mod misterios.

— Doamne ! Desigur că ai putea, o spun eu, răspunse doamna Tulrumble.

— Și chiar una frumoasă, adăugă domnul Tulrumble.

— Ce plăcere ! exclamă doamna Tulrumble.

— Una care aproape că va uimi oamenii de rînd de la noi, urmă domnul Tulrumble.

— Vor muri toți de invidie, adăugă doamna Tulrumble.

Așa că s-a convenit ca supușii Maiestății Sale, din Mudfog, să fie uimiți de splendoare și zdrobiți de invidie, și că trebuia să aibă loc un spectacol — cum nu s-a mai văzut în acest oraș sau în alt oraș mai înainte — nu, nici chiar în Londra.

Chiar în ziua următoare primirii scrisorii, sosi surugiul cel înalt într-o diligență de poștă — nu călare pe un cal ci înăuntrul ei — și, oprindu-se drept la ușa primăriei, unde consiliul era întrunit, a predat o scrisoare, scrisă de dumnezeu știe cine și semnată de domnul Nicholas Tulrumble, în care Nicholas declara pe patru pagini scrise îndesat pe hîrtie de scris fabricată la Bath, bine presată și cu marginea aurită, că el răspunde chemării concetățenilor săi cu sentimente pornite din inimă, că acceptă funcția grea pe care încrederea lor i-a impus-o, că niciodată nu îl vor vedea dîndu-se înapoi de la îndeplinirea îndatoririlor sale ; că se va sili să-și exercite funcțiunile cu toată acea demnitate pe care măreția și importanța lor o cer și va face chiar mai mult în acest scop. Însă aceasta nu era totul. Surugiul cel înalt scoase din tureatca cizmei din dreapta un exemplar încă umed din numărul de după-amiază al ziarului local. Și acolo, cu litere groase, pe prima coloană, în întregime, era o proclamație lungă a lui Nicholas Tulrumble către locuitorii Mudfogului, în care spunea că s-a conformat cu bucurie cererii acestora și, pe scurt,

pentru a preveni orice greşeală în această privinţă, le mai declara ce om mare are de gînd să fie, în aceleaşi cuvinte ca şi acelea cuprinse în scrisoare.

Consilieni şi-au îndreptat privirea de la unul la altul, surprinşi de toate acestea şi apoi s-au uitat la surugiul înalt ca şi cînd ar fi aşteptat vreo lămurire de la acesta, însă întrucît surugiul îşi contempla cu atenţie ciucurele de aur din vîrful chipiului galben, şi nu putea să-şi permită să dea nici o lămurire chiar dacă mintea lui nu ar fi avut alte preocupări, s-au mulţumit să tuşească îndoielnic şi să se privească cu gravitate. Apoi surugiul înalt le înmînă o altă scrisoare în care Nicholas Tulrumble încunoştiinţa consiliul că are de gînd să pornească spre primărie cu mare pompă, într-o măreaţă procesiune, lunea următoare după-amiază. La aceasta consiliul a privit cu şi mai multă gravitate, însă, întrucît scrisoarea se încheia cu o invitaţie formală către întregul consiliu să ia masa în ziua aceea la Conacul Mudfog, Colina Mudfog, Mudfog, au început imediat să-şi dea seama de partea distractivă a lucrurilor şi i-au răspuns prin complimentele lor şi asigurări că vor veni.

Ei bine, s-a întîmplat să trăiască în Mudfog, aşa cum într-un fel sau altul se întîmplă să trăiască în aproape fiecare oraş din ţinuturile britanice şi, poate, de asemenea şi în ţinuturile străine — credem că aşa ceva este foarte probabil, însă, nefiind un mare călător, nu o putem spune cu siguranţă — s-a întîmplat să trăiască în Mudfog un fel de vagabond cu fire veselă, cu înfăţişare plăcută, un bun de nimic, avînd o repulsie de neînvins pentru lucrul manual şi o atracţie de neînvins pentru berea tare şi rachiuri. Un om pe care toată lumea îl ştia şi cu care nimeni, în afară de soţia lui, nu-şi făcea de lucru să se certe; acesta moştenise de la strămoşii săi numele de Edward Twigger şi avea parte de porecla: „Ned cu nasu-n sticlă".

Se îmbăta în medie o dată pe zi şi se pocăia, făcînd o socoteală cinstită, o dată pe lună, dar cînd se pocăia se găsea întotdeauna în ultimul hal de beţie. Era un ins zdrenţăros, hoinar, gălăgios, cam gras, însă cu mintea ascuţită şi cu prezenţă de spirit şi putea să facă orice dacă lucrul îi plăcea. În principiu nu era în nici un fel împotriva muncilor grele, pentru că era în stare să trudească

din greu o zi întreagă la un match de cricket — alergînd și prinzînd mingea și lovind și aruncînd și desfătîndu-se, cu sforțări care ar fi pus la pămînt un sclav de la galere. Ar fi fost de neegalat la un serviciu de pompieri ; niciodată nu a existat om cu o mai mare plăcere firească pentru mașini de pompat, pentru cățărarea pe scări și aruncarea mobilelor de la ferestrele etajului al doilea. Aceasta însă nu era singura îndeletnicire în care se pricepea. Era prin el însuși o societate de ajutor, o plută la îndemîna oricui și un salvator de vieți care, indiscutabil că salvase de la înec, la timpul lui, mai mulți oameni decît barca de salvare Plymouth sau aparatul căpitanului Manby. Pentru aceste calități și cu toate că ducea o viață dezordonată, Ned cu nasu-n sticlă era simpatizat de toți și autoritățile din Mudfog, ținînd seama de numeroasele servicii aduse populației, îi permitea în schimb să se îmbete în felul lui, fără teamă de a fi închis sau amendat. Avea un fel de autorizație generală și își arăta mulțumirea folosind-o cît putea mai mult.

Am descris oarecum în amănunt felul de a fi și ocupațiile lui Ned cu nasu-n sticlă pentru că aceasta ne îngăduie să prezentăm cititorului o anumită împrejurare, într-un mod decent, fără să dăm buzna peste cititor. Anume, în aceeași seară în care domnul Nicholas Tulrumble și familia s-au întors la Mudfog, noul secretar al domnului Tulrumble, proaspăt importat de la Londra, cu figura palidă și favoriți blonzi, și-a băgat capul, cam pînă la marginea de jos a lavalierei, pe ușa cîrciumei *Lighterman's Arms*, a întrebat dacă unul Ned Twigger petrecea înăuntru, anunțînd că este purtătorul unei comunicări din partea domniei-sale domnul Nicholas Tulrumble, și cerîndu-i domnului Twigger să se prezinte la conac pentru anume treburi cu caracter particular. Nefiind deloc în interesul domnului Twigger să-l refuze pe primar, s-a sculat de lîngă gura căminului, cu un ușor oftat și l-a urmat pe secretarul cel blond prin noroiul și umezeala străzilor din Mudfog, pînă la Conacul Mudfog, fără vorbă.

Domnul Nicholas Tulrumble se găsea așezat într-o mică odaie, ca o peșteră, cu un luminator în plafon, pe care o numea bibliotecă, schițînd un plan pentru proce-

siune pe o coală mare de hîrtie, și în această odăiță l-a invitat secretarul pe Ned Twigger să intre.

— Hei, Twigger ! spuse Nicholas Tulrumble curtenitor. A fost o vreme cînd Twigger i-ar fi răspuns : „Hei, Nick !" însă aceasta a fost în zilele cînd avea căruciorul și cu cîțiva ani înainte a se folosi de măgar ; așa că s-a mulțumit să dea din cap.

— Aș vrea să începi un antrenament, Twigger, spuse domnul Tulrumble.

— La ce, domnule ? întrebă Ned, privindu-l țintă.

— Sst, ssst, Twigger ! spuse primarul. Închide ușa, domnule Jennings. Fii atent, Twigger !

Pe cînd spunea asta, primarul a descuiat un dulap înalt și a scos la lumină un costum complet din zale de bronz, de dimensiuni gigantice.

— Aș vrea ca lunea care urmează să porți asta, Twigger, spuse primarul.

— Cerul să vă binecuvînteze, domnule ! răspunse Ned. Ați putea tot așa de bine să-mi cereți să fac rost de un tun de șaptezeci și patru sau un cazan de fontă.

— Vorbești prostii, Twigger ! spuse primarul.

— Nu pot să rezist sub asta, domnule ! replică Twigger. Ar face din mine piure de cartofi, dacă aș încerca.

— Haida-de, Twigger ! replică primarul. Îți spun că am văzut așa ceva cu ochii mei la Londra și omul nu era nici pe jumătate cît tine.

— Ar trebui mai curînd să mă gîndesc la un om care a intrat într-un dulap și nu mai poate ieși din el, spuse Twigger, uitîndu-se cu teamă la costumul de zale.

— Este cel mai ușor lucru din lume, reluă primarul.

— Este o nimica toată, spuse și domnul Jennings.

— Cînd ești obișnuit cu așa ceva, adăugă Ned.

— Ai s-o faci treptat, spuse primarul. Vei începe mîine cu o bucată din costum, vei trece în ziua următoare la două, și așa mai departe pînă o să-l îmbraci tot. Domnule Jennings, dă-i lui Twigger un pahar de rom. Ia încearcă platoșa, Twigger. Stai, mai ia întîi încă un pahar de rom. Ia ajută-mă să ridic asta, domnule Jennings. Ține-te bine, Twigger ! Iată ! — nu este nici pe jumătate atît de grea pe cît arată, nu-i așa ?

Twigger era un om robust și tare ; așa că, după ce s-a clătinat destul de mult, a reușit să se țină drept, cu platoșa pe el și chiar, silit cu ajutorul unui alt pahar de rom, să meargă astfel, ba mai purtînd și mănușile de fier. A făcut o încercare și cu coiful însă n-a mers tot așa de bine, pentru că sub greutatea lui s-a răsturnat imediat, accident pe care domnul Tulrumble l-a pus pe seama faptului că nu avea o contragreutate de bronz la picioare.

— Acuma, să porți asta cu grație și cum se cuvine, lunea următoare, spuse Tulrumble și am să te căpătuiesc.

— O să încerc tot ce pot, domnule, spuse Twigger.

— Trebuie ținut totul în cea mai mare taină, spuse Tulrumble.

— Desigur, domnule, răspunse Twigger.

— Și trebuie să fii treaz, adăugă Tulrumble.

Domnul Twigger s-a legat imediat în mod solemn să fie tot atît de treaz ca și un judecător, iar domnul Tulrumble a fost mulțumit ; deși, dacă am fi fost în locul lui Nicholas, am fi pretins desigur o promisiune de o natură mai precisă, cu atît mai mult cu cît atunci cînd am asistat seara la sesiunile din Mudfog, ceea ce s-a întîmplat de mai multe ori, putem să mărturisim solemn că i-am văzut pe judecători, sub perucile lor, prezentînd simptome destul de clare că luaseră o masă bine udată. Totuși, asta nu prea are legătură cu cele despre care vorbim.

Ziua următoare, și cealaltă și încă una, Ned Twigger a fost încuiat în siguranță în mica peșteră cu luminator în plafon, și pus la muncă la armură. Cu fiecare bucată îmbrăcată, rămînînd însă drept în picioare, căpăta un pahar de rom ; și la sfîrșit, după ce era să se înăbușe de cîteva ori, a făcut astfel încît a îmbrăcat tot costumul și a pășit clătinîndu-se de ici pînă colo prin odaie, ca o efigie beată din Westminster Abbey.

Nu a existat vreodată un om atît de încîntat ca Nicholas Tulrumble. Niciodată nu a existat vreo femeie atît de entuziasmată ca soția domnului Tulrumble. Acesta era într-adevăr un spectacol pentru oamenii de rînd din Mudfog ! Un om viu în armură de bronz ! Ei bine, surpriza o să-i înnebunească pe toți !

Ziua — ziua de luni — a venit.

Dacă dimineaţa ar fi fost comandată, nu ar fi putut fi mai bine potrivită scopului. Niciodată nu s-a văzut o ceaţă mai deasă, nici la Londra în ziua procesiunii lordului primar, ca aceea care învăluia oraşul Mudfog cu ocazia acestui eveniment. Ceaţa se ridicase încet şi sigur din apele verzi şi stătute, odată cu prima lumină a dimineţii, pînă a ajuns la o înălţime cu puţin deasupra stîlpilor de felinare ; şi aici s-a oprit cu o încăpăţînare somnoroasă şi leneşă, sfidînd astfel soarele care s-a sculat cu ochii roşii, ca după o noapte de beţie cu prietenii, şi şi-a început munca zilnică foarte prost dispus. Ceaţa umedă şi deasă era suspendată deasupra oraşului ca o perdea mare de voal. Totul era întunecat şi trist. Clopotniţele bisericilor îşi luaseră un bun rămas temporar de la lumea de dedesubt, şi orice obiect de mai puţină însemnătate — case, hambare, garduri vii, copaci şi şlepuri — erau acoperite de voal.

Ceasul bisericii a bătut ora unu. O goarnă cu sunet spart, din faţa grădinii Conacului Mudfog, scoase un sunet slab, ca şi cînd o persoană astmatică ar fi tuşit întîmplător în ea ; poarta a zburat în lături şi s-a ivit un domn pe un cal de luptă de culoare galben deschis, menit să reprezinte un herald, însă avînd o asemănare mult mai mare cu o figură călare de pe cărţile de joc. Era unul din oamenii de la circul care în acest timp al anului venea mereu în Mudfog şi care fusese angajat de Nicholas Tulrumble anume pentru această ocazie. Iată calul, fluturîndu-şi coada, balansîndu-se pe picioarele din spate şi ridicîndu-le cu artă pe cele din faţă, un stil de a se cabra care ar fi mers la inima şi la sufletul oricărei mulţimi cu judecată. Însă mulţimea din Mudfog nu a fost niciodată cu judecată şi, după toate probabilităţile, nici nu va fi vreodată. În loc să împrăştie ceaţa cu strigătele lor entuziaste, aşa cum ar fi trebuit fără îndoială să facă şi pe care le aşteptase din plin şi Nicholas Tulrumble, de îndată ce l-au recunoscut pe herald, au început să murmure cele mai hotărîte nemulţumiri faţă de simplul fapt că îl vedeau călărind aşa ca toată lumea. Dacă ar fi ieşit aşezat cu capul în jos sau sărind printr-un cerc sau zburînd printr-o tobă înroşită sau chiar numai stînd într-un picior şi cu celălalt băgat în gură, lumea ar fi avut ce vorbi,

însă pentru un comediant de profesie, să stea călare normal cu picioarele în scări, era aproape o bătaie de joc. Așa că apariția heraldului a fost cu totul nereușită și mulțimea a continuat să-l fluiere pe cînd se îndepărta țanțoș, însă fără nici un succes.

Iată vine și procesiunea. Aproape că ne este teamă să spunem ce mulți oameni fuseseră anume angajați, îmbrăcați în cămăși cu dungi și șepci de catifea neagră, pentru a imita pe luntrașii din Londra și ce mulți erau cei care imitau prost pe valeții de cursă și ce multe erau steagurile care, datorită aerului apăsător, nu puteau fi îndupleeate să-și desfășoare inscripțiile de pe ele ; și mai puțin dispuși sîntem să vorbim despre felul cum oamenii, care cîntau la instrumentele de suflat, privind în sus către cer (adică în ceață), pătrunși de muzică, călcau în bălți și în mormane de noroi, pînă cînd au acoperit capetele pudrate ale valeților de cursă cu împroșcături care arătau curios însă nu frumos ; sau cum de s-a întîmplat că flașnetarul și-a greșit acompaniamentul, astfel încît el cînta o melodie și fanfara alta ; sau cum caii, obișnuiți cu arena și nu cu străzile, stăteau pe loc și dansau în loc să meargă înainte cu pași falnici ; toate acestea sînt lucruri despre care se poate vorbi în amănunt cu mare folos, dar la care totuși nu ne vom opri.

Oh ! a fost o priveliște deosebită și frumoasă să vezi Consiliul în cupeuri, procurate pe spezele lui Nicholas Tulrumble, sosind ca o procesiune de doliu, și să observi încercările pe care le făcea Consiliul să arate grav și solemn, pe cînd Nicholas Tulrumble, într-o trăsură mare, cu surugiul înalt, venind și el după Consiliu, cu domnul Jennings de o parte, arătînd ca un șambelan și cu un nou angajat ocazional de cealaltă parte, purtînd o sabie veche de paznic, ca să imite pe purtătorul de sabie. Și să fi văzut cum le curgeau lacrimile celor din mulțime pe cînd hohoteau de rîs. Asta a fost ceva frumos, tot așa și apariția doamnei Tulrumble și a fiului, înclinînd din cap cu gravitate și demnitate prin ferestrele cupeului către figurile nespălate care se prăpădeau de rîs în jurul lor. Însă nu am terminat cu acestea, pentru că iată, procesiunea se oprește la alt sunet de goarnă, după care urmează o tăcere adîncă

și toate privirile se îndreaptă înspre Conacul Mudfog, cu deplina încredere că va veni o nouă surpriză.

— Ei, acuma n-or să mai rîdă, domnule Jennings, spuse Nicholas Tulrumble.

— Cred că nu, domnule, replică Jennings.

— Iată ce atenți se uită, spuse Nicholas Tulrumble. Aha ! Acum ne vine nouă rîndul să rîdem, nu-i așa, domnule Jennings ?

— Nici o îndoială în această privință, domnule, răspunse domnul Jennings ; și domnul Nicholas, într-o stare de agitație plăcută, se ridică în trăsură și făcu semne de felicitare primăresei în spate.

Pe cînd toate cele arătate pînă acum se petreceau pe stradă, Ned Twigger coborîse în bucătăria de la Conacul Mudfog cu scopul să facă plăcere personalului de serviciu în costumul său care peste puțin va stîrni curiozitatea întregului oraș și, într-un fel sau altul, valetul a fost atît de sociabil și fata în casă atît de drăguță, și bucătarul atît de prietenos, că nu a putut să reziste invitației făcute de primul dintre cei pomeniți de a se așeza și de a lua ceva, numai așa, ca să bea pentru buna reușită a stăpînului.

Astfel încît Ned Twigger s-a așezat în costumul lui de zale pe capătul mesei de la bucătărie și, dintr-o cupă cu ceva tare, plătită de inconștientul Nicholas Tulrumble și pusă la dispoziție de valetul sociabil, a băut pentru buna reușită a primarului și a procesiunii lui ; și, pe cînd Ned pusese coiful deoparte, ca să poată bea nestînjenit băutura tare, valetul sociabil a pus-o pe capul lui, făcînd astfel o fără de măsură și nemaiauzită plăcere bucătarului și fetei în casă. Valetul sociabil era foarte glumeț cu Ned, și Ned foarte curtenitor cu bucătarul și cu fata în casă, pe rînd. Se simțeau toți foarte plăcut și bine dispuși și băutura tare a făcut repede înconjurul.

Pînă la urmă, Ned Twigger a fost chemat de oamenii însărcinați cu procesiunea și, după ce i s-a fixat chivăra — lucru foarte complicat — de către valetul sociabil, drăgălașa fată în casă și prietenosul bucătar, a pășit înainte cu gravitate și a apărut în fața mulțimii.

Gloata vuia. Nu din cauză că admira sau pentru că se arăta surprinsă ; vuietul era, în mod hotărît și fără nici o îndoială, cauzat de hohotele de rîs.

— Ce înseamnă asta ? spuse domnul Nicholas Tulrumble, ridicîndu-se brusc în trăsură. Rîsete ? Dacă rîd în faţa unui om într-o armură adevărată de bronz, înseamnă că ar rîde şi la moartea părinţilor lor. De ce vine Twigger spre locul acesta ? De ce vine către noi ? Nu are nici o treabă aici !

— Mi-e teamă, domnule... îngînă domnul Jennings.

— Ţi-e teamă, de ce ? întrebă Nicholas Tulrumble uitîndu-se la faţa secretarului său.

— Mi-e teamă că e beat, domnule, răspunse domnul Jennings.

Nicholas Tulrumble mai privi încă o dată la apariţia ieşită din comun care se îndrepta către ei. Apoi, apucînd pe secretarul său de braţ, scoase un geamăt destul de puternic, exprimînd chinul său sufletesc.

Este un fapt trist că domnul Twigger, avînd deplina îngăduinţă să ceară un singur pahar de rom la fiecare bucată din armură, a ieşit, într-un fel sau altul, oarecum din socoteala sa, în graba şi zăpăceala preparativelor, şi a băut vreo patru pahare la fiecare bucată în loc de unul, pentru a nu mai pomeni de băutura tare din bucătărie, de care ar fi putut foarte bine să se lipsească. Poate că armura de bronz oprea cursul normal al transpiraţiei şi nu lăsa spirtul să se evapore, noi nu sîntem îndeajuns la curent cu ştiinţa ca să ştim, însă, oricare ar fi fost cauza, domnul Twigger de îndată ce s-a găsit în afara gardului Conacului Mudfog, s-a dovedit că este foarte beat, şi de aici felul lui deosebit de a merge. Asta era destul de rău, dar ca şi cînd destinul şi întîmplarea ar fi conspirat împotriva lui Nicholas Tulrumble, domnului Twigger, care nu avusese ocazia să se pocăiască de o lună întreagă, i-a venit în cap tocmai acum să se înduioşeze în mod deosebit, exact acum cînd pocăinţa lui putea foarte bine să lipsească. Lacrimi mari i se scurgeau pe obraji şi degeaba se silea să-şi ascundă durerea ştergîndu-şi ochii cu o basma de bumbac albastră cu buline albe — un lucru nu prea potrivit cu o armură veche de trei sute de ani, sau cam pe aici...

— Twigger, ticălosule, strigă domnul Tulrumble, uitîndu-şi demnitatea, pleacă înapoi !

— Niciodată, răspunse Ned. Sînt un nenorocit de păcătos ! Niciodată nu vă voi părăsi.

Cei din apropiere primiră spusele lui Ned cu aclamații :

— Ai dreptate, Ned ! Să n-o faci !

— Nici n-am de gînd s-o fac, stărui Ned, cu toată încăpățînarea unui om foarte beat. Sînt foarte nefericit. Sînt un tată păcătos al unei familii nenorocite, însă vă sînt foarte credincios. Niciodată nu o să vă părăsesc. După ce a repetat această promisiune îndatoritoare, Ned continuă cu vorbe întretăiate să predice mulțimii despre numărul de ani pe care i-a petrecut în Mudfog, despre neîntrecuta respectabilitate a felului lui de a fi și alte subiecte, de aceeași natură.

— Ascultați ! Vrea cineva să-l ducă de aici ? întrebă Nicholas. Dacă vor veni la mine după aceea, îi voi răsplăti bine.

Doi sau trei oameni păşiră în față oprindu-se ca să-l înșface pe Ned, cînd interveni secretarul.

— Băgați de seamă, băgați de seamă ! spuse domnul Jennings. Vă rog să mă iertați, domnule ; însă ar fi mai bine să nu se apropie nimeni de el pentru că, dacă se răstoarnă, cu siguranță o să strivească pe cineva.

La această aluzie mulțimea s-a retras din toate părțile la o distanță respectabilă, și îl lăsară pe Ned, ca pe ducele de Devonshire, într-un cerc mic, alcătuit din ai săi.

— Dar, domnule Jennings, spuse Nicholas Tulrumble, o să se înăbușe.

— Îmi pare foarte rău, domnule, răspunse domnul Jennings, însă nimeni nu poate să-l dezbrace de armură fără ajutorul lui. Sînt cu totul sigur de acest lucru, după felul în care o îmbrăca.

Ned continua să plîngă jalnic și își clătina capul cu chivăra pe el, într-un fel care ar fi înduioșat și o inimă de piatră, însă mulțimea nu are inimi de piatră și rîdea din inimile pe care le avea.

— Dragul meu, domnule Jennings, zise primarul îngălbenindu-se la gîndul că Ned s-ar putea înăbuși în costumul lui antic, dragul meu domn Jennings, nu se poate face nimic pentru el ?

— Nimic, răspunse Ned, absolut nimic. Domnilor sînt un păcătos nenorocit. Sînt un cadavru, într-un sicriu de bronz.

La această idee poetică a prezentării situației sale, Ned plînse așa de tare că oamenii au început să devină compătimitori și să se întrebe ce a urmărit Nicholas Tulrumble, vîrînd un om într-o mașinărie ca aceasta. Și un individ într-o vestă păroasă înalt ca un trunchi de copac, care mai înainte își exprimase părerea că dacă Ned n-ar fi fost un sărăntoc, Nicholas nu ar fi îndrăznit să facă așa ceva, întrebă dacă n-ar fi nimerit să sfarme trăsura cu patru roți, sau capul lui Nicholas, sau pe amîndouă, această din urmă propunere combinată părînd să fie considerată de mulțime ca o foarte bună sugestie.

Totuși nu s-a trecut la fapte, pentru că abia a fost pusă în discuție această idee, cînd soția lui Ned Twigger și-a făcut apariția bruscă în micul cerc de care am pomenit și, de îndată ce Ned i-a zărit figura și înfățișarea, prin simpla forță a obișnuinței, a pornit-o către casă atît cît îl puteau duce picioarele, însă nu prea repede în prezenta împrejurare, pentru că deși cîțiva oameni s-au arătat gata să-l ducă, nu puteau s-o scoată la capăt cu bine din cauza armurii de bronz. Așa că doamna Twigger a avut timp să i-o spună verde în față lui Nicholas Tulrumble. I-a spus părerea ei că, în mod hotărît, era un monstru și, pentru a nu lăsa vreo îndoială în această privință, i-a mai spus că îl va acuza pe Nicholas Tulrumble de crimă dacă soțul ei, de care s-a abuzat, va avea de suferit vreo vătămare personală de pe urma armurii de bronz. După ce a spus toate acestea cu violența cuvenită, s-a dus după Ned care se tîra așa cum putea și își plîngea mai departe nenorocirea cu cea mai sumbră voce.

Ce au început să se vaite și să țipe copiii lui Ned, cînd acesta a ajuns în cele din urmă acasă ! Doamna Twigger a încercat să desfacă armura mai întîi într-un loc apoi într-altul, însă n-a putut să facă nimic ; așa că l-a lăsat pe Ned să se răstoarne în pat cu chivăra, armura, mănușile de fier și tot. Ce scîrțîială a scos patul sub greutatea noului costum al lui Ned ! Totuși nu s-a rupt și acolo a zăcut Ned, ca vasul fără nume în golful Biscay, pînă a doua zi, bînd ceai de orz și avînd o înfățișare nenorocită. Și de cîte ori gemea, buna lui doamnă îi spunea că îi va servi ca învățătură de minte, aceasta fiind singura consolare de care a avut parte Ned.

Nicholas Tulrumble și procesiunea măreață și-au continuat drumul împreună pînă la primărie, în mijlocul fluierăturilor și murmurelor tuturor privitorilor, care-l socoteau pe Ned un martir. Nicholas a fost instalat cu toate formele în slujba sa și, ca mulțumire pentru această ceremonie, a ținut un discurs, compus de secretar, care a fost foarte lung și fără îndoială foarte bun, numai că zgomotul de afară i-a împiedicat pe toți să-l audă, în afară de Nicholas Tulrumble însuși. După aceea procesiunea s-a înapoiat la Conacul Mudfog, așa cum a putut, și Nicholas și Consiliul s-au așezat la masă.

Însă masa a fost plictisitoare și Nicholas era dezamăgit. Consiliul era alcătuit din oameni așa de bătrîni și așa de posomorîți și somnoroși ! Nicholas a ținut un discurs la fel de lung ca cele pe care le ține lordul primar al Londrei și nu numai atît, dar a spus aceleași lucruri pe care le-a spus lordul primar al Londrei, însă Consiliul nu l-a aplaudat deloc. Numai un om din cei de față era în întregime cu mintea trează, însă a fost obraznic : i-a zis „Nick". Nick ! Care ar fi urmările, gîndea Nicholas, dacă am presupune că cineva i-ar spune lordului primar al Londrei „Nick !" Ar vrea să știe cum ar reacționa la așa ceva purtătorul de sabie, sau judecătorul, sau șeful de protocol, sau oricare altul dintre înalții funcționari ai orașului. I-ar arăta ei ce înseamnă să spui lordului primar „Nick !" L-ar cresta [1], desigur !

Însă acestea nu au fost cele mai proaste isprăvi ale lui Nicholas Tulrumble. Dacă ar fi fost numai acestea, putea să fi rămas primar pînă în ziua de azi și putea să tot vorbească pînă își pierdea vocea. A căpătat însă gust pentru statistici și a devenit filosof, iar statistica dimpreună cu filosofia l-au condus la un fapt care i-a scăzut popularitatea și i-a grăbit căderea.

Chiar la capătul Străzii Mari din Mudfog, acolo unde aceasta dă spre malul rîului, se ridică Jolly Boatmen, o casă de modă veche, cu acoperișul jos, cu bar, bucătărie și cîrciumă, toate la un loc, și un cămin mare, cu un ceainic care i se potrivește și în jurul căruia lucrătorii se adunau nu se mai ține minte de cînd, în nopțile de iarnă, și

[1] În englezește, joc de cuvinte : *to nick* = a cresta.

se refăceau bînd bere bună şi tare şi se înveseleau la cîntecele unei viori însoţite de o tamburină. Cîrciuma Jolly Boatmen are autorizaţia cuvenită de la primar şi de la Consiliu, ca în ea să scîrţîie arcuşul şi să se bată tamburina din timpuri pe care nici locuitorii cei mai bătrîni nu şi le mai amintesc. Acuma ce se întîmplă : Nicholas Tulrumble a citit reportaje despre crime şi dări de seamă parlamentare — sau a pus pe secretarul lui să i le citească, ceea ce dealtfel este cam acelaşi lucru — şi de îndată a priceput că arcuşul şi tamburina trebuie să fie făcute răspunzătoare pentru decăderea morală a Mudfogului mai mult decît orice alte cauze pe care un spirit pătrunzător şi le poate închipui. S-a documentat asupra subiectului şi s-a hotărît să vină la consiliu cu această chestiune explozivă la data la care se va cere reînnoirea autorizaţiei.

Ziua respectivă a venit, patronul roşcovan al cîrciumei Jolly Boatmen intră în primărie arătînd atît de vesel pe cît era nevoie, pentru că angajase într-adevăr un arcuş în plus pentru seara aceea, ca să comemoreze aniversarea autorizaţiei pentru muzică a localului. Autorizaţia fusese cerută în forma cuvenită şi era pe punctul de a fi acordată, ca un lucru de la sine înţeles, cînd Nicholas Tulrumble se ridică şi înecă bietul consiliu într-un torent de elocvenţă. A adus în discuţie în termeni scînteietori depravarea în creştere a oraşului său natal Mudfog şi excesele săvîrşite de populaţia lui. Apoi a arătat cît de impresionat a fost să vadă butoaiele de bere alunecînd în pivniţa lui Jolly Boatmen săptămînă după săptămînă, şi cum a stat timp de două zile încheiate la o fereastră peste drum de Jolly Boatmen, ca să numere oamenii care intrau aici pentru bere numai între orele douăsprezece şi unu — care ore, apropo de asta, sînt acelea la care marea majoritate a oamenilor din Mudfog iau masa. Apoi a continuat să arate cum numărul oamenilor care ieşeau cu căni de bere, în medie douăzeci şi unu în cinci minute, fac două sute şi cincizeci şi doi de oameni cu căni cu bere într-o oră, şi înmulţit din nou cu doisprezece (numărul orelor în care localul este deschis) se ajunge la trei mii şapte sute opt oameni cu căni cu bere pe zi, sau douăzeci şi şase de mii patru sute şase oameni cu căni de bere pe săptămînă. Apoi a pornit să arate că o tamburină şi degradarea morală sînt

termeni sinonimi și că un arcuș de vioară și pornirile vicioase sînt pe de-a-ntregul inseparabile. Toate aceste argumente le-a întărit și demonstrat cu referințe numeroase la o carte mare cu coperți albastre și cu diferite citate din magistrații din Middlesex și, la sfîrșit, consiliul care era zăpăcit de cifre și somnoros de pe urma discursului și pe deasupra indispus din cauza întîrzierii la masă, a admis propunerea lui Nicholas Tulrumble și a refuzat autorizația pentru muzică la Jolly Boatmen. Dar deși Nicholas a triumfat, triumful său a fost de scurtă durată. A purtat razboi împotriva cănilor de bere și a arcușului uitînd de vremea cînd era bucuros să bea din primele și să dănțuiască la sunetul celui de al doilea, pînă cînd oamenii l-au urît și prietenii lui vechi l-au evitat. Măreția singuratică de la Conacul Mudfog a început să-l obosească și tînjea după cîrciuma *Lighterman's Arms*. Dorea ca niciodată să nu fi devenit un om cu funcție înaltă și ofta după zilele bune de demult, din vremea prăvăliei cu cărbuni și a colțului său de lîngă căminul din cîrciumă.

Pînă la urmă, bătrînul Nicholas, simțindu-se cu totul nenorocit, și-a făcut curaj, a plătit secretarului un sfert de leafă înainte și l-a expediat la Londra cu prima diligență. După ce a făcut acest pas, și-a pus pălăria pe cap și mîndria în buzunar și s-a dus în vechea încăpere de la *Lighterman's Arms*. Erau numai două dintre vechile lui cunoștințe acolo și s-au uitat cu răceală la Nicholas cînd le-a întins mîna.

— Ai de gînd să interzici pipele, domnule Tulrumble ? întrebă unul.

— Sau să pui înmulțirea nelegiuirilor pe socoteala tutunului ? mormăi celălalt.

— Nici una, nici alta, răspunse Nicholas Tulrumble, dînd mîna cu amîndoi, fie că aceștia ar fi vrut sau nu. Am venit aici să spun că îmi pare foarte rău că m-am prostit singur și că sper să-mi înapoiați vechiul meu scaun.

Vechile cunoștințe făcură ochi mari și încă patru cunoștințe deschiseră ușa, cărora Nicholas, cu lacrimi în ochi, le întinse mîna și le spuse același lucru. Toți au scos un strigăt de bucurie, care a făcut clopotele din vechiul turn al bisericii să vibreze din nou și, împingînd vechiul scaun în colțul cel cald, l-au așezat în el pe bătrînul Nicholas și

au comandat imediat punci în cel mai mare castron, și un număr nelimitat de pipe.

În ziua următoare, Jolly Boatmen a căpătat autorizația pentru muzică și chiar în seara aceea bătrînul Nicholas și soția lui Ned Twigger au pornit un dans după muzica arcușului și a tamburinei, ritmul ei apărînd mult îmbunătățit după puțină odihnă, pentru că niciodată nu mai cîntase așa, înainte. Ned Twigger era în culmea succesului și a jucat dansul cimpoaielor și a ținut în echilibru scaune pe bărbie și fire de pai pe nas, pînă cînd întreaga adunare, dimpreună cu consiliul, au fost cu totul cuprinși de admirație față de perfecțiunea isprăvilor sale.

Domnul Tulrumble, cel tînăr, nu putea să se împace decît cu gîndul de a fi om mare, așa că a plecat la Londra și a tras polițe pe socoteala tatălui său ; iar cînd a depășit contul și a intrat în datorii, s-a pocăit și s-a întors acasă.

Cît despre bătrînul Nicholas, el și-a ținut cuvîntul și, după cele șase săptămîni de viață publică n-a mai încercat așa ceva. Se duce ca și înainte să doarmă la fiecare întrunire de la primărie și, ca probă deplină a sincerității lui, ne-a cerut să scriem această povestire sinceră. Am dori ca aceasta să aibă efectul de a reaminti acelor Tulrumble din alte sfere că aerele îngîmfate nu înseamnă demnitate și că opoziția față de micile plăceri pe care erau cîndva mulțumiți să le guste, provenită din faptul că ar vrea oarecum să uite de timpurile cînd aveau o situație mai umilă, îi face să fie disprețuiți și ridicoli.

Aceasta este pentru prima oară cînd am publicat cîteva din spicuirile noastre din această sursă. Poate că într-o perioadă viitoare să putem încerca să deschidem o cronică a Mudfogului.

REPORTAJ DESPRE PRIMA ÎNTRUNIRE A ASOCIAȚIEI DIN MUDFOG PENTRU PROGRESUL TUTUROR LUCRURILOR

Am făcut eforturile cele mai fără de seamăn și de neînchipuit ca să înfățișăm cititorilor noștri o dare de seamă completă și clară a lucrurilor de la marea întrunire a Asociației Mudfog, ținută în orașul Mudfog. Ne îngăduim astfel marea plăcere de a pune rezultatele la care s-a ajuns în fața lor, sub forma diferitelor comunicări primite de la competentul, talentatul și expresivul nostru corespondent, trimis acolo anume în acest scop și care ne-a făcut nemuritori : pe noi, pe el, Mudfogul și asociația, toate împreună și în același timp. Am fost, într-adevăr, pentru câteva zile în îndoială cine își va trimite numele, ca fiind cel mai valoros, către posteritate : noi, care l-am trimis pe corespondent acolo, sau corespondentul care a scris o dare de seamă asupra subiectului ; sau asociația care a furnizat corespondentului material de scris. Noi sîntem oarecum înclinați spre opinia că numele nostru este cel mai valoros dintre cei în cauză, întrucît ideea unui reportaj autentic și exclusiv a pornit de la noi. Aceasta poate fi o prejudecată, ce poate să rezulte dintr-o predispoziție a noastră de a fi în propria noastră favoare. Fie și așa. Noi nu avem nici o îndoială că fiecare domn implicat în această puternică adunare este chinuit de aceeași suferință, în mai mare sau mai mică măsură ; și este o consolare să știm că, cel puțin noi nutrim aceste sentimente în comun cu marile stele științifice, cu astrele strălucitoare și cele mai însemnate, ale căror idei le înregistrăm.

Vom reda scrisorile corespondentului nostru în ordinea în care au ajuns la noi. Orice încercare de a le amal-

gama într-un tot estetic, nu ar face decît să nimicească tonul lor scînteietor, avîntul pasiunii și bogatul filon de interes pitoresc, de care sînt pătrunse scrisorile.

Mudfog, luni seara, ora șapte

Sîntem aici într-o stare de mare agitație. De nimic nu se vorbește decît de apropiata întrunire a asociației. Ușile hanurilor sînt înțesate cu ospătari, uitîndu-se îngrijorați în așteptarea sosirii oaspeților, iar biletele numeroase lipite pe ferestrele caselor particulare, amintind că sînt paturi de închiriat, dau străzilor o aparență însuflețită și veselă, hîrtia anunțurilor fiind de o mare varietate de culori, iar monotonia slovelor tipărite fiind atenuată de adăugiri scrise de mînă, în toate stilurile și mărimile. Se zvonește în mod confidențial, că profesorii Snore, Doze și Wheezy [1] au angajat trei paturi și o cameră de locuit. Vă redau zvonul așa cum a ajuns la mine, însă nu pot, pînă acum, să-i garantez exactitatea. În momentul în care voi fi în stare să obțin vreo informație sigură asupra acestui subiect interesant, să asigur că o veți primi.

Ora șapte jumătate

Tocmai m-am întors de la o convorbire cu patronul de la *Pigand Tinder Box*. Mi-a vorbit confidențial despre probabilitatea ca profesorii Snore, Doze și Wheezy să-și stabilească reședința în localul său pe timpul sesiunilor asociației, însă neagă că paturile ar fi fost de pe acum angajate. Această informație este confirmată de fata în casă — o fată cu purtări corecte și cu un aspect interesant. Omul de serviciu neagă că ar fi posibil ca profesorii Snore, Doze și Wheezy să se stabilească aici, însă am motive să cred că omul acesta este mituit de fostul său jupîn, Pig, care deține hotelul rival. În mijlocul unor astfel de declarații contradictorii este greu să ajungi la ceea ce este adevărat, însă fiți sigur că veți primi o informație autentică asupra acestui subiect în momentul în care faptul va fi confirmat. Un băiat a căzut de la geamul prăvăliei plăcintarului de la colțul străzii mari, acum o jumătate de oră,

[1] Nume caricaturale : *snore* = sforăit ; *doze* = moțăială, *wheezy* = gîfîit.

lucru care a produs mare zarvă. Impresia generală este că a fost un accident. Să ne rugăm cerului să se dovedească că așa este.

Marți, la amiază

În dimineața aceasta, la o oră matinală, clopotele tuturor bisericilor au bătut ora șapte ; efectul produs a fost foarte deosebit în actuala atmosferă plină de viață a orașului. În timp ce îmi luam gustarea de dimineață, o gabrioletă galbenă, trasă de un cal sur, cu o pată de culoare albă pe pleoapa dreaptă, se îndrepta în galop în direcția grajdurilor de la *Original Pig*. Se spune în mod curent că domnul din gabrioletă a sosit aici cu scopul de a asista la ședințele asociației și, din ce am auzit, socotesc aceasta foarte probabil, deși nu se știe încă nimic sigur în legătură cu aceasta. Vă puteți închipui neliniștea cu care toți așteptăm sosirea în această după-amiază a diligenței de la ora patru.

Cu toată starea agitată a populației, nu s-a săvîrșit pînă acum nici o nelegiuire, datorită disciplinei și discreției poliției, care nu se vede nicăieri. O flașnetă cîntă în partea opusă ferestrei mele și grupuri de oameni care oferă pește și zarzavaturi spre vînzare trec pe străzi. Cu aceste excepții, totul este liniștit și cred că va continua să fie așa !

Ora cinci

Acum s-a confirmat, dincolo de orice îndoială, că profesorii Snore, Doze și Wheezy nu se vor duce la *Pig and Tinder-Box*, pentru că au angajat într-adevăr camere la *Original Pig*. Informația este *exclusivă ;* și vă las pe dumneavoastră și pe cititorii dumneavoastră să trageți concluziile ce rezultă din aceasta. De ce profesorul Wheezy, din toți oamenii din lume, a trebuit să tragă la *Original Pig*, preferîndu-l lui *Pig & Tinder-Box*, nu este ușor de înțeles. Profesorul este un om care trebuie să fie deasupra unor astfel de mici preferințe. Unii oameni de aici vorbesc deschis despre trădare și despre un neîndoielnic abuz de încredere din partea profesorilor Snore și Doze ; în timp ce alții, din contră, sînt dispuși să-i absolve de

orice vină în această afacere și să insinueze că blamul cade numai asupra profesorului Wheezy. Mărturisesc că eu înclin spre ultima părere, și deși mă doare să vorbesc în termeni de critică sau dezaprobare despre un om de asemenea geniu și realizări transcendentale, totuși mă simt obligat să spun că, dacă bănuiala mea va fi întemeiată și dacă toate spusele ce mi-au ajuns la ureche se vor confirma, nu știu într-adevăr cum o să mă descurc.

Domnul Slug, așa de renumit pentru cercetările sale statistice, a sosit în după-amiaza aceasta cu diligența de ora patru. Obrazul său este roșcat închis și are obiceiul să ofteze continuu. Arată bine și dă impresia unui om sănătos la trup și la minte. Domnul Wordensconce a venit aici cu aceeași diligență. Distinsul domn dormea adînc cînd a sosit, și surugiul diligenței mi-a spus că așa a făcut tot drumul. S-a pregătit, fără îndoială, pentru oboselile care îl așteaptă. Mă gîndesc ce viziuni gigantice se perindă prin creierul unui astfel de om, atunci cînd trupul lui se găsește în stare de toropeală.

Fluxul de vizitatori crește cu fiecare moment. Mi s-a spus (nu știu cît este de adevărat) că două diligențe au sosit la Original Pig în ultima jumătate de oră, și chiar eu am observat o roabă cu trei geamantane și o boccea, intrînd în curtea lui *Pig and Tinder-Box*, acum nu mai mult de cinci minute. Oamenii sînt încă liniștiți, văzîndu-și de treburile lor de ficeare zi, însă există un neastîmpăr în ochii lor și o rigiditate neobișnuită în mușchii fețelor lor, care arată privitorului care știe să observe că așteptarea lor este încordată la culme. Mă tem că, dacă unele sosiri importante nu se vor produce în seara aceasta, ar putea rezulta din această stare de agitație în masă consecințele pe care orice om cu rațiune și suflet le-ar deplînge.

Ora șase și douăzeci de minute

Tocmai am auzit că băiatul care a căzut de pe fereastra plăcintarului, în seara trecută, a murit din cauza spaimei. A fost chemat pe neașteptate să plătească trei șilingi și șase penny pentru o pagubă făcută și constituția sa, se pare, nu a fost destul de tare ca să suporte acest șoc. Ancheta, se spune, va fi efectuată mîine.

Ora şapte şi trei sferturi

Profesorii Muff şi Nogo tocmai au tras la uşa hotelului. Au comandat de îndată masa de seară, cu multă bunăvoinţă. Sîntem cu toţii foarte încîntaţi de urbanitatea purtărilor lor şi de uşurinţa cu care se adaptează formelor şi obiceiurilor vieţii de zi cu zi. Imediat după sosire, au trimis după şeful ospătarilor şi i-au cerut în particular să cumpere un cîine viu — unul cît mai ieftin se poate — şi să-l trimită sus la ei după masă, cu o scîndură de bucătărie, un cuţit, o furculiţă şi o farfurie curată. Se presupune că vreo experienţă va fi încercată pe cîine la noapte. Dacă vor transpira unele amănunte, vi le voi trimite cu un curier expres.

Ora opt jumătate

Animalul a fost procurat. Este un cîine mops, cu o înfăţişare oarecum inteligentă, în bună condiţie şi cu picioare foarte scurte. A fost legat cu un cîrlig de perdea, într-o cameră întunecată, şi urlă îngrozitor.

Ora nouă fără zece

S-a sunat să fie adus cîinele. Cu un instinct care ar apărea aproape ca rezultat al raţiunii, inteligentul animal l-a apucat pe ospătar de pulpa piciorului cînd s-a apropiat să-l ia şi a opus o rezistenţă disperată, dar fără rezultat. Nu am putut să obţin să fiu primit în apartamentul ocupat de oamenii de ştiinţă, însă, judecînd după zgomotele care ajungeau la urechile mele pe cînd stăteam pe prag, în afara uşii, aş putea spune că, mîrîind, cîinele s-a retras sub o mobilă şi îi ţinea pe profesori la distanţă. Această presupunere este confirmată de mărturisirea ospătarului care, după ce s-a uitat pe gaura cheii, m-a asigurat că l-a văzut pe profesorul Nogo în genunchi, întinzînd o sticluţă cu acid prusic, pe care animalul, vîrît sub un fotoliu, refuza cu încăpăţînare să o miroase. Nu vă puteţi închipui în ce stare febrilă de agitaţie ne găsim, de teamă ca interesele ştiinţei să nu fie cumva sacrificate din pricina prejudecăţilor unei fiinţe brute, care nu este dotată cu suficientă minte ca să prevadă incalculabilele beneficii pe care

întreaga speță omenească le-ar putea trage de pe urma unei concesii atît de mici din partea sa.

Ora nouă

Coada și urechile cîinelui au fost trimise jos pentru a fi spălate, din care împrejurare deducem să animalul nu mai există. Picioarele din față au fost date băiatului de serviciu pentru a fi periate, lucru care îmi întărește presupunerea.

Ora zece și jumătate

Sentimentele mele sînt atît de copleșite de ceea ce s-a petrecut în ultima oră și jumătate, încît abia am puterea să scriu mai în amănunt rapida succesiune a evenimentelor care i-au tulburat pe toți cei ce au avut cunoștință de ele. Se pare că mopsul, pe care l-am menționat în ultima mea notă, fusese obținut în mod clandestin — în fapt furat — de o persoană de la grajduri, de la o doamnă necăsătorită care locuiește în oraș. Înnebunită, cînd și-a dat seama de pierderea favoritului ei, doamna a alergat disperată pe străzi cerînd trecătorilor, în modul cel mai sfîșietor și mai impresionant să i-l dea înapoi pe Augustus al ei — pentru că așa se numea decedatul, în amintirea afectuoasă a unui fost iubit al stăpînei sale, cu care iubit avea o asemănare izbitoare, lucru care face ca împrejurările să fie cu atît mai emoționante. Încă nu sînt în situația de a vă informa ce anume împrejurări au făcut-o pe doamna deposedată să-și îndrepte pașii către hotelul care a fost lăcașul ultimei clipe a protejatului ei. Pot să spun numai că a sosit acolo tocmai în momentul în care membrele lui tăiate erau purtate pe coridor pe o tavă mică. Țipetele ei încă stăruie în urechile mele ! Sînt mîhnit că trebuie să spun că trăsăturile expresive ale profesorului Muff au fost mult zgîriate și rănite de doamna nedreptățită și că profesorul Nogo, pe lîngă că a avut de suportat mai multe mușcături grave, a pierdut cîteva șuvițe de păr din aceeași cauză. Trebuie să fie totuși o consolare pentru acești domni faptul de a ști că arzătorul lor devotament pentru cercetările științifice au fost singura cauză a acestor neplăcute urmări ; lucru pentru care, simpatia țării recu-

noscătoare îi va recompensa pe deplin. Nefericita doamnă a rămas la *Pig and Tinder-Box* și pînă la această oră se spune că este într-o stare precară.

Cred că este inutil să vă mai spun că această neprevăzută catastrofă a aruncat un văl de descurajare și tristețe peste noi, în mijlocul veseliei noastre, lucru firesc în oricare caz, însă mult mai accentuat datorită însușirilor prietenești ale decedatului animal, care pare că a fost mult și, pe merit, respectat de toate cunoștințele sale.

Ora douăsprezece

Profit de ultimul moment, înainte de a sigila plicul, să vă informez că băiatul care a căzut de la fereastra plăcintarului nu a murit, cum s-a crezut în mod universal, ci e în viață și încă bine sănătos. Știrea pare să-și fi avut origina în misterioasa lui dispariție. A fost găsit acum o jumătate de oră în dependințele unui cofetar, unde fusese anunțată o tombolă pentru o șapcă din piele de focă și o tamburină de ocazie, și unde — deoarece nu s-au găsit de la început un număr suficient de participanți — a așteptat cu răbdare pînă cînd lista a fost completată. Această fericită descoperire ne-a readus, în oarecare măsură, buna dispoziție și veselia. S-a propus să se inițieze fără întîrziere o subscripție pentru băiat.

Toți sînt într-o stare de nervi și așteaptă cu neliniște să vadă ce va mai aduce ziua de mîine. Dacă cineva ar sosi în timpul nopții, am lăsat instrucțiuni stricte să fiu chemat imediat. Ar fi trebuit să stau treaz, într-adevăr, însă evenimentele agitate de astăzi au însemnat prea mult pentru mine.

Nici o știre încă de la profesorii Snore, Doze sau Wheezy. Lucru foarte straniu !

Vineri, după-amiază

Acum totul s-a lămurit. Și, cel puțin asupra unei chestiuni, sînt, în sfîrșit, în măsură să vă liniștesc și pe dumneavoastră, cititorii. Cei trei profesori au sosit cu zece minute după ora două și, în loc să-și stabilească locuința la *Original Pig*, așa cum s-a înțeles de toți în cursul zilei de ieri că vor face, au tras direct la *Pig and Tinder-Box*,

unde și-au aruncat masca pe dată, și și-au anunțat deschis intenția de a rămîne. Profesorul Wheezy ar putea să-și împace această conduită cu totul neobișnuită cu ideile *sale* despre un angajament cinstit și echitabil, însă eu i-aș recomanda profesorului Whezy să fie prudent și să nu meargă prea departe, bazîndu-se pe binemeritata lui reputație. Dumneavoastră, în mod firesc, veți întreba, cum poate oare să îngăduie un om ca profesorul Snore sau, ceea ce este și mai extraordinar, o persoană ca profesorul Doze, să fie amestecați în astfel de procedee. În această privință zvonurile tac ; eu am presupunerile mele, însă mă abțin de a le exprima tocmai acum.

Ora patru

Orașul se umple repede : au fost oferiți optsprezece penny pentru un pat, și refuzați. Mai mulți domni au fost nevoiți să doarmă ultima noapte la cărămidării sau pe treptele ușilor, pentru care motiv au fost duși azi dimineață în grup în fața judecătorilor și condamnați la închisoare pe diferite termene, ca vagabonzi. Una din aceste persoane, am înțeles că este un foarte respectabil căldărar, foarte priceput în meserie, care a înaintat un document Secțiunei D., Știința Mecanică, cu privire la construcția de oale de lut cu fundul de aramă și valve de siguranță, de care referat se vorbește în termeni elogioși. Trimiterea la închisoare a acestui domn va fi regretată foarte mult, deoarece absența sa va împiedica orice discuție asupra subiectului respectiv.

Biletele de închiriat au fost scoase în toate părțile, și găzduirile au fost acceptate aproape în orice condiții. Am auzit că s-au plătit unsprezece șilingi pe săptămînă pentru două camere, fără cărbuni și fără serviciu, dar aproape că nu-mi vine să cred. Agitația este teribilă. Am fost informat în dimineața aceasta că autoritățile civile, de teama vreunei dezlănțuiri a pasiunilor populare, au cerut ca un sergent de recrutare și doi caporali să stea de gardă și că, pentru a se preveni iritarea oamenilor prin prezența lor, li s-a cerut să stea de la revărsatul zorilor la un canton, la distanță de un sfert de milă de oraș. Energia și promptitudinea acestor măsuri nu pot fi îndeajuns de lăudate.

Am primit informații că o femeie în vîrstă, în stare de beție, a declarat în plină stradă intenția de „a-i arăta ea" domnului Slug. Cauza animozității acestei nenorocite se presupune că este faptul că acest domn a compus unele dări de seamă statistice cu privire la consumul de băuturi alcoolice în această localitate. Se adaugă că declarația ei a fost aclamată cu voce tare de o mulțime de persoane care s-au adunat în acel loc și că un individ a avut îndrăzneala de a-i striga cu voce tare, domnului Slug, epitetul umilitor de „mîrșav". Se speră în mod serios ca acum, cînd a sosit momentul pentru intervenția lor, judecătorii nu se vor da înapoi de la exercitarea puterii cu care sînt investiți de constituția patriei noastre comune.

Ora zece jumătate

Dezordinea, sînt fericit să vă informez, a fost potolită și cei din fruntea ei au fost trimiși la închisoare. A fost aruncată asupra lor o găleată cu apă rece, înainte de a fi închiși, și apoi și-au exprimat pocăința și jena. Sîntem toți într-o febră de anticipare cu privire la ziua de mîine ; însă acum cînd ne mai despart puține ore de întrunirea asociației și, în cele din urmă, ne bucurăm de conștiința mîndră de a avea printre noi pe membrii ei iluștri, credem și sperăm că totul se va desfășura pașnic. Vă voi trimite un reportaj complet despre lucrările de mîine cu diligența de noapte.

Ora unsprezece

Absolut nimic nu s-a întîmplat.

Joi

Soarele a răsărit în dimineața aceasta la ora obișnuită. Nu am observat nimic deosebit la mărețul astru, cu excepția că mi-a apărut (putea însă să fie o iluzie a fantaziei mele înfierbîntate) că lucește cu o strălucire mai mare decît cea obișnuită și că revarsă această miraculoasă strălucire asupra orașului, într-un fel pe care nu l-am văzut niciodată înainte. Aceasta este cu atît mai extraordinar cu cît cerul era cu totul fără nori și atmosfera deosebit de

limpede. La nouă și jumătate comitetul general s-a întrunit, cu președintele de anul trecut în fotoliul prezidențial. Raportul consiliului a fost citit, și pasajul care arăta că acest consiliu a întreținut corespondență cu nu mai puțin de trei mii cinci sute șaptezeci și una de persoane (toate plătindu-și taxele poștale) asupra nu mai puțin de șapte mii două sute patruzeci și trei subiecte, a fost primit cu un entuziasm pe care nici o sforțare nu l-a putut înfrîna. Diferitele comitete și secții fiind stabilite și chestiunile de formă rezolvate, marile lucrări ale întrunirii au început la ora unsprezece precis. Am avut fericirea să ocup în acest timp un loc foarte potrivit.

SECȚIA A — ZOOLOGIE ȘI BOTANICĂ
CAMERA MARE, *PIG-AND TINDER-BOX*

Președinte : Profesorul Snore.
Vicepreședinți : Profesorii Doze și Wheezy

Scena în momentul acesta a fost deosebit de impresionantă. Soarele se revărsa prin ferestrele încăperii și aureola cu razele lui strălucitoare întreaga scenă, reliefînd cu putere figurile nobile ale profesorilor și ale oamenilor de știință care, unii cu capete castanii, alții cu capete sure, alții cu capete negre, unii cu capete de lemn, prezenta un *coup d'oeil* [1] pe care nici un martor ocular nu o va uita curînd. În fața acestor domni se găseau hîrtii și călimări și, în jurul încăperii, pe bănci înălțate și lungi cît se întindeau estradele, era adunat un strălucit grup din acele frumoase și elegante doamne, datorită cărora Mudfogul este pe drept recunoscut a fi aproape fără rival în întreaga lume. Contrastul dintre fețele lor blonde și sacourile și pantalonii de culoare închisă ale oamenilor de știință, nu mi se va șterge niciodată din minte, atît timp cît memoria mea se va ține tare. S-a făcut o mică pauză, datorită unei ușoare neliniști cauzate de prăbușirea unei mari părți a estradelor și, pentru a calma lucrurile, președintele a pus pe unul din secretari să citească o comunicare intitulată : „Unele observații asupra puricilor harnici, cu considerații asupra importanței de a se înființa

[1] *Coup d'oeil* = priveliște, vedere (fr.).

şcoli de copii pentru acea numeroasă clasă a societăţii ; pentru a dirija hărnicia lor către lucrări folositoare şi practice ; şi pentru a se folosi surplusul cîştigurilor din aceste lucrări, în scopul de a li se oferi o întreţinere cuviincioasă şi respectabilă la bătrîneţe".

AUTORUL a declarat că, îndreptîndu-şi atenţia către condiţia orală şi socială a acestor insecte interesante, s-a simţit atras să viziteze o expoziţie in Regent Street, Londra, cunoscută de toţi sub numele de *Puricii harnici*. Acolo a văzut mulţi purici, ocupaţi desigur în diferite meserii şi îndeletniciri, însă ocupaţi într-un mod, cum s-a simţit obligat să adauge, în care nici un om cu scaun la cap nu s-ar fi putut abţine să-i privească fără întristare şi regret. Un purice, redus la nivelul unui animal de povară, trăgea o trăsură în miniatură, avînd pe ea o efigie extraordinar de mică a alteţei sale Ducele de Wellington, în timp ce altul mergea clătinîndu-se sub greutatea unui chip în aur a marelui adversar al acestuia, Napoleon Bonaparte. Unii, educaţi ca saltimbanci şi baletişti, executau dansuri de caracter (observînd cu tristeţe că printre puricii astfel folosiţi cei mai mulţi erau de sex feminin, alţii erau în curs de antrenament, într-o cutie mică de scîndură, pentru a deveni alergători — aşa doar, pentru sport — şi doi se găseau în fapt angajaţi în exerciţiul fără inimă şi barbar al duelului, o îndeletnicire de la care umanitatea se retrage cu oroare şi dezgust. Vorbitorul a propus ca să fie luate imediat măsuri pentru ca munca acestor purici să fie folosită ca parte a puterii productive a ţării, lucru care poate fi făcut foarte uşor prin înfiinţarea de şcoli pentru ei, şcoli pentru minori şi şcoli de meserii, în care să fie impus un sistem de educaţie virtuoasă, bazat pe principii sănătoase, iar regulile morale să fie în mod strict întipărite în mintea lor. A propus de asemenea că orice purice care este bănuit că se oferă să se angajeze să facă muzică, să danseze sau să practice orice ocupaţie teatrală fără o autorizaţie, să fie considerat vagabond şi tratat ca atare ; în acest fel va fi pus la acelaşi nivel cu restul umanităţii. Propune mai departe ca munca lor să fie pusă sub controlul şi regulamentele statului şi că, din cîştiguri, trebuie pus deoparte un fond pentru întreţinerea puricilor în vîrstă, sau deveniţi invalizi, şi a vădu-

velor și orfanilor lor. Din acest punct de vedere a propus ca premii mari să fie oferite pentru cele mai bune trei proiecte pentru un azil de bătrîni. Din acestea — întrucît arhitectura insectelor, după cum se știe, este într-o situație avansată și perfectă — am putea trage multe învățăminte valoroase pentru îmbunătățirea universităților metropolitane, a galeriilor naționale și a altor edificii publice.

PREȘEDINTELE și-a exprimat dorința de a fi informat în ce fel vede acel domn ingenios posibilitatea de a se stabili în general, și în primul rînd, o comunicație cu puricii astfel ca aceștia să poată fi în întregime convinși de avantajele care s-ar ivi în mod necesar din schimbarea modului lor de viață și de trecerea lor la o muncă cinstită. Aceasta i se părea a fi singura dificultate.

AUTORUL a arătat că această dificultate a fost cu ușurință învinsă, ba chiar că nici nu a fost vorba de vreo dificultate în acest caz. În mod evident calea care trebuie urmată, dacă guvernul Maiestății Sale ar putea fi convins să preia acest proiect, ar fi aceea de a se asigura, cu un salariu îndestulător, colaborarea persoanei la care s-a referit și care era principalul organizator al expoziției din Regent Street. Acest domn va fi de îndată în stare să ia legătura cu masa puricilor și să le facă educația conform unui plan general de educație, care ar urma să fie aprobat de Parlament, pînă la vremea cînd cei mai inteligenți dintre purici vor fi destul de avansați ca să servească de exemplu pentru ceilalți.

Președintele și mai mulți membri ai secției l-au felicitat din plin pe autorul raportului citat, pentru foarte ingenioasa și importanta sa lucrare. S-a hotărît ca subiectul să fie recomandat atenției imediate a consiliului.

DOMNUL Wigsby a înfățișat o conopidă oarecum mai mare decît o umbrelă de terasă, care nu a fost cultivată prin vreun mijloc artificial, ci numai prin aplicarea de apă gazoasă concentrată, ca îngrășămînt. A explicat că, scobindu-i partea de sus, care ar putea constitui un nou și delicios fel de mîncare pentru săraci, s-ar obține de îndată o parașută, în principiu oarecum asemănătoare cu aceea construită de domnul Garnerin ; cotorul fiind, bineînțeles, ținut în jos. A adăugat că era cu totul dispus

să facă o coborîre de la o înălțime de nu mai puțin de trei mile și un sfert ; și, de fapt, a și propus aceasta proprietarilor Grădinii Vauxhall, care, în modul cel mai binevoitor, au aceptat propunerea și au fixat o zi apropiată, din vara următoare, pentru punerea sa în aplicare ; au prevăzut numai ca marginea conopidei să fie în prealabil tăiată în trei sau patru locuri, ca să garanteze siguranța coborîrii.

PREȘEDINTELE a felicitat publicul pentru această *grande gala* [1] ce urmează să fie pregătită și a lăudat pe proprietarii localului, la care s-a făcut aluziie, pentru dragostea lor față de știință și considerația lor pentru siguranța vieții omenești, amîndouă aceste sentimente fiind spre marea lor onoare.

Un membru și-a exprimat dorința de a ști cîte mii de lămpi în plus vor lumina domeniul public în noaptea de după coborîre.

DOMNUL Wigsby a răspuns că asupra acestui punct nu s-a luat o hotărîre definitivă, însă crede că s-a propus ca, pe lîngă luminația obișnuită, să fie expuse, în modele diferite, opt milioane și jumătate de lămpi în plus.

Persoana s-a declarat foarte mulțumită cu acest răspuns.

DOMNUL Blunderum a delectat secția cu un foarte interesant și valoros referat despre ultimele clipe ale „porcului savant", ceea ce a produs o puternică impresie, referatul fiind alcătuit pe baza amintirilor personale ale asistentului favorit al decedatului. Referatul afirma în termenii cei mai siguri că numele animalului nu a fost Toby ci Solomon, și dovedea, cu certitudine, că porcul nu putea să aibă rude apropiate, în profesiunea lui, după cum au afirmat în mod fals mai multe persoane dotate cu imaginație, întrucît tatăl lui, mama, frații și surorile au căzut la diferite date victime ale măcelarului. Unui unchi al său, într-adevăr i s-a găsit urma pînă la un coteț în orașul Somers, însă, deoarece la acea dată se găsea într-o stare jalnică, fiind bolnav de pojar, și cum după aceea a dispărut, apare foarte rațională concluzia că ar fi

[1] *Grande gala* = mare sărbătorire (fr.).

fost transformat în cîrnaţi. Boala „porcului savant" a fost la început o răceală puternică, care fiind agravată prin faptul că a băut mult din troacă, s-a lăsat la plămîni şi s-a terminat printr-o ruinare totală a organismului. S-a reţinut o împrejurare tristă care dovedeşte presentimentul animalului cu privire la moartea care se apropia. Astfel, după ce a distrat numeroasele şi elegantele persoane de care era înconjurat, prin executarea, fără nici o greşeală vizibilă, a numerelor din programul său pentru reprezentaţii, şi-a aţintit ochii asupra biografului său şi, întorcîndu-se către ceasul care era pe duşumea şi care era obişnuit să arate ora, şi-a trecut rîtul cu bună ştiinţă, de două ori în jurul cadranului. Şi exact la douăzeci şi patru de ore după aceea, a încetat să mai existe !

PROFESORUL WHEEZY întreabă dacă, anterior decesului, animalul a exprimat prin semne sau în alt chip vreo dorinţă privind destinaţia puţinelor lucruri care îi aparţineau.

DOMNUL BLUNDERUM răspunde că, atunci cînd biograful a luat pachetul cu cărţi de joc, după ce a terminat executarea programului, animalul a grohăit de mai multe ori într-un fel semnificativ şi a dat din cap, aşa cum era obişnuit să facă cînd era mulţumit. Din aceste gesturi s-a înţeles că dorea ca asistentul să păstreze cărţile de joc, lucru pe care l-a şi făcut. Nu şi-a exprimat nici o dorinţă cu privire la ceas, care, datorită acestor împrejurări, a fost amanetat de acelaşi ins.

PREŞEDINTELE a dorit să ştie dacă vreun membru al secţiei a văzut vreodată sau a conversat cu doamna cu figură de porc, despre care se spune că purta o mască de catifea neagră şi mînca dintr-o troacă de aur.

După o oarecare şovăire, un membru a răspuns că doamna cu figura de porc era soacra lui şi că era încredinţat că preşedintele nu va pîngări sanctitatea vieţii sale private.

PREŞEDINTELE şi-a cerut scuze. El a considerat-o pe doamna cu figură de porc o persoană marcantă. Onoratul membru ar avea vreo obiecţie ca în vederea progresului ştiinţei să arate dacă doamna a avut în vreun fel, legături cu porcul savant ?

Cel întrebat a răspuns cu aceeași voce joasă că, deoarece întrebarea pare să conducă la bănuiala că „porcul savant" putea să fie fratele său vitreg, se vede nevoit să refuze să răspundă.

SECȚIUNEA B — ANATOMIE ȘI MEDICINĂ
ÎN SALA PENTRU DILIGENȚE DE LA *PIG AND TINDER BOX*

Președinte : Dr. Toorell.
Vicepreședinți : Profesorii Muff și Nogo.

DR. KUTANKUMAGEN a citit secției un referat asupra unui caz care s-a produs în cadrul practicii sale, izbitor de ilustrativ pentru puterea pe care o are medicina, așa cum a fost exemplificată prin tratamentul său plin de succes, într-o virulentă maladie. Fusese chemat să viziteze pacientul la 1 aprilie 1837. Pe atunci, acesta era chinuit de simptome deosebit de alarmante pentru orice medic. Avea o constituție robustă, mușchiuloasă, pasul ferm și elastic, obrajii plini și roșii, vocea puternică, apetitul bun, pulsul regulat. Acest pacient avea obiceiul constant de a mînca trei mese *per diem*[1], de a bea cel puțin o sticlă de vin și un pahar de băutură spirtoasă diluată cu apă în decurs de douăzeci și patru de oare. Rîdea mereu și cu atîta poftă că era îngrozitor să-l auzi. Cu ajutorul unui medicament tare, al unei diete reduse și a luării de sînge, simptomele au descrescut în mod perceptibil în cursul a trei zile. Perseverarea riguroasă în acest tratament în decurs de numai o săptămînă, însoțită de mici doze de fiertură de orez, supă slabă și ceai de orz, a dus la dispariția completă a simptomelor. În cursul unei luni, era suficient de însănătoșit ca să fie dus la parter de două infirmiere, și ca să se bucure de o ieșire la aer în trăsură închisă, sprijinit pe perne moi. În acest moment, vindecarea era atît de avansată, încît putea să se plimbe, ajutîndu-se ușor cu o cîrjă și cu un băiat. Probabil că ar fi mulțumitor pentru secție să afle că acum omul mănîncă puțin, bea puțin, doarme puțin și niciodată nu a mai fost auzind rîzînd, în nici un fel de împrejurare.

[1] *Per diem* — pe zi (lat.)

Dr. W. R. FEE, complimentînd pe onorabilul membru în legătură cu cura plină de succes pe care a aplicat-o, și-a luat îngăduința să întrebe dacă pacientului i se lua sînge din abundență.

DR. KUTANKUMAGEN răspunde afirmativ.

DR. W. R. FEE : Și ați verificat că i s-a luat sînge din abundență în tot timpul bolii ?

DR. KUTANKUMAGEN : O, da, dragul meu ; întotdeauna, din abundență.

DR. NEESHAWTS presupune că dacă pacientul nu s-ar fi supus cu atîta promptitudine și perseverență la luarea de sînge, o astfel de cură extraordinară nu ar fi putut să fie efectuată.

DR. KUTANKUMAGEN răspunde că desigur că nu.

DR. KNIGHT BELL (M.R.C.S. [1]) înfățișează un tipar de ceară a interiorului unui domn care, în tinerețe, înghițise din nebăgare de seamă o cheie de ușă. Se petrecuse însă un fapt curios, și anume că un student în medicină cu purtări desfrînate, fiind de față la examinarea *post mortem* a găsit posibilitatea să se strecoare neobservat din începere, după ce furase acea parte din membrana stomacului pe care era întipărit un model exact al cheii ; cu aceasta s-a grăbit să ajungă la un lăcătuș cu faimă dubioasă, care a confecționat o cheie după modelul prezentat. Deținînd cheia, studentul în medicină a intrat în casa domnului decedat și a săvîrșit un jaf de mari proporții, faptă pentru care a fost judecat și executat.

PREȘEDINTELE a dorit să știe ce s-a întîmplat cu cheia originală după trecerea atîtor ani.

DL. KNIGHT BELL răspunde că domnul era foarte obișnuit să bea punci, și se presupune că acidul a devorat-o încetul cu încetul.

DR. NEESHAWTS și mai mulți membri au fost de părere că cheia trebuie să fi fost foarte rece și grea în stomacul domnului.

DL. KNIGHT BELL cred că la început așa a fost. Este demn de remarcat, poate, că timp de cîțiva ani dom-

[1] Inițialele titlului de *Member of the Royal College of Surgeons*, membru al Colegiului regal de medicină.

nul a fost tulburat de un coşmar, sub influenţa căruia îşi închipuia că este o uşă de la o pivniţă de vin.

PROFESORUL MUFF înfăţişează o dovadă extraordinară şi convingătoare a miraculoasei eficacităţi a sistemului dozelor infinitezimale, despre care secţia cunoaşte, fără îndoială, că se bazează pe teoria că cea mai infimă cantitate dintr-un medicament oarecare, dispersat cum trebuie în întregul corp omenesc, va produce acelaşi rezultat ca şi o doză foarte mare, administrată în felul obişnuit. Astfel, a patruzecea parte dintr-un gram de calomel este considerată egală cu o pilulă de cinci grame de calomel şi aşa mai departe, proporţional, pe întreaga scară a medicamentelor. A încercat experimental într-un fel curios, asupra unui cîrciumar care a fost adus la spital cu capul spart, şi a fost vindecat pe baza sistemului infinitezimal, în timpul incredibil de scurt de trei luni. Omul acesta era un mare băutor. El (profesorul Muff) a diluat trei picături de rom într-o găleată de apă şi a cerut omului aceluia s-o bea toată. Care a fost rezultatul ? Înainte de a bea un sfert, a ajuns într-o stare de beţie feroce, iar alţi cinci oameni s-au îmbătat tun cu ceea ce a rămas.

PREŞEDINTELE a dorit să ştie dacă o doză infinitezimală de sifon i-ar fi trezit din beţie.

PROFESORUL MUFF răspunde că a douăzeci şi cincea parte dintr-o linguriţă, administrată cum trebuie fiecărui pacient, i-ar fi trezit imediat.

PREŞEDINTELE comentează că aceasta este o descoperire foarte importantă şi că speră că lordul primar şi Curtea consilierilor municipali o vor promova imediat.

Un membru roagă să fie informat dacă ar fi posibil să se dea — să spunem — a douăzecea parte dintr-un dram de pîine şi brînză tuturor săracilor adulţi, şi a patruzecea parte copiilor, cu acelaşi efect satisfăcător ca şi porţiile lor actuale.

PROFESORUL MUFF se arată dispus să-şi pună la bătaie reputaţia lui profesională demonstrînd că o asemenea cantitate de hrană este perfect suficientă pentru susţinerea vieţii omeneşti — în azilele de săraci. Adăugarea unei a cincisprezecea părţi dintr-un dram de budincă de două ori pe săptămînă ar constitui în totul o excelentă alimentaţie.

PROFESORUL NOGO a atras atenția secției asupra unui extraordinar caz de magnetism animal. Un paznic particular, numai privit fiind de magnetizator de pe partea opusă a unei străzi largi, a fost observat că a intrat într-o stare de somnolență și lîncezeală. A fost urmărit pînă la ghereta lui și, fiind ușor frecat pe palmele mîinilor, a căzut într-un somn adînc, care a continuat, fără întrerupere, zece ore.

SECȚIUNEA C — STATISTICA
FODUL DE FÎN, *ORIGINAL PIG*

Președinte : D-l. Woodensconce
Vicepreședinți : D-nii Ledbrain și Timbered

DOMNUL SLUG comunică secției rezultatul unor calcule făcute cu multă dificultate și trudă, privind starea educației copiilor în clasele de mijloc din Londra. A găsit că pe o rază de trei mile, de la Elephant și Castle, titlurile și numărul cărților de copii aflate în circulație erau următoarele :

Jack Omorîtorul de uriași	7 943
Același și fasolea fermecată	8 621
Același și cei unsprezece frați	2 845
Același și Jill	1 998
Total	22 407

A găsit de asemenea că proporția dintre *Robinson Crusoe* și *Philip Quarll* era de patru și jumătate la unu și că proporția dintre *Valentin și Orson* și *Cei doi pantofiori* era de trei și o optime din prima carte la jumătate din ultima. O comparație dintre *Șapte campioni* și *Naivul Simon* dă același rezultat. Ignoranța care predomină este de plîns. Un copil, întrebat dacă ar vrea să fie Sfîntul Gheorghe al Angliei sau un respectabil fabricant de lumînări de seu, a răspuns pe dată : Sfîntul Gheorghe al Anglei. Un altul, un băiețaș de opt ani credea cu tărie în existența balaurilor, și a declarat deschis că avea de gînd ca, atunci cînd va fi mare, să se repeadă cu spada în mînă pentru eliberarea prințesei captive și pentru măcelărirea fără cruțare a uria-

şilor. Nici un copil dintre cei interogaţi nu au auzit vreodată de Mungo Park [1] — unii întrebînd dacă nu cumva era înrudit cu negrul care mătură la răspîntie, şi alţii dacă era în vreun fel oarecare în legătură cu Regent's Park [2]. Copiii nu au nici cea mai elementară idee de principiile matematicii şi socotesc pe Sinbad Marinarul drept cel mai întreprinzător călător pe care l-a avut lumea.

Un membru, dezaprobînd energic folosirea tuturor celorlalte cărţi menţionate, a sugerat că *Jack şi Jill* ar putea fi poate scutit de cenzura generală, întrucît eroul şi eroina, chiar de la începutul povestirii, sînt descrişi ca urcînd o colină ca să aducă o găleată de apă, lucru care poate fi privit drept o ocupaţie de oameni harnici şi folositori — presupunînd, de exemplu, că spălau rufele familiei.

DOMNUL SLUG îşi exprimă temerea că efectul moral al acestui pasaj este mai mult decît contracarat de o altă parte a poemului, în care se face o aluzie foarte directă la modul în care eroina a fost pedepsită de mama ei, pentru că a rîs de nenorocirea lui Jack. Mai mult decît atît, întreaga lucrare a avut acest mare defect : *nu a fost adevărată.*

PREŞEDINTELE l-a lăudat pe onorabilul membru pentru excelenta distincţie pe care a relevat-o.

Mulţi alţi membri s-au ocupat, de asemenea, de necesitatea urgentă de a nu înmagazina în mintea copiilor decît fapte şi cifre, care procedeu, a remarcat preşedintele, i-a făcut pe ei (cei din secţie) să fie aşa cum sînt.

DOMNUL SLUG a comunicat unele calcule curioase privind roabele cu carne pentru cîinii din Londra. A găsit astfel că numărul total de cărucioare şi roabe ocupate cu distribuirea alimentelor pentru pisici şi cîini era de o mie şapte sute patruzeci şi trei. Numărul mediu al beţelor pentru frigărui, livrat zilnic cu hrana, de fiecare cărucior sau roabă de carne pentru cîini, era de treizeci şi şase. Înmulţind numărul beţelor pentru frigărui astfel livrate cu numărul cărucioarelor, se va obţine un total de şaizeci şi două de mii şapte sute patruzeci şi opt de beţe pe zi. Admiţînd că din aceste şaizeci şi două de mii şapte sute patruzeci şi opt, două mii şapte sute patruzeci şi opt sînt în mod în-

[1] Explorator scoţian (1771—1806).
[2] Parc din Londra.

timplător devorate odată cu carnea de cele mai lacome dintre animalele hrănite, urmează că grosul de șaizeci de mii de frigărui (sau enormul număr de douăzeci și una de milioane nouă sute de mii de bețe pentru frigărui pe an) sînt aruncate în canalele sau gropile de gunoi ale Londrei. Or acestea, dacă ar fi colectate și păstrate, ar da în zece ani o masă de cherestea mai mult decît suficentă pentru a construi o corabie de război pentru marina Maiestății Sale, care să fie denumită *Frigăruia Regală* și care să devină sub acest nume spaima tuturor inamicilor acestei insule.

DOMNUL X. LEBRAIN a citit o foarte inteligentă comunicare din care rezultă că numărul total de picioare aparținînd populației de lucrători dintr-un oraș mare din comitatul Yorkshire era, în cifră rotundă, de patruzeci de mii, în timp ce numărul total de picioare ale scaunelor, cu sau fără spetează, din casele lor era numai de treizeci de mii, care socotind la o medie favorabilă de trei picioare de fiecare scaun, conduce la numai zece mii de scaune. Din acest calcul ar rezulta — neluînd în socoteală picioarele de lemn sau plută ci admițînd cîte două picioare de fiecare persoană — că zece mii de persoane (o jumătate din întreaga populație) ar fi lipsite de odihna picioarelor lor, ori că își petrec tot timpul liber stînd pe lăzi.

SECȚIUNEA D — ȘTIINȚĂ MECANICĂ
ȘURA PENTRU DILIGENȚE. *ORIGINAL PIG*

Președinte : D-l Carter
Vicepreședinți : D-nii Truck și Waghorn

PROFESORUL QUEERSPECK a înfățișat un model elegant de cale ferată portabilă, îngrijit montată într-o cutie verde, pentru buzunarul de la vestă. Atașînd acest minunat instrument la ghete, orice funcționar de bancă sau de la serviciile publice poate să se transporte de la locul unde are locuința la locul unde are serviciul, cu viteza comodă de șaizeci și cinci de mile pe oră, lucru care pentru domnii cu ocupații sedentare ar constitui un incalculabil avantaj.

PREȘEDINTELE s-a arătat dornic să știe dacă era necesar să existe o suprafață nivelată pe care să se alerge.

PROFESORUL QUEERSPECK a explicat că domnii din oraș vor merge în șiruri, fiind legați de mînă cu cătușe unii de alții ca să se prevină încurcăturile și neplăcerile. De pildă, șirurile vor porni în fiecare dimineață la orele opt, nouă și zece din Camden Town, Islington, Camberwell, Hackney și din diferite alte locuri în care domnii obișnuiesc să locuiască. Desigur că va fi necesar să avem o suprafață nivelată, însă s-a și gîndit la depășirea acestei dificultăți propunînd ca cea mai bună cale pe care împrejurările o îngăduie, aceea prin canalele aflate sub străzile metropolei și care, bine luminate de jeturile de la conductele de gaz, montate imediat deasupra canalelor, să formeze o arcadă convenbilă și plăcută, mai ales pe timp de iarnă, astfel încît obiceiul incomod de a purta umbrele, care acum este general, va putea fi în întregime părăsit. Răspunzînd la o altă chestiune, profesorul Queerspeck declară că pînă acum nu știe de vreo altă întrebuințare care să fie dată tunelurilor, în locul celei propuse de el, și speră că nu se va permite ca vreo obiecție fantezistă să intervină împotriva unei inițiative atît de importante.

DOMNUL JOBBA prezintă o mașină extraordinară, după un nou plan, menită să aducă acțiunile societăților anonime de căi ferate în situația de a realiza profituri înainte de termen. Instrumentul are forma unui elegant barometru aurit, cu o aparență strălucitoare, și este acționat din spate cu sfori, după metoda păpușarilor dintr-o pantomimă, sforile fiind întotdeauna trase de directorul societății căruia îi aparține mașina. Mercurul este atît de ingenios așezat, încît directorii în funcțiune își țin acțiunile în buzunare, pe aparat apar cheltuielile foarte mici și venituri foarte mari, însă din momentul în care directorii le vînd și se despart astfel de aceste bucăți de hîrtie, prevederile pentru cheltuielile necesare se măresc la o cifră imensă, în timp ce cifrele asupra unor profituri se reduc în aceeași proporție. Domnul Jobba a declarat că mașina a fost în continuă stare de funcționare în ultimele cîteva luni și nu se știe să se fi defectat vreodată.

Un membru al comisiei și-a exprimat părerea că este vorba de un lucru foarte cinstit și elegant. Dorea să știe dacă nu este expusă la deranjamente accidentale. Domnul Jobba a afirmat că întreaga mașină este, fără îndoială, ex-

pusă să fie aruncată în aer printr-o explozie, însă aceasta este singura obiecție care i se poate aduce.

PROFESORUL NOGO vine de la secția anatomică să arate un model de plasă de siguranță pentru incendii, care poate fi fixată oricînd, în mai puțin de jumătate de oră, și cu ajutorul căreia cei mici și persoanele infirme (dacă au rezistat înaintării flăcărilor pînă cînd plasa este montată), pot fi salvați dacă se balansează numai cîteva minute pe pervazul ferestrei camerei lor de dormit, ajungînd apoi în plasă, fără să cadă în stradă. Profesorul a declarat că numărul băieților care au fost salvați în timpul zilei cu acest aparat, din case care nu ardeau, era aproape de necrezut. Nu a avut loc nici un incendiu, în toată Londra, în lunile din urmă, la care plasa să nu fie adusă chiar în ziua următoare și pusă în funcțiune în fața a o mulțime de persoane.

PREȘEDINTELE întreabă dacă nu există vreo greutate pentru a se stabili care este partea de sus a aparatului și care partea de jos, mai ales în cazuri de extremă urgență.

PROFESORUL NOGO dă explicații că, desigur, nu ne putem aștepta să funcționeze tot atît de bine cînd are loc un incendiu ca atunci cînd nu are loc, dar în primul caz crede că aparatul va fi la fel de folositor fie că partea de sus va fi sus sau fie că va fi jos.

Cu această ultimă relatare, corespondentul nostru își încheie acest competent și sincer reportaj, care niciodată nu va înceta să reflecte încrederea în ce privește cunoștințele sale științifice și spiritul nostru întreprinzător. Este inutil să trecem în revistă subiectele care au fost discutate și modul în care au fost examinate marile adevăruri ce au fost puse în lumină. Toate acestea se află acum la dispoziția lumii întregi și le lăsăm să fie citite, apreciate și folosite.

Locul întîlnirii pentru anul următor a fost pus în discuție și a fost pînă la urmă hotărît, luîndu-se în considerație și ținîndu-se seama de dovezile cu privire la calitatea vinurilor, aprovizionarea piețelor, ospitalitatea locuitorilor și comoditatea hotelurilor. Sperăm că, la următoarea întrunire, corespondentul nostru va putea să fie din nou de față și că vom avea încă o dată posibilitatea să expunem relatările lui în fața întregii lumi. Pînă atunci, ne-am

lăsat convinși să facem astfel ca numărul acesta din *Miscellany* să fie vîndut cu amănuntul publicului, sau cu ridicata comerțului, fără nici o mărire a prețului obișnuit.

Avem numai de adăugat că sesiunile comitetelor au luat sfîrșit și că Mudfogul s-a întors încă o dată la liniștea sa obișnuită — că profesorii și membrii au participat la baluri, serate și dineuri, că au fost complimentați și au făcut complimente la rîndul lor și că, pînă la urmă, s-au împrăștiat pe la casele lor — la care toate urările noastre de bine și de bucurie îi însoțesc pînă la anul ce vine.

(semnat) Boz

REPORTAJ DESPRE CEA DE A DOUA ÎNTRUNIRE A ASOCIAȚIEI DIN MUDFOG PENTRU PROGRESUL TUTUROR LUCRURILOR

În octombrie trecut, ne-am oferit cinstea nemuritoare de a reda, cu cheltuieli enorme și în virtutea unor eforturi fără egal în istoria publicațiilor periodice, lucrările Asociației din Mudfog pentru Progresul Tuturor Lucrurilor, care a ținut prima sa întrunire în acea lună semestrială, spre admirația și încîntarea întregului imperiu. Am anunțat în încheierea acelui extraordinar reportaj că, atunci cînd cea de a doua întrunire va avea loc, vom fi iar găsiți la postul nostru, reînnoind îndatoririle noastre uriașe și elevate și făcînd, încă o dată, ca lumea să răsune de acurateța, autenticitatea, superioritatea de nemăsurat și marea importanță a dării noastre de seamă asupra lucrărilor ei. În îndeplinirea acelei asigurări, am făcut astfel ca să trimitem cu vaporul la Oldcastle (localitate în care această întrunire a asociației s-a ținut la 20 ale lunii curente) același corespondent, înzestrat cu calități supraomenești, care a făcut reportajul trecut și care — dotat de la natură cu însușiri transcedentale și prevăzut de noi cu un corp de asistenți prea puțin inferiori lui — ne-a trimis o serie de scrisori care, pentru fidelitatea descrierilor, forța limbajului, fervoarea gîndirii, expresia fericită și importanța subiectului, nu au egal în literatura epistolară din nici o epocă sau țară. Redăm corespondența acestui domn, în totalitatea ei și în ordinea în care a ajuns la biroul nostru.

Salonul Vaporului, joi seara,
ora opt și jumătate

Cînd am plecat din strada New Burlington, în seara aceasta în trăsura cu numărul patru mii două sute opt-

zeci și cinci, am fost cuprins de senzații pe cît de noi pe atît de apăsătoare : un sentiment al importanței sarcinei pe care am întreprins-o, o conștiință a faptului că plecam din Londra și, încă mai straniu, că mă duceam în altă parte, un simț al singurătății și o senzație de zdruncinătură tulburau cu totul gîndurile mele și, pentru cîtva timp, nu mi-am dat seama de prezența geamantanului meu și a cutiei de pălării. Mă voi simți necontenit recunoscător vizitiului de pe omnibuzul de Blackwall care, introducînd oiștea vehiculului său în mica ușă a trăsurii, m-a trezit dintr-un tumult de închipuiri cu totul de nedescris. Dar din astfel de materiale este compusă natura noastră imperfectă.

Sînt fericit să spun că sînt primul călător la bord și că astfel voi fi în măsură să vă fac o dare de seamă asupra tot ceea ce se întîmplă, în ordinea firească. Coșul scoate destul fum și la fel și echipajul, iar căpitanul, sînt informat, este complet beat, într-o încăpere mică deasupra punții, ceva ca un fel de canton mic și negru. Trebuie să deduc, din tot ce aud, că a urcat presiunea aburului.

Veți ghici de îndată cu ce sentiment am făcut tocmai acum descoperirea : cușeta mea este în aceeași cabină în care sînt și cușetele angajate de Profesorul Woodensconce, domnul Slug și profesorul Grime. Profesorul Woodensconce a luat patul de deasupra mea și domnul Slug și profesorul Grime cele două paturi opuse. Bagajele lor au sosit deja. Pe patul domnului Slug se găsește un tub lung de tablă cu un diametru cam de trei țoli [1], închis cu grijă la amîndouă capetele. Ce poate să conțină acesta ? Vreun instrument puternic de o construcție nouă, fără îndoială.

Ora nouă și zece minute

Nimeni nu a sosit încă și nimic nou nu mi-a ieșit în cale, cu excepția unor ciosvîrte de vacă și de oaie, fapt din care trag concluzia că pentru mîine a fost pregătită o masă simplă și bună. Jos în vapor este un miros curios care la început mi-a provocat oarecare indispoziție, însă, deoarece stewardul mi-a spus că mirosul este mereu prezent acolo și nu dispare niciodată, acum mă simt mai bine. Am auzit de la acest om că diferitele secții ale asociației

[1] Țol = 2,54 cm.

vor fi împărțite la cele două hoteluri *Black Boy and Stomach Ache* și *Boot-Jack and Countenance*. Dacă această informație este adevărată (și n-am nici un motiv să mă îndoiesc), cititorii vor trage concluziile pe care le pot sugera diferitele lor păreri.

Notez aceste observații așa cum îmi vin în minte, sau după cum iau cunoștință de fapte, astfel ca primele mele impresii să nu piardă nimic din aspectul lor viu. Le voi trimite în plicuri mici, după cum se vor ivi ocaziile.

Ora nouă jumătate

A apărut pe chei un obiect întunecat. Cred că este o trăsură de călătorie.

Ora zece fără un sfert

Nu, nu este.

Ora zece și jumătate

Călătorii se revarsă în fiecare clipă. Patru omnibuze tocmai au sosit pe chei și totul este în agitație și activitate. Zgomotul și dezordinea sînt foarte mari. Hainele sînt duse și așezate în cabine și stewardul pune farfurii albastre pline cu bucăți de brînză, la egală distanță, în mijlocul meselor. Îi scapă din mînă, pe jos, o mulțime de bucăți, însă fiind obișnuit cu așa ceva, le culege cu mare dexteritate și, după ce le șterge de mînecă, le pune din nou pe farfurii. E un om tînăr cu o înfățișare foarte plăcută — este sau murdar sau mulatru, însă cred că prima alternativă e cea adevărată.

Un domn bătrîn interesant, care a venit pe chei cu un omnibuz, tocmai s-a certat zdravăn cu hamalii și a pornit clătinîndu-se către vapor, cu un cufăr mare în mîini. Cred și sper să poată ajunge aici în siguranță, însă pasarela pe care trebuia să treacă este îngustă și alunecoasă. Ce-a fost plescăitura asta ? O, cerule !

Tocmai m-am întors de pe punte. Cufărul stă exact pe muchea cheiului, însă domnul bătrîn nu este de văzut nicăieri. Paznicul cheiului nu este sigur dacă a căzut sau nu în apă, însă promite că, mîine dimineață, primul lucru pe

care îl va face va fi să-l caute pe fundul apei. Fie ca eforturile sale omenoase să se dovedească pline de succes!

Profesorul Nogo a sosit în acest moment cu scufia de noapte sub pălărie. A comandat un pahar cu coniac rece și apă, cu un biscuit tare și un lighean și s-a dus direct la culcare. Ce poate să însemne aceasta ?

Ceilalți trei oameni de știință la care m-am referit au sosit la bord și și-au încercat paturile, cu excepția profesorului Woodesconce, care urmează să doarmă în unul din paturile de sus și nu poate să urce în el. Domnul Slug care doarme în celălalt pat de sus, nu poate să iasă din el și va trebui să i se aducă acolo masa de seară de către un băiat de serviciu. Am avut cinstea să mă recomand acestor domni și am stabilit prietenește ordinea în care să ne ducem la culcare. Este neapărat necesar să te pui de acord în această privință, pentru că, deși cabina este foarte comodă, nu este loc decît pentru un singur domn, care să nu fie în pat, și chiar și așa, trebuie să se descalțe pe coridor.

După cum am prevăzut, bucățile de brînză erau destinate pentru masa de seară și acum sînt în curs de a fi mîncate. Cititorii dumneavoastră vor fi surprinși să audă că Profesorul Woodensconce s-a abținut de la brînză timp de opt ani, deși mănîncă unt în cantități considerabile. Profesorul Grime, are lipsă mai mulți dinți și, după cum observ, nu poate roni coaja de pîine fără să o înmoaie în berea neagră din sticla lui. Cît de interesante sînt toate aceste particularități...

Unsprezece și jumătate

Profesorii Woodensconce și Grime, aflați într-o bună dispoziție care ne face plăcere la toți, au aranjat să joace rișca pentru o sticlă de porto fiert cu arome. Au fost unele discuții dacă plata trebuie să fie decisă de prima aruncătură a banului sau de cel mai bun rezultat după trei aruncături. Întîmplător, ultima soluție a fost adoptată. Am dorit din adîncul inimii ca amîndoi acești domni să cîștige, însă aceasta fiind imposibil, mărturisesc că dorința mea (vorbesc în numele meu personal și nu vă compromit nici pe dumneavoastră, nici pe cititorii dumneavoastră prin această exprimare a sentimentelor) este să cîștige profeso-

rul Woodensconce. Am contribuit la susținerea jocului acestui domn cu o sumă de optsprezece șilingi.

Douăsprezece fără douăzeci

Profesorul Grime a aruncat din nebăgare de seamă jumătatea de coroană cu care juca pe unul din geamurile cabinei și s-a făcut aranjamentul ca, în locul lui, stewardul să arunce banul. Sînt oferite pariuri pentru fiecare parte, la orice sumă, însă nu sînt acceptate.

Profesorul Woodensconce tocmai a strigat „cap", însă banul așezîndu-se pe o grindă, a durat destul pînă a venit jos. Interesul și așteptarea în acest moment unic sînt mai presus de orice se poate imagina.

Ora douăsprezece

Vinul de Porto fiert cu mirodenii aburește pe masă în fața mea și, profesorul Grime a cîștigat. Risca este un joc de noroc, dar, din orice punct de vedere, fie din acel al personalității publice și particulare și al înzestrării intelectuale, fie din acel al realizărilor științifice, nu mă pot opri să-mi exprim părerea că Profesorul Woodensconce trebuia să iasă victorios. Profesorul Grime își manifestă veselia într-un fel, mă tem, nepotrivit cu adevărata măreție.

Ora douăsprezece și un sfert

Profesorul Grime continuă să-și manifeste veselia și să se mîndească cu victoria lui în termeni nu prea cu măsură, observînd că el mereu cîștigă și că știe dinainte că va ieși capul, adăugînd și încă multe alte observații de natură asemănătoare. Oare nu cumva acest domn este pierdut pentru spiritul de decență și cuviință, astfel încît să nu poată simți și recunoaște superioritatea profesorului Woodensconce ? Oare Profesorul Grime este nebun ? Sau ține să i se reamintească fățiș care este adevărata lui poziție în societate și care este nivelul exact al realizărilor și capacității sale ? Profesorul Grime va face bine să țină seama de aceasta.

Scriu în pat. Cabina mică este luminată de razele slabe ale unei lămpi care pîlpîie suspendată în tavan. Profesorul Grime este întins pe spate pe patul din față, cu gura larg deschisă. Scena este extraordinar de solemnă. Clipocitul valurilor, zgomotul picioarelor marinarilor deasupra capului, vocile răgușite de pe rîu, cîinii de pe mal, sforăitul călătorilor și scîrțiitul continuu al fiecărei scînduri de pe vas sînt singurele sunete care ne ajung la ureche. Cu aceste excepții, totul este cufundat în liniște adîncă.

În ultimul moment, curiozitatea mea a fost foarte mult aţîţată. Domnul Slug, care este așezat deasupra profesorului Grime, a tras într-o parte, cu prudență, perdeluța de la patul lui și, după ce s-a uitat cu neliniște în jur, ca și cînd ar fi vrut să se convingă dacă ceilalți dorm, a scos tubul de tablă de care am vorbit mai înainte și l-a privit cu mare interes. Ce combinație mecanică rară poate să fie în acest misterios tub? Este desigur un mare secret pentru toți.

Ora unu și un sfert

Gesturile domnului Slug devin din ce în ce mai misterioase. A desfăcut capătul tubului și acum se uită din nou de jur împrejur să se asigure dacă nu îl vede cineva. Desigur că este pe punctul de a proceda la vreo mare experiență. Să ne rugăm cerului să nu fie periculoasă, însă interesul științei este prioritar, iar eu sînt pregătit, dacă e cazul, să sufăr tot ce poate fi mai rău.

Cinci minute mai tîrziu

A scos o pereche de foarfeci mari și a tras din tub un sul dintr-un material asemănător cu un pergament. Experiența este gata să înceapă. Trebuie să-mi încordez privirea în cel mai înalt grad, în încercarea de a urmări cele mai amănunțite operații.

Ora două fără douăzeci

Am fost în cele din urmă în situația de a mă asigura că tubul de tablă conținea cîțiva yarzi dintr-unul din plasturele faimoase, recomandate — așa după cum am desco-

perit privind atent eticheta cu lupa — pentru prevenirea răului de mare. Domnul Slug a tăiat plasturele în bucăți mici și și-l lipește pe trup în toate părțile.

Ora trei

Cu un sfert de oră înainte, am ridicat ancora și mașinăriile au fost dintr-o dată puse în mișcare cu un zgomot atît de îngrozitor, că profesorul Woodensconce (care s-a putut urca pînă la patul său cu ajutorul unei platforme construite din geamantane, aranjate de el însuși după principii geometrice) s-a repezit din raftul lui și, căzînd în picioare cu toată repeziciunea cauzată de groază, a alergat înnebunit în cabina doamnelor, strigînd în gura mare : „Ajutor !" — sub impresia că ne scufundăm. Sînt sigur că scena care a urmat face imposibilă orice descriere. În acel moment se găseau în paturile lor o sută patruzeci și șapte de doamne.

Domnul Slug a remarcat — ca o probă în plus a superiorității pe care o are mașina de aburi aplicată la trebuințele navigației — faptul că, în orice parte a vasului ar fi așezat patul unui călător, mașinăria apare ca și cînd ar fi exact sub perna lui. El are de gînd să comunice asociației această frumoasă deși simplă, descoperire.

Ora trei și jumătate

Sîntem încă în ape liniștite. Adică, atît de liniștite pe cît pot fi apele cînd navighează pe ele un vas cu aburi, pentru că, așa cum profesorul Woodensconce a observat cu erudiție, un alt argument al superiorității vasului cu aburi este faptul că permanent duce cu el o mică furtună. Nici nu vă puteți da seama cît de pasionante sînt pulsațiile smucite ale vasului. Este o chestiune de reală dificultate să poți să adormi.

Vineri după-masă, ora șase

Regret că trebuie să vă informez că plasturele domnului Slug s-a dovedit fără efect. Este în mare suferință, cu toate acestea, a continuat să-și aplice alte bucăți mari de plasture. Cît de emoționantă este această extremă devo-

tare pentru cauza științei și continuarea cercetării, în cele mai dificile împrejurări.

Am fost foarte fericiți în această zi și gustarea de dimineață a avut loc într-o atmosferă foarte animată. Nimic neplăcut nu a survenit pînă la amiază, cu excepția umbrelei de mătase cafenie și a pălăriei doctorului Foxey, care s-au încurcat în mașinării, în timp ce explica unui grup de doamne construcția mașinii cu aburi. Mă tem că supa de carne de la prînz n-a fost cum trebuia. Aproape imediat după consumarea ei, o mulțime de călători au plecat de la masă.

Ora șase jumătate

Sînt din nou în pat. Niciodată n-am văzut ceva care să-ți sfîșie atît de mult inima, ca suferințele domnului Slug.

Ora șapte

A venit o persoană de sus să ia o batistă din geamantanul profesorului Woodensconce, acesta nefiind în stare să plece de pe puntea vasului și rugîndu-se mereu să fie aruncat peste bord. De la această persoană am auzit că profesorul Nogo, deși într-o stare de completă epuizare, cu forțele pe care le mai are, se ține de cura cu biscuiți uscați și coniac rece cu apă, avînd impresia că acestea îl vor pune pe picioare. Acesta este triumful spiritului asupra materiei.

Profesorul Grime este în pat, după toate aparențele foarte bine, dar dorește să mănînce și este neplăcut să-l vezi mîncînd. Acest domn nu are nici o simpatie pentru suferințele semenilor săi ? Și dacă are, în virtutea cărui principiu poate să comande friptură de berbec și să zîmbească ?

Black Boy and Stomach-Ache, Oldoasle, sîmbătă după-masă

Veți fi fericiți să aflați că am ajuns în cele din urmă aici, nevătămat. Orașul este excesiv de aglomerat și toate

locuințele particulare și hotelurile sînt pline de savanți de ambele sexe. Grupele de intelectuali pe care le întîlnești pe fiecare stradă sînt copleșitoare în cel mai înalt grad.

Cu toată mulțimea de lume de aici, am fost destul de norocos să găsesc un adăpost foarte comod, în condiții foarte rezonabile, și anume pe o sofa în coridorul de la primul etaj, cu prețul de o guinee pe noapte, în acesta incluzînd și permisiunea de a lua masa la bar, cu condiția de a umbla pe străzi în tot restul timpului, ca să fac loc unui alt domn în aceeași situație cu mine. Am vizitat dependințele destinate primirii diferitelor secții ale asociației, atît cele de aici cît și acelea de la *Boot-Jack and Countenance*, și sînt foarte plăcut impresionat de aranjament. Nimic nu poate întrece aspectul proaspăt al rumegușului care este împrăștiat pe dușumele. Băncile sînt așezate fără vreun plan, așa că impresia generală, după cum bine vă puteți închipui, este cît se poate de plăcută.

Ora nouă jumătate

Numărul și rapiditatea sosirilor sînt cu totul uimitoare. În ultimele zece minute o diligență a tras la ușă, plină pe dinăuntru și pe dinafară cu persoane distinse, cuprinzînd pe domnul Muddlebranes, domnul Drawley, profesorul Muff, domnul X. Misty, domnul X. X. Misty, domnul Purblind, profesorul Rummun, onorabilul reverend domnul Long Eers, profesorul John Ketch, Sir William Joltered, doctorul Buffer, domnul Smith (din Londra), domnul Brown (din Edinburgh), Sir Hookham Snivey și profesorul Pumpkimskull. Ultimii zece domni numiți erau muiați de ploaie și arătau extrem de inteligenți.

Duminică, ora două după-amiază

Onorabilul reverend domnul Long Eers, însoțit de Sir William Joltered au sosit la hotel : primul pe jos, iar cel din urmă cu o trăsurică închiriată. Aceasta a ocazionat, în mod firesc, multe discuții.

Tocmai am aflat că a avut loc o convorbire la *Boot-Jack and Countenance* între Sowster, activul și inteligentul pa-

racliser din această localitate și profesorul Pumpkinskull, care, așa cum cititorii dumneavoastră sînt preveniți, este un membru influent al consiliului. Mă abțin să comunic vreunul din zvonurile la care a dat naștere acest fapt cu totul extraordinar, pînă cînd am să-l văd pe Sowster și am să caut să aflu adevărul de la el.

Ora șase jumătate

Imediat după ce am scris cele de mai sus am tocmit o trăsurică trasă de măgari și am pornit în trap vioi către locuința lui Sowster, trecînd prin locuri frumoase, cu case de cărămidă roșie pe fiecare parte a drumului și oprindu-ne în piață ca să observ locul în care pălăria domnului Kwakley a fost aruncată ieri în aer. Există o bucată de pavaj cu neregularități, dar nu are aspectul care ar putea genera presupunerea că o asemenea întîmplare a avut loc aici. Din acest punct m-am îndreptat — trecînd dincolo de uzina de gaz și de topitoria de seu — către o uliță în care, așa cum mi s-a spus, se găsește locuința paracliserului. Și înainte de a înainta vreo doisprezece metri, am avut norocul să-l întîlnesc chiar pe domnul Sowster care venea și el înspre mine.

Sowster este un om gras, avînd mult mai dezvoltată decît am văzut eu vreodată acea parte a conformației sau a obrazului care în mod vulgar este denumită gușă. Are de asemeni un nas foarte roșu, pe care el îl atribuie obiceiului de a se scula devreme — însă este așa de roșu că, fără explicația pe care mi-a dat-o, aș fi presupus că faptul este cauzat de beție. M-a informat că nu se prea simte dispus să-mi spună ce s-a petrecut între el și profesorul Pumpkinskull, însă nu are nimic împotrivă să declare că lucrul a fost în legătură cu o chestiune de regulamente de poliție, și a adăugat :

— Niciodată n-au fost astfel de vremuri ! Desigur că vă veți închipui cu ușurință că această informație mi-a pricinuit o considerabilă surpriză, amestecată chiar cu neliniște și că n-am pierdut timp ca să mă duc la profesorul Pumpkinskull căruia i-am explicat obiectul vizitei mele.

După cîteva clipe de reflecție, profesorul, care, mă simt dator s-o spun, s-a purtat cu cea mai desăvîrșită politețe, a declarat deschis (scriu pasajul cu litere cursive) : *că a cerut lui Sowster ca luni dimineața să aibă grijă la hotelul BOOT-JACK AND COUNTENANCE ca derbedeii să fie ținuți la oarecare distanță ; și că a dorit, în plus, ca ajutorului de paracliser să i se dea aceeași însărcinare la hotelul BLACK-BOY AND STOMACH-ACHE !*

Las acest procedeu neconstituțional la discreția comentariilor dumneavoastră și la aprecierea cititorilor dumneavoastră. Pentru că iată, mi-a fost dat să aud că i s-a cerut unui paracliser ca, în afara incintei unei biserici, a unui cimitir sau a unui azil pentru săraci, și nelucrînd sub ordinele exprese le epitropilor și ale supraveghetorilor adunați în consiliu, să aplice legea împotriva oamenilor din parohie, sau a unor răufăcători ; repet, nu am mai auzit că un paracliser să aibă vreo autoritate legiuită, oricare ar fi ea, asupra tineretului care se ridică acum, în această țară. Mi-a fost deci dat să aud că un paracliser poate să fie chemat de orice civil ca să exercite dominația și despotismul asupra băieților Britanici. Mi-a fost dat să aud că unui paracliser i s-ar putea permite, de împuterniciții cu aplicarea regulamentelor, să-și tocească pingelele și tocurile-cizmelor în intervenții ilegale, punînd în joc libertatea unor oameni care nu au fost dovediți săraci sau în vreun alt fel criminali. Și mi-a mai fost dat să aud că un paracliser ar putea avea puterea să oprească circulația pe șosea după voința și plăcerea lui, ca și cum întreaga lărgime a străzii nu ar fi liberă pentru orice bărbat, băiat sau femeie care există liberă, pînă la zidurile caselor, fie ele ale lui *Black-Boy and Stomach-Ache*, fie ale lui *Boot-Jack and Countenance*, sau mai știu eu ale cui !

Luni

Marea zi a sosit în cele din urmă. Nu am nici ochi, nici urechi, nici pene, nici cerneală, nici hîrtie pentru nimic decît pentru minunatele lucrări care mi-au umplut simțurile. Să-mi adun acum puterile și să încep darea de seamă !

SECȚIA A — ZOOLOGIE ȘI BOTANICĂ
SALA DIN FAȚĂ, *BLACK BOY AND STOMACH ACHE*

Președinte : Sir William Joltered
Vicepreședinți : D-nii Muddlebranes și Drawley

DOMNUL X. X. Misty a prezentat o comunicare asupra dispariției ursilor care jucau pe străzile Londrei, cu observații asupra expunerii maimuțelor, ca fiind legată de existența flașnetelor. Autorul a observat, cu sentimente de mare durere și regret că, de cîțiva ani, o bruscă și neprevăzută schimbare s-a produs în gustul public în legătură cu ursii călători, care nemaiavînd trecere la public, cu încetul au dispărut de pe străzile Londrei unul cîte unul, pînă cînd nu a mai rămas nici unul care să genereze în pieptul celor săraci și inculți gustul pentru științele naturale. Un urs — un animal cafeniu și prăpădit — a mai zăbovit prin locurile fostelor lui succese, cu o figură slăbită și descurajată, și cu picioarele slăbite, și a încercat să învîrtească în aer o bîtă, pentru distracția mulțimii. Însă foamea și o lipsă desăvîrșită de recompensă pentru talentele sale l-au îndepărtat, în cele din urmă, de pe străzi și este foarte probabil că a căzut victimă gustului crescînd pentru grăsime. Autorul regretă că trebuie să adauge că o schimbare asemănătoare, și nu mai puțin de plîns, s-a petrecut cu privire la maimuțe. Aceste încîntătoare animale au fost înainte aproape tot atît de numeroase ca și flașnetele în vîrful cărora erau obișnuite să stea. Proporția în anul 1829 (asta s-a văzut la data deschiderii Parlamentului) fiind de o maimuță la trei flașnete. Datorită schimbării gustului în materie de instrumente muzicale și înlocuirii în mare măsură a flașnetelor cu cutii muzicale înguste, pe care maimuțele nu mai au loc să stea, acest izvor de distracție populară a secat în întregime. Considerînd acestea drept o chestiune de cea mai mare importanță, în legătură cu educația națiunii, pentru ca lumea să nu piardă asemenea ocazii de a cunoaște felul de a fi și obiceiurile a două dintre cele mai interesante specii de animale, autorul propune să fie de îndată luate unele măsuri pentru restabilirea acestor distracții plăcute și într-adevăr intelectuale.

PREȘEDINTELE întreabă prin ce mijloace onoratul membru propune să se realizeze acest foarte de dorit scop.

AUTORUL răspunde că acesta poate fi în întregime și satisfăcător îndeplinit, dacă Guvernul Maiestății Sale ar face astfel ca să fie adus în Anglia și menținut pe cheltuiala publicului și pentru distracția acestuia un anumit număr de urși, încît să permită ca fiecare cartier din oraș să fie vizitat — să spunem — de trei urși pe săptămînă. Nici o dificultate nu se va ivi pentru găsirea unui loc potrivit pentru adăpostirea acestor animale, pentru că o grădină de urși convenabilă poate fi construită în imediata vecinătate a celor două clădiri ale Parlamentului, evident cel mai potrivit și de ales loc pentru un astfel de așezămînt.

PROFESORUL MULL se îndoiește foarte mult dacă noțiuni corecte cu privire la istoria naturală ar putea fi propagate prin mijloacele pe care onoratul membru le-a enunțat atît de abil. Din contra, el crede că acestea sînt mijloace de a difuza noțiuni foarte incorecte și imperfecte asupra subiectului. A vorbit din proprie observație și experiență, arătînd că mulți copii, dotați cu inteligență, au fost convinși, din ceea ce au văzut pe străzi, înainte de perioada la care s-a referit onoratul domn, că toate maimuțele se nășteau cu haine roșii cu fluturași și că pălăriile și penele de pe cap ar fi de asemeni dăruite de la natură. Dorea totodată să știe precis dacă onoratul domn a atribuit lipsa de încurajare de care s-au lovit urșii scăderii gustului public pentru urși sau lipsei de talent chiar din partea urșilor ?

DOMNUL X.X. MISTY răspunde că el nu ar putea crede așa ceva, deoarece printre urși trebuie să existe foarte mult talent disponibil, care, în lipsa unei încurajări potrivite, este risipit în alte direcții.

PROFESORUL PUMPKINSKULL a dorit să se folosească de ocazie pentru a atrage atenția secției asupra unui subiect de cea mai mare importanță și seriozitate. Autorul lucrării care a fost tocmai citată, a făcut aluzie la trecerea de care se bucură gustul pentru grăsimea de urs ca un mijloc de a favoriza creșterea părului. Această întrebuințare s-a extins, (după cum i se pare), în proporții alarmante. Nici un domn care asistă la această secție nu poate să nu fie prevenit de faptul că tinerii din vremea noastră

dovedesc, prin purtarea lor pe străzi și în orice locuri frecventate de public, o considerabilă lipsă a simțului de galanterie și gentilețe, care simț, chiar în timpuri mai grele, era considerat indispensabil. Dorește să știe dacă e cu putință, ca prin continua aplicare externă a grăsimii de urs de către tinerii domni din oraș, să pătrundă, fără să se observe, în acele nefericite persoane, ceva din natura și caracterul ursului. S-a înfiorat cînd a exprimat această remarcă, însă dacă această teorie s-ar dovedi, la o cercetare, a fi întemeiată, ar explica dintr-o dată o mare parte a excentricităților neplăcute din comportament, care, fără o descoperire ca aceasta, ar rămîne în întregime inexplicabile.

PREȘEDINTELE a adus laude domnului savant pentru foarte valoroasa sa sugestie, care a produs cel mai mare efect asupra adunării și a remarcat că numai cu o săptămînă înainte a văzut niște tineri domni la teatru, cu privirile ațintite asupra unei loji cu doamne, cu atît de înfricoșătoare intensitate, încît numai influența unei pofte brutale ar fi putut-o explica. Este teribil să gîndești că generația tinerilor noștri se apropie cu atîta repeziciune de o generație de urși.

După o scenă de entuziasm științific, s-a hotărît ca această chestiune importantă să fie de îndată supusă luării în considerație de către asociație.

PREȘEDINTELE a dorit să știe dacă vreun domn poate să informeze secția despre ce s-a întîmplat cu cîinii dansatori.

Un membru, după oarecare șovăială, a răspuns că în ziua următoare celei în care trei cîntăreți ambulanți au fost condamnați la închisoare, ca infractori, de către un fost comisar de poliție din metropolă foarte zelos, cîinii și-au părăsit îndatoririle profesionale și s-au împrăștiat în diverse cartiere ale orașului ca să-și cîștige existența prin mijloace mai puțin periculoase. El a dat să se înțeleagă că, din acea perioadă, ei se întrețin stînd la pîndă și jefuindu-i pe cîinii de rasă ai orbilor.

DOMNUL FLUMMERY a expus o ramură, susținînd că este o creangă a acelui nobil copac cunoscut naturaliștilor sub denumirea de Sheakespeare, care prinde rădăcini în orice țară și în orice climat, strîngînd în umbra

crengilor lui verzi și mărețe întreaga familie a omenirii. Domnul savant observă că, în trecut, ramura a fost denumită, fără îndoială, cu alte titulaturi, însă o doamnă bătrînă din comitatul Warwickshire, unde a crescut copacul, l-a asigurat că este o ramură din originalul Shakespeare, și cu acest nume roagă să fie prezentată concetățenilor săi.

PREȘEDINTELE a dorit să știe ce definiție botanică poate onoratul domn să ofere pentru această curiozitate.

DOMNUL FLUMMERY și-a exprimat părerea că aceasta era, negreșit, o plantă.

SECȚIA B — ETALAREA DE MODELE ȘI DE ȘTIINȚĂ MECANIZATĂ
CAMERA MARE, *BOOT-JACK AND COUNTENANCE*

Președinte : D-l Mallett
Vicepreședinți : D-nii Leaver și Scroo

DOMNUL CRINKLES expune o mașină foarte frumoasă și delicată de o dimensiune puțin mai mare decît o cutie de tabac, construită în întregime de el numai din oțel, cu ajutorul căreia pot fi golite mai multe buzunare într-o oră, decît în douăzeci și patru, cu actualul sistem manual care este încet și plictisitor. Inventatorul observă că a fost pus în practică în Fleet Street, în Strand și alte locuri de trecere și nu se cunoaște ca vreodată să fi dat greș.

După o foarte mică întîrziere, cauzată de faptul că diferiți membri ai secției și-au încheiat nasturii de la buzunare, PREȘEDINTELE a examinat în amănunt invenția și a declarat că nu a văzut niciodată o mașină de o construcție atît de frumoasă și de deosebită

A întrebat : — Ar fi inventatorul atît de bun să informeze secția dacă a luat măsuri, și ce anume, pentru a introduce invenția în uzul general ?

DOMNUL CRINKLES a declarat că, după ce a întîmpinat unele dificultăți preliminare, a reușit să ia contact cu domnul Fogle Hunter și cu alți domni care sînt în legătură cu lumea bună, și care au acordat invenției cea mai înaltă și categorică apreciere. A regretat că trebuie totuși să spună că acești distinși practicieni, dimpreună cu un domn cu numele de Gimlet-Eyed Tommy și alți membri

de grad inferior din profesie, pe care, după cum a dat de înțeles, îi reprezintă, ridică o obiecție de neînlăturat la introducerea mașinii în uzul general, pe temeiul că aceasta ar avea efectul inevitabil de a înlocui aproape în întregime munca manuală, lăsînd fără ocupație un mare număr de persoane foarte merituoase.

PREȘEDINTELE și-a exprimat speranța că nu se va permite ca astfel de obiecții fanteziste să stea în calea unui atît de mare progres de interes general.

DL. CRINKLES și-a exprimat și el speranța însă în același timp și teama că dacă domnii aflați în legătură cu lumea bună persevorează în obiecția lor, nu se poate face nimic.

PROFESORUL GRIME sugerează că, desigur, în acest caz, Guvernul Maiestății Sale ar putea fi influențat să se ocupe de această chestiune.

DL. CRINKLES răspunde că, dacă obiecția se va dovedi de neînlăturat, se va adresa Parlamentului, care, crede el, nu va putea să nu recunoască utilitatea invenției.

PREȘEDINTELE remarcă faptul că, pînă acum, Parlamentul a funcționat foarte bine și fără ea, însă, întrucît cei din Parlament își fac afacerile pe o scară foarte mare, nu are nici o îndoială că vor adopta perfecționarea cu bucurie. Singura lui teamă este că mașina s-ar putea uza printr-o funcționare continuă.

DL. COPPERNOSE atrage atenția secției asupra unei propuneri de mare însemnătate și interes, ilustrată cu un număr mare de modele și redactată cu multă claritate și pătrundere într-un tratat intitulat : *Sugestii practice asupra necesității de a pune la dispoziția tinerilor nobili din Anglia mijloace nevătămătoare și sănătoase de relaxare.*

Propunerea constă în aceea că o suprafață de teren de nu mai puțin de zece mile în lungime și patru în lățime ar putea să fie cumpărată de o nouă societate, constituită printr-o lege votată de Parlament. Această suprafață să fie închisă printr-un zid de cărămidă înalt de nu mai puțin de douăsprezece picioare. Propune ca locul să fie prevăzut cu drumuri principale, bariere, poduri, sate în miniatură și toate dependințele care pot contribui la comoditatea și mîndria cluburilor persoanelor care mînă trăsuri cu patru cai, astfel ca acestea, să nu mai fie nevoite să mîne caii

dincolo de respectiva suprafață. Locul acesta plăcut și retras va fi înzestrat cu grajduri comode și mari pentru înlesnirea acelora din nobilimea mare și mică care au o preferință pentru hanuri, și cu localuri de petrecere mobilate în stilul cel mai costisitor și frumos. Va fi prevăzut de asemeni cu străzi întregi, cu uși cu ciocane de bătut și mîncare pentru clopoțel de o dimensiune deosebită, astfel construite încît să poată fi smulse ușor noaptea și montate din nou a doua zi, zi de zi, de lucrători angajați în acest scop. Vor fi de asemeni lămpi de gaz cu sticlă autentică care pot fi sparte comparativ cu o mică cheltuială pe duzină, și cu un pavaj larg și frumos, ca domnii să-și mîne cabrioletele cînd sînt bine dispuși — și, pentru a se bucura pe deplin de această ispravă, vor putea fi procurați pietoni vii, la un preț foarte mic de la azilurile de săraci. Locul fiind închis și cu grijă ferit de pătrunderea publicului, nu s-ar ridica nici o obiecție dacă domnii ar dezbrăca orice piesă din costumul lor care ar fi considerată că îi stînjenește, atunci cînd petrecerea este în toi și, de asemeni, dacă ar umbla fără nici un fel de costum, dacă aceasta le place mai mult. Pe scurt, vor fi oferite orice mijloace de distracție pe care cele mai nobile persoane le pot, eventual, dori. Însă chiar aceste avantaje ar fi incomplete dacă nu s-ar prevede unele mijloace pentru ca marea și mica nobilime să aibă posibilitatea de a-și manifesta vitejia cînd se năpustesc afară după masa de seară, și cînd s-ar putea ivi inconvenientul de a fi reduși la necesitatea de a se bate cu pumnii doar între ei ; or, pentru o atare eventualitate, inventatorul și-a îndreptat atenția spre înființarea unei forțe de poliție cu totul noi, compusă din manechine automate, pe care, ajutat fiind de ingeniosul Signor Gagliardi din strada Windmill, cartierul Haymarket, le-a confecționat atît de bine, încît un polițist, un birjar sau o femeie bătrînă, făcuți după modelele expuse, pot merge, pînă cînd sînt doborîți la pămînt, întocmai ca un om adevărat. Ba chiar mai mult, după ce este trîntit la pămînt, cînd se urcă peste el și îl bat șase sau opt nobili domni, manechinul va scoate diferite gemete amestecate cu rugăminți de milă, aceasta făcînd ca iluzia să fie completă și deci veselia perfectă. Însă invenția nu se oprește aici, pentru că se vor construi posturi de poliție, cu paturi bune

pentru ca nobilii mari și mici să petreacă acolo noaptea iar dimineața să se prezinte la un birou de poliție plăcut, în care să aibă loc o cercetare în stil de pantomimă, înaintea unor magistrați automați — întocmai ca în viața reală — și aceștia să-i amendeze cu atîtea jetoane cu cîte au fost înzestrați mai înainte în acest scop. Biroul acesta de poliție va fi prevăzut cu un plan înclinat, la dispoziția oricărui nobil mare sau mic care ar putea dori să-și aducă înăuntru calul ca martor, iar inculpații vor fi complet liberi, după cum sînt și acum, să întrerupă pe reclamant ori de cîte ori poftesc, și să facă orice remarcă pe care o cred potrivită. Cheltuiala pentru distracțiile acestea se va ridica cu foarte puțin peste ceea ce reprezintă acum și inventatorul arată că publicul va beneficia în mare măsură și va fi plăcut impresionat de aranjamentul propus.

PROFESORUL NOGO dorește să fie informat ce număr de polițiști automați se propune să fie puși în funcțiune la început.

DL. COPPERNOSE răspunde că s-a propus să se înceapă cu șapte detașamente de poliție a cîte douăzeci fiecare, însemnate cu literele de la A la G inclusiv. S-a propus ca nu mai mult de jumătate din acest număr să fie pus în serviciu activ, iar cei rămași să fie ținuți în rafturi în biroul de poliție, gata să fie trimiși la prima chemare.

PREȘEDINTELE, recunoscîndu-i cel mai înalt merit domnului ingenios de la care a pornit ideea, se îndoiește că polițiștii automați vor corespunde întru totul scopului. Își manifestă teama că nobilii mari sau mai mărunți vor pretinde senzația rezultată din lovirea unor ființe vii.

DL. COPPERNOSE dă explicația că, deoarece proporția obișnuită în astfel de cazuri este de zece nobili mari sau mai mărunți la un polițist sau un birjar, pr rezulta o foarte mică diferență din punctul de vedere al senzației, fie că polițistul sau birjarul ar fi un om, fie că ar avea doar formă de om. Marele avantaj ar fi că, în ultimul caz, chiar dacă unui polițist i se rupe o mînă sau un picior, el va fi în stare să-și reia serviciul chiar în ziua următoare, purtîndu-și capul în mînă, făcînd depoziția tot atît de bine ca și mai înainte.

PROFESORUL MUFF : Îmi permiteți, să vă întreb, domnule, din ce materiale se are în vedere să fie confecționate capetele magistraților ?

DL. COPPERNOSE : Magistrații vor avea capete de lemn și, anume, din cel mai tare și mai dens care va putea fi găsit.

PROFESORUL MUFF : Sînt cu totul satisfăcut. Aceasta este o mare invenție.

PROFESORUL NOGO : Am doar o singură obiecție. Mi se pare că magistrații trebuie să vorbească.

DL. COPPERNOSE, de îndată ce a auzit această observație, a atins un mic resort din fiecare din cele două modele de magistrați așezate pe masă ; unul dintre automate a început imediat să exclame, cu multă volubilitate, că regretă să audă că niște domni se află într-o astfel de situație, iar celălalt și-a exprimat teama că polițistul era beat.

Întreaga secție, ca o singură persoană, a declarat în mijlocul unui ropot de aplauze că invenția era desăvîrșită și președintele, foarte entuziasmat, s-a retras cu domnul Coppernose, să o depună în fața consiliului.

La reîntoarcere, domnul TICKLE și-a prezentat ochelarii nou inventați, care dau persoanei care îi poartă posibilitatea să distingă în culori foarte luminoase obiectele aflate la mare distanță și îl fac complet orb pentru cele așezate chiar în fața lui. A spus că aceasta este o foarte valoroasă și folositoare invenție, bazată strict pe principiul ochiului omenesc.

PREȘEDINTELE cere unele informații asupra acestui punct. N-a mai auzit pînă acum că ochiul omenesc este remarcabil datorită particularităților de care onoratul domn a vorbit.

DL. TICKLE își exprimă uimirea să audă așa ceva, pentru că nu se poate ca președintele să nu fie informat că un mare număr din cele mai de vază persoane și oameni de stat pot să vadă cu ochii cele mai extraordinare orori în plantațiile din Indiile de Vest, în timp ce nu pot distinge absolut nimic în interiorul filaturilor de bumbac din Manchester. Trebuie să cunoască, de asemenea, cu cîtă

iuteală de percepție mulți oameni reușesc să descopere greșelile vecinilor și cît de orbi sînt față de ale lor. Dacă președintele diferă de marea majoritate a oamenilor din acest punct de vedere, înseamnă că ochii săi sînt defectuoși și, tocmai pentru a putea fi corectați astfel de ochi, au fost inventați acești ochelari.

DL. BLANK expune modelul unui anuar elegant, compus din coperți de mătase, cu plăci de aramă și peliculă de aur și care este acționat cu lapte și apă.

DL. PROSEE, după ce a examinat aparatul, declară că este atît de ingenios făurit, încît nu a fost în stare să descopere cum funcționează.

DL. BLANK : Nimeni nu poate descoperi și tocmai în aceasta constă frumusețea lui.

SECȚIUNEA C — ANATOMIE ȘI MEDICINĂ
CAMERA BARULUI, *BLACK-BOY AND STOMACH—ACHE*

Președinte : Dr. Soemup
Vicepreședinți : D-nii Fessel și Mortair

DR. GRUMMIDGE expune secției un foarte interesant caz de monomanie și descrie cursul tratamentului pe care l-a aplicat cu un succes complet. Pacienta era o doamnă căsătorită, de vîrstă mijlocie, care, văzînd pe o altă doamnă la o recepție de seară, purtînd garnitură completă de perle, a fost cuprinsă de dorința bruscă de a avea o garnitură asemănătoare, deși finanțele soțului ei nu erau în nici un fel pe măsura unei astfel de cheltuieli. Neputîndu-i-se îndeplini această idee fixă, s-a îmbolnăvit și simptomele au devenit în curînd atît de alarmante, încît a fost chemat el (Dr. Grummidge). În perioada aceasta, cele mai importante manifestări ale bolii erau încăpățînarea, lipsa oricărei dispoziții de a-și îndeplini îndatoririle de gospodină, mare iritabilitate și o stare de lîncezeală cu excepția momentului în care se pomenea de perle ; atunci pulsul se iuțea, ochii deveneau mai strălucitori, pupilele se dilatau și pacienta, după felurite exclamații incoerente, izbucnea în hohote de plîns și striga că nimănui nu-i pasă de ea și că ar dori mai bine să moară. Descoperind că pofta de mîn-

care a pacientei era influențată de prezența altor persoane, a început tratamentul dispunînd o totală abstinență de la orice aperitive și interzicînd orice mîncare în afară de terci slab de ovăz. Apoi i-a luat douăzeci de uncii de sînge, i-a aplicat un plasture sub fiecare ureche, unul pe piept și încă unul pe spate. După care i-a dat cinci granule de calomel și a lăsat-o să se odihnească. A doua zi era oarecum slăbită, însă se simțea vădit mai bine, și toate simptomele și starea de iritare dispăruseră. În ziua următoare, starea ei a continuat să se îmbunătățească și tot așa a treia zi. În ziua a patra s-a observat o oarecare revenire la vechile simptome, pe care medicul nu le-a lăsat să se dezvolte, ci a administrat o altă doză de calomel și a dat ordine stricte, că dacă în decurs de două ore nu survine o schimbare hotărît favorabilă, să se radă imediat capul bolnavei pînă la ultimul cîrlionț. Din acel moment, pacienta a început să se facă bine și, în mai puțin de douăzeci și patru de ore, era complet restabilită. Acum nu mai trădează nici cea mai mică emoție atunci cînd vede sau aude de perle, sau de vreo altă podoabă. Este veselă și bine dispusă și o schimbare binefăcătoare s-a petrecut în toată firea și aspectul ei.

DL. PIPKIN (M.A.C.S.) a citit o scurtă, însă foarte interesantă comunicare prin care socotește că face dovada încrederii complete pe care o avea Sir William Courtenay, denumit și Thom, care a fost de curînd împușcat la Canterbury — în sistemul homeopatic. Secțiunea își amintește desigur că unul dintre principiile homeopatiei este acela că doze infinitezimale, din orice medicament, care, luat în doze mari, l-ar îmbolnăvi pe pacient, presupunînd că acesta ar fi sănătos, îl vor vindeca pe bolnav. Există o împrejurare importantă — dovedită cu probe — că decedatul Thom angajase o femeie care să-l urmeze toată ziua, purtînd o găleată cu apă, făcînd-o să creadă că o singură picătură (remediu pur homeopatic, așa cum secția desigur va observa) pusă pe limba sa, după ce a murit, îl va readuce în simțiri. Ce se poate deduce în mod evident din aceasta ? Că Thom care umbla toată ziua prin răchitișuri și alte locuri mlăștinoase, era obsedat de presentimentul că se va

îneca. În orice caz, dacă instrucțiunile sale privitoare la picătura de apă ar fi fost îndeplinite, nu s-ar fi putut să nu fi fost readus la viață din nou și imediat. Or, întrucît nu s-a înecat ci a fost împușcat, dacă acea femeie sau orice altă persoană i-ar fi dat o doză infinitezimală de plumb și praf de pușcă imediat după ce a căzut împușcat, ar fi fost readus de îndată la viață. Însă, din nefericire, femeia de care este vorba nu a avut puterea de a judeca prin analogie, sau de a aplica un principiu și astfel nefericitul domn a căzut victimă ignoranței țărănimii.

SECȚIA D — STATISTICĂ
DEPENDINȚELE DE LA *BLACK-BOY AND STOMACH-ACHE*

Președinte : Dl. Slug
Vicepreședinți : D-nii Noakes și Styles

DOMNUL KWAKLEY a expus rezultatul unei foarte ingenioase cercetări statistice relative la diferența dintre valoarea proprietăților a mai multor membri ai Parlamentului, așa cum sînt publicate pentru public, și natura și valoarea lor reală. După ce a reamintit secției că fiecare membru al Parlamentului, reprezentînd un oraș sau tîrg, e considerat că posedă o proprietate liberă de impozite, cu un venit de trei sute de lire pe an, onoratul domn a produs mult amuzament și rîsete arătînd adevărata valoare a proprietăților libere de impozite posedate de un șir întreg de legiuitori, între care s-a inclus și pe el. Reiese din acest tabel că valoarea venitului posedat de fiecare dintre ei este de zero lire, zero șilingi și zero penny, conducînd la o medie de aceeași valoare. (Hohote de rîs). Se cunoaște foarte bine faptul că există domni complezenți cu obișnuința de a furniza noi membri ai Parlamentului cu calificări temporare, în privința proprietăților cărora prestează jurămînt — desigur numai ca o chestiune de formă. Cu aceste date a argumentat că este cu totul lipsit de sens ca membrii Parlamentului să posede vreo proprietate, cu atît mai mult cu cît atunci cînd nu posedă nici una, publicul le poate achiziționa la un preț mult mai ieftin.

SECȚIA SUPLIMENTARĂ, E — ȘTIINȚA DESPRE MISTIFICARE ȘI BATEREA APEI ÎN PIUĂ

Președinte Dl. Grub
Vicepreședinți : D-nii Dull și Dummy

Secretarul a prezentat un referat, în care se descrie o iapă ponei cu un singur ochi, pe care autorul a văzut-o stînd într-o căruță a unui măcelar la colțul Pieții Newgate. Comunicarea arată că autorul referatului, văzîndu-și de treburile lui negustorești, a plecat în toamna trecută, într-o sîmbătă dimineață, de la Somers Town la Cheapside și, cu această ocazie, a putut să vadă extraordinara apariție descrisă mai sus. Ponei-ul avea un singur ochi și i s-a atras atenția de către căpitanul Blumderbore din Cavaleria Marină, care îl întovărășea pe autor în cercetările sale, că, de cîte ori clipea din ochi, își flutura coada (poate ca să gonească muștele) însă, în permanență, clipea și flutura coada în același timp. Animalul era slab, cu încheieturile umflate și se clătina pe picioare și autorul a propus să fie clasificat în familia *Fitfordogmeataurious* [1]. Aceasta a fost o descoperire a lui, pentru că nu se cunoaște nici un caz de poney cu un singur și bine definit organ de vedere, clipind și fluturînd din coadă în același timp.

DL. C.J. SNUFFLETOFFLE a auzit de un ponei care clipește din ochi și de un ponei care își flutură coada, însă nu ar putea declara în mod pozitiv dacă era vorba de doi ponei sau de unul și același. În orice caz, nu a avut la dispoziție vreo dovadă despre vreo clipire și fluturare simultană și, în fapt, el nu ar putea să se îndoiască de existența unui ponei atît de miraculos, în opoziție cu toate legile firești de care sînt guvernați poneii. Referindu-se totuși la chestiunea unui singur organ de vedere, ar sugera posibilitatea ca acel ponei să fi fost pe jumătate adormit, cînd a fost văzut, și să fi avut închis numai un ochi.

PREȘEDINTELE : Fie că ponei-ul a fost pe jumătate sau fie că a fost de tot adormit, nu poate exista însă nici o îndoială că asociația este complet trează și că ar fi mai

[1] Denumire caricaturală însemnînd *Bun pentru carne de hrănit cîinii.*

bine să-și termine treaba și să meargă la masă. Desigur că el nu a văzut niciodată ceva analog ponei-ului aceluia, însă nu are motive să se îndoiască de existența lui, pentru că a văzut mulți ponei ciudați în viața sa, deși nu ar putea pretinde că a văzut vreun măgar mai remarcabil decît ceilalți domni în mijlocul cărora se află.

PROFESORUL JOHN KETCH a fost chemat să prezinte craniul decedatului Dr. Greenacre, pe care l-a scos dintr-un săculeț albastru, remarcînd, la invitația de a face orice observație pe care o crede interesantă, că socotește că respectabila asociație nu a văzut niciodată un individ mai interesant decît a fost acesta.

A rezultat o discuție animată asupra acestei interesante relieve : și deoarece s-au ivit unele diferențe de păreri cu privire la caracterul real al decedatului domn, domnul Blumb a ținut o conferință despre craniul din fața sa, arătînd cu claritate că domnul Greenacre poseda potența perisabilității într-o doză neobișnuită, paralel cu o foarte remarcabilă dezvoltare a potenței de a fi cioplit. Sir Hookham Snivey tocmai combătea această opinie, cînd profesorul Ketch a întrerupt dintr-odată discuțiile, exclamînd cu multă nervozitate : Ei, drăcie !

PREȘEDINTELE îl cheamă pe savantul domn la ordine.

PROFESORUL KETCH : Las-o încolo de ordine ! V-am prezentat ceva greșit, vă spun. Nu este ce trebuie ; asta este o nucă de cocos pe care a cioplit-o cumnatul meu, ca să-i împodobesc cu ea scaunul lui cu spetează de aici, cînd ar fi venit la ședințele asociației din acest oraș. Dați-mi nuca înapoi, vreți ?

Cu aceste cuvinte, profesorul Ketch își reluă la repezeală nuca de cocos, pe care o confundase cu craniul și scoase de astă dată craniul. A urmat o foarte interesantă conversație, însă deoarece au apărut unele îndoieli dacă craniul aparținea domnului Greenacre sau vreunui bolnav de la spital sau unui sărac, sau unui bărbat sau unei femei sau unei maimuțe, nu s-a obținut nici un rezultat deosebit.

Nu pot, spune talentatul nostru corespondent în concluzie, nu pot să închei darea de seamă asupra acestor gigantice cercetări și sublime și nobile triumfuri, fără să

repet un *bon mot* [1] al profesorului Woodensconce, care arată cum reușesc marile spirite să-și desfășoare știința, cînd adevărul poate fi prezentat unor ascultători atenți, într-o formă atractivă și veselă. Eram acolo cînd, după o săptămînă de sărbători și mese, acest domn savant, întovărășit de întregul corp al acestor oameni miraculoși, a intrat în sala unde era pregătită o bogată masă de seară, la care cele mai bune vinuri scînteiau în pahare și fripturi de berbec gras — sacrificii prinicioase științei — își răspîndeau mirosurile savuroase.

— Oh, spuse profesorul Woodensconce, frecîndu-și mîinile, pentru aceasta ne întrunim ! Aceasta este ceea ce ne inspiră ; aceasta este ceea ce ne leagă împreună și ne cheamă mai departe pe acest drum ; aceasta este propagarea științei și este o propagare glorioasă.

[1] *Bon mot* — vorbă de spirit (fr.).

Înainte de a intra mai adînc în acest subiect, ingăduiți-mi să vă mărturisesc că am o slăbiciune pentru pantomime — o simpatie duioasă pentru clovni și paiațe — o admirație fără rezerve pentru arlechini și colombine — o plăcere curată pentru fiecare acțiune din scurtele lor existențe, atît de variate, multicolore și fără substanță cum sînt acele acțiuni, deși cîteodată ele se conformă regulilor rigide și vechi de bună-cuviință după care se conduc unele minți mai înguste și mai puțin înțelegătoare decît ale lor. Ne amuzăm la pantomime — nu pentru că ne iau ochii cu paiete și frunze aurite ; nu pentru că ne pun în față încă o dată chipurile pudrate cu făină și ochii imenși din copilăria noastră ; nici pentru că, întocmai ca sărbătorile de iarnă, boboteaza, lăsata secului și ziua de naștere vin numai o dată pe an. Ataşamentul nostru pentru ele se întemeiază pe un motiv mai serios și foarte diferit. O pantomimă este pentru mine o oglindă a vieții. Ba chiar mai mult, susțin că este așa și pentru spectatori în general, deși ei nu-și dau seama, și însăși această împrejurare este cauza secretă a amuzamentului și a plăcerii lor.

Să luăm un exemplu. Scena pantomimei de la circ este o stradă ; apare un domn în vîrstă cu o față mare și cu trăsăturile bine marcate. Figura lui strălucește de un zîmbet însorit care îi face gropițe în obrajii bucălați și roșii. În mod evident este vorba de un domn în vîrstă, care trăiește în belșug, în împrejurări prielnice și care este bine situat în societate. Nu se arată neglijent cu îmbodobirea persoa-

nei sale, pentru că este frumos îmbrăcat, ca să spunem cu fast, și faptul că gustă în liniște și rezonabil plăcerile mesei, rezultă din felul vesel și atent în care își freacă stomacul, informîndu-i astfel pe spectatori că se duce acasă la masă. Cu inima plină de siguranța bogăției și de posesia tuturor lucrurilor bune din viață și bucurîndu-se de ele, domnul în vîrstă dintr-o dată își pierde echilibrul, se poticnește și cade. Cum urlă spectatorii ! Se năpustește peste el o gloată gălăgioasă și binevoitoare care îl lovește cu palmele și îl înghiontește. Spectatorii țipă de plăcere ! De cîte ori domnul în vîrstă caută să se ridice, cei din gloată îl lovesc și îl culcă la pămînt. Spectatorii nu mai pot de veselie ! Și cînd, în cele din urmă, domnul în vîrstă se ridică și pornește clătinîndu-se, jefuit de pălărie, perucă, haine, bătut măr, cu ceasul și banii duși, spectatorii sînt epuizați de atîta rîs și își exprimă veselia și admirația prin ropote de aplauze. La fel se întîmplă și în viață ! Schimbați scena cu orice stradă adevărată — cu aceea a Bursei sau aceea a băncilor din City, cu aceea a birourilor comercianților sau a prăvăliilor negustorilor. Închipuiți-vă că unul din oamenii de pe acolo se prăbușește — cu cît mai pe neașteptate și cu cît se găsește în culmea mîndriei și bogăției sale, cu atît mai bine. Ce cor de strigăte se ridică din mulțimea gălăgioasă, peste carcasa lui căzută și umilit la pămînt ! Cum mai țipă și răcnesc pe cînd el stă întins și umilit sub ei ! Observați ce repede se reped asupra lui cînd este la pămînt ; și cum își bat joc și rîd de el cînd se ridică și se furișează rușinat. Nu este aceasta o adevărată pantomimă ?

Din toate *dramatis personae* [1], îl considerăm pe August Prostul cel mai lipsit de valoare și corupt. Independent de neplăcerea pe care o simte cineva văzînd un domn de vîrsta lui angajîndu-se la isprăvi cu totul necorespunzătoare cu seriozitatea vîrstei, nu putem să trecem cu vederea faptul că el este un ticălos înveterat, trădător versat, incitînd mereu pe prietenul său mai tînăr, pe clovn, la acte de înșelăciune sau mici furtișaguri și, în general, stînd deoparte și așteptînd rezultatul isprăvii. Dacă aceasta reușește, niciodată nu uită să se întoarcă pentru partea sa din pradă ;

[1] Personaje dramatice (lat.).

însă dacă nu reușește, se retrage la repezeală și, cu prudență, se ține la distanță pînă cînd afacerea se potolește. Înclinațiile sale amoroase, de asemenea, sînt cu totul dezagreabile : și felul său de a se adresa doamnelor în plină stradă, ziua în amiaza mare, este de-a dreptul necuviincios, fiind, în mod obișnuit, nici mai mult nici mai puțin decît o gîdilare a pieptului doamnelor la care ne referim, după care se retrage, în mod vădit rușinat (s-ar putea foarte bine să fie) de indecența și îndrăzneala sa ; continuînd, totuși, să le arunce ocheade și să le facă semne de la distanță, într-un fel neplăcut și lipsit de bună-cuviință.

Se găsește vreun om care să nu poată număra o duzină de August Prostul în propriul lui cerc social ? Este vreun om care să nu-i vadă pe aceștia viermuind la capătul de apus al orașului, într-o zi însorită sau într-o seară de vară, și îndeletnicindu-se cu isprăvile din pantomima de mai sus cu tot atîta nesățioasă rîvnă și cu tot atîta lipsă de rezervă ca și cînd ar fi chiar pe scenă ? Putem număra pe degete o mulțime de August Prostul dintre cunoștințele noastre, chiar în momentul acesta — niște indivizi grozavi, care au făcut tot felul de farse stranii spre distracția prietenilor și cunoștințelor lor, în anii care au trecut ; și care în ziua de azi fac încercări comice și nereușite să pară tineri și usuratici, încît toți cei cari îi privesc se prăpădesc de rîs.

Uitați-vă la domnul bătrîn care tocmai a ieșit de la *Café de l'Europe* din Haymarket, unde a luat masa pe socoteala tînărului domn căruia îi strînge mîna, pe cînd se despart în ușa localului. Căldura afectată a strîngerii de mînă, înclinarea curtenitoare, vădita amintire a mesei, aroma savuroasă care mai dăinuie pe buzele lui sînt toate caracteristici ale marelui său prototip. Se îndepărtează schiopătînd, fredonînd o arie de operă și învîrtindu-și bastonul încolo și încoace cu o nepăsare afectată. Dintr-o dată se oprește la vitrina prăvăliei cu lenjerie feminină. Se uită printr-unul din geamurile mari și privirea i se îndreaptă către doamnele dinăuntru, fiindu-i împiedicată de șalurile indiene. Își îndreaptă atenția către fata tînără cu cutia de carton pe mînă, care se uită și ea în vitrină. Uitați-vă ! Se trage lîngă ea. Tușește. Fata se îndepărtează de el. Se trage din nou lîngă ea ; fata nu-l bagă în seamă. Cu un aer vesel

o ia ușor de bărbie și, retrăgîndu-se apoi puțin, înclină din cap și îi face semne și diferite grimase, în timp ce fata acordă feței lui zbîrcite o privire disprețuitoare și arogantă. Se îndepărtează apoi brusc și bătrînul domn se ia după ea, chicotind ca omul fără dinți. Un August Prostul din viața de fiecare zi.

Însă asemănarea strînsă pe care o au clovnii de pe scenă cu cei din viața de fiecare zi, este cu totul extraordinară. Unii oameni vorbesc cu un oftat despre declinul pantomimei și murmură pe un ton scăzut și trist numele lui Grimaldi. Nu credem că aruncăm un blam asupra valorosului și excelentului bătrîn atunci cînd spunem că ideea decăderii pantomimei, odată cu Grimaldi, este de-a dreptul un nonsens. Clovnii care îl întrec mult pe Grimaldi, se ridică în fiecare zi și nimeni nu-i patronează — păcat, mare păcat !

— Știu ce vrei să înțelegi, spune vreun patron urît, al domnului Osbaldistone, punînd jos revista *Miscellany* cînd a ajuns cu lectura pînă aici și privind atotștiutor în gol. Te referi la C. J. Smith, așa cum îl imita pe Guy Fawkes și pe George Barnwell la *Garden*.

Dar de-abia a spus aceste cuvinte domnul cu fața urîtă, că este întrerupt de un tînăr domn fără guler la cămașă și într-un sacou de postav.

— Nu, nu, spune tînărul domn, se referă la Brown, King și Gibson de la *Delphi*.

Acum, cu toată considerația pentru amîndoi, adică pentru primul domn cu fața urîtă și pentru ultimul care nu are guler la cămașă, noi nu ne-am referit nici la primul clovn care-l lua în rîs, într-un mod grotesc, pe conspiratorul papistaș, și nici la cei trei care nu se schimbă deloc și care au dansat același lucru sub denumiri diferite și răsunătoare, în ultimii cinci sau șase ani. De îndată ce am făcut această mărturisire, publicul, care pînă acum a fost un martor tăcut al disputei, ne întreabă : În definitiv, la ce ne referim ; și cu cuvenitul respect, îi vom răspunde :

— Este un lucru bine cunoscut tuturor spectatorilor de teatru și de pantomimă că scenetele în care un clovn romantic ajunge la o mare culme a succesului sînt sau cele denumite în programele reprezentațiilor ca *Prăvălia ne-*

gustorului de brînză și cea a negustorului de olărie, sau *Atelierul croitorului și pensiunea domnului Queertable*, sau altele cu titluri de același gen, în care marea nostimadă consistă în aceea că eroul își ia o locuință fără să aibă nici cea mai slabă intenție de a o plăti, sau obține lucruri sub declarații false, sau sustrage mărfurile respectabilului negustor de alături, sau îi ușurează de mărfuri pe hamalii care trec pe sub geamul său, sau, ca să scurtăm enumerarea, înșeală pe oricine poate, rămînînd doar de observat că, cu cît înșelăciunea este mai mare și cu cît este mai obraznică nerușinarea înșelătorului, cu atît mai mare este încîntarea și extazul spectatorilor. Or, este un fapt remarcabil că, în mod precis, astfel de lucruri se întîmplă în viața reală de zi cu zi și nimeni nu vede hazul din ele. Permiteți-ne să ilustrăm afirmația noastră, povestindu-vă în amănunt subiectul acestei părți a pantomimei — nu din teatru ci din viață.

Onorabilul Căpitan Fitz-Whisker Fiercy, însoțit de servitorul său în livrea, Do'em — un foarte respectabil servitor ca înfățișare, care a încărunțit în serviciul familiei căpitanului — vine și vede casa nemobilată de la numărul cutare, strada cutare, intră în tratative cu proprietarul și obține să se mute în ea. Toți negustorii din vecinătate intră în chinurile concurenței ca să-l cîștige pe căpitan de client : căpitanul este un om bun din fire, cu inimă duioasă și amabilă, și, ca să evite să fie cauza dezamăgirii pentru vreunul din ei, dă comenzi cu largheță la toți. Coșuri mari cu sticle de vin, coșuri cu alimente de tot soiul, camioane cu mobilă, cutii cu giuvaericale, lucruri de lux foarte costisitoare, toate se îngrămădesc în casa onorabilului căpitan Fitz-Whisker Fiercy, unde sînt primite cu cea mai mare promptitudine de mult respectatul Do'em ; în timp ce căpitanul se plimbă prin casă mîndru și dîndu-și ifose, cu un aer în care se îmbină superioritatea conștientă și setea generală de sînge, aer pe care căpitanul trebuie să-l arate întotdeauna spre admirația și groaza oamenilor de rînd. Însă abia au plecat negustorii, că onorabilul căpitan, dotat fiind cu un spirit puternic și excentric, și ajutat de credinciosul Do'em, a cărui fidelitate neștirbită nu este cea mai puțin mișcătoare parte a caracterului său, au început

să vîndă toate lucrurile cu un mare profit ; pentru că, deşi lucrurile nu valorau decît sume mici, toţi ele erau vîndute mult deasupra preţului lor de cost, preţul de cost pentru căpitan fiind zero. După diferite manopere, înşelăciunea este descoperită, Fitz-Fiercy şi Do'em sînt dovediţi ca pîrtaşi şi postul de poliţie unde sînt duşi este plin de cei pe care i-au înşelat.

Cine nu va recunoaşte în aceste împrejurări o copie a celei mai bune părţi dintr-o pantomimă teatrală — cu Fitz-Whisker în chip de clovn ; cu Do'em în chip de August Prostul şi cu negustorii în chip de personaje suplimentare. Partea hazlie este că tocmai negustorul de cărbuni, care ridică cel mai zgomotos plîngerea împotriva persoanei care l-a înşelat, este chiar spectatorul care stătea în centrul rîndului din faţă al sălii şi se prăpădea de rîs la această scenă — care însă nu a fost aşa de bine jucată la circ pe cît a fost în realitate. Vorbiţi de Grimaldi ! A făcut Grimaldi, în cele mai bune zile ale lui, ceva care să-l egaleze pe Da Costa ?

Menţionarea numelui acestui din urmă clovn renumit ne reaminteşte de ultima sa bucată umoristică în care este vorba de obţinerea, prin fraudă, a unor poliţe timbrate de la un tînăr domn din armată. Abia am lăsat pana jos, ca să contemplăm în minte admirabilul joc al actorului din această farsă, că un nou aspect al subiectului nostru mi-a trecut prin minte. Aşa că voi relua şirul de îndată.

Toţi spectatorii care au fost vreodată îndărătul scenei şi mulţi care au privit-o din faţă ştiu că, în reprezentarea unei pantomime, mulţi figuranţi sînt trimişi pe scenă cu scopul anume de a fi înşelaţi sau de a fi doborîţi la pămînt sau pentru amîndouă. Pînă acum o clipă, niciodată nu am fost în stare să înţeleg, pentru ce scop anume au fost creaţi un mare număr de oameni bizari, leneşi, cu capul mare, pe care îi întîlneşti obişnuit pe ici pe colo şi pretutindeni. Acum înţelegem totul. Ei sînt, în pantomima vieţii, supranumerarii ; oamenii care sînt împinşi pe scena vieţii ca să se împiedice unii pe alţii continuu, şi să se dea cu capul de tot felul de lucruri stranii. Am stat în faţa unui astfel de om la o masă de seară chiar săptămîna trecută. Ne-am făcut ideea despre el că este întocmai ca domnul cu

capul şi faţa de carton care joacă acest rol în pantomima teatrală ; avea acelaşi zîmbet larg şi stupid — aceiaşi ochi inexpresivi, de plumb — aceeaşi privire în gol, rătăcită ; şi orice s-ar fi spus, orice s-ar fi făcut, mereu el o nimerea prost şi se izbea de ceva cu care discuţia nu avea absolut nimic de-a face. Ne-am uitat la om, peste masă, din nou şi încă o dată ; şi nu ne puteam simţi mulţumiţi neştiind în ce speţă de fiinţe să-l clasăm. Un lucru curios ca acesta nu ni s-a mai întîmplat !

Mărturisim deschis că am fost foarte neliniştiţi în legătură cu arlechinul. Am văzut arlechini de atît de multe feluri în pantomima vie şi reală, că abia putem să-l alegem pe cel asemănător lui din teatru. Odată, am fost dispuşi să credem că arlechinul era nici mai mult nici mai puţin decît un tînăr de familie, cu avere proprie, care a fugit cu o dansatoare de operă şi şi-a irosit viaţa şi averea în plăceri uşoare şi comune. Gîndindu-ne mai bine, ne-am amintit că totuşi, arlechinii sînt uneori capabili de fapte gîndite şi chiar înţelepte, de care sîntem dispuşi să-i absolvim, vorbind în general, pe tinerii noştri de familie cu avere proprie, incapabili de asemenea paşi greşiţi. Dar la o mai atentă examinare a subiectului, am ajuns la concluzia că arlechinii din viaţă sînt oameni comuni, pe care nu trebuie să-i cauţi în mod special şi cărora o anume situaţie sau o legătură deosebită de împrejurări le conferă bagheta magică. Şi aceasta ne face să spunem cîteva cuvinte despre pantomima vieţii publice şi politice, pe care o vom descrie de îndată şi apoi vom încheia doar arătînd că ne abţinem de la orice referire cu privire la colombină, nefiind în nici un fel satisfăcuţi de natura legăturii dintre ea şi iubitul ei îmbrăcat în culori bălţate, şi nesimţindu-ne cu inima curată în situaţia de a o putea prezenta virtuoaselor şi respectabilelor doamne care citesc elucubraţiile noastre.

Socotim că începerea unei sesiuni a Parlamentului nu este nici mai mult, nici mai puţin, decît ridicarea cortinei pentru o mare pantomimă comică şi că foarte graţiosul discurs al Maiestăţii Sale la deschidere poate fi comparat pe drept cu cuvîntul de deschidere al clovnului care spune : „Iată-ne ! Stimaţi lorzi şi domni, iată-ne !" Cuvinte

ce apar, cel puțin pentru mintea noastră, ca o foarte bună prescurtare a subiectului și sensului optimist al discursului acestuia. Cînd ne amintim cît de des este pronunțat acest discurs, imediat după schimbarea de guvern, paralela ne apare perfectă și chiar mai accentuată.

Poate că reprezentarea pantomimei noastre politice nu a fost niciodată mai bogată ca în zilele de azi. Sîntem cu deosebire tari în ceea ce privește clovnii. Niciodată mai înainte, trebuie să o spunem, nu am avut astfel de acrobați, care te uimesc, și astfel de artiști de circ care să execute întregul lor program pentru distracția unei mulțimi care îi admiră. Dispoziția lor continuă de a juca, a dat naștere unei reflecții răutăcioase. S-a obiectat că, dînd reprezentații gratuite prin țară cînd teatrul [1] este închis, ei se coboară la nivelul saltimbancilor și, prin aceasta, ajung să degradeze prestigiul profesiei. Desigur că Grimaldi n-a făcut niciodată astfel de lucruri; și deși Brown, King și Gibson s-au dus la Surrey în timpul vacanței și domnul C. J. Smith s-a dus la țară la Sadler's Wells, nu găsim un alt precedent în teatru pentru o reprezentație generală prin toată țara, cu excepția domnului cu nume necunoscut care a făcut tumbe în beneficiul răposatului domn Richardson, însă care nu constituie o autoritate în materie, pentru că nu a jucat pe scene obișnuite.

Dar, lăsînd la o parte acest aspect, care în definitiv este o simplă chestie de gust, putem să ne gîndim cu mîndrie și cu inima mulțumită la măestria clovnilor noștri, pe care o arată în timpul sesiunii [2]. Noapte după noapte se sucesc și fac tumbe, pînă la două, trei și patru dimineața, jucînd cele mai stranii mascarade și dîndu-și unii altora cele mai nostime palme peste față, care pot fi închipuite, fără să dea cele mai mici semne de oboseală. Zgomotele ciudate, confuzia, țipetele și urletele în mijlocul cărora se petrec toate acestea, ar face de rușine cea mai turbulentă galerie de șase șilingi biletul, care a urlat și a țipat toată noaptea la un meci de box.

---

[1] Autorul face desigur aluzie la Parlament.
[2] Este vorba de sesiunea Parlamentului.

Este foarte interesant să te uiţi la unul din aceşti clovni, obligat să treacă prin cele mai surprinzătoare salturi, datorită irezistibilei influenţe a baghetei magice de serviciu pe care şeful său, arlechinul, o ţine deasupra capului său. Datorită acestei vrăji miraculoase va deveni la un moment dat cu totul nemişcat, neclintind nici mîna, nici piciorul şi nici un deget, şi chiar va pierde şi facultatea de a vorbi, de îndată ce i se va face un semn ; sau, pe de altă parte, va deveni tot numai viaţă şi animaţie, dacă i se va cere, revărsînd un torent de vorbe fără rost sau înţeles, dedîndu-se la cele mai neînchipuite şi violente gesturi şi chiar tîrîndu-se pe pămînt şi lingînd praful. Aceste reprezentaţii sînt mai mult curioase decît amuzante ; într-adevăr, ele sînt mai curînd dezgustătoare pentru toţi, cu excepţia celor care admiră astfel de lucruri şi cu care, mărturisim, nu avem păreri asemănătoare.

Stranii scamatorii — foarte stranii scamatorii — sînt executate de arlechinul care ţine o bucată de vreme bagheta magică de care tocmai am pomenit. Simpla fluturare a acesteia în faţa ochilor unui om îi va scoate din cap toate ideile înmagazinate înainte acolo, şi îi va pune în loc o nouă garnitură de idei. O uşoară lovitură pe spate îi va schimba complet culoarea sacoului, şi sînt unii practicieni experţi care, ţinînd bagheta o dată într-o parte şi apoi în cealaltă, îşi schimbă culoarea sacoului de la una la alta, la fiecare evoluţie, cu atîta rapiditate şi îndemînare, că ochii cei mai iuţi abia pot să distingă mişcările lor. Ocazional, geniul care conferă bagheta o smulge din mîna celui care o deţine temporar şi o dă unui nou practician. În acest caz, personajele îşi schimbă locurile şi apoi cursa şi loviturile tari încep din nou.

Am fi putut da o mai mare extindere acestui capitol — am fi putut duce mai departe comparaţia pe tărîmul profesiunilor libere — am fi putut să arătăm, aşa cum a fost de fapt intenţia noastră dintru început, că fiecare din ele este prin ea însăşi o mică pantomimă, completă, cu personajele şi scenele ei proprii, însă pentru că ne temem că am lungit-o destul, vom termina acest capitol aici

unde sîntem. Un domn, nu cu totul necunoscut în calitate de poet dramatic, a scris aceasta cu un an sau doi în urmă.

Întreaga lume e o scenă,
Bărbați, femei, toți nu-s decît actori [1],

și noi, urmînd pașii săi, la o distanță pe care abia merită să o mai socotești de cîteva milioane de leghe în urmă, ne aventurăm să adăugăm, cu ocazia unei noi lecturi a cărții sale, că el s-a referit la Pantomimă și că noi sîntem cu toții actori în Pantomima vieții.

[1] Shakespeare — *Cum vă place*, act. II sc. 7.

ROBERT BOLTON, DOMNUL CARE ARE LEGĂTURI ÎN PRESĂ

În sala de la Green Dragon, o cîrciumă din imediata vecinătate a podului Westminster, toți discută politică, în fiecare seară, marea autoritate fiind domnul Robert Bolton, un ins care se definește singur drept „un domn cu legături în presă", ceea ce este o definiție cu totul nedefinită. Cercul obișnuit de admiratori care îl ascultă este alcătuit dintr-un antreprenor de pompe funebre, un zarzavagiu, un frizer, un brutar cu un stomac mare, un cap enorm și cu două picioare deosebit de scurte, și un om slab, îmbrăcat în negru, cu nume, profesie și ocupație necunoscute, care stă mereu în aceeași poziție, arată mereu aceeași față lungă, fără expresie și nu deschide niciodată gura, în mijlocul celei mai animate conversații, decît ca să expulzeze un nor de fum de tutun sau să dea drumul unui „hm" ! arțăgos, tare și ascuțit. Conversația se îndreaptă uneori spre literatură, domnul Bolton fiind un literat și întotdeauna la curent cu astfel de noutăți ale zilei pe care nu le poate deține decît acest om talentat.

Ne-am găsit (desigur, cu totul întîmplător) la Green Dragon, în seara trecută și fiind oarecum amuzați de următoarea conversație, v-o redăm :

— Poți să-mi împrumuți o hîrtie de zece lire pînă la Crăciun ? l-a întrebat frizerul pe cel cu stomacul mare.

— Ce garanție ai, domnule Clip ?

— Mărfurile din prăvălie, sînt destule pentru așa ceva, domnule Thicknesse. Cam cincizeci de peruci, doi pari, jumătate de duzină de capete de lemn și un urs împăiat.

— Nu, n-am nevoie de ele, mormăi Thicknesse. Nu dau nimic cu împrumut pentru garanții cu peruci și pari. Pe-

rucile sînt înşelătoare iar pe pari nu poţi lua bani peşin. Cît despre capetele de lemn, n-am avut niciodată de-a face cu ele, în afară de cazul în care nu le pot evita (cu ironie), iar un urs împăiat este tot atît de nefolositor pentru mine pe cît sînt şi eu pentru el.

— Bine, atunci, se grăbi celălalt, mai am o carte care a aparţinut Papei, *Poemele* lui Byron, evaluată la patruzeci de lire pentru că are pe coperta din spate o zgîrietură făcută chiar de mîna Papei. Ce spui despre asta ca garanţie ?

— Este bună desigur, spuse brutarul. Dar cum te-ai încredinţat, domnule Clops ?

— Încredinţat ? Păi are autograful Papei.

„Nu fura această carte, de frica funiei călăului,
Pentru că ea aparţine Papei Alexandru." [1]

— Şi acestea sînt scrise înăuntrul legăturii cărţii, aşa că, după cum spune şi fiul meu, sîntem *obligaţi* să le credem.

— Ei bine, domnule, zise antreprenorul, respectuos, pe jumătate şoptind, aplecîndu-se peste masă şi răsturnînd, pe cînd vorbea, paharul cu grog al frizerului, acest argument poate fi răsturnat foarte uşor.

— Poate, domnule, spuse Clip puţin tulburat, dar ar fi mai bine să plăteşti pentru prima răsturnare, aceea a paharului, înainte de a te ocupa de cealaltă.

— Uitaţi-vă ce e, spuse antreprenorul înclinînd capul prietenos către frizer, *cred,* spun că eu *cred,* mă scuzi, domnule Clip, *cred* că ceea ce spuneţi nu poate fi luat în serios de cei de faţă — din nefericire stăpînul meu a avut cinstea să facă sicriul slujnicei acelui lord Byron, de care vorbeaţi acum nu mai mult de douăzeci de ani. Nu că mă mîndresc cu asta ; alţii pot s-o facă ; însă eu urăsc rangurile de orice fel. Nu am mai mare respect pentru valetul unui lord decît pentru orice negustor onorabil din această încăpere. Şi nici mai mare decît am pentru domnul Clip (Înclină capul.) Aşa că acel lord care a scris poemele trebuie să se fi născut mult după ce Papa a murit.

[1] Joc de cuvinte în limba engleză : *Pope* înseamnă Papă ; dar, de fapt, cartea a aparţinut nu papei Alexandru, ci poetului Alexander Pope (1688—1744).

Și apare ca un lucru logic să deduci că nici unul din ei nu a trăit în același timp. Așa că părerea mea este că Papa nu a avut, nu a văzut, nu a pipăit și nu a mirosit (triumfător) o carte care să fi aparținut acelui lord. Și, domnilor, cînd stau și socotesc cu cîtă răbdare ați ascultat ideile pe care le-am exprimat, mă simt îndatorat, ca fiind cel mai bun mijloc de a vă recompensa pentru amabilitatea pe care ați arătat-o, să stau jos fără să mai spun altceva — mai ales că am văzut un vizitator mai de seamă decît mine, care tocmai a intrat. Nu am obiceiul să fac complimente domnilor ; de aceea, atunci cînd o fac, sper să lovesc cu forță dublă.

— Ah, domnule Murgatroyd ! Ce vrei să lovești cu forță dublă ? întrebă, intrînd, cel la care se referea observația. Nu iert niciodată unui om care se mînie în timpul iernii, chiar cînd este așezat lîngă foc așa cum ești dumneata. Este foarte nepotrivit să ajungi să transpiri în asemenea hal. Care este cauza acestei iritări fizice și mentale, domnule ?

Acestea au fost cuvintele foarte filozofice ale domnului Robert Bolton, scriitor — stenograf, după cum se intitulează el singur conferind o nuanță echivocă breslei din care făcea parte, ceea ce dădea neinițiaților o înaltă idee despre ziarul ministerial la care lucra, în timp ce pentru inițiați însemna că nici un ziar nu putea pretinde că se bucură de serviciile sale. Domnul Bolton era un om tînăr, cu o figură bolnăvicioasă și o expresie foarte împrăștiată. Îmbrăcămintea sa vădea o fină îmbinare de distincție și neglijență, aroganță și simplitate, noutate și vechime. Era îmbrăcat jumătate pentru iarnă și jumătate pentru vară. Pălăria sa era după ultima croială, un d'Orsay ; pantalonii fuseseră cîndva albi însă intervențiile noroiului și ale cernelii le-au dat o înfățișare bălțată. În jurul gîtului purta o cravată neagră, înaltă și foarte țeapănă, și întreaga sa îmbrăcăminte era ascunsă sub faldurile mari ale unei mantale cafenii cu guler larg, strîns închisă cu nasturi, pînă la sus-zisa cravată. Degetele lui priveau pe furiș prin vîrfurile mănușilor negre de piele și două dintre degetele de la fiecare picior procedau în același fel prin vîrfurile ghetelor înalte cu șireturi. Cu ce era îmbrăcat sub palton rămîne un mister pe care numai zidurile goale ale mansardei în care locuiește, îl pot cunoaște.

Era un om scund, uscăţiv şi cu purtări oarecum vulgare. Toţi păreau afectaţi de intrarea sa în încăpere : şi saluturile ce i s-au adresat de către fiecare arătau că se simţeau patronaţi de el. Frizerul i-a făcut loc între el şi individul cu stomacul mare. Un minut după aceasta, şi-a luat în posesie halba sa de bere neagră şi pipa. S-a produs o pauză în conversaţie. Toţi aşteptau cu respiraţia întretăiată prima sa observaţie.

— Un oribil asasinat s-a comis în Westminster în dimineaţa aceasta, remarcă domnul Bolton.

Toţi ascultătorii şi-au schimbat poziţiile. Toţi ochii erau aţintiţi spre omul care scrie note la ziare.

— Un brutar şi-a asasinat fiul, fierbîndu-l într-un cazan, urmă domnul Bolton.

— Oh, cerule ! au exclamat toţi deodată, îngroziţi.

— L-a fiert, domnilor, adăugă domnul Bolton, apăsînd pe cuvinte, *l-a fiert !*

— Şi amănuntele, domnule Bolton, întrebă frizerul, amănuntele ?

Domnul Bolton sorbi îndelung din bere, pufăi de două sau trei duzini de ori din pipă, fără îndoială ca să arate acestor oameni cu profesii comerciale superioritatea unui domn în legătură cu presa şi apoi spuse :

— Omul era un brutar, domnilor. (Toţi s-au uitat la brutarul din faţă şi acesta s-a uitat la Bolton.) Victima fiind fiul său, rezultă neapărat că era fiul unui brutar. Ticălosul de ucigaş avea o nevastă pe care obişnuia, atunci cînd era în stare de beţie, s-o lovească cu picioarele şi cu pumnii şi să arunce cu oale în ea ; s-o trîntească la pămînt şi cînd era în pat, aproape să o omoare, băgîndu-i în gură bucăţi mari din cearşafuri şi din plapumă.

Vorbitorul mai luă o înghiţitură de bere, toţi se uitară unul la altul şi exclamară :

— Groaznic !

— Apare ca dovedit, domnilor, continuă domnul Bolton, că, în seara de ieri, Sawyer, brutarul, a venit acasă într-o inadmisibilă stare de beţie. Doamna Sawyer, ca o bună soţie, l-a dus în această stare la etaj, în camera lui, şi l-a aşezat în patul conjugal. După un minut sau două,

ea dormea alături de omul pe care zorile aveau să-l descopere ca pe un ucigaș ! (Tăcerea care s-a așternut l-a convins pe reporter că tabloul descris de el a avut întregul efect urmărit.) Fiul a venit acasă cam cu o oră după aceasta, a deschis ușa și s-a dus în camera lui să se culce. Abia (gîndiți-vă, domnilor, la groaza lui !) și-a scos hainele de pe el cînd auzi țipete (pentru urechea lui experimentată era țipetele *materne)* care au tulburat tăcerea nopții. S-a îmbrăcat repede și a alergat la ușa dormitorului părinților, pe care a deschis-o. Tatăl țopăia peste mama lui trîntită la pămînt. Ce trebuie să fi fost în sufletul său ! În spaima sa de moment, s-a repezit la părintele său care era tocmai pe punctul să înfigă un cuțit în coastele femeii sale. Mama țipa. Tatăl l-a înșfăcat pe fiu (care îi smulsese cuțitul din mîini). l-a cărat jos și l-a băgat în cazanul cu apă clototită, printre rufe, apoi a închis capacul și a sărit deasupra lui, cu o privire feroce, poziție în care a fost găsit de către mamă, care a venit în trista spălătorie tocmai cînd el terminase ce-și pusese în gînd.

— Unde este băiatul meu ? țipă mama.

— În cazanul acesta, fierbe, răspunse cu răceală bunul tată.

Năucită de această groaznică veste, mama se repezi afară și alarmă pe vecini. Un minut după aceea a intrat poliția. Tatăl, după ce a zăvorît ușa spălătoriei, a fugit. Au scos corpul neînsuflețit din cazan și, cu o promptitudine lăudabilă la oameni cu astfel de funcții, l-au dus la postul de poliție. După aceasta, brutarul a fost arestat în timp ce stătea în vîrful unui stîlp de felinar pe strada Parlamentului, și își aprindea pipa.

Toată atmosfera de groază din *Misterele din Udolpho,* condensată în efectul puternic al unui reportaj de zece rînduri nu ar fi putut să afecteze în asemenea hal auditoriul povestitorului. Tăcerea, cea mai curată și mai nobilă dintre toate felurile de aplauze, purta în sine mărturia groazei pentru barbaria brutarului și a aprecierii pentru talentul de a povesti al lui Bolton ; și nu a fost întreruptă, decît după ce au trecut cîteva minute, de strigătele de adîncă indignare ale tuturor celor prezenți. Brutarul și-a exprimat

uimirea față de faptul că un brutar englez poate să se facă de ocară, aruncînd blamul asupra lui și a întregii onorabile profesii de care aparține ; și ceilalți se complăceau într-o varietate de expresii de uimire în legătură cu subiectul ; printre care uimiri nu cea mai mică a fost aceea cauzată de talentul și prompta informare a domnului Bolton, care, după ce și-a adus un scînteietor elogiu lui însuși și indiscutabilei sale influențe asupra presei zilnice, a primit, cu cea mai solemnă expresie pe față, să asculte argumentele pro și contra, privind respectivul autograf al Papei, moment în care mi-am luat pălăria și am plecat.

În abstract avem o mare considerație pentru lei. Dimpreună cu mulți alți oameni am auzit și am citit despre multe dovezi privitoare la vitejia și la generozitatea lor. Am admirat în modul cuvenit acea eroică abnegație și fermecătoare filantropie care îi face să nu mănînce niciodată oameni decît atunci cînd sînt flămînzi și am fost adînc impresionați de un potrivit simț al politeței, pe care se spune că îl arată față de doamnele necăsătorite și cu oarecare stare. Toate științele naturale sînt pline de anecdote ilustrative ale excelentelor lor calități ; și un vechi abecedar povestește, în mod deosebit, un exemplu despre un leu bătrîn, de o înaltă demnitate morală și cu principii severe, care a simțit o puternică datorie morală să mănînce pe un om tînăr care își însușise obiceiul de a înjura ; acesta fiind un frapant exemplu pentru generația care se ridică.

Este foarte plăcut să reflectezi asupra acestor lucruri și, într-adevăr, ele sînt grăitoare în favoarea leilor considerați în masă. Sîntem totuși obligați să afirmăm că leii luați individual, cu care s-a întîmplat să ne întîlnim, nu au arătat caracteristici care să te impresioneze și nu s-au comportat la nivelul elanului cavaleresc ce li se atribuie de cronicarii lor. Desigur că nu am văzut niciodată un leu în ceea ce se cheamă mediul său natural ; asta înseamnă că nu ne-am întîlnit niciodată cu un leu care să umble printr-o pădure sau care, ghemuit în culcușul său, sub soarele tropical, să aștepte, pînă cînd se va întîmpla să-i vină masa de seară, friptă și caldă de la cuptor. Însă am văzut unii lei sub influența captivității și apăsarea nenorocului ;

și trebuie să spunem că ne-au apărut ca ființe foarte apatice și stupide.

Leul de la grădina zoologică, de pildă : arată bine ; are o coamă care nu poate fi ignorată, și o înfățișare foarte fioroasă ; dar, să avem iertare, ce mare lucru este acesta ? Leii din societatea mondenă arată tot atît de feroci și sînt cele mai nevătămătoare dintre creaturile care respiră. Unui leu din foaierul teatrului sau unui animal din Regent Street, dacă îi aduci o ofensă, își va lua aerul cel mai teribil și va vocifera îngrozitor ; însă nu va mușca niciodată și, dacă dai semn că îl înfrunți cu bărbăție, o să-și întoarcă frumușel coada și o s-o steargă pe furiș. Fără îndoială aceste ființe hoinăresc uneori în turme și, dacă întîlnesc o persoană cu înfățișare deosebit de blîndă și împăciuitoare, vor căuta s-o sperie ; dar cel mai ușor gest de hotărîtă rezistență este suficient să-i înspăimînte chiar și atunci. Acestea sînt caracterizări făcute oarecum în glumă, în timp ce cu privire la leul din grădina zoologică și la frații lui din bîlciuri facem o chestiune de caracterizare deosebită, în sensul că sînt patrupede somnoroase, înșelătoare și leneșe.

Nu ne amintim să fi văzut vreodată unul dintre ei complet treaz, cu excepția timpului în care sînt hrăniți. Din orice punct de vedere, noi îi susținem pe leii bipezi, împotriva omonimilor lor patrupezi, și cerem cu tărie o discuție în contradictoriu asupra subiectului.

Cu aceste păreri ale noastre, oricine își poate închipui cu ușurință că interesul și curiozitatea noastră au fost atîțate mai zilele trecute, cînd o doamnă, dintre cunoștințele noastre, a venit în vizită la noi și, în mod hotărît, nu a acceptat refuzul nostru la invitația ei la o petrecere de seară ; pentru că, a spus ea, o să avem invitat un leu. Noi am retras pe dată motivul refuzului, care era bazat pe faptul că aveam un angajament anterior, și am devenit pe atît de nerăbdători să mergem, pe cît am fost mai înainte de dispuși să stăm pe loc.

Ne-am dus devreme și ne-am postat într-un loc potrivit din salon din care puteam să avem o priveliște din plin asupra interesantului animal. Au trecut două sau trei ore, cadrilurile au început, încăperea s-a umplut : însă nici un leu nu apărea. Stăpîna casei a devenit neliniștită

— pentru că este unul din privilegiile deosebite ale acestor lei să-și ia angajamente solemne și să nu le țină niciodată — cînd dintr-o dată s-a auzit o înspăimîntătoare dublă bătaie la ușa din stradă și stăpînul casei, după ce s-a furișat afară (neobservat după cum credea el) ca să arunce o privire peste balustradă, s-a întors în încăpere și a strigat cu un ton plin de importanță :

— Dragii mei, domnul (numindu-l pe leu) a sosit în acest moment.

La aceasta, toate privirile s-au întors către ușă și am observat mai multe tinere doamne, care pînă acum rîdeau și vorbeau cu veselie și bună dispoziție, devenind brusc liniștite și sentimentale, în timp ce unii tineri domni care susținuseră, cu mult succes, o conversație plină de spirit, au scăzut, dintr-o dată vizibil, în aprecierea celor din grup, care au început să-i privească cu răceală și indiferență. Chiar și tînărul ce fusese angajat de la un magazin de muzică să cînte la pianoforte, a fost vizibil afectat și a apăsat pe mai multe note false din cauza excesivei tulburări.

În tot timpul acesta, s-a auzit multă conversație de afară, întovărășită de mai multe ori de un rîs puternic și un strigăt de „Oh ! formidabil ! excelent !", din care noi am dedus că leul era vesel și că exclamațiile erau prilejuite tocmai de buna dispoziție a oaspetelui nostru și a patronului casei. Nu am fost deloc decepționați, pentru că atunci cînd, în cele din urmă, a apărut leul, l-am auzit pe patronul casei, care era un om mic și țanțoș, șoptind mai multor domni dintre cunoștințele sale, cu mîinile ridicate și cu o expresie de admirație pe jumătate stăpînită că (numindu-l din nou pe leu) era în toane foarte bune.

Leul făcea parte din lumea literară. Desigur că era de față un mare număr de oameni care au admirat răgetele lui și au fost doritori să-i fie prezentați ; și a fost foarte distractiv să-i vezi aduși de față în acest scop și să vezi demnitatea răbdătoare cu care el, leul, primea dezmierdările și lingușelile lor. Aceasta ne-a adus în mod viu în minte, ceea ce am văzut adesea la bîlciurile din provincie, unde alți lei sînt siliți să facă tot felul de temenele pe care le-au învățat, ori de cîte ori grupurile de spectatori se schimbă.

În timp ce leul e exprimă în felul acesta, patronul nu stătea degeaba, pentru că el se amestecase în mulțime și îi făcea cunoscute meritele cu multă hărnicie. Unui domn i-a șoptit un lucru foarte ales pe care nobilul animal l-a rostit chiar în timp ce urca scara, care lucru, desigur, dovedea inteligența lui uimitoare ; altuia i-a murmurat o dare de seamă grăbită a unui mare dineu care a avut loc cu o zi înainte și la care douăzeci și șapte de persoane s-au ridicat în același moment în picioare pentru a cere ca leul să fie aclamat încă o dată : și doamnelor le-a făcut felurite promisiuni să intervină pentru a le procura semnătura autografă a mărețului animal pe albumele lor. Apoi au avut loc în diferite colțuri mici consfătuiri privind înfățișarea personală și statura leului ; dacă era mai scurt decît se așteptaseră să-l vadă, sau mai gras, sau mai tînăr, sau mai bătrîn : dacă era asemănător portretului său ori nu era, și dacă nuanța caracteristică a ochilor lui era neagră, sau albastră, sau căpruie, sau verde, sau galbenă, sau amestecată. La toate aceste consfătuiri patronul dădea și el o mînă de ajutor și, pe scurt, leul a fost unicul și singurul subiect de discuție pînă l-au așezat la masa de *whist* și abia atunci oamenii și-au reluat vechile subiecte de conversație — toți împreună și fiecare în parte.

Trebuie să mărturisim că așteptam destul de nerăbdători anunțarea cinei, pentru că dacă dorești să vezi un leu îmblînzit în împrejurări cu totul favorabile, ora cînd e hrănit este, din toate orele, cea pe care trebuie s-o surprinzi. De aceea am fost foarte încîntați să observăm, atunci cînd cina a fost anunțată, o animație printre oaspeți, pe care am știut foarte bine cum s-o interepretăm și, imediat după aceea, să-l putem privi pe leu conducînd pe stăpîna casei, la coborîrea scărilor. Ne-am oferit brațul unei femei în vîrstă, dintre cunoștințele noastre care — draga de ea ! — era cea mai dotată persoană, care a trăit vreodată, pentru a te conduce la o masă : pentru că, oricît de mică să fi fost încăperea sau ori cît de mulți oameni, era sigur că, printr-o percepție intuitivă a lucrurilor ce merită să fie alese, ca și cel care o conduce, se vor strecura, dînd din coate, pînă la farfuriile cu cele mai bune mîncări de pe masă. Am spus că ne-am oferit brațul acestei doamne în vîrstă și, coborînd scările la scurt

timp după leu, am fost destul de norocoși să ocupăm un loc aproape în fața lui.

Desigur, patronul se și afla acolo. Se plantase la o distanță precisă de protejatul său, care distanță să-i permită un pretext potrivit pentru a-și ridica vocea, cînd i se adresa, pe un ton atît de puternic, încît nu se putea să nu atragă atenția tuturor celor de față ; și imediat s-a pus pe treabă pentru a scoate în evidență pe leu și pentru a-l face să se lase manipulat după dorința sa. Ce scîntei de spirit a putut el să facă să iasă din leu ! Mai întîi au făcut calambururi pe seama solniței, apoi pe seama pieptului de găină și apoi pe seama șarlotei ; însă cele mai bune glume au fost, în mod hotărît, făcute pe seama salatei de homari, asupra acestui subiect leul arătîndu-se foarte în formă și, după părerea celor mai competenți în materie, a strălucit cu adevărat. Acesta este un mijloc foarte bun de a te distinge în societate și este bazat, după umila noastră părere, pe clasicul model al dialogurilor dintre domnul Punch și prietenul său proprietarul, în care ultimul preia partea grea și ingrată, pregătind terenul pentru glumele și replicile domnului Punch, care astfel, întotdeauna, are mare succes și provoacă rîsete. Dar indiferent pe ce ar fi bazată, noi recomandăm tuturor leilor, prezenți și viitori, metoda pentru că și exemplul de față a făcut ca leul să fie admirat și să uluiască complet pe toți ascultătorii.

După ce solnița și pieptul de găină și șarlota și salata de homari au fost epuizate și nu mai ofereau loc pentru alte glume deosebite, patronul a simulat isprava primejdioasă care este încă executată cu leii de la circ, deși într-un anumit caz s-a terminat fatal, și anume, că își pune capul în gura animalului, lăsîn u-se astfel complet la discreția lui. A fost o datorie față de leu să-i arătăm recunoștința că a binevoit să admită să se glumească cu el, în modul cel mai amabil ; la sfîrșit, s-a dus acasă, condus de prezentatorul său într-o birjă ; cu totul pașnic și puțin cam beat.

Fiind într-o dispoziție meditativă pe cînd mergea spre casă, am fost înclinați să facem unele reflecții asupra caracterului și comportării acestui gen de lei și nu am întîrziat să ajungem la concluzia că vechea noastră impresie în favoarea lor a fost foarte mult întărită și confir-

mată de ceea ce tocmai văzusem. În timp ce leii adevărați privesc oamenii și complimentele lor într-un mod posomorît, și vădit indispuși, ca să nu mai vorbim că mîrîie și și își arată colții, cei bipezi apar flatați de atențiile care li se arată ; în timp ce patrupezii se ascund, pe cît le stă în puterile lor, de privirea vulgului, bipezii caută să atragă privirile oamenilor și, spre deosebire de frații lor, pe care numai constrîngerea îi mișcă la treabă, ei sînt totdeauna gata să-și desfășoare talentele în fața mulțimii gata să admire. Am văzut urși de o neîndoioasă îndemînare care, atunci cînd așteptările unui public larg ajunseseră la culme, au refuzat în mod hotărît să joace ; maimuțe bine dresate care, în mod inexplicabil, s-au opus să facă acrobații pe sîrma ușor întinsă și elefanți de indiscutabil talent care au refuzat să învîrtească manivela flașnetei ; însă niciodată nu am știut, citit sau auzit despre un leu biped literar sau de alt gen — și facem această afirmație ca despre un fapt demn de crezare pentru întreaga speță — care, atunci cînd i se oferă ocazia, să nu prindă cu aviditate orice moment care îi permite să se expună, după pofta inimii, în chip de vioară primă.

CUPRINS

Cei şapte drumeţi sărmani 5
Corunul 34
Naufragiul corăbiei *Golden Mary* 72
Primejdiile prin care au trecut nişte prizonieri englezi . 105
Schiţe despre tinerii domni 156
Schiţe despre tinerele perechi 205
Viaţa publică a domnului Tulrumble fost primar al Mudfogului 256
Reportaj despre prima întrunire a Asociaţiei din Mudfog pentru progresul tuturor lucrurilor 278
Reportaj despre cea de a doua întrunire a Asociaţiei din Mudfog pentru progresul tuturor lucrurilor 301
Pantomima vieţii 326
Robert Bolton, domnul care are legături în presă . . 336
Câteva particularităţi privind un leu 342

Lector : DENISA COMĂNESCU
Tehnoredactor : NICOLAE ȘERBĂNESCU

Bun de tipar : 12.05.1983. Coli tipar 22.

Comanda nr. 20 626
Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"
Piața Scînteii nr. 1, București,
Republica Socialistă România

„Aceste schiţe le-am scris şi tipărit în întregime pe vremea tinereţii mele. Au fost strînse şi republicate pe cînd eram încă foarte tînăr şi răspîndite în lume cu toate cusururile lor – şi aveau berechet.

...dar pentru că această culegere nu a fost scrisă acum şi pentru că a fost primită cu îngăduinţă la prima ei apariţie nu am socotit potrivit să-i aduc şi alte modificări decît schimbînd ici-colo cîteva cuvinte şi propoziţii."

CHARLES DICKENS

Lei 18

CW

Editura Univers